

**T.C
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MÜZİK EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI**

**MÜZİK ÖĞRETİMİNDE ÇOKLU ZEKA KURAMI
UYGULAMALARINA YÖNELİK MODEL ARAŞTIRMA**

DOKTORA TEZİ

**Hazırlayan
Özge Çongur YEŞİLKAYA**

ANKARA-2007

T.C
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MÜZİK EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

MÜZİK ÖĞRETİMİNDE ÇOKLU ZEKA KURAMI
UYGULAMALARINA YÖNELİK MODEL ARAŞTIRMA

DOKTORA TEZİ

Hazırlayan
Özge Çongur YEŞİLKAYA

Danışman
Prof. Dr. Ayşe Meral Töreyn

ANKARA-2007

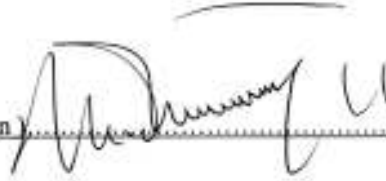
JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAY SAYFASI

Özge ÇONGUR YEŞİLKAYA'nın, "Müzik Öğretiminde Çoklu Zeka Kuramı Uygulamalarına Yönelik Model Araştırma" başlıklı tezi 06.07.2007 tarihinde jürimiz tarafından Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

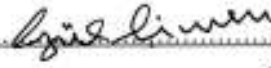
Adı Soyadı

Jüri Üyeleri :

Üye : Prof.Dr.A. Meral TÖREYİN (Danışman)

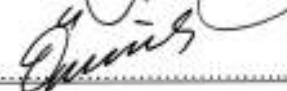
Üye : Prof.Gül CİMEN

Üye : Yrd.Doç.Dr. Ayşe KORKMAZ (Eğitim Bilimleri Bölümü)

Üye : Yrd.Doç.Dr. Özlem ÖMÜR (A.Ö.Konservatuarı)

Üye : Yrd.Doç.Dr.Ergin ERGİNER (Eğitim Bilimleri Bölümü)

ÖNSÖZ

Ülkemizde 2003-2004 eğitim-öğretim yılından itibaren bir çok dersin öğretim programlarında yeni ve kapsamlı düzenlemeler yapıldığı, bu düzenlemelerin odak noktasını ise öğrenciyi merkeze alan, yaratıcılıklarını geliştiren, yaparak yaşayarak öğrenmelerini sağlayan sistemlerin oluşturduğu bilinmektedir.

Müzik eğitimi sistemimiz kapsamında yeniden yapılandırma çalışmaları içerisinde, müzik derslerinin; öğrenci merkezli, öğrenciyi derste aktif kılan, teorik bilgiyi pratikte uygulamaya dökabilen, bireysel farklılıklarını yaratıcılıklarıyla birlikte geliştirebilen bir ders olarak yeniden gözden geçirilmesi gerekmektedir.

Bu araştırmanın her aşamasında önerilerde bulunarak beni yönlendiren, bilgi ve görüşlerini benimle paylaşan ve desteklerini her zaman yanımda hissettiğim başta danışman hocam Prof. Dr. A. Meral Töreyn olmak üzere tez izleme kurullarında yer alan hocalarım Prof. Suna Çevik'e ve Yrd. Doç. Dr. Ayşe Korkmaz'a minnet ve teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca doktora çalışması boyunca görüşlerinden yararlandığım, hocam Prof. Dr. Salih Akkaş'a, babam H. Rıdvan Çongur'a, beni sürekli destekleyen ailem ve eşime, İngilizce kaynakların çevirisinde yardımcı olan Öykü Tal'a, verilerin analizinde ve istatistiksel işlemlerin yapılmasında yardımcı olan Hakan Tarhan'a, araştırma verilerinin toplanmasında görüşlerini bildiren ve örneklem grubunda yer alan müzik öğretmenleri Gül Tuluğ ve Mualla Akıncıya ve uygulamaları gerçekleştirdiğim Teğmen Kalmaz İlköğretim Okulu ile Mamak İlköğretim Okulu yönetici ve öğrencilerine, her zaman yanımda olan ve çalışmalarım boyunca destek ve yardımını esirgemeyen okulum Gazi Koleji yöneticileri ve çalışma arkadaşlarıma, bu konuyu seçmemde bana ilham kaynağı olan değerli hocam Prof. Dr. Ziya Selçuk'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Özge Çongur Yeşilkaya

ÖZET

MÜZİK ÖĞRETİMİNDE ÇOKLU ZEKA KURAMI UYGULAMALARINA YÖNELİK MODEL ARAŞTIRMA

Yeşilkaya, Özge

Doktora, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. A. Meral Töreyn

Haziran- 2007

Bu araştırmada, çoklu zeka kuramına dayalı olarak geliştirilen bir müzik eğitimi modelinin, ilköğretim okullarının 4. ve 5. sınıf müzik derslerinde uygulanıp uygulanamayacağı incelenmiştir.

Araştırma 2005-2006 öğretim yılında Teğmen Kalmaz İlköğretim Okulu (Çankaya) ve Mamak İlköğretim Okulunun müzik öğretmenlerine verilen bilgilendirme semineri sonrasında, okul öğretmenleriyle birlikte seçilen konuların çoklu zeka kuramına dayalı müzik dersi planları oluşturulması ve bu planların adı geçen okullarda pilot uygulamasıyla gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın evrenini; 2005-2006 öğretim yılında Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Ankara Teğmen Kalmaz İlköğretim Okulu, Hüseyin Hüsnü Tekışık İlköğretim Okulu ve Mamak İlköğretim Okulları'nın 4. ve 5. sınıf öğrencileri (her iki okulda ikişer sınıf pilot uygulama sınıfı olarak seçilmiştir.) ve bu sınıflara müzik dersine giren müzik öğretmenleri oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemini ise Teğmen Kalmaz İlköğretim Okulu ve Mamak İlköğretim Okullarında okuyan tesadüfi yöntemle seçilen 5A ve 4A şubelerinden 150 öğrenci ve bu okullarda çalışan müzik öğretmenleri oluşturmaktadır.

Araştırma bulgularını, öğrenci ve öğretmenlere verilen ön anket ve son anketler ile derslerde kullanılan gözlem formları oluşturmuştur.

Bilgisayar ortamındaki veriler, SPSS paket programı ile analiz edilmiştir. Sıklık tabloları ve grafikler oluşturulmuştur. Karşılaştırmalı tablolar kullanılarak ikili ilişkiler incelenmiştir.

Araştırmanın sonucunda; geleneksel yöntemler ile işlenen müzik derslerinde farklı zeka alanlarını çalıştırmaya yönelik etkinliklere yer verilmediği, farklı ödev ve proje çalışmaları ile öğrencilerin yaratıcılıklarının geliştirilmediği, öğretmenlerin müzik dersinin konularına ilişkin farklı materyalleri sınıf ortamına getirmediği ve dersi zevkli işlemedikleri saptanmıştır. Buna karşın kurama dayalı işlenen müzik derslerinde; öğrencilerin dersin soyut temel kavramlarını oyunlar ve yapılan farklı etkinlikler ile daha verimli bir şekilde öğrendikleri, yaratıcılıklarının geliştiği ve kuramın yetenekli oldukları alanların ön plana çıkmasında yardımcı olduğu verisine ulaşılmıştır. Kuram bu yönüyle ele alındığında, müzik eğitimi modeline uyarlanabilir olduğu, kuramı uygulayacak öğretmenlerin uygulamalar öncesinde hizmet içi eğitimden geçirilmesi gerektiği, devlet okullarında fiziki bir takım yetersizlikler sonucunda kuramın uygulamasında aksaklıklar oluşabileceği, bu nedenle devlet okullarındaki müzik odaları ve donanımlarının geliştirilmesi

gerekliliği verilerine ulaşılmıştır. Yapılan araştırma sonucunda; çoklu zeka kuramına dayalı işlenen müzik derslerinde öğrencilerin ders esnasında genel anlamda mutlu, öğrenmek için istekli ve meraklı, derse gelirken heyecanlı ve derse sürekli katılarak aktif olmaları, kuramın dersi geleneksel yöntemlere oranla daha cazip ve çekici bir hale getirdiği verilerine ulaşılmıştır.

Bu sonuçlar ışığında; araştırma sonucunda oluşturulan anket ve gözlem formlarının genele yansıtılacak bir araştırma için uygun bir ölçek olarak kullanılabileceği ve farklı sosyo- ekonomik düzeylerdeki okullarda ve illerde uygulanabileceği saptanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Çoklu Zeka Kuramı, İlköğretim Müzik Eğitimi Dersleri, Sınıfta Müzik Eğitimi, Müzikli Oyunlar.

Sayfa adedi: 212

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Ayşe Meral TÖREYİN

ABSTRACT

MODEL INQUISITION IN TERMS OF MULTIPLE INTELLIGENCE THEORY IMPLEMENTATIONS WITHIN THE SETTING OF MUSIC EDUCATION

Yeşilkaya, Özge
Ph.D Music Education Program
Adviser, Prof. Dr. A. Meral Töreyin
June- 2007

The main concern in this study is constituted by the possibility of implementing a music training model which is developed on the basis of the Multiple Intelligence Theory in the music courses for the 4th and 5th classes of primary schools.

The study has been achieved through the implementation of the subjects chosen together with the school teachers following the informative seminar provided for the music teachers of Teğmen Kalmaz (in Çankaya) and Mamak Primary Schools during the 2005-2006 educational-year by forming music lessons plans on the basis of the Multiple Intelligence Theory and by means of effectuating pilot applications in the aforementioned schools.

Core of the study is constituted by the 4th and 5th class students of Ankara Teğmen Kalmaz Primary School, Hüseyin Hüsnü Tekişik Primary School and Mamak Primary School in 2005-2006 educational period (two classes were elected as the pilot application classes at each of the schools) and the music teachers of these classes.

Sampling of the study is formed by 150 students from 5A and 4A classes of Teğmen Kalmaz and Mamak Primary Schools, who were selected by means of a coincidental method as well as the music teachers working at these schools.

The findings of the research are composed of the preliminary questionnaire and final questionnaires filled by the students and their teachers as well as the observation sheets used during lessons.

Data on the computer have been analyzed by using the SPSS package program. Frequency tables and graphics were designed. Bilateral relations have been examined by using cross tables.

As a result of the study, it has been concluded that the events that activate different intelligence fields are not implemented in the music lessons taught through conventional methods as it is done in the music lessons taught with multiple intelligence theory, the creativity of the students has not been improved by different assignments and projects, the teachers do not bring various music-related materials to the classroom and that they do not render the lessons enjoyable. Whereas, it has been understood that in the music lessons based on theory, the students in the period of concrete process comprehend the abstract concepts of the lesson more effectively by means of plays and different activities, their creativity demonstrates a progress, and that the theory constitute an aid for them in discovering their capabilities. When the model is considered through this aspect, it is clearly obvious that the theory is

applicable to the musical training model, the teachers who are to apply the theory should undergo in-service training before the applications, that there might be certain defects during the application of the theory due to physical conditions of the state schools, and that therefore the music rooms and equipment in the state schools should be improved. It has been observed that the students are generally happy, eager and curious to learn in the music lessons taught based on the multiple intelligence theory, and that they are excited about the lesson and are active during the lessons and owing to such observations, we have concluded that the theory turns the lessons a more attractive and appealing activity compared to the lessons taught by using conventional methods.

In the light of these findings, it has been determined that the questionnaire and observation forms produced at the end of the studies could be utilized as an appropriate measure for a research that would be reflected on a general sense and could be utilized by schools at various social and economic levels.

Key Words: Multiple Intelligence Theory, Primary School Music Training Lessons, Music Education in Classroom, Musical Plays

Number of pages: 212

Adviser: Prof. Dr. Ayşe Meral TÖREYİN

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	iv
ÖZET.....	v
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER	ix
TABLolar LİSTESİ.....	xii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xiv
 BÖLÜM I	1
GİRİŞ	1
1.1. MÜZİK ÖĞRETİMİNDE ÇAĞDAŞ ÖĞRETİM YÖNTEMLERİNİN ÖNEMİ	1
1.2. ZEKA ve ÇEŞİTLİ YAKLAŞIMLAR	4
1.2.1. Psikolog ve Eğitimcilerin Çeşitli Zeka Tanımları	4
1.2.2. Zekaya İlişkin Eski ve Yeni Bakış Açıları.....	8
1.2.3. Gardner’ a Göre Zekanın Özellikleri	8
1.3.BEYİNİN İŞLEYİŞİ ve ÖĞRENME	9
1.3.1.Beyin	9
1.3.1.1. Beynin Bölümleri.....	10
1.3.1. 2. Sağ Yarımküre	10
1.3.1. 3. Sol Yarımküre.....	11
1.3.2. Öğrenme.....	13
1.3.2.1. Öğrenmeyi Etkileyen Faktörler.....	13
1.3.2.2. Öğrenme Kuramları ve Öğrenme Stilleri.....	13
1.3.2.3. Öğrenme Nasıl Gerçekleşir?	14
1.4.ÇOKLU ZEKA KURAMI	15
1.4.1. Zeka Alanlarının Gelişimini Etkileyen Faktörler	17
1.4.2. Çoklu Zeka Kuramında Bulunan Zeka Alanlarına Genel Bir Bakış....	18
1.4.2.1. Kişiler arası Zeka	18
1.4.2.2. İçsel Zeka	19
1.4.2.3. Mantıksal Matematiksel Zeka.....	19
1.4.2.4. Görsel Uzamsal Zeka.....	20
1.4.2.5. Sözel Dilsel Zeka	21
1.4.2.6. Müziksel – Ritmik Zeka.....	22
1.4.2.7. Bedensel – Kinestetik Zeka	23
1.4.2.8. Doğa Zekası	23
1.4.3. Çoklu Zeka Teorisine Dayalı Öğretim Anlayışı	24
1.4.4. Çoklu Zeka Kuramı ve Ders Planlama Süreci	25
1.4.5.Dersleri Planlarken Dikkat Edilmesi Gereken Konular	27
1.4.6. Ç. Z. K.’ya Dayalı Olarak Geliştirilen Müzik Dersi Plan Örnekleri ...	27
1.4.7. Öğrenme Ortamlarının Ç. Z. K.’ya Göre Düzenlenmesi	29
1.4.7.1. Sınıftaki Ekolojik Çevre	29
1.4.7.2. Sınıftaki Öğrenme Alanı	29
1.4.8.Müzik Odalarının Düzenlenmesi	29
1.4.9. Müzik Eğitimi Derslerini Çoklu Zeka Kuramına Göre Zenginleştirme	32

1.4.9.1.Sözel- Dilsel Zeka Alanında Kullanılabilecek Etkinlikler.....	32
1.4.9.2. Matematiksel -Mantıksal Zeka Alanında Kullanılabilecek Etkinlikler.....	33
1.4.9.3. Görsel- Uzamsal Zeka Alanında Kullanılabilecek Etkinlikler	33
1.4.9.4. Müziksel- Ritmiksel Zeka Alanında Kullanılabilecek Etkinlikler.....	34
1.4.9.5. Bedensel- Kinestetik Zeka Alanında Kullanılabilecek Etkinlikler.....	34
1.4.9.6. Kişilerarası- Zeka Alanında Kullanılabilecek Etkinlikler.....	34
1.4.9.7. İçsel Zeka Alanında Kullanılabilecek Etkinlikler.....	35
1.4.9.8. Doğa Zekası Alanında Kullanılabilecek Etkinlikler	35
1.5.PROBLEM DURUMU	36
1.5.1.Alt problemler	37
1.6.AMAÇ.....	37
1.7.ÖNEM.....	37
1.8. KAPSAM VE SINIRLILIKLAR.....	38
1.9.VARSAYIMLAR	39
1.10. TANIMLAR	39
1.11 KISALTMALAR CETVELİ	40
BÖLÜM II	41
İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	41
2.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar.....	41
2.2.Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar	43
BÖLÜM III	46
YÖNTEM	46
3.1.Araştırmanın Modeli	46
3.2.Evren	47
3.3.Örneklem.....	47
3.4.Verı Toplama Aracı.....	47
3.5.Verilerin Analizi.....	48
3.6. Araştırmanın Çalışma Planı ve Deseni.....	50
BÖLÜM IV.....	52
BULGULAR VE YORUM	52
4.1.Çoklu Zeka Kuramının Müzik Derslerinde Uygulanması Çalışmalarından Önce Öğrencilere Verilen Ankete İlişkin Bulgu ve Yorumlar	53
4.2.Çoklu Zeka Kuramının Müzik Derslerinde Uygulanması Çalışmalarından Sonra Öğrencilere Verilen Ankete İlişkin Bulgu ve Yorumlar	77
4.3.Çoklu Zeka Kuramını Müzik Derslerinde Uygulayan Öğretmenlere Uygulama Öncesi ve Sonrasında Verilen Anketlere İlişkin Bulgu ve Yorumları	95
4.4. İlköğretim Okullarında Yapılan Uygulama Sırasında Kullanılan Gözlem Formuna İlişkin Bulgular ve Yorumlar	104
BÖLÜM V	157
SONUÇ VE ÖNERİLER	157
5.1.SONUÇLAR	157
5.2.ÖNERİLER	165
KAYNAKÇA.....	167
EKLER	171

Ek-1 Örnek Ders Planları ve Çalışma Kağıtları	172
Ek-2 Öğrenci, Öğretmen Ön-Son Anketleri, Gözlem Formları	188
Ek-3 Öğrencilerin Ön ve Son Anketlerde Geleneksel Yaklaşım ve Çoklu Zeka Kuramına Dayalı Müzik Derslerini İfade Eden Resim Örnekleri	203
Ek-4 Dilekçe ve Milli Eğitim Bakanlığı İzinleri	208
Ek-5 CD (Seminer Programı, Ç. Z. K.' ya Dayalı Geliştirilen Müzik Etkinlik Örnekleri ve Uygulama Fotoğrafları, Video Kaydı)	212

TABLolar LİSTESİ

ÇOKLU ZEKA KURAMININ MÜZİK DERSLERİNDE UYGULANMASI ÇALIŞMALARINDAN ÖNCE ÖĞRENCİLERE VERİLEN ANKETLERE İLİŞKİN SIKLIK VE YÜZDE GÖSTERGELERİ TABLOLARI

Tablo 4.1.1	Müzik Dersinde Yapılan Çalışmalara İlişkin Sıklık ve Yüzdelere	53
Tablo 4.1.2	Öğrencilerin Müzik Derslerinde Yapmaktan En Çok Hoşlandıkları Etkinlikler	54
Tablo 4.1.3	Öğrencilerin Yapmaktan En Çok Hoşlandıkları Etkinliklerden Neden Hoşlandıklarına İlişkin Sıklık ve Yüzdelere	56
Tablo 4.1.4	Öğrencilerin Müzik Derslerinde Yapmaktan Hoşlanmadığı Etkinliklere İlişkin Sıklık ve Yüzdelere	58
Tablo 4.1.5	Öğrencilerin Müzik Derslerinde Yapmaktan Hoşlanmadıkları Etkinliklerden Neden Hoşlanmadıklarına İlişkin Sıklık ve Yüzdelere ...	60
Tablo 4.1.6	Öğrencilerin Müzik Derslerine Katılımına İlişkin Sıklık ve Yüzdelere .	61
Tablo 4.1.7	Müzik Dersine Katılan Öğrencilerin Hangi Etkinliklere Katıldığına İlişkin Sıklık ve Yüzdelere	62
Tablo 4.1.8	Müzik Dersine Katılmayan Öğrencilerin Derse Katılmama Nedenlerine İlişkin Sıklık ve Yüzdelere	64
Tablo 4.1.9	Öğrencilerin Müzik Derslerinde Farklı Ödev ve Grup Çalışmaları Yapıp Yapmamalarına İlişkin Sıklık ve Yüzdelere.....	65
Tablo 4.1.10	Müzik Derslerinde Yapılan Farklı Ödev ve Grup Çalışmalarında Öğrencilerin Ne Tür Çalışmalar Yaptıklarına İlişkin Sıklık ve Yüzdelere	66
Tablo 4.1.11	Öğrencilerin Müzik Öğretmeni Oldukları Takdirde Müzik Derslerini Nasıl İşleyeceklerine ve Ne Tür Etkinlikler Yapacaklarına İlişkin Sıklık ve Yüzdelere	68
Tablo 4.1.12	Öğrenciler İçin Müzik Dersinin Anlamının Ne Olduğuna İlişkin Sıklık ve Yüzdelere.....	69
Tablo 4.1.13	Öğrencilere Göre İleride Aldıkları Müzik Eğitiminin Ne Gibi Faydaları Olacağına İlişkin Görüşlere Ait Sıklık ve Yüzdelere.....	71
Tablo 4.1.14	Müzik Derslerinde Yapmaktan En Çok Hoşlanılan Etkinlik ile Hoşlanma Nedenine İlişkin Çapraz Tablo.....	74
Tablo 4.1.15	Müzik Dersinde Yapmaktan Hiç Hoşlanılmayan Etkinlik ile Hoşlanmama Nedenine İlişkin Çapraz Tablo.....	75
Tablo 4.2.1	Daha Önceki Müzik Derslerinden Farklı Olarak Görülen Olumlu Özelliklere İlişkin Sıklık ve Yüzdelere	77
Tablo 4.2.2	Daha Önceki Müzik Derslerinden Farklı Olarak Görülen Olumsuz Özelliklere İlişkin Sıklık ve Yüzdelere (Mamak ve Teğmen Kalmaz Karşılaştırması).....	79
Tablo 4.2.3	Alınan Görev ve Sorumlulukların Daha Önceki Müzik Derslerinden Farklı Olup Olmamasına İlişkin Sonuçlar	80
Tablo 4.2.4	Müzik Derslerinde Aldığınız Farklı Görev ve Sorumluluklara İlişkin Sonuçlar	82

Tablo 4.2.5	Öğretmenin Getirdiği Materyaller Hakkındaki Olumlu Düşüncelere İlişkin Sıklık ve Yüzdelere	84
Tablo 4.2. 6	Öğretmenin Getirdiği Materyaller Hakkındaki Olumsuz Düşüncelere İlişkin Sıklık ve Yüzdelere	86
Tablo 4.2.7	Sınıf İçersinde Yapılan Bireysel Etkinliklerin Kazandırdıklarına İlişkin Sıklık ve Yüzdelere	87
Tablo 4.2.8	Ders İşlenirken Öğrencilerin Kendilerini Nasıl Hissettiklerine İlişkin Sıklık ve Yüzdelere	90
Tablo 4.2.9	‘Bu Ders ile İlgili Çok Yakın Bir Arkadaşınıza Mektup Yazsaydınız Neler Yazardınız?’ Sorusuna İlişkin Sıklık ve Yüzdelere	91
Tablo 4.2.10	‘Müzik Derslerini Değiştirebileceğiniz Söylenseydi Neleri Değiştirirdiniz?’ Sorusuna İlişkin Sıklık ve Yüzdelere.....	93

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1 Müzik Eğitimi Süreci.....	1
Şekil 2 Zekaya İlişkin Eski ve Yeni Bakış Açıları.....	8
Şekil 3 Sağ Yarımkürenin İçerdiği Yetenekler	11
Şekil 4 Sol Yarımkürenin İçerdiği Yetenekler	12
Şekil 5 Öğrenmeyi Etkileyen Faktörler.....	13
Şekil 6 Çoklu Zeka Planlama Soruları	26
Şekil 7 Müzik Odalarının Etkinliklere Göre Dizaynı	31
Şekil 8 Araştırmanın Çalışma Planı	50
Şekil 9 Araştırmanın Deseni	51

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 4.1. Dersin Amaçlarını (Bilişsel, Duyuşsal, Psikomotor Yeterliliğe Dayalı Amaçlar Olarak Belirler.	105
Grafik 4.2. Konuya Uygun Hedef ve Davranışları Seçer.....	105
Grafik 4.3. Zekâ Alanlarına Uygun Hedef ve Davranış Seçer.....	106
Grafik 4.4. Seçilen Etkinlikleri Zekâ Alanları ile Tutarlı Bir Şekilde Kurgular.....	107
Grafik 4.5. Öğretmen Etkinlikler İçin Yeterli Süreyi Tanır.....	107
Grafik 4.6. Bilişsel Alan Basamaklarını Zeka Alanlarına Uygun Bir Şekilde Kurgular.	108
Grafik 4.7. Devinişsel Alan Basamaklarını Zeka Alanlarına Uygun Bir Şekilde Kurgular.	108
Grafik 4.8. Duyuşsal Alan Basamaklarını Zeka Alanlarına Uygun Bir Şekilde Kurgular	109
Grafik 4.9. Değerlendirme Sorularını Bilişsel Alan Basamakları Düzeyinde Oluşturur.....	109
Grafik 4.10. Öğretmen Etkinlik Bulmada Yaratıcıdır.....	110
Grafik 4.11. Öğretmen Çoklu Zeka Kuramına Uygun Plan Hazırlar.	110
Grafik 4.12. Konunun Hedef ve Davranışlara Uygun Materyal Seçer.	113
Grafik 4.13. Konuya Uygun Öğretim Yöntemi Kullanır	113
Grafik 4.14. Zeka Alanlarına Uygun Öğretim Materyali Seçer.....	114
Grafik 4.15. Öğretmen Zeka Alanlarına Uygun Materyal Geliştirmede Yaratıcıdır.	114
Grafik 4.16. Seçilen Materyal Öğrenmeyi Olumlu Yönde Etkiler.	115
Grafik 4.17. Seçilen Materyal Öğrenmeyi Olumsuz Yönde Etkiler.....	115
Grafik 4.18. Seçilen Materyal Öğrencilerin Görsel Alanlarına Büyük Ölçüde Hitap Eder	116
Grafik 4.19. Seçilen Materyal Öğrencilerin İşitsel Alanlarına Büyük Ölçüde Hitap Eder	116
Grafik 4.20. Seçilen Materyal Öğrencilerin Duyuşsal Alanlarına Büyük Ölçüde Hitap Eder.	117
Grafik 4.21. Seçilen Yöntemler Zeka Alanları İçin Uyarlanan Aktiviteleri İşleme Açısından Uygunudur. (Yöntem-Aktivite Tutarlılığı)	121
Grafik 4.22. Öğretmen Yöntemi Uygulamada Başarılıdır	121
Grafik 4.23. Seçilen Yöntemler Konuya Uygunudur.....	122

Grafik 4.24. Öğretmen Seçtiği Aktiviteleri Zeka Alanlarına Uygun Bir Şekilde Kurgular	123
Grafik 4.25. Öğrenciler Aktivitelere Katılır.....	123
Grafik 4.26. Seçilen Aktiviteler Öğrenmeyi Olumlu Etkiler.....	124
Grafik 4.27. Seçilen Aktiviteler Öğrenmeyi Olumsuz Etkiler.....	124
Grafik 4.28. Öğretmen Aktivitelerin Uygulanması Sırasında Doğal Tutum ve Davranışlara Sahiptir.....	125
Grafik 4.29. Öğretmen Konuya Giriş Yapabilmek İçin Etkili Bir Isınma Çalışması Hazırlar.....	126
Grafik 4.30. Isınma Çalışması Öğrencilerin Tamamının İlgisini Çeker Ve Katılırlar.....	127
Grafik 4.31. Öğretmen Konuyu Neden Öğrenmeleri Gerektiğini Öğrencilerine Açıklar.....	127
Grafik 4.32. Öğrenciler Öğrenmek İçin Hazır Hale Getirilir.....	128
Grafik 4.33. Öğrenilecek Bilginin Anahtar Kavramları, Formül ve Kuralları Belli Oyunlar ile Verilerek Öğrencinin Dikkati Çekilir.....	129
Grafik 4.34. Konu İşlenirken Seçilen Yöntem Ve Etkinlikler Zeka Alanları ile Tutarlı Bir Şekilde Kurgulanır.....	129
Grafik 4.35. Öğretmen, Sunum Sırasında Farklı, Hikâyeler, Fıkralar vb. Dikkat Çekecek Hitap Sesleri Kullanır.....	130
Grafik 4.36. Öğretmen Sunumu Hazırlamada Yaratıcıdır.....	131
Grafik 4.37. Hazırlanan Aktivite Veya Etkinlikler Öğrenciler Tarafından Beğeni İle Uygulandı.....	133
Grafik 4.38. Öğretmen Hazırladığı Etkinliklerin Tamamını Uygulama Fırsatı Buldu.....	134
Grafik 4.39. Öğretmen Hazırladığı Etkinliklerin Tamamını Uygulamada Zorluk Çekti.....	134
Grafik 4.40. Konu İşlenirken Bilgi Basitten Karmaşığa İlkesi ile Verildi.....	135
Grafik 4.41. Konu İşlenirken Bilgi Somuttan Soyuta İlkesi ile Verildi.....	135
Grafik 4.42. Öğretmen Aktivitenin Uygulanışını Öğrencilere Anlatmakta Başarılıydı.....	136
Grafik 4.43. Aktivite Öğrenciler Tarafından Başarı ile Uygulanır.....	136
Grafik 4.44. Öğretmen Çalışma Kâğıtlarını Başarı ile Uygulattı.....	137
Grafik 4.45. Öğrenciler Hazırlanan Çalışma Kâğıtlarını Tamamlarken Güçlükler İle Karşılaştılar.....	137
Grafik 4.46. Öğretmen Grup Çalışmalarını Organize Etmekte Başarılıydı.....	138
Grafik 4.47. Öğrencilerin Grup Çalışmalarına İlgileri Olumlu Yöndeydi.....	138
Grafik 4.48. Öğrencilerin Grup Çalışmalarına İlgileri Olumsuz Yöndeydi.....	139
Grafik 4.49. Öğrenciler Etkinlikleri Algılamada Güçlük Çekti mi?.....	140
Grafik 4.50. Uygulamalar Sırasında Öğrencilerin Bir Bölümünün Etkinlik Dışında Kaldığı Gözlendi mi?.....	141
Grafik 4.51. Uygulamalara Katılmak İstemeyen Öğrenci veya Öğrenciler Oldu Mu?.....	141
Grafik 4.52. Uygulama Sırasında Yaşanan Sorunlar Oldu mu?.....	142
Grafik 4.53. Uygulama Sırasında Öğretmen Tutum ve Davranışlarında Olumsuzluklar Oldu mu?.....	143
Grafik 4.54. Uygulamalar Sırasında Öğrencilerin Tutum ve Davranışlarında Olumsuzluklar Oldu Mu?.....	143
Grafik 4.55. Öğrenciler Grup Çalışmalarına Hazırlıklı Geliyor mu?.....	144
Grafik 4.56. Öğretmen Hazırladığı Etkinliklerin Tamamını Uygulayabildi mi?.....	144
Grafik 4.57. İşlenen Konuya İlişkin Uygun Değerlendirme Soruları Hazırlanmış mı?.....	153

Grafik 4.58. Değerlendirme Soruları Bilişsel Alan Düzeyinde Ele Alınmış mı?	153
Grafik 4.59. Verilen Bilgi Öğrenildi mi?	154
Grafik 4.60. Ödev ve Projelerde İstenilen Sonuca Ulaşıldı mı?	154
Grafik 4.61. Verilen Aktivitelerde Öne Çıkan Yada Daha Verimli Olduğu Saptanan Bir Zeka Alanı Oldu mu?	155

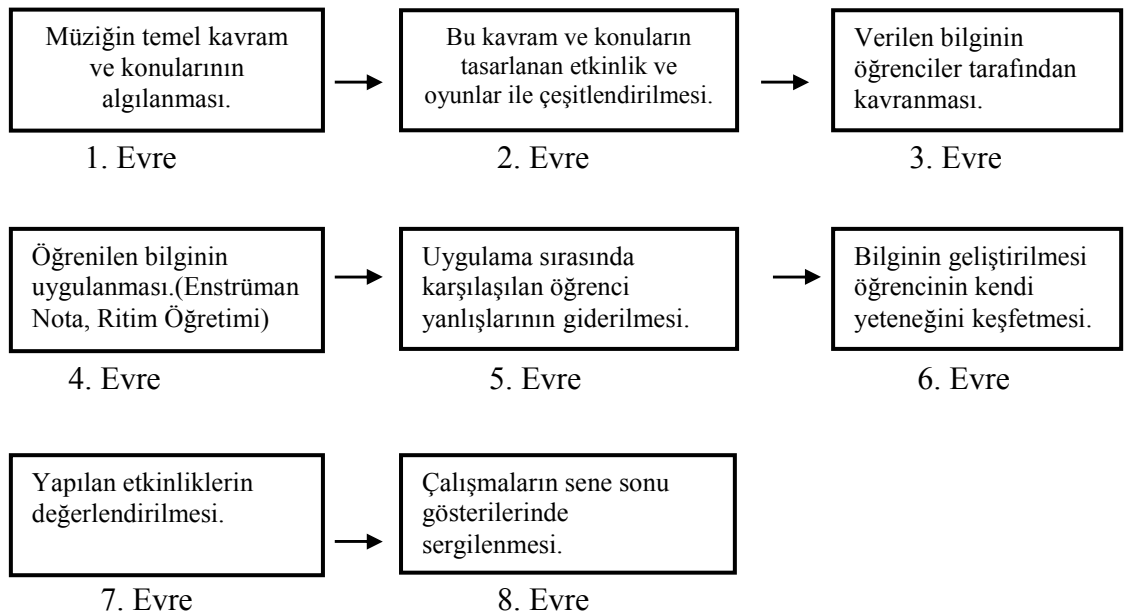
BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. MÜZİK ÖĞRETİMİNDE ÇAĞDAŞ ÖĞRETİM YÖNTEMLERİNİN ÖNEMİ

“İnsanı ve toplumu yönlendirme, değiştirme, biçimlendirme ve geliştirmede eğitim süreci en başta yer alır. Çağdaş eğitim; bilim, sanat ve teknik olmak üzere üç genel konu alanını kapsar ve bu çerçevede düzenlenip, gerçekleştirilir” (Uçan;1994).

Hızla değişen zamana ve teknolojiye uyum sağlayabilmek için; düşüncelerini rahatlıkla ifade edebilen, bir problem ile karşılaştığında farklı ve yaratıcı çözümler üretebilen, estetik değerlere sahip, duyarlı bireylerin yetişmesinde ise sanat eğitimi derslerinin önemli bir yeri vardır. Sanatın bütün dallarında olduğu gibi müzik dersi de bir eğitim alanıdır. Bu eğitimin bireylerin sosyal, psikolojik ve kişilik gelişimlerindeki önemi yadsınamaz. Müziksel davranış kazandırma veya değiştirme süreci olarak adlandırılan müzik eğitiminin aşamaları kısaca özetlenecek olursa, öğrencinin müzik eğitimi süresinde, sırasıyla aşağıdaki evrelerden geçmekte olduğu saptanabilir.

Şekil 1. Müzik Eğitimi Süreci

Böylesine kapsamlı bir süreçte, öğrencilere kazandırılacak olan davranışların geliştirilmesinde, şüphesiz seçilen öğretim yöntemleri önemlidir. Öğrencinin bütün basamaklarda aktif rol almasını sağlayacak, yaratıcılığını ve hayal gücünü geliştirecek, uygulamalar sırasında yaparak-yaşayarak öğrenebileceği bir çok öğretim yöntemi ile karşılaşmaktadır.

Öğrenme-öğretme ortamlarının nasıl düzenlenmesi gerektiği, öğrenmenin nasıl gerçekleştiği, öğretmenlerin etkili bir şekilde bu süreçte nasıl destek sağlayabileceği ve hangi yöntemlerin etkili olabileceği uzun yıllardan beri tartışılmaktadır.

“Geleneksel yöntemlerde; her şey büyük oranda öğretmene göre şekillenmekte, öğretme-öğrenme etkinliklerinde zamanın büyük bir bölümü öğretmen tarafından kullanılmakta ve iletişim büyük oranda tek yönlü olmaktadır. Bu yöntemlerde grup öğretimi esas olup öğrencilerin bireysel farklılıkları, ilgileri, yetenekleri beklentileri ve öğrenme hızları yeterince dikkate alınmamaktadır” (Alkan, 1977:140-144).

Ayrıca bu yöntemde öğrencilerin dikkatlerinin uzun süreli bir noktada toplanmadığı, ezberin ön plana çıktığı, sözel olarak ardı ardına gelen mesajlar ile kavramların birbirine karıştırıldığı veya tam olarak öğrenilmediği, öğrencinin sayısal, sözel ve fen gibi belli alanlarda ölçüldüğü gözlenmekte, bu da öğrencilerin belli bir süreden sonra öğrenme etkinliğini sıkıcı, tek düze bulmalarına ve bu gibi derslerden uzaklaşmalarına neden olmaktadır.

“Çağdaş yöntemlerde ise, öğrenci öğrenme sürecine aktif olarak katılmaktadır. Burada öğretmenin rolü; öğrencinin öğrenmesini kolaylaştırmak için ona rehberlik etmek, öğrencinin öğrenim sürecine katılımını sağlamak ve öğrenciyi sürekli güdülemektir. Bunun nedeni ise öğretmenin öğrenciye ne sunduğundan çok, öğrencinin ne yaptığı ve ne tür ürünler ortaya çıkardığı görüşünün benimsenmesidir” (Alkan, 1977; Fidan, 1985).

“Öğrenen Merkezli Program Tasarımları, çağdaş eğitim anlayışına sahiptir. Bu yaklaşım öğreneni ön planda tutarak, öğrenciyi programın merkezine alır. Öğrenim etkinlikleri bireylerin ilgi ve ihtiyaçlarına göre tasarlanır. Bireyin kendine özgü gelişim özellikleri dikkate alınır ve öğrencilerin özel ilgi alanlarını ve gereksinimlerini karşılayabilmeleri hedeflenir. Öğrenenlerin bireysel eğitim gereksinimlerinin belirlenerek güçlü ve zayıf yönlerinin ortaya konulması, onlara kendini tanıma ve fark etme fırsatının sağlanması, öğrenen merkezli programların

geliştirilmesinde ilk ve önemli adımdır” (Demirel, 2000:54-55; Kısakürek, 1983:219-243; Varış,1996:75-80).

“Bireyin, eğitim etkinliklerinin merkezinde yer alması, öğretim sürecinin bireyselleştirilmesi olgusunu da beraberinde getirmektedir. Bireyselleştirilmiş öğretim, farklı yollarla ve farklı hızlarda öğrenen öğrencilerin bireysel farklılıklarını desteklemek için geliştirilmiş bir öğretim yaklaşımıdır “ (Tomlinson, 1999).

“Bireyler arasındaki farklılıklar öğrenmeyi önemli ölçüde etkilemektedir. Öğrenmeyi etkileyen bireysel faktörlerden biri olan zekâ, öğrenme sürecindeki yeterliliklere yön vermektedir. Eğitimde öğrencilerin zekâ türlerine uygun eğitim yapmak öğrenci başarısını arttırmaktadır. Farklı bir şekilde ifade edilecek olursa, bazı öğrenciler kendi zekâ türlerine hitap eden öğretim etkinlikleri olmadığında, öğrenmede zorluk çekmektedirler. Eğitim süreci öğrencilerin bu tür özellikleri dikkate alındığı zaman etkili ve verimli olabilir” (Bacanlı, 2000:118-128; Gözütok, 2001:10).

Bireysel farklılıkların temele alındığı bir öğrenme-öğretme sürecinde, farklı yollarla öğrenen bireylerin varlığının kabulü, farklı yollarla öğretim anlayışını da beraberinde getirecektir. Birey merkezli eğitimin iki önemli çıkış noktası bulunmaktadır. Bunlardan ilki; her bireyin farklı zihin yapısına sahip olduğu bilindiğinden, eğitim sisteminin de bu farklılıklara cevap verecek şekilde oluşturulması gerektiği görüşüdür.

İkinci çıkış noktası ise, artık geleneksel okul anlayışıyla hiçbir bireyin bırakınız farklı alanları veya becerileri, bir konuyu dahi tam manasıyla öğrenemeyeceğinin anlaşılmasıdır. Bu bakımdan bireylerin zekâ profillerini dikkate alan ve bu yönde bireylerin eğitimdeki başarılarını en üst düzeye çıkaracak modellere ihtiyaç duyulmaktadır.

“Birey farklılıklarında önemli derecede ön plana çıkan zekânın özelliklerini belirleme adına çalışmalar eski çağlara kadar uzanır. 1900’lerden sonra bilimsel anlamda çalışmalar yapılmaya başlanmış ancak yine de tek bir tanımla ifade edilebilir hale getirilememiştir” (Başaran, 1992:82).

1.2. ZEKÂ ve ÇEŞİTLİ YAKLAŞIMLAR

“Zekânın ne olduğu ve nasıl tanımlanması gerektiği uzun yıllardan beri eğitimcilerin ilgi alanını oluşturmaktadır. Bazı eğitimciler zekâyı; bireyin öğrenme gücü olarak yorumlarken, bazıları da bireylerin zihinsel işlevlerini ve performanslarını baz alarak değişik testlerin ölçtüğü nitelik olarak tanımlamışlardır”(Saban, 2000:36; Selçuk, 2000).

Genel olarak zekâ, yeni ve şaşırtıcı durumlarda çevreye uyum sağlayabilme, soyutlama, problem çözme gücü olarak tanımlanmıştır. Bu tanımlardan da anlaşılacağı üzere zekâ; genel, sözel, sayısal, görsel ve mekanik yetenekler gibi çeşitli yeteneklerden oluşan bir bütündür. Bu nedenle zekâ üzerinde çalışan bilim adamları bu yetenekleri çeşitli testlerle ölçmeye çalışmışlardır.

“Bireysel farklılıklar ve zekâ konusunda ilk çalışmaları yapan F.Galton’dur. Galton’a göre bireyler arasındaki zekâ farklılıkları, duyuşsal yeteneklerdeki farklılıklardan kaynaklanmaktadır. Bu durumda bir kişinin duyuları ne kadar iyi olursa zekâsı da o kadar iyi olacaktır” (Toker ve diğ., 1968:20).

Fransız psikolog Binet de zekânın bellek alanı, duyum keskinliği ve tepki hızı gibi basit zihinsel öğelerden değil, kavrama, hüküm verme, akıl yürütme gibi karmaşık üst düzey işlemlerde kendini gösterdiği yargısına varmaktadır. Binet’e göre bir kişinin zekâsı hakkında güvenilir bir fikir edinmenin yolu, onu çözümü yüksek zihinsel işlemlerin kullanılmasını gerektiren problem durumları ile karşı karşıya getirmek ve neler yaptıklarını objektif olarak saptamaktır.

1.2.1. Psikolog ve Eğitimcilerin Çeşitli Zekâ Tanımları

“C. E. Sperman’ın ileri sürdüğü iki faktör kuramına göre zekâ bir genel yetenek ve bu genel yeteneğe bağlı olarak da diğer özel yeteneklerden oluşmaktadır. Bir zihinsel etkinlik için genel yetenek birinci, özel yetenekler ise ikinci faktördür” (Başaran, 1992:82).

“Sperman’a göre özel etkenlerin sayısı çoktur. Bir zihin etkinliğinin meydana gelebilmesi için, bütün zihin etkinliklerinde ortak olan bir genel yeteneğe ve o zihni etkinliğe özgü bir özel yeteneğe ihtiyaç vardır” (Toker ve diğ., 1968:33).

“Thorndike zekâyı; akıl yürütme, hüküm verme, kendi kendini eleştirme kapasitesi olarak tanımlamıştır (Aktaran: Toker ve diğ., 1968:64). E.L. Thorndike; ileri sürdüğü “çok faktör” kuramında, zekânın birbirinden ayrı faktörlerden meydana geldiğini ortaya koymaktadır. Faktörler birbirinden bağımsızdırlar. Thorndike’a göre zekâ değil zekâlar vardır (Toker ve diğ., 1968:37). Ayrıca Thorndike; sözel kavrama, hafıza, sayısal yetenek, sözel akıcılık, muhakeme, algısal hız gibi zihinsel yetenekler belirlemiştir” (Bacanlı, 2000:123).

“1960’lı yıllarda J.P. Guilford zekânın 3 boyutundan söz etmiştir. Bunlar zekânın içeriği, zekânın işlemleri ve zekânın ürünleridir. (Bacanlı, 2000:123; Başaran, 1992:83) Guilford’a göre zekânın tabiatı ancak zekânın öğelerinin bilinmesi ve bunların bir sistem içinde düşünülmesiyle anlaşılabilir” (Toker ve diğ., 1968:41).

“J.Piaget’in ileri sürdüğü uyum kuramına göre zekâ, bireyin çevresine uyum sağlama sürecidir. Uyum organizma ve çevre etkileşimindeki dengeyle gerçekleşir. Her zihinsel etkinliğin amacı da dengeye ulaşmaktır. Ancak organizma ile çevre arasında hiçbir zaman tam ve sürekli bir denge kurulmamasına karşılık tüm çabalar denge kurmaya yöneliktir. Birey her dengesizlik durumunda dengeyi yeniden kurmak için etkinlikte bulunur. Piaget, zekânın işleyiş ve gelişimini biyolojik etmenlerle açıklamıştır” (Toker ve diğ., 1968:58-59).

Yukarıdaki farklı görüşlerden de anlaşıldığı gibi zekâ; bireysel farklılıklar bilişsel yetenekler ve eğilimler gibi birçok değişik başlık altında tanımlanmaktadır. Muhtemelen bu kavramlar üzerinde yapılan çalışmalar ve gelişmeler bilişsel psikoloji ile ilgili eğitim ve psikoloji alanında çalışan araştırmacılar arasındaki görüş farklılıklarından kaynaklanmaktadır. “Robert Stenberg, Howard Gardner ve John Horn’da bu alanda çalışan araştırmacılarıdır. John Horn, genel etkenleri destekleyen çok sayıdaki belirli faktörlerle birlikte akılcı yetenekler ve kristalleşmiş yetenekler olmak üzere iki geniş faktör belirler. Akılcı zekâ, kişinin yeni ve alışık olmadığı durumlarda muhakeme etme ve problem çözme yeteneğini teşkil eder. Diğer yandan kristalleşmiş zekâ kişinin bir kültürün bilgisine ulaşabilme derecesini belirler” (Aktaran Yekovich, 1994:2).

“Stenberg’in zekâ teorisi; üç alt teoriyi kapsar. Birincisi; bağlam/durum, ikincisi; tecrübe, üçüncüsü de söz konusu bilginin bilişsel parçaları hakkındadır. Durumsal teori; belirli bir kültürde kimin zeki olarak adlandırıldığını, deneyimci

teori; kişinin test edildiği belli tarzdaki işlerdeki deneyim toplamını, bilişsel parçacılık teorisi ise bir araya gelerek istendik davranışı meydana getiren bilişsel yapı ve süreçleri tanımlamaktadır” (Yekovich, 1994:2).

“Alfred Binet 1904’te zihinsel olarak geri çocuklar için özel sınıflar açma durumuyla karşılaştığı zaman, değişik yaşlardaki çocukların zihin seviyesini ortaya koyacak çareler aramış ve bunun için normal zihin gelişiminin basamaklarını gösteren bir araca ihtiyaç duymuştur. Bu amaçla psikolog tarafından hazırlanan, Paris’te geliştirilen okul başarı ve başarısızlığını tahmin eden klasik IQ testi kişinin zekâ düzeyini objektif bir şekilde ölçmesi açısından standart olarak alınmıştır” (Aktaran: Şemin, 1972:1).

“Gerçekte Binet testinden alınmış düşük veya yüksek bir puan testinin objektifliğini zayıflatan bir çok değişkenin sonucu olabilir; fiziksel ve duygusal etmenler gibi. Daha da önemlisi test olan bir kişinin hiç ölçülmemiş temel bir zekâ değeri de olabilir. IQ testleri sözel ve matematiksel zekâları ölçmektedir.

Değişik bilim adamları tarafından geliştirilen zekâ testleri, dayandıkları zekâ anlayışı açısından tek faktörlü ve çok faktörlü olmak üzere iki gruba ayrılabilir. Tek faktörlü zekâ testleri zekâyı tekil bir yetenek olarak görürken, çok faktörlü zekâ testleri ise zekânın birçok alt faktör tarafından oluştuğunu ve bu nedenle zekâ testlerinin alt faktörlerin hepsini ölçmeleri gerektiğini savunmaktadır” (Bacanlı, 2000).

Zekânın şimdiye kadar yapılmış olan tanımları gereği, çok faktörlü zekâ testlerinin geçerlik ve güvenilirliklerinin tek faktörlü zekâ testlerine oranla daha yüksek olabileceği ileri sürülebilir. Birçok alt faktörü ölçme başarısından dolayı, çok faktörlü zekâ testleri tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de yaygın olarak kullanılmaktadır. Stanford- Binet ve Wechler zekâ testleri, bilinen ve sıkça kullanılan çok faktörlü zekâ testlerinden sadece iki tanesidir. Bu testlerle yapılan ölçümler sonucunda bireyin zekâ bölümü bulunmaktadır. Bireyin zekâ bölümünün bulunması için aşağıdaki formül uygulanmaktadır: (Dilli, 2003:5)

$$ZB = \frac{\text{Zekâ Yaşı} \cdot 100}{\text{Takvim Yaşı}}$$

Zekânın yukarıda sayılan karmaşık alt faktörlerinden dolayı bu testler, bireyin zekâsını doğru bir şekilde ölçemeyebilirler. Bu sınırlılıktan dolayı testler özenli bir şekilde kullanılmalıdır. Testlerin sonuçlarına göre öğrenciler yanlış şekilde etkilenebilirler. Yanlış etkilendirmelerde öğrencilerin eğitim hayatlarında birtakım olumsuzluklara yol açabilir.

Zekâ testlerinden yüksek puan alan öğrencilerin başarılı, düşük puan alan öğrencilerin başarısız olarak etiketlenmeleri konu ile ilgili yanılgılardan bir tanesidir. Çünkü zekâ ve başarı birbirinden farklı kavramlardır. Bireylerin hemen hepsi değişik yeteneklerini ortaya koyarak başarıyı yakalayabilirler. Önemli olan bireylerdeki gizli kalmış yetenekleri ortaya çıkarmaktır. Bu konu ile ilgili gerekli açıklamayı (Bruetsch, 1995) şu soruyla dile getirmektedir;

“En akıllı kim? William Shakespeare, Albert Einstein, Pablo Picasso, Micheal Jordan, Leonard Bernstein, Emiliy Dickinson, Charles Darwin ya da Marthin Luther mi? Bu soruya zekânın geleneksel tanımlanmasına dayanarak cevap verilirse, sözel-dilsel, matematiksel-mantıksal alanlarda hangisi ağır basarsa odur cevabı vermek zorunda kalırdık. Ne var ki, bu insanların hepsi kendi alanlarında yüksek seviyeli zekâyâ sahip insanlardır.”

İşte bu noktadan hareket eden Gardner, 1983 yılında çıkardığı “Zihin Çerçevesi” isimli kitabında bir insanın en az yedi temel zekâ alanına sahip olabileceği fikrini öne sürmüştür. (Sonradan doğa zekâsı da eklenerek sekiz olacaktır.) ‘O’na göre zekâ; bir kişinin bir veya birden fazla kültürde değer bulan bir ürün ortaya koyabilmesi, günlük ve mesleki hayatında karşılaştığı bir problemi etkin ve verimli bir şekilde çözebilmesi yeteneğidir. Gardner’a göre zekâ;

- Bireyin gerçek hayatta karşılaştığı problemleri çözme,
- Çözüm için yeni problemler oluşturma,
- Bireyin kendi kültüründe değer bulan bir şey yapma ya da bir hizmeti sunma yeteneğidir” (Campbel, Dickinson ve Campble ,1996:15) .

Gardner’a göre; insanda tek bir zekâ yoktur. IQ ve zekâ testleri sadece sözel, mantıksal ve matematiksel yetenekleri ölçmektedir. Oysa bireylerde birbirinden farklı sekiz yetenek alanı olduğunu iddia etmektedir. Gardner, tecrübelerin zekâyı etkileyeceğini söylemektedir. Bunun için bir kişinin zekâsını tek bir test sonucu ile

belirlemektense, o kişinin zekâ alanlarının bilinen bir çevrede kültürel olarak değer verilen davranışları da göz önünde bulundurarak, bir profilinin çıkarılmasını önermektedir. Zekânın ne olduğu hakkındaki en önemli gelişme, neredeyse tüm araştırmacıların zekâsal yeteneklerimizin en azından bazı yönlerinin geçmiş tecrübemizle ilgili olduğu konusunda hem fikir olmalarıdır.

Yukarıdaki tanımlar ışığında zeka profilinin klasik anlayışa nazaran değiştiği gözlenmektedir. Bu konudaki eski ve yeni bakış açıları şekil 2'deki tabloda belirtilmiştir.

1.2.2. Zekâya İlişkin Eski ve Yeni Bakış Açıları

* Zekâ sabittir.	* Zekâ geliştirilebilir.
* Zekâ niceliksel olarak ölçülebilir.	* Zekâ herhangi bir performansta veya problem çözme sürecinde sergilendiğinde sayısal olarak hesaplanamaz.
* Zekâ tekildir.	* Zekâ çeşitli yollarla ortaya koyulabilir.
* Zekâ gerçek yaşamdan soyutlanarak ölçülür.	* Zekâ bağlam/gerçek yaşam.
* Zekâ öğrencileri sıralamak ve olası başarılarını kestirmek için kullanılır.	* Zekâ bireylerin gizil güçlerini ve onların başarılı olabilecekleri farklı yolları anlamak için kullanılır.

Şekil.2. Zekâya İlişkin Eski ve Yeni Bakış Açıları

1.2.3. Gardner'a Göre Zekânın Özellikleri

- **“Her insan kendi zekâsını arttırma ve geliştirme yeteneğine sahiptir.**
Çok yakın zamana kadar, insan zekâsının bütünüyle doğumla kazanıldığı, hayat boyu devam ettiği ve en önemlisi de birey ile birlikte doğan bu zekânın geliştirilmesine yönelik hiçbir şeyin mümkün olmadığı görüşü hakim iken, günümüzde insan zekâsının yine insanın yapabilecekleriyle ilgili kendisi hakkında sahip olduğu ufkuyla paralellik gösterdiği kabul edilmektedir.
- **Zekâ sadece değişmekle kalmaz aynı zamanda başkalarına da öğretilir.**
Bu anlayışa göre hangi yaş ve seviyede olursa olsun insanın zihinsel işlevleri performansları veya kapasitesi değiştirilebilir.
- **Zekâ insandaki beyin ve zihin sistemlerinin birbiriyle etkileşimi sonucu ortaya çıkan çok yönlü bir olgudur.**
İnsan zekâsının içinde yaşadığı fiziksel, sosyal ve kültürel çevresini algılamasını, anlamasını ve kontrol etmesini sağlayan pek çok yönü vardır.
- **Zekâ çok yönlülük göstermesine rağmen kendi içinde bir bütündür.**
Bir birey günlük hayatta çözmesi gereken bir problem ile karşılaştığında, bu bireyin zekâsının çeşitli yanları bir bütünlük göstererek belli bir uyum içinde çalışır. Bu durumda insan zekâsının güçlü alanları

karşılaşılan problemleri çözmek için üzerlerine düşen görevleri yerine getirirken güçsüz alanları da eğitime eğilimindedirler.

- **Her insan çeşitli zekâ alanlarının tümüne sahiptir.**

Çoklu zekâ teorisi her insanda yalnızca tek bir zekânın geçerliliğini belirlemek yerine, her insanın bütün zekâ alanlarında yeteneğinin olduğu görüşünü benimsemektedir. Ancak her insanda söz konusu olan bu zekâ alanları değişik düzeylerde bulunabilmektedir.

- **Her insan zekâ alanlarından her birini belli bir düzeyde geliştirebilir.**

Bir bireyin belli bir zekâ alanındaki yetersizliğinden yakınması ve bu problemin doğuştan olduğunu varsayması ve bu durumun kolaylıkla değiştirilemeyeceği görüşüne karşın çoklu zekâ teorisi, eğer yeterli ve uygun destek, imkan ve eğitim sağlanırsa gerçekte her bireyin zekâ alanlarının hepsini oldukça yüksek bir düzeyde geliştirebilme kapasitesine sahip olduğunu ileri sürmektedir.

- **Çeşitli zekâ alanları genellikle bir arada belli bir uyum içinde çalışırlar.**

Genellikle gerçek hayatta hiçbir zekâ alanı tek başına varolmaz. Çeşitli zekâ alanları birbirleriyle sürekli etkileşim içindedirler.

- **Bir insanın her alanda zeki olabilmesinin bir çok yolu bulunmaktadır.**

Bir kişinin belli bir alanda zeki sayılabilmesi için herkesçe benimsenmiş standart sayılabilecek birtakım kriterler söz konusu değildir. Sözel zekâyâ sahip bir kişi okumayı çok iyi beceremiyebilir fakat çok geniş bir kelime haznesi veya çok iyi hikaye anlatıp yazma becerisine sahiptir” (Saban, 2005:18-19-20).

Gardner çoklu zekâ kuramına ilişkin özellikleri ve bilimsel kanıtları sunarken büyük ölçüde nöropsikolojiye ve beyin araştırmalarına dayanmıştır. “Her beyin, kendi düşünce modelinin belirlediği bir öğrenme modeline sahiptir. Öğrenilmesi istenen konunun sunulmuş modeli beyindeki model ile uyuyorsa, başarılı bir öğrenme gerçekleşir. Başarı veya başarısızlık tek başına kişinin zekasının yetersizliğini göstermez” (Vural,2005:199). Kısaca beynin işleyişi, sağ, sol beyin yetenekleri ve öğrenmenin beyinde nasıl gerçekleştirildiği aşağıdaki gibi özetlenebilir.

1.3.BEYNİN İŞLEYİŞİ ve ÖĞRENME

1.3.1. Beyin

İnsanda bulunan 100 trilyon hücrenin yaklaşık 100 milyarı beynimizdedir. Beyin vücudun yaklaşık %2’si kadar bir ağırlığa sahiptir. Beynin %80’i su, %20’si fiziksel ve biyokimyasal parçalardan oluşur. Beyin vücuttaki oksijen ve şekerin %25’ini kullanır.

Nöronlar uyarılma ve alınan uyarıcıyı iletebilme özelliğine sahiptir. Hücre gövdesi, dendrit ve akson olmak üzere nöronlar 3 kısma ayrılır. Yeni doğan bir

bebekte dendrit ağları seyrek ve az gelişmiştir. Özellikle doğumdan sonraki 6 ay boyunca çevreden duyuşal iletiler alındıkça dentritler dallanır ve aktif hale gelir. (Öz ve Roizen, 1992:71-73).

1.3.1.1. Beynin Bölümleri

- **“Beyin kökü (alt beyincik):** Omuriliğe bağı olan bu parça; nefes almak, sindirim ve kalp atışları gibi istem dışı hareketlerin devamını sağlar.
- **Beyincik:** Kas koordinasyonu, refleksler ve dengeden sorumludur.
- **Dış katman:** Beyin fonksiyonlarının büyük bir bölümü, beyin korteksinde yada diğr bir deyişle beyin dış katmanında gerçekleşir. Düşüncenin toplandığı ve eylemlerin gerçekleştirildiğı bölümdür.
- **Sol yarımküre:** Beynin sol tarafı somut kavramları kontrol eder. Konuşmak, yazmak, dil ve hesap yeteneğı gibi.
- **Sağ yarımküre:** Sağ küre yaratıcılığın bulunduğu bölümdür. Müzik, uzamsal beceriler ve sezgi gibi.
- **Frontal (ön) loblar:** Planlama, kişilik, davranış ve duyguları kontrol eder. Doğrunun ve yanlışın ayrılabilidiğı, soyut düşüncenin biçimlendiğı bölümdür.
- **Paryetal loblar:** Dokunma duşusunu çalıştıran ve kaslarımızı hareket ettiren bölümdür. Oksipital lob ile birleştii yer konuşma ve konuşulanı anlama becerilerinin bulunduğu bölümdür.
- **Oksipital loblar:** Görüşü kontrol eder.
- **Temporal loblar:** Beynin her iki tarafında ve kulak seviyesinde bulunan bu loblar ses üretirler ve kısa süreli hafızadan sorumludurlar.
- **Nöronlar:** Bu sinir hücrelerinin her biri vücudun uygun şekilde hareket edebilmesi için, diğr bir nörona aktarılması gereken bilgi parçacıkları içerir. Nöron uçları(dendrit) sayesinde başka nöronlar ile bilgi aktarımı gerçekleştirilir ve dendrit sinyalin diğr nöronlara nasıl gönderileceğini, nasıl alınıp aktarılacağını kontrol eder.
- **Nörotransmitterler:** Beyinde kimyasal haberciler vardır. Bunları ileri geri atılan beyzbol toplarına benzetebiliriz. Bir nöron harekete geçtiğinde nörotransmitterler, nöronlar arasında bilgi göndermek ya da almak için işaret verirler.
- **Talamus:** Beynin birçok farklı parçasının içinde geçtiğı bir merkezdir. Bilgiyi omurilikten alarak vücutta gerçekleşecek hareketleri kusursuz bir şekilde düzenler.
- **Limbik sistem:** Hipokampus ve amigdal gibi çeşitli yapıları beyin derinliklerinde birleştiren yollar bütünüdür. Hipokampus; kısa süreli hafızanın işlemde geçirilmesinden ve saklanmasından sorumludur. Amigdal ise; duygulardan, ruh hallerinden, depresyon ve endişelerle ilgili diğr fonksiyonlardan sorumludur. (Öz ve Roizen, 1992:71-73).

1.3.1. 2. Sağ Yarımküre

“Sağ yarımküre; bütüncüldür. Tüm parçayı, bağlamı, ilişkileri, detayları daha iyi algılar. Bir bilgi parçasının bir bütün içine nasıl yerleştirildiğini görmekten hoşlanır. Beynin bu bölgesi verilen metin içinde bulunan ana fikri kolaylıkla

algılayabilir. Kelimeler sol beyni harekete geçirirken, edebi müziksel melodiler, ritimler sağ beyni harekete geçirir” (Wahl,1999:33).

“Sağ yarımküre mekanda kendimizi yönetmeyi, yapısal örüntüleri tanımayı ve müzik formlarını hatırlamayı sağlamaktadır. Bugün birçok psikolog tarafından sol yarı kürenin analitik ve kritik düşünceden, sağ yarıkürenin ise mekanla ilgili olarak sezgisel anlamdan sorumlu olduğu düşünülmektedir” (Cüceloğlu,1991:82). Sağ yarımkürenin içerdiği yetenekler, iletişim kurma yolu ve bilgiyi işleme basamakları aşağıdaki gibidir.

Sağ Yarımküre

İçerdiği Yetenekler	İletişim Kurma Yolu	Bilgiyi İşleme Basamakları
Hayalcidir, tat alır	Hikaye anlatmak	Değerlendirmek ve değer yargısına varmaktan kaçınır
Sezgi kullanır	Şema yapmak	Yargılamaktan kaçınır
Yaratıcıdır	Resim göstermek	Açıktır
Sübjektif davranır	Çizmek	Güvenilirdir
Bir bütün olarak görür	Şaka yapmak	Herşeyin mümkün olduğuna inanır
Koku alır	Oyun oynamak	Yaratıcıdır
Boyutları algılar	Jest yapmak	Görsel, devinimsel ve işitsel imgelerle düşünür
Bilinçsizdir	Gösterim	Düşünceler kodlanmıştır
	Örneklendirmek	
	İzah etmek	

Şekil 3. Sağ Yarımkürenin İçerdiği Yetenekler
(Asher ve James,1996:2)

1.3.1.3. Sol Yarımküre

Genellikle lineer (doğrusal) olarak tanımlanır. Sol beyin sayıları semboller grubu olarak kullanmayı tercih eder. Her sayı kabaca bakıldığında aynı görülür. Bir benzetme yapılacak olursa sol yarımküre ormandan çok ağaçların üzerine odaklanır. Bulmacanın her parçası kendi kendine bir dünyadır. “Sol yarımküre için analiz etmek bir durumun neden yapıldığını anlamak için en küçük parçalarına kadar ayırıp, sonra o parçayı tamir etmeye çalışmaktır” (Wahl,1999:32).

Sol Yarımküre

İçerdiği Yetenekler	İletişim Kurma Yolu	Bilgiyi İşleme Basamakları
Mantık yürütür	Sözel ve eleştirel	Değerlendirir
Lineer düşünür	Konferans vererek	Kusurlara duyarlıdır
Analiz eder	Açıklayarak, anlatarak	Yeniye direnç gösterir
Matematiksel işlemler yapar	Mantığa dayandırarak	Alışkın olduğunu ve sıradan olanı savunur
Bilinçli hareket eder	Tartışarak	Geçmişteki örneğin üstün gelmesi için uğraşır
Dili doğru kullanır	Savunarak	Savunma durumundadır
Detayları görür	Konuşarak	
Objektif davranır	Münazara ederek	
Bütünü değil parçayı görür	Sonuç çıkararak	
İsimlendirir		

Şekil 4. Sol Yarımkürenin İçerdiği Yetenekler

(Asher, 1996:2)

“Beyin bütün olarak çalışan bir sistemdir. Bir tarafı çalıştığı sırada, diğer tarafı uyuklayan birbirinden habersiz ögeler toplamından ibaret değildir. Beyindeki en basit işlem bile beynin birçok bölgesinin iletişim içersinde çalışmasını gerektirir. Beyindeki her işlem beynin tümünü ilgilendirir ve beynin bir bütün olarak çalışması sonucu ürün elde edilir.

Birçok araştırma sonucu, çocukluktaki yaşantısal sınırlılıkların bireyin bilişsel ve algısal gelişimini geri bıraktığını göstermektedir. Bu durumda özellikle okul öncesi ve ilköğretim yıllarında, çocuğun uyarıcı bakımından zengin bir çevre içinde yaşantı kazanması, onun bilişsel gelişiminde nörolojik yapılanmaların oluşumunu sağlar. Çocuklara zengin ve uyarıcı bir çevre düzenlenmesi, yaparak, yaşayarak, dokunarak, görerek, işiterek kısacası tüm duyu organlarını kullanarak öğrenmelerini sağlamak gerekmektedir. Bu zengin çevrede, çocuğun objelerle, olaylarla birbiriyle çelişkili bir şekilde sıkça karşılaşmasına, denemeler yapmasına kısaca doğrudan yaşantı kazanmasına fırsatlar verilmelidir” (Senemoğlu, 2000).

“İnsan beyni doğumdan önce kalıtsal faktörlerin etkisiyle belirli bir biçim alır ve doğum sonrasındaki ilk üç ay içinde de dış uyaranların etkisiyle hücreler birbiriyle bağlantı kurarlar. Herkeste değişik kurulan beyin ağı; öğrenme, düşünme ve hatırlama süreçlerini biçimlendiren bir ana model olma özelliği taşır. Bu nedenle tüm insanların beyinlerinde bir düşünce ve öğrenme modelinin varlığından söz edilebilir” (Vural,2005:199).

1.3.2. Öğrenme

“Öğrenme, genetik, potansiyel ve çevresel etkenlerle oluşmaktadır. Beyinde öğrenme sürecinde olan olaylar çok kısaca sinaptik bağlantıların artması ve bağlantıların kolaylıkla yapılması olarak özetlenebilir” (Madi, 2006:47).

“Geleneksel olarak öğrenme, bireyde yaşantılar sonucu kalıcı davranış değişikliği meydana getirme süreci olarak tanımlanmaktadır. Öğrenme sürecinin doğrudan gözlemlenebilir kısmı, öğrenciye sunulan uyarıcılar ile öğrencilerin bu uyarıcılara gösterdiği davranışlardır” (Görsel ve işitsel malzemeler uyarıcılar, öğrencilerin öğrendiklerinin sözlü veya yazılı ifade etmeleri ise davranışlar olarak nitelendirilebilir) (Erden ve Altun, 2006:15).

1.3.2.1.Öğrenmeyi etkileyen faktörler

“Bir öğrenme durumunda; öğrenen, öğrenme stratejisi, öğrenilen, öğretene ve öğrenme ortamı olmak üzere beş öge bulunmaktadır” (Bacanlı,2003).

Öğrenen ile ilgili faktörler	Öğrenme yöntemi ile ilgili faktörler	Öğrenme ortamı ile ilgili faktörler	Öğrenilen ile ilgili faktörler	Öğreten ile ilgili faktörler
Türe özgü hazır oluş	Tekrar etme	Ses Işık Isı	Konunun karmaşıklık düzeyi	Öğretenin gerekli donanıma sahip olması
Olgunlaşma	Planlı çalışma	Renk, Genişlik,	Kolay sınıflandırılması	Pedagojik formasyonu
Genel uyarılmışlık düzeyi	Okuyarak, yazarak öğrenme	Araç-gereç	Şemalar halinde ifade edilip edilmemesi	Öğretilecek konuya uygun yöntem seçmesi
Geçmiş yaşantılar ve edinilmiş bilgiler	Özet çıkarma	Fiziksel donanım		Kişisel özellikleri
Motivasyon	Not tutma			

Şekil 5. Öğrenmeyi Etkileyen Faktörler
(Bozdoğan,2004:57-62)

1.3.2.2. Öğrenme Kuramı ve Öğrenme Stili

Günümüzde öğrenmeyi açıklayan değişik kuramlar bulunmaktadır. Bu kuramlar; davranışçı ve bilişsel olmak üzere iki grupta toplanabilir. Davranışçı öğrenmede; bir uyarıcı ile bir tepkinin eşleştirilmesi, yani bir uyarıcıya karşı gösterilen bir tepkinin pekiştirilmesi durumu mevcut iken bilişsel öğrenmede;

uyarıcılarının algılandığı, kodlandığı, bilgilerin eskileri ile karşılaştırıldığı, belleğe depolama ve hatırlama gibi bilişsel süreçlerle ilgilenildiği görülmektedir. Bu yaklaşım; kavrama yolu ile öğrenme, gizil öğrenme ve bilgi işlem gibi üç öğrenme sürecini de kapsamaktadır.

“Öğrenme stili ise öğrenirken ve başkaları ile iletişimde bulunurken insanların arasındaki benzerliklerin yanında, insanın kendine özgürlüğünü de gösterir. Bu kendine özgürlük bireyin öğrenmeye hazırlanma, öğrenme ve hatırlama aşamalarında diğerlerinden farklı yollar kullanmasıdır” (Vural,2005:201).

1.3.2.3. Öğrenme nasıl gerçekleşir?

Öğrenme sürecinin doğrudan gözlenebilir kısmı, öğrencilere sunulan uyarıcılar ile onların bu uyarıcılara gösterdiği davranışlardır. Bunun yanısıra her öğrencinin öğrenme sürecinde yapması gereken zihinsel ve fizyolojik etkinlikler vardır. Öğrenmenin önemli bir parçası olan bu etkinlikleri ise doğrudan gözlemlemek mümkün değildir. Son yıllarda öğrenme üzerinde yapılan çalışmalar öğrenme sürecinin bilişsel ve nörofizyolojik boyutu üzerinde bu nedenden dolayı odaklanmaya başlamıştır.

“Bilişsel yaklaşımlardan bilgiyi işleme kuramına göre öğrenme süreci, bireyin öğrenilecek bilgiyi duyu organları yoluyla almasıyla başlar. Bu bilgilerin ilk kayıt edildiği yer duysal bellektir. Uyarıcıların izi burada yaklaşık 1-3 saniye kalır. Duyu organlarına gelen bilgiler alındıkları organlara göre farklı biçimde kaydedilirler. Bilginin duysal bellekte korunma süresi duyu organına göre farklılık gösterir. Örneğin görme duyusu ile alınan bilginin bellekte kalma süresi bir saniyeden azdır. İşitme duyusu ile alınan bilgiler ise 2-3 saniye kalabilirler” (Feldman,1997).

“Çeşitli duyu organları ile alınan uyarılardan seçilen uyarımlar, bireyin beynindeki bir merkezde bütünleştirilerek anlamlı hale getirilir. Bu sürece algı denir. Algılanan bilgiler kısa süreli belleğe kayıt olur. Araştırmalar bu belleğin kapasitesinin 20-30 saniye ile sınırlı olduğunu göstermektedir” (Gagne ve Galser,1976). Kısa süreli bellek ile anlam kazanan bilgiler uzun süreli bellekte depolanır. Uzun süreli belleğin hem kapasitesi hem de bilgiyi saklama süresi sınırsızdır.

Bütün öğrenciler aynı anda öğretilen yetenek veya bilgiyi aynı oranda ve hızda öğrenemez. Her öğrenci farklı öğrenme şekli ve öğrenme hızı sergiler. Öğrencilerin bu farklılıkları göz önünde bulundurularak, öğretme eylemi gerçekleştirilirken öğrencilerin zayıf alanlarının tespit edilmesi ve yetenekli oldukları alanları kullanarak öğrenmelerine yardımcı olunacak ortamlar yaratılması gerekmektedir. Öğrencilerin farklı öğrenme biçimlerine göre farklı gereksinimleri olduğunu düşünerek dersleri planlamak, öğrencilerin yetenekli olduğu alanları keşfetmek gerekmektedir.

Bu farklı öğrenme stilleri içerisinde çoklu zeka kuramı da öğrencilerin farklı yeteneklerini sergilemeye ve onların farklı yollar ile öğrenmelerine imkan tanıyan bir öğretim modeli olarak karşımıza çıkmaktadır.

1.4. ÇOKLU ZEKÂ KURAMI

Nöropsikoloji ve gelişim uzmanı Gardner, geleneksel zekâ anlayışını ve beynin işleyişini uzun yıllar inceledikten sonra bireylerin bilişsel kapasitelerini araştırmış, Boston Üniversitesi'nde yaptığı çalışmalarla yeteneklerin örüntüsünü anlamaya çalışmıştır. Aynı zamanda Harvard Üniversitesi'nde 'Project Zero' adlı projede normal ve üstün yetenekli çocuklarla ilgili araştırmalar yapmış, bilişsel yeteneklerinin gelişimini izlemiştir.

"Çoklu zekâ kuramı kısaca şöyle özetlenebilir; çoklu zekânın anahtar kavramı 'çoğul' kelimesindedir. Çünkü zekâ çok yönlüdür. "Doğuştan genetik kalıtımla getirilen zekâ geliştirilebilir, değiştirilebilir ve zeki olmak belli bir derecede öğrenilebilir" (Selçuk, 2002:12).

"Kuramın merkezini; 'Zeki olmanın bir yada iki yolu yoktur.' önermesi oluşturmaktadır. Zeki olmanın birden fazla yolu vardır. Öğrencilerin farklı zekâ alanlarında baskın olduklarını fark ederek bu öğrencilere farklı yollarla ulaşmayı denemek, tüm öğrencileri başarıya ulaştırabilir. Zeki olmanın birden çok yolu varsa, öğretimin de birden fazla yolu vardır" (Kağan ve Kağan, 1998:11).

Çoklu zekâ kuramını öğrenme ve öğretme süreciyle bütünleştirme çalışmaları gündeme geldikçe, zekâ türlerinin öğrenme üzerindeki etkileri de belirlenmeye çalışılmıştır. Bir zekâ türünde gelişme gösteren bireyin hangi etkinlikler veya

araçlarla daha kolay öğrenebileceği incelenmiştir. Kuramın temsilcisi Gardner eğitimsel uygulamalar konusunda belirli bir model önermemektedir. Ancak O'na göre kuram, eğitime iki önemli yarar sağlamaktadır;

- Öğrencileri istendik durumlara getirebilmek için eğitim programlarının planlanmasına imkan verir. (Örneğin; müzisyen, bilim adamı, düşünce adamı yetiştirme gibi)
- Farklı disiplinlerde önemli kuram ve konuları öğrenmeye çalışan daha fazla sayıda öğrenciye ulaşılmasını sağlar. Öğrencilere bu zekâ alanları kullanılarak eğitim verilirse öğrenme daha kolay gerçekleşir.

“Gardner çoklu zekâ kuramının eğitime ne getireceği ile ilgili sorulara; kuramın tek başına bir eğitim hedefi olmadığını, zekâ alanlarının eğitim hedeflerine ulaşmada güçlü bir araç olduğunu söylemektedir” (Durie, 1997). 1983 yılında yayımladığı Frames of Mind adlı eserinde bireylerde varolduğu ileri sürülen zekâ alanlarını şu şekilde belirlemiştir;

- Sözel- Dilsel Zekâ
- Mantıksal- Matematiksel Zekâ
- Müziksel- Ritmik Zekâ
- Görsel- Uzamsal Zekâ
- Bedensel- Kinestetik Zekâ
- Sosyal-Kişilerarası Zekâ
- İçsel Zekâ
- Doğa Zekâsı

Kuramla ilgili söz etmekte yarar görülecek bir nokta da, bu alanların neden bir yetenek veya beceri değil de bir zekâ olarak tanımlandığıdır. Bununla ilgili olarak Gardner; insanların birbirleri hakkında konuşurken “- O çok zeki değildir ama mükemmel bir müzik yeteneği vardır.” gibi tanımlamalarda bulunduklarını ve bunun çok yanlış olduğunu vurgulamaktadır. Gardner kendisiyle ilgili yapılan bir görüşmede ;

“- Eğer ben bu kapasitelere zekâ değil de yetenek deseydim ve kuramın adı da çoklu yetenek kuramı olsaydı, insanlar düşüncelerinde esner ve hemen kabul ederlerdi. Oysa ben onları sarsmak ve düşündürmek istiyorum. Bu kapasitelere zekâ demekle,

birden fazla olduklarını (zekânın tekil olmadığını) ve şimdiye kadar düşünmediğimiz bazı şeylerin zekâ olabileceğini vurgulamaktayız” (Armstrong, 1994:3,4). diyerek şunu da ekler;

“- Eğer bu kapasitelere yetenek diyeceksek bu yanlış bir şey olmaz. Ama bazılarını yetenek bazılarını zekâ deyip hata yapmayalım. Mozart’a çok yetenekli ama zeki değil demek büyük haksızlıktır” (Checkley,1997:12).

“Kuramın iki temel özelliği onu geleneksel anlayıştan ayırmaktadır. Birincisi; kuramın zekâ tanımı gerçek yaşamda problem çözmeye ve bir ürün elde etmeye dayanır. Niceliksel anlayışa bağlı bütüncül zekâ tanımının tersine çoklu çoklu zekâ anlayışı, 9 bireylerin zekâlarını nasıl kullandıklarını anlamaya dayanır. İkinci özellik ise, zekânın çoğul olarak ele alınmasıdır. Kuramın ayırt edici özellikleri sınıflandırıldığında şöyle bir görünüm elde edilmektedir; (Gardner,1999)

- Zekâ tanımı gerçek yaşamdaki zekâyı dayanır.
- Zekâyı çoğul bir bakış açısıyla bakar.
- Tüm zekâlar evrenseldir.
- Zekânın bütünsel profili gelişir ve değişir.
- Her zekâ alt ya da ikincil yetenekler içerir ya da farklı biçimlerde ortaya çıkar.
- Zekâlar birbirinden tamamen ayrı değil, bir bütün içerisinde birleşerek ve kaynaşarak çalışırlar.”

“Kurama göre tüm zekâ alanları birbirleriyle eşit değerdedirler ve içlerinden bir ya da bir kaç diğerklerinden daha fazla önemli değildir. Her ne kadar 20.yy batı kültürü dil ve matematik becerilerine değer vermiş olsa da, diğer kültürler farklı zekâlara değer vermiştir. Bu durumda psikolojik boyut ile (zekâların eşdeğerliği) sosyolojik boyutu (zekâların farklılaşabileceğini) ayırt ederken çok dikkatli olmak zorundayız” (Walters,1992).

1.4.1. Zekâ Alanlarının Gelişimini Etkileyen Faktörler

“Armstrong; zekâ alanlarının gelişiminde avantaj ya da dez avantaj yaratan çevresel faktörleri şöyle sıralamıştır;

- **Kaynaklara ulaşım şansı:** Belli bir zekâ alanını güçlendirmek için gerekli olan malzemelerin temin edilememesi. Örneğin; aile çok fakirse çocuğun müzik zekâsını desteklemek için bir enstrüman alamayacak ya da bir müzik kursuna gönderemeyecektir.
- **Tarihsel –kültürel etkenler:** Okulda matematik ve fene dayalı bir program sistemi varsa ve bunlar önemseniyorsa, matematiksel- mantıksal zekâ alanı gelişir.
- **Coğrafi etkenler:** Köyde yetişmiş bir çocuk, apartmanda büyümüş bir çocuğa oranla, bedensel- kinestetik ve doğa zekâsını daha çok geliştirebilir.
- **Ailesel etkenler:** Ressam olmak isteyen bir çocuğun ailesi, onun avukat olmasını istiyorsa çocuğun dil zekâsını destekleyeceklerdir.
- **Durumsal etkenler:** Kalabalık bir ailede büyümüş ve kalabalık bir ailede yaşayan bireyler, doğalarında sosyallik olmadıkça, kendilerini geliştirmek için daha az zamana sahip olurlar” (Armstrong, 1994:23).

1.4.2. Çoklu Zekâ Kuramında Bulunan Zekâ Alanlarına Genel Bir Bakış

Gardner'ın sözünü ettiği sekiz tür zekâ alanı kendi içinde farklı yetenek ve nörolojik süreçleri içermektedir. Bu süreçler ve zekâ alanları aşağıdaki gibi tanımlanmıştır;

1.4.2.1. Kişiler arası zekâ

“Kişiler arası zekâ, bir insanın bir öğretmen, bir terapist, bir pazarlamacı gibi çevresindeki insanların duygularını, isteklerini, ilgilerini ve ihtiyaçlarını anlama kabiliyetidir. Bu zekâ türü ile bir insanın diğer insanlardaki yüz ifadelerine, seslere ve mimiklere olan duyarlılığı ve diğer insanlardaki özelliklerin farkına vararak onları en iyi şekilde yorumlama ve değerlendirme yeteneği kastedilmektedir. Bu zekâ türüne sahip olan insanlar, genellikle başka insanların yaşantılarını iyi algılayabilmekte ve bir grup içerisinde grup üyeleri ile işbirliği yapabilmektedir” (Saban, 2000:41).

İçerdiği yetenekler :

- Etkili sözel ve sözel olmayan iletişim,
- Diğer bireyler arasındaki farklılıkları fark etme ve bu farklılıkları gerçekleştirme,
- Diğerlerinin tavırlarına, motivasyonlarına ve duygularına karşı hassaslık,
- Grup içerisinde iş birliği yaparak çalışma,
- Başkalarının niyet ve davranışlarını sezme yeteneği,
- Olaylara başkasının açısından bakabilme.

Nörolojik süreçler :

- Neo-cortex kadar beynin ön bölgelerini de içerir. Diğer insanlarla ilgili olan bilgi ediniminde diğer tüm zekâ alanlarını birleştirir,
- Grup oluşturma sürecini hızlandırır,
- Sosyal ilişkilerde bireysel öne çıkmayı sağlar,
- Başkalarına karşı olumlu bağımlılık ve güven sağlar (Edwards,1999).

Kişiler arası zekâyı geliştirmenin yolu öğrencilerin işbirliği halinde çalışabilecekleri etkinlikleri derslere dahil etmektir. Çocuklar beraber çalışırken daha fazla öğrenmektedir. Beraber çalışma, akranlarına ders öğretme, sınıf

tartışmaları, grup projeleri, işbirlikli öğrenme yapıları ve grupları öğrencilerin öğrenme oranlarını arttırmaktadır.

1.4.2.2. İçsel zekâ

“İçsel zekâ, bir kişinin kendini tanıması ve kendisi hakkında sahip olduğu bu bilgi ve anlayış ile çevresinde uyumlu davranışlar göstermesi yeteneğidir. Bu zekâ türü ile bir kişinin kendini iyi disipline etmesi, duygularının ve isteklerinin farkında olması, kendine güvenmesi gibi yetenekler kastedilmektedir. İçsel zekâyâ sahip olanlar, hayattaki amaçlarının ne olduğunu iyi belirlemişlerdir” (Saban, 2000:42).

İçerdiği yetenekler :

- Beynin konsantrasyonu,
- Düşüncelilik,
- Üst biliş (Metacognition),
- Değişik duyguların farkındalığı ve ifadesi,
- Sinerji yaratmak ve devam ettirmek,
- Yüksek düzeyde düşünme ve muhakeme.

Nörolojik süreçler :

- “Neo-cortex kadar beynin ön bölgelerini de içerir,
- Kişinin kendi hakkında bilgi edinmesinde diğer tüm zekâları bütünleştirir,
- Kişinin hayatı hakkındaki amacın farkındalığını hızlandırır,
- Yüksek düzeyde muhakeme / düşünme, sentez, uygulama, transfer stratejisi belirleme,
- Üst bilişsel süreçler. (Düşünme hakkında düşünme)”(Edwards, 1999).

1.4.2.3. Mantıksal-matematiksel zekâ

“Mantıksal–matematiksel zekâ, kişinin bir bilgisayar programcısı, bir matematikçi veya bir istatistikçi gibi sayıları etkili bir şekilde kullanabilmesi kabiliyetidir. Bu tür zekâyâ sahip insanlar, mantık kurallarına, neden sonuç ilişkilerine ve bunlara benzer soyut işlemlere karşı duyarlıdırlar. Matematiksel–

mantıksal zekâyâ sahip olan kişiler sınıflayarak, genellemeler yaparak, hesaplayarak en iyi şekilde öğrenmektedirler” (Saban, 2000:38).

İçerdiği yetenekler :

- Soyut yapı hatırlama,
- Tümevarım şeklinde akıl yürütme,
- Tümdengelim şeklinde akıl yürütme,
- Ayırt edici ilişkiler ve bağlantılar kurma,
- Karmaşık hesaplamalar yapma,
- Bilimsel akıl yürütme.

Nörolojik süreçler :

- Matematiksel işaretleri okuma ve üretme yeteneği,
- Mantıksal bir çözüm gerektiren problemleri hatırlama – anlama,
- Sosyal ilişkileri ve kavramları anlama kabiliyeti,
- Soyut şeyleri hatırlama,
- Karmaşık hesaplar yapma,
- Soyut yapı ve düzen arayışı,
- Düzen ve harmoni arzusu.

1.4.2.4. Görsel-uzamsal zekâ

Bu zekâ alanı; harita okumaya, odasını değiştirmeye, bir eşyayı nereye koyduğunu hatırlamaya, bir başkasının beden dilini yorumlamaya, bir taslak çıkarmaya veya kendini sözel olmayan bir şekilde ifade etmeyi içerir. Bu tür zekâ alanı bir bireyin objektif olarak gözlemlenebilir veya görsel ve uzaysal fikirleri grafiksel olarak sergileme kabiliyetlerini içerir. Gardner, bu zekâ alanının ana elemanları olarak üç yetenek ileri sürer. Bu yetenekler;

- Nesneleri doğru bir şekilde algılamak,
- Bir nesneyi uzayda hareket ediyor gibi hayal ederek ya da başka birinin perspektifinden resimleyerek yönlendirmek,
- Birinin algılarını iki yada üç boyutlu somut örnekler halinde transfer etmek.

İçerdiği yetenekler

- Aktif hayal gücü;
- Zihinsel imajlar – görüntüler oluşturma,
- Verileri grafikler haline dönüştürme,
- Görüntü manevraları – değiştirmeleri,
- Uzaydaki nesneler arasındaki ilişkileri hatırlama,
- Değişik açılardan doğru algılama.

Nörolojik süreçler :

- Genellikle beynin sağ yarım küresindeki parietal bölgede bulunur,
- Aktif imgeleme, (gözünde canlandırarak, güdümlü imgeleme)
- İlginç fiziksel nesnelere bakma, (şekil, renkler, dizaynlar, yapılar)
- Görsel problemler, (görsel illüzyonlar, görme oyunları)
- Uzaysal oyunlar (satranç, hokey oyunu) (Edward, 1999).

1.4.2.5. Sözel-dilsel zekâ

“Dil zekâsı, sözcükleri hem sözlü hem de yazılı olarak etkili biçimde kullanma becerisi olarak tanımlanabilir. Örneğin; şair, politikacı, sunucu, oyun kuran ve geliştiren kişiler bu grupta yer alır” (Demirel, 1999, s.143).

“Sözel dilsel zekânın dört ana elemanı vardır. Fonoloji, sentaks, semantik, pragmatik. İlk ikisi bu alanın en saf halini içerir. Bu ikisi dilin nasıl kullanıldığıyla ilgisizdir. İkinci ikili ise genel insanlık bilgi süreci ile yakından ilgilidir ve diğer zekâ alanlarıyla özellikle mantıksal–matematiksel, kişiler arası ve içsel zekâ alanlarıyla bağlantılıdır.

- Fonoloji, kelimelerin seslerinden haberdar olmaktır.
- Sentaks, dilin yapısıyla ilgilidir.
- Semantik, kelimelerin anlamlarından haberdar olmak, insanlarla etkileşime girmek için dili bir araç olarak kullanmaktır.
- Pragmatik, dili bir amacı gerçekleştirmek için kullanmaktır” (Bruetsch, 1995).

İlköğretim okullarında, dil gelişimini sağlayan vurgu dört ana elamanın üzerindedir. Çocuk geliştikçe semantik ve pragmatik daha ön plana çıkmaktadır. Fonoloji ve sentaks daha karışık ve yüksek seviyeli olarak nitelendirilir. Bilgi tabanlı toplum olmaya hızla giderken dilin semantik ve pragmatik yönleri bir iş sahibi olmak için çok fazla önem taşımaktadır.

İçerdiği yetenekler :

- “Anlama düzeni ve kelimelerin anlamı,
- Bir hareketin gidişatı üzerine birisini ikna etmek,
- Açıklama, öğretme ve öğrenme,
- Bellek ve hatırlama.

Nörolojik süreçler :

- Çoğunlukla beynin sol yarım küresinde bulunan Broca alanındadır,
- Kelimelerin anlamlarındaki küçük değişikliklere karşı hassasiyet,
- Soslere, ritme, ses tonundaki değişikliklere, kelimelerin ölçüsüne karşı hassasiyet,
- Kelimeler arasındaki sıralanışa karşı hassasiyet,
- Dilin değişik kullanımlarına karşı hassasiyet” (Edward, 1999).

1.4.2.6. Müziksel–ritmik zekâ

“Müziksel-ritmik zekâ, bir kişinin besteci, müzisyen ya da şarkıcı gibi müzik formlarını algılaması, ayırt etmesi ve ifade etmesi kabiliyetleridir. Bu zekâ türü ile bir kişinin bir müzik parçasındaki ritme, akustik düzene, melodiye, çevreden gelen seslere olan duyarlılığı kastedilir” (Saban, 2000:40).

Bu zekânın iki ana görüşü,

- Müziğin temel öğelerine karşı duyarlılık (sesin perdesi, ritim ve ses tonu)
- Herhangi birinin çevresindeki müziğe ve sese karşı duyarlılığıdır.

Perde müziğin melodisini yansıtır. Ritim, tempoyu ve akışı işaret eder. Dilbilimsel zekâ gibi müziksel ritmik zekâ da Gardner tarafından dil ile ilişkili olarak sınıflanmaktadır. Çünkü, müziksel-ritmik zekâ, anlamı belirtmek amacıyla gereken işaret sistemlerine dayanır.

İçerdiği yetenekler :

- Müziğin yapısına karşı bir ilgi,
- Müziği duymak için zihindeki şema ve çerçeveler,
- Seslere karşı hassasiyet,
- Melodi ve ritim hatırlama yaratma ve üretme,
- Ses tonlarının karakteristik karakterlerini hissetme.

Nörolojik süreçler:

- Çoğunlukla beyin sağ yarım küresinde olur, (sağ ön, temporal bölge)
- Mecazi işleyiş (beynin aşamalandırılması) sezgisel duygulara göre doğal algılama,

1.4.2.7. Bedensel–kinestetik zekâ

Fiziksel dünyamızda varolmamızın ve dış dünyayı bilmemizin temelinde bu zekâ alanı yatmaktadır. Dış dünyada olup biteni gözleyerek, diğerlerinin hareketlerini taklit ederek, diğerleriyle etkileşim kurarak ve çok değişik yollarla etkileşime girerek haberleşme olayı gerçekleştirilir.

Gardner, kinestetiğin altıncı duyumuz olduğunu söyler. Bu, nazikçe hareket edebilme kabiliyeti ve diğer insanların nesnelerin hareketlerini ya da dinamiklerini doğrudan kavramaktır.

İçerdiği yetenekler:

- “İstemle yapılan hareketlerin kontrol edilmesi,
- Daha önceden kontrol edilmiş hareketlerin kontrol edilmesi,
- Vücuttaki farkındalığı genişletme,
- Beyin ve vücut bağlantısı,
- Taklit yeteneği,
- Geliştirilmiş vücut fonksiyonları.

Nörolojik süreçler:

- Beyin zarı bilgiyi omuriliğe iletir. Beynin hareket kaslarına ait olan bölgesi belirli kas hareketlerini gerçekleştirir,
- Daha önceden programlanmış hareket,
- Kinestetik vücut farkındalığı” (Edward, 1999).

1.4.2.8. Doğa zekâsı

Gardner’ın “Frames of mind” adlı eserinde (1983) yedi zekâ alanının yer almasından daha sonra ortaya çıkmıştır (Edward, 1999).

“Bu zekâ alanı doğaya, doğal kaynaklara, temiz bir çevreye ilgili olma gibi özellikleri içermektedir. Her öğrenci öğrenme ortamına sahip olduğu baskın yetenekle girmektedir. Doğa zekâsı baskın olan öğrenciler de bu zekâlarını kullanabilecekleri öğrenme ortamlarını tercih etmektedirler. Washington/Lacey’deki Lakes ortaokulunda 6. sınıf öğrencileri, nehre bitişik olan bir ormanlık alanda, ‘su bölümü çizgisi’ adı verilen bir çalışmaya katılmış, bu çalışma sırasında akademik olarak zayıf olan öğrencilerin bile bazı konularda yeteneklerini sergiledikleri ve doğadaki bazı yapıları görüp, gözlemlerini arkadaşlarıyla paylaştıkları gözlenmiştir. Öğrencilerine en güçlü zekâlarını kullanma fırsatı verilip zevk almaları sağlandığında o öğrencilerin öğrenme sürecine daha çok bağlandıkları tespit edilmiştir. Doğa zekâsı baskın olan çocuklara doğaya açılıp gözlem yapma imkanı verildiğinde, bu öğrencilerin doğadaki objeleri gördükleri ve diğerlerinin kabataslak baktıkları şeyler arasında bağlantı kurdukları bilimsel olarak kanıtlanmıştır” (Meyer, 1997:32-33).

1.4.3. Çoklu Zekâ Teorisine Dayalı Öğretim Anlayışı

Bu eğitimin amacı sadece öğrencilerin akademik başarılarını arttırmak değil, aynı zamanda öğrencilerin sahip olduğu farklı zekâ potansiyellerini de ortaya çıkarmak ve onları geliştirmektir. Dolayısıyla öğretmenler, öğrencilerin çoklu zekâ alanlarını sınıfta işleyecekleri konularla ilişkilendirerek her öğrencinin her zekâ alanında kendisine özgü bir yapıda gelişmesine fırsat tanınmalıdır.

“Geleneksel yapıdaki sınıf ortamlarında ders zamanının %70’e yakın bir bölümü ‘öğretmen konuşmaları’ ve diğer %30’luk bölümünün büyük bir çoğunluğu da öğrenciler açısından sıkıcı türden alıştırma ile tüketilmektedir” (Chapbell ve Chapbell, 1999).

Tipik bir geleneksel öğretmen, zamanının çoğunu öğrencilere bir konu hakkında bilgi aktararak, konu ile ilgili önemli notları tahtaya yazarak, konu hakkında öğrencilere sorular yönelterek ve öğrencilerin konu ile ilgili ders kitabındaki alıştırma bitirmelerini bekleyerek harcamaktadır. Öte yandan, çoklu öğretim modelini benimseyen bir öğretmen, öğrencilerin çoklu zekâ alanlarını

yaratıcı bir şekilde harekete geçirmek ve onların farklı yollarla öğrenmelerine fırsat tanımak için farklı zekâ alanları ile ilişkili öğretim metotlarını kendine özgü bir bütünlük içinde sınıftaki öğretim sürecine uyarlamaktadır. Ayrıca öğretmenlerin sahip oldukları öğretim stratejileri repertuarlarını sözel- dilsel zekâ alanının dışına çıkarak daha da genişletmeleri gerektiği de vurgulanır. “Örneğin uzaysal zekâ alanı güçlü olan bir öğrenci; resimler, üç boyutlu materyaller, video oyunları veya grafik içeren bilgisayar programları ile yeni şeyler öğrenmeyi tercih edebilir” (Saban, 2002:61-62-63).

1.4.4. Çoklu Zekâ Kuramı ve Ders Planlama Süreci

Çoklu zekâ teorisi öğretmenlerin öğrencileri için çok boyutlu öğrenme fırsatları hazırlamasına yardımcı olur. Çoklu zekâ temelli bir ders planı hazırlarken tek bir yöntem kullanılmaz. Önemli olan öğretmenin hedeflere uygun aktiviteleri tespit edebilmesidir. Bu yüzden çok boyutlu ve yaratıcı düşünmek gerekmektedir. Aynı zamanda planlama sürecinin temel adımı motivasyon (dikkat çekme) planlama için önemli bir başlangıçtır.

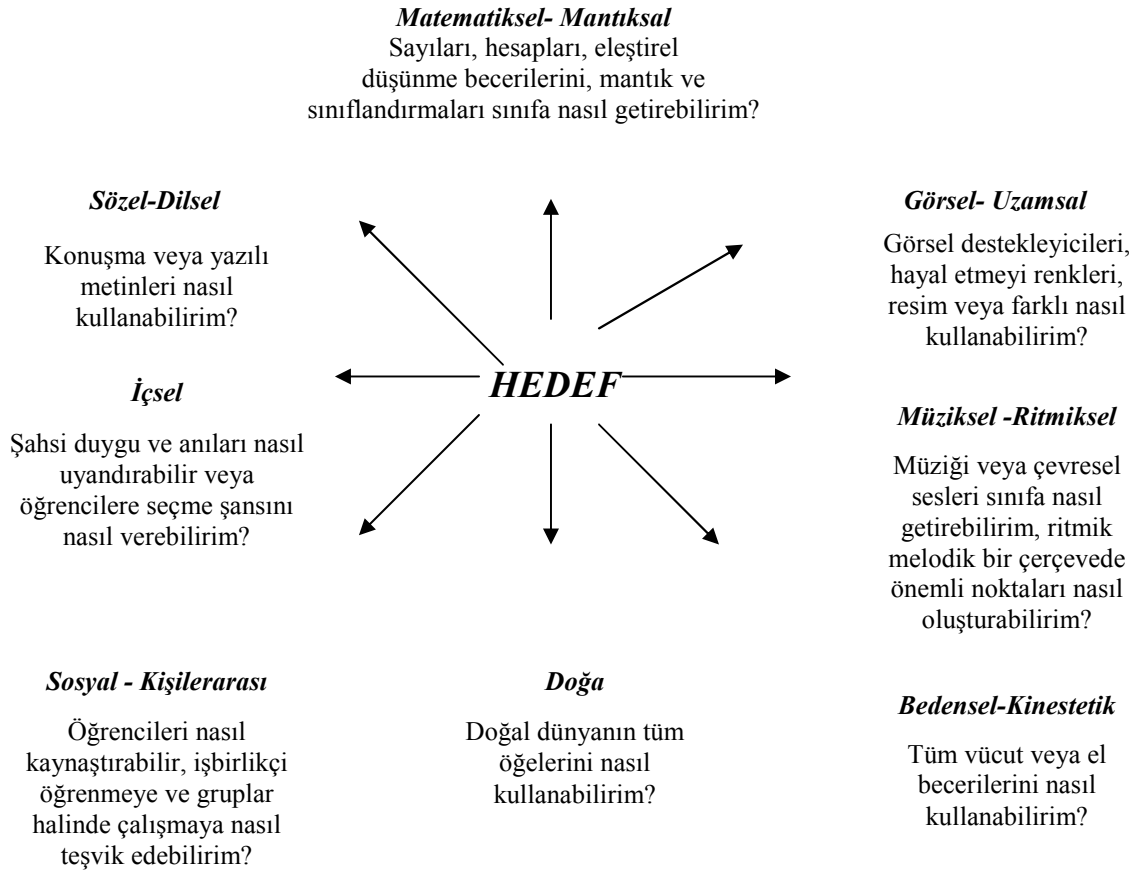
“Bir konuya nasıl giriş yapılacağı hakkındaki pedagojik karar çok önemlidir. Öğrenciler hızla konunun içine çekilebilir veya konudan uzaklaştırılabilir. Kuram konuya pek çok farklı şekilde yaklaşma fırsatı verir” (Gardner,2006:175). Güçlü bir giriş noktası yakalamak ve motivasyonu baştan kuvvetli kurmak planlamanın temelini oluşturmaktadır.

Planlama öncesinde öğretmen öğreteceği konu hakkındaki bilgilerini gözden geçirmeli, kendisini yetersiz hissettiği durumlarda ön araştırma ve çalışma yapmalıdır.

Ders planına başlamadan önce hedefler açık bir biçimde belirlenmelidir. Bu aşamada yüklü müfredat içinde seçici olunmalı ve öğrenciye gereksiz ve aşırı bilgi yüklemekten sakınılmalıdır. Öğrenme hedeflerinin belirlenmesinden sonra bu hedeflere uygun aktiviteler her zekâ bölümü için seçilir. Kurama yönelik plan hazırlarken sırasıyla aşağıdaki işlem basamakları uygulanır;

- Özel bir amaç veya konu üzerine odaklanma,
- Çoklu zekâ kuramı planlama soruları,
- Olasılıkların düşünülmesi,
- Beyin fırtınası,

- Uygun aktivitelerin seçilmesi,
- Aşamalı- sıralı ders planının hazırlanması,
- Planın uygulanması.
- **Özel bir amaç veya konu üzerine odaklanma**
Yıllık planlarda veya özel bir eğitimsel amacı gerçekleştirmek için bireysel öğretim planlarında olduğu gibi ayrıca birçok yaklaşımda da esas olan eğitimsel hedefler açık, kısa ve öz olarak belirtilir.
- **Çoklu zekâ kuramı planlama soruları**
Özel bir amaç veya konu için program geliştirmede çoklu zekâ alanları esas alınarak sorulacak soru türleri aşağıdaki şekilde belirtilmiştir. Bu sorular özellikle ilerdeki adımlar için yaratıcı ve başlangıç aşaması oluşturması nedeniyle oldukça önemlidir.

Şekil-6 Çoklu Zekâ Planlama Soruları

- **Olasılıkların düşünülmesi**
Şekildeki sorular dikkate alınarak hangi teknik ve materyallerin en uygun olduğu ayrıca listelenmeyen uygun olabilecek diğer ihtimaller üzerinde de düşünülür.

- **Beyin fırtınası**

Her zekâ alanı için muhtemelen tüm öğretim yaklaşımları beyin fırtınası yaklaşımına dayalı olarak liste halinde yazılır. Bu aşamada dikkat edilmesi gereken öğretilecek konu ile ilgili yaklaşımların genel hedeflerdense özel hedefleri belirtecek şekilde listelenmesidir. Her zekâ alanı için en az 20- 30 fikir bulunmaya çalışılır.

- **Uygun aktivitelerin seçilmesi**

Tamamlanan planlama sayfasındaki fikirlerden eğitimsel amaçlar açısından en uygun olanlar daire içerisine alınarak seçilir.

- **Aşamalı – sıralı ders planının hazırlanması**

Seçilen yaklaşımlar kullanılarak eğitimsel hedeflerle ilgili ders veya ünite planı düzenlenir. Planlama zaman açısından her gün için 40-45 dakikalık ders süreleri düşünüldüğünde 1 haftalık ders planı olarak da hazırlanabilir.

- **Planın uygulanması**

Gerekli materyaller hazırlandıktan ve zaman açısından uygunluk kontrol edildikten sonra ders planı uygulanır. Uygulama sürecinde meydana gelen değişikliklere göre ders planında gerekli düzeltmeler yapılır (Campbell,1997:14).

1.4.5.Dersleri Planlarken Dikkat Edilmesi Gereken Konular

- Bütün zekâ alanlarına eşit derecede önem verilmelidir,
- Materyal sunumunda tüm zekâ alanlarını geliştirici ya da tüm zekâ alanlarını kullanmaya yönelik faaliyetler hazırlanmalıdır.
- Konunun ana hatları belirlendikten sonra konu ile ilgili bilinenler (ön bilgiler) kontrol edilir. Materyaller hazırlanırken konunun ana hatlarını yansıtıcağı şekilde olmasına dikkat edilir.
- Öğrenmede tüm duyu organlarının harekete geçirilmesi önemlidir. Materyallerin görsel, işitsel hazırlanması, uygulamaların ağırlıkta olması öğrenmeyi olumlu yönde etkileyecektir.

1.4.6. Çoklu Zekâ Kuramına Dayalı Olarak Geliştirilen Müzik Dersi Plan Örnekleri

- Çoklu zekâ kuramına dayalı olarak geliştirilen müzik ders planları, geleneksel yöntemlerde kullanılan müzik öğretimi plan formatından biçimsel açıdan birtakım farklılıklar sunmaktadır. Bu farklılık, konunun zekâ alanlarına göre yapılandırılarak öğrencilere sunulmasından

kaynaklanmaktadır. Bu doğrultuda zekâ alanlarına ilişkin her bölüm planda ayrı ayrı yer almaktadır.

- Müziksel/ritmik zekâ bölümünün yoğun bir biçimde uyarılacağı ve aktif duruma geçirileceği müzik derslerinde ritimsel zekâ bölümünün, öğretilcek ritim kalıpları, notalar ve şarkılar için özel bir dizekli alan oluşturularak, diğer zekâ alanlarından daha kapsamlı bir şekilde farklı bir bölümde sunulması önem teşkil etmektedir.
- Hedef ve davranışların (kazanımlar) belirlenmesinde zekâ alanlarına yönelik birden çok aktivite geliştirilebileceği için, konunun içeriğini tam yansıtan sınırlı sayıda temel özellikleri taşıyan kazanımlar seçilir.
- Zekâ alanlarına göre kurgulanan etkinliklerin, sırasıyla sunulacağı bir etkinlik uygulama bölümü oluşturulması, öğretmenin izleyeceği basamakları açıkça görmesinde fayda sağlar.
- Yapılan çalışmalarda kullanılacak olan materyal ve teknolojik ekipman planda ayrı bir bölümde gösterilir.
- Değerlendirme aşamalarının bilişsel, devinişsel ve duyuşsal alanlarda oluşturulur ve ders sonlarında verilecek yaratıcı etkinlikler ile gözlenir. Öğrencilere değerlendirme için verilecek performans ve proje ödevleri de yıllık planlama sürecinde ele alınır.
- Anlatım, soru-cevap, problem çözme, gösteri, gözlem gezisi, rol oynama, örnek olay incelemesi, grup tartışması, işbaşında eğitim, benzetişim tekniği, ekiple öğretim, kulaktan şarkı öğretimi, Orff yöntemi (bu yöntemin kuram ile birebir örtüştüğü kuramı zenginleştirecek aktivite ve etkinlikler içerdiği düşünülmektedir) , Suziki yöntemi, Dalcrose yöntemi, yaratıcı drama yöntemi, Kodaly yöntemi vb. yöntemler kullanılabilir.
- Etkinlik bölümlerinde; tartışma, gruplandırma, beyin fırtınası, bulmaca, oyun, çiz-boya, dinleme, proje, poster-afiş hazırlama, dans, araştırma, tablolaştırma, grafikleme, yapıştırma, kesme, boşlukları doldurma, şarkı söyleme, enstrüman çalma, orff çalgıları ile düzenleme yapma, hikaye yazma, rol yapma, sınıflandırma, zihin haritaları ve kavram haritaları

hazırlama, doğaçlama çalışmaları,kendi müziğini besteleme çalışmaları yapılabilir. (Ek-1)

1.4.7. Öğrenme Ortamlarının Çoklu Zekâ Kuramına Göre Düzenlenmesi

Çoklu zekâ kuramına dayalı sınıf ortamı iki boyutta ele alınarak incelenebilir.

1.Sınıftaki ekolojik çevre .

2.Sınıftaki öğrenme alanı.

1.4.7.1. Sınıftaki ekolojik çevre

“Çoklu zekâ kuramı, sınıf çevresinin bütün öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamak için yeniden yapılandırılması gerektiğini ileri sürer. Bu açıdan bakıldığında öğretmenlerin öğrenme sürecini etkileyen ekolojik faktörleri kolaylıkla analiz edebilecekleri bir şablon sunar. Sınıftaki ekolojik çevrenin yapısını analiz etmek için sekiz zekâ alanında sorular sorulur” (Armstrong, 2000).

1.4.7.2. Sınıftaki öğrenme alanı

“Ekolojik faktörlere ek olarak, çoklu zekâ teorisinin sınıf çevresine uyarlanması noktasında daha spesifik uygulamalar da söz konusudur. Bu uygulamalar sınıftaki öğrenme alanının belli zekâ alanlarını yansıtacak şekilde yeniden organize edilmesini öngörür. Sınıf alanının yeniden yapılandırılarak sınıfta her zekâ alanı için belli bir etkinlik merkezinin oluşturulması, öğrencilerin her zekâ alanını kullanarak daha çok keşfetmelerini sağlamak için pek çok önemli fırsatlar yaratır” (Saban, 2002:75-81).

1.4.8.Müzik Odalarının Düzenlenmesi

Müzik odalarında da zekâ alanlarına yönelik etkinliklerin uygulanabileceği belirli çalışma alanları oluşturulabilir. Bulmaca köşeleri, müzikli oyunlar köşesi, enstrüman çalma köşeleri, dans köşeleri, yaratıcılık köşeleri (atık malzemelerin sürekli bulundurulduğu ve öğrencilerin farklı enstrümanlar tasarlayabildikleri köşeler), şarkı sözü yazma ve beste yapma köşeleri, şarkı öğrenme köşesi v.b. şekilde sınıf ortamları düzenlenebilir. Sınıflarda öğrencilerin farklı zekâ alanlarını aktif olarak çalıştırması sağlanabilir. Müzik dersinde işlenen konulara göre sınıfa bilgi

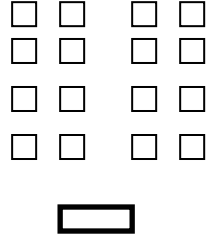
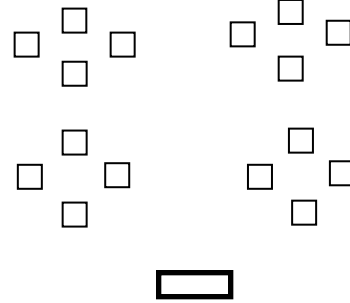
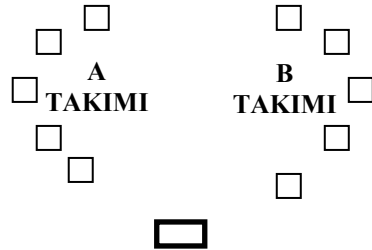
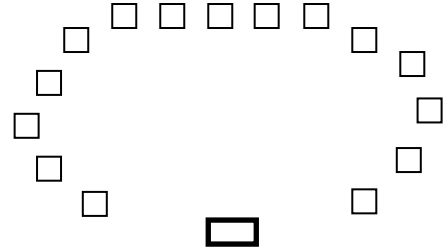
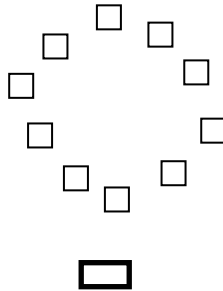
vermek için konunun uzmanı veya ünlü bir sanatçı davet edilebilir. Ayrıca okulda hemen her yer öğrenme köşesi olarak kullanılabilir; kütüphane, koridorlar, laboratuvarlar v.b.

Öğrenme çevresi, bireye yönelik öğrenmeyi kolaylaştıracak biçimde düzenlenen yaşantı zenginliğidir. Bu anlamda öğrenmenin olduğu yer olan öğrenme çevresi mutlaka düzenlenmelidir. Konuya uygun görsel, işitsel araçların seçimi öğrenmeyi kalıcı hale getirir. Gereken durumlarda klasik oturma düzeni değiştirilebilir ve sıralar yeniden düzenlenebilir. Kullanılan farklı teknik ve yöntemler için aşağıda verilen oturma düzenleri ile müzik eğitimi derslerinde sınıf yeniden düzenlenebilir.

Şekil 7’de müzik odalarının farklı etkinliklere ve çalışmalara göre nasıl dizayn edilebileceği gösterilmiştir. A grubu geleneksel yaklaşım modelini yansıtırken diğer gruplarda sıraların grup çalışmaları, takım çalışmaları, oyunlar vb. etkinliklere göre değişik düzenlemelerin yapıldığı modeller sergilenmektedir. Tüm öğrencilerin dersleri ayakta oturmadan işleyecekleri çalışmaların yapılması da mümkün olmaktadır.

Hazırlanan poster, resim ve benzeri malzemeler sınıf duvarlarına önceden asılabilir. Örneğin çevremizdeki müzik kurum ve kuruluşları konusunun işlendiği bir derste bu kurumların resimleri sınıfa gösterildikten sonra kurumları anlatan bir reklam afişi yapmaları öğrencilerden istenebilir. Hazırlanan reklam afişleri daha sonra sergilenerek öğrencilerle hep birlikte değerlendirilip tartışılabilir. Anlatılacak konu ile ilgili çeşitli sorular oluşturularak sınıfın belli bölümlerine saklanabilir ve öğrencileri belli gruplara ayırarak bu farklı renklerde (her grubun bir rengi olacak) yazılı olan soruları bularak grupça cevaplamaları istenebilir.

Sınıfta ünite konularına ait soruların ya da etkinliklerin bulunduğu bir etkinlik çantası, kutusu, sandığı oluşturulabilir. Kutu içindeki etkinlikler ünite ve konu değiştikçe yenilenir. Konunun anlaşılmasını sağlayacak oyun ve aktiviteler için öğrenciler ile birlikte sınıf tekrar düzenlenebilir, öğrencilerden gerekli olan malzemeleri getirmeleri önceden istenebilir. Öğrencilerin getiremeyecekleri türden malzemeler ise ders öğretmeni tarafından önceden temin edilerek sınıfa getirilir ve hazırlanır. Sınıf içinde öğrencilerin motivasyonlarını bozan farklı objeler (ders araçları vb.) öğretmen tarafından iyi tespit edilir ve gerekirse ortamdan kaldırılır.

A- Klasik Oturma Düzeni**B- Grup Çalışmaları****C-Tartışma Grupları****D- Beyin Fırtınası****E- Dramatizasyonlar****F- Müzikli Oyunlar****Şekil-7 Müzik Odalarının Etkinliklere Göre Dizaynı**

Aynı konuyu birbirinden farklı malzemeler ile öğretmek farklı algılama kapasitesi olan çocukların daha kolay öğrenmelerini sağlayacaktır. Bunun için sınıf ortamına konu ile ilgili çok sayıda materyal girmesi oldukça önemlidir. İmkanlar ölçüsünde yapılacak geziler (müzeler, sanat kurumları, v.s.) öğrenme ve yaratıcılığı geliştirecek zengin mekanlardır.

1.4.9. Müzik Eğitimi Derslerini Çoklu Zekâ Kuramına Göre Zenginleştirme

Müzik eğitimi derslerinde konulara göre zekâ alanlarının işlenmesinde aşağıdaki etkinliklerden faydalanılabilir.(Ek-5)

1.4.9.1.Sözel- dilsel zekâ alanında kullanılabilecek etkinlikler:

Öğretme ve öğrenme büyük ölçüde dille gerçekleşir. Mantıksal ve matematiksel akıl yürütmenin gözle görülür önemine karşın dil, ders kitaplarındaki temel kavramları aktarmanın en uygun yolu olarak karşımıza çıkmaktadır. Müzik derslerine ait temel ve karmaşık kavramları açıklarken kullanacağımız bir takım oyun ve etkinlikler bu kavramların ezbercilikten uzak bir yöntem ile öğrenilmesini sağlayacaktır.

Besteleme çalışmalarının temelini oluşturan söz yazma ve bu sözler yazılırken geçilecek olan aşamalar önemlidir. Burada sözcükler başlangıçtaki yaratma arzusunu canlandıran duyguları yada imgeleri mümkün olduğunca sıkı yakalamalıdır. Ayrıca; fonolojiye, yani sözcüklerin seslerine ve birbiriyle müzikal etkileşimine duyarlı olunmalıdır. Müzik derslerinde dilsel beceriyi destekleyecek bazı aktiviteler;

- Bulmacalar,
- Kelime oluşturma,
- Öykü yazma çalışması,
- Tartışma grupları,
- Sunum – proje hazırlama,
- Kelime oyunları,
- Sözcük bankası,
- Gazete grafikleri (5N 1K),
- Bilgi çantası,
- Soru ağları,
- Bilgi kartları,
- Hikaye ağacı,
- Kavram haritaları

1.4.9.2. Matematksel-mantıksal zekâ alanında kullanılabilecek etkinlikler

- Wenn şemaları,
- Grafik etkinlikleri,
- Tablolaştırma,
- Sıralama etkinlikleri,
- Mantıksal sorgulama etkinlikleri,
- Soru bankası,
- Hafıza kartları,
- Zaman çizelgeleri,
- Beyin fırtınası,
- Sayılarla ritim kalıpları,

1.4.9.3. Görsel-uzamsal zekâ alanında kullanılabilecek etkinlikler

- Kavram, zihin, akıl, zincir, akış, örümcek haritaları hazırlanabilir,
- Görsel Oyunlar oynatılabilir, (nota kutusu, yönler ve ritimler oyunu, mektup zarfı, tırtıl oyunu)
- Konu anlatımları için ünite kartları ve flaş kartlar hazırlanabilir,
- Bir enstrüman tasarlanır,
- Konular ile ilgili poster hazırlanır,
- Halk oyunları yörelere göre harita üzerinde gösterilerek dansları dv.de izletilir ve her yörenin enstrümanları gösterilir,
- Enstrümanlar ile ilgili hikayeler okunarak resimleri boyanır veya çizilir,
- Öğrencilere metelafon çaldırılarak hayal kurmaları ve hikaye oluşturmaları istenebilir,
- Tepegözde işlenen konulara ait resimler gösterilir,
- Müzikal, opera ve balelere gidilebilir,
- Gürlük, hız ve benzeri konuların flaş kartları ve bu terimlerin üzerinde gösterildiği hareketli bir nesne tasarlanabilir,
- Bir CD kapağı tasarlanır,
- Ses perdeleriyle ilgili kolaj çalışmaları tasarlanır,

1.4.9.4. Müziksel-ritmik zekâ alanında kullanılabilecek etkinlikler

- Şarkı öğretimi gerçekleştirilir,
- Müzik aleti çalınır,
- Ritim çalışmaları yapılır,
- Farklı kültürlerin müzikleri tanıtılır,
- Sesler keşfedilir,
- Dans çalışmaları yapılır,
- Müzikaller, operalar dinletilir,
- Bestecilerin hayatları işlenir,
- Orff enstrümanları ile düzenlemeler yapılır,
- Ses kayıtları yapılır,
- Ritim oyunları oynanır,
- Müzikal hafızayı geliştirici oyunlar oynanır.

1.4.9.5. Bedensel-kinestetik zekâ alanında kullanılabilecek etkinlikler

- Bir dans sırası oluşturulur, koreografi yapılır,
- Dramatizasyon yaptırılır,
- Enstrümanlar ile eşlik edilir,
- Beden perküsyonu kullanılır,
- Ayna oyunu, kukla oyunu, adım-nota oyunu oynatılır,
- Eşli danslar, heykel oyunu, gazete adacıkları, tabaklı dans, vb. çocuk oyunları oynanabilir .

1.4.9.6. Kişilerarası- zekâ alanında kullanılabilecek etkinlikler

- Öğretilen enstrümanların veya müzik araçlarının nasıl kullanılacağına ilişkin çalgıların konuşturulması, yarım kalan diyalogların tamamlanması,
- Bingo oyunu ile ritim kalıplarının gruplar halinde çalışılması,
- Müzik ile ilgili bir konuda grup tartışmaları düzenlenmesi, grup proje ödevleri oluşturulması,
- Bir konunun veya bir öykünün dans ile oyunlaştırılması ve çalışma bitiminde öğrencilere ne hissettiklerinin sorulması,

- Beyin fırtınası, altı şapka ile düşünme tekniği gibi etkinlikler ile konu öğretimi,
- ‘Ben hangi çalgıyım?’ oyunu,
- Ses konusunun öğretiminde çeşitli deneylerin düzenlenmesi,
- Gruplara ayrılarak ritim çalgıları ve ezgili enstrumanlar ile müzik oluşturulması,
- Ezginin bölümlerinin verilerek öğrencilerden ezginin tamamının istenmesi.

1.4.9.7. İçsel zekâ alanında kullanılabilecek etkinlikler

- Öğrencilerin hoşlandıkları müzik türlerini listelemeleri,
- Verilen çalışma kağıtlarını cevaplamaları,
- Kendi seslerini veya çaldıkları enstrumanların seslerini kaydetmeleri,
- Bir enstruman tasarımları ve bu süreçte yapılacakları planlamaları,
- Sevdiği ve sevmediği müzikler hakkında yazılar yazmaları,
- Araştırma konuları ile ilgili müzik dersliği kitaplığında çalışmaları,
- Müzik eşliğinde gevşeme hareketleri yapmaları,
- Müzik eşliğinde bireysel dans figürleri yaratmaları,
- Bir müzik parçası bestelemeleri.

1.4.9.8. Doğa zekâsı alanında kullanılabilecek etkinlikler

- Doğadaki sesler kaydedilebilir,
- Çevresinde bildiği ve sürekli duyduğu seslerin doğadaki hangi seslere benzediği bulunabilir, (bebek sesi; kedi sesi)
- Doğada bulunan sesler incelik ve kalınlıklarına göre gruplara ayrılabilir,
- Doğada ve dünyada sürekli tekrarlanan ve belli bir ritim içinde gerçekleşen doğa olaylarının müzikleri bestelenebilir, (güneşin her gün doğup her akşam batması, suyun toprağa dönüşü, doğanın ilkbahara uyanışı, doğal afetler vb.)
- Tahtaya farklı doğa olaylarını kapsayan resimlerin bulunduğu kareler çizilerek öğrencilerden bu sesleri öncelikle sadece bedenlerini kullanarak seslendirmeleri istenir. Daha sonra her kareyi seslendirmek üzere sınıf

içerisinde küçük gruplar oluşturulur . Bu gruplar seslendirecekleri karelerin resimlerini yaptıktan sonra istedikleri vurmali çalgıları alarak resmi seslendirirler. Her grup sırasıyla tüm kareleri seslendirdikten sora kareler öğrencilerin belirlediği bir sıraya konularak bir bütün hale getirilir. Çalışma bu kareleri öğrencilere çizdirilerek de başlayabilir. Çalışma öğrencilerin; görsel- uzamsal, bedensel- kinestetik, doğa, sosyal- kişiler arası zekâlarını birlikte kullanmalarına yöneliktir. (Ek-5)

1.5. PROBLEM DURUMU

İlköğretim 4. ve 5. sınıf müzik eğitimi derslerinde geleneksel yöntemlerin kullanılması; öğretim etkinliklerinin büyük bir bölümünde öğretmenin aktif oluşu, öğrencilerin bireysel farklılıkları, ilgileri, yetenekleri, öğrenme hızlarının yeterince dikkate alınmaması ve dikkatlerinin uzun süre bir noktada toplanamayışı, dönüt yokluğu, sadece tek tip konu üzerinde odaklanan ders planlamaları, tek tip enstrüman çalma zorunluluğu, bu sınıflara devam eden öğrencilerin müzik derslerine karşı isteksiz olmaları sonucunu beraberinde getirmektedir.

Türkiye’de ilköğretim okulları müzik derslerinde, öğrenciyi düşündürmeye, müzik dersinde yaratıcı olmaya, farklı zekâ özelliklerini öne çıkararak öğrencilerin başarılı oldukları alanları tespit etmeye imkan tanıyacak olan çoklu zekâ kuramı etkinlikleri ile; müzik derslerinin çeşitlendirilmesi, işlenen konuların çeşitli materyaller, oyunlar ve çalışma kağıtları ile zenginleştirilerek öğrencilerin dersi keşfederek öğrenmelerine yardımcı olacak bir ders haline getirilmesi gerekliliği vardır.

Bu nedenle araştırmanın problem cümlesi; “çoklu zekâ kuramına dayalı olarak geliştirilen bir müzik eğitimi modeli, ilköğretim 4. ve 5. sınıf müzik eğitimi derslerinde uygulanabilir mi?” olarak belirlenmiştir.

Problem cümlesinin çözümüne yardımcı olacak alt problemler aşağıda belirtilmiştir.

1.5.1. Alt Problemler

- 1.Ç.Z.K'ya dayalı işlenen müzik eğitimi derslerinde;
 - 1.1.Dersin planlama (hazırlık) süreci,
 - 1.2. Dersin işlenişi,
 - 1.3. Sınıf ortamlarının düzenlenmesi,
 - 1.4. Zekâ alanlarına yönelik materyal ve etkinlik geliştirilmesi ile
 - 1.5.Dersin değerlendirme süreci nasıldır?
2. Ç.Z.K'ya dayalı işlenen müzik dersleri: okul, öğretmen, öğrenci ve ders boyutunda ele alındığında;
 - 2.1. Kuramın müzik öğretmenlerine kazandırdığı avantaj ve dezavantajlar,
 - 2.2. Kuramın öğrencilere kazandırdığı avantaj ve dezavantajlar,
 - 2.3. Müzik dersinin ve müzik öğretimi programının yapısıyla örtüştüğü ve örtüşmediği noktalar,
 - 2.4. Okulun fiziki yapısı ve donanımı ile ilgili sınırlılıklardan kaynaklanan sorunlar,
 - 2.5. Öğretmenlerin mesleki yeterlilikleri ve kuramı uygularken sahip oldukları tutum ve tavırlar ile ilgili dikkat edilmesi gereken hususlar nelerdir?
3. Uygulanmakta olan müzik öğretim yöntemleri ile karşılaştırıldığında Ç.Z.K'ya dayalı olarak işlenen müzik derslerinin program hedefleri yönünden müzik eğitimine katkısı nasıldır?

1.6.AMAÇ

Bu araştırmada; genel müzik eğitiminde kullanılan öğretim yöntem ve tekniklerinin yanısıra çoklu zekâ kuramına dayalı olarak geliştirilen müzik dersi öğretim modelinin (ilke, yöntem, plan, program yönlerinden) ilköğretim 4. ve 5. sınıf müzik derslerinde etkili bir şekilde uygulanıp uygulanamayacağını saptamak amaçlanmıştır.

1.7. ÖNEM

Araştırma; Türkiye'deki ilköğretim okullarının 4. ve 5. sınıf müzik derslerinde çoklu zekâ kuramının uygulanıp uygulanamayacağını saptanmasını

amaçlayan ilk araştırma olması ile söz konusu olan sınıfların müzik derslerinde öğrencilerin dersten verimli bir şekilde yararlanmalarına ve bireysel farklılıklarını ortaya çıkarmaya imkan tanıyan bir öğretim modelinin önerilmesini sağlaması bakımından önem taşımaktadır.

Müzik öğretmenlerinin derslere donanımlı bir şekilde girmelerini gerektirecek olan bu modelde; müzik dersi planlarının zeka alanlarını geliştirmeye yönelik farklı aktiviteler içererek hazırlanması, her konu düzeyinde yaratıcılığı geliştiren materyal ve çalışma kağıtlarının tasarlanması ile proje çalışmalarının ilköğretim okullarının 4. ve 5. sınıflarında müzik öğretimini donanımlı, etkili, verimli bir boyuta taşınması ve müzik öğretmenlerinin gelişimine katkıda bulunması açısından da önem teşkil etmektedir.

Ayrıca, bu çalışmada kullanılmak üzere geliştirilen yöntem ve materyaller ile araştırma sonuçlarının; müzik eğitimi ve araştırmalarına kaynak oluşturma olasılığı bakımından da önemlidir.

1.8. KAPSAM VE SINIRLILIKLAR

Bu araştırma Milli Eğitim Bakanlığına bağlı eğitim öğretim yapan ilköğretim okullarını kapsamaktadır.

Araştırma;

- Örneklem grubu olarak seçilen ilköğretim okullarının 4. ve 5. sınıflarında bulunan öğrenci ve bu sınıfları okutan müzik öğretmenleri ve bu öğretmenlerin mesleki yeterlilikleri ile,
- 2005-2006 eğitim-öğretim yılında uygulanmakta olan müzik öğretim programı ve programda ortak ele alınan 4. ve 5. sınıf konuları ve bu konuların hedef-davranışları ile,
- Araştırmanın uygulama aşamasında müzik öğretmenleri ve araştırmacı tarafından hazırlanan ders araç gereçleri ile,
- Araştırma yapılan okulların fiziki şartları ve yeterlilikleri ile,
- Uygulama yapan öğretmenler ve uygulanan sınıflardaki öğrencilerin bilgi, beceri ve algılama düzeyleri ile sınırlıdır.

1.9. VARSAYIMLAR

- Sınıflarda uygulama yapan öğretmenlerin çoklu zekâ kuramına dayalı müzik eğitimi verme niteliklerinin birbirine eşdeğer olduğu,
- Modeli uygulamak için seçilen okulların fiziki koşullarının birbirine eşdeğer olduğu sayıltılarından hareket edilmiştir.
- Örneklemin evrenin bütün özelliklerini tamamen yansıttığı, temsil ettiği,
- Araştırmada kullanılan veri toplama araçları ve yöntemlerin araştırmanın konusuna en uygun veri toplama araç ve yöntemleri olduğu,
- Uygulanan anket ve görüşme formlarındaki sorulara verilen yanıtların doğruyu ve gerçeği yansıttığı varsayımlarından hareket edilmiştir.

1.10.TANIMLAR

Zekâ: Bir kişinin bir veya birden fazla kültürde değer bulan bir ürün ortaya koyabilme ve günlük yada mesleki hayatında karşılaştığı bir problemi etkin ve verimli bir biçimde çözme yeteneğidir. (Gardner 1983:60).

Çoklu Zekâ Kuramı: Howard Gardner tarafından geliştirilmiş, bilişsel ve gelişimsel psikoloji ve nöro-bilimden yararlanarak geleneksel zekâ anlayışına karşı çıkan, her bireyin zekâ düzeyinin özerk güçler ya da yetenekler tarafından oluştuğunu ve en az sekiz zekâ (sözel-dilbilimsel, mantıksal matematiksel, görsel-uzamsal, müziksel- ritmik, bedensel- kinestetik, kişilerarası, içsel, doğa zekâsı) gücünün varolduğunu savunan bir kuramdır (Gardner,1983-1993).

Geleneksel Yöntem: Öğretmen otoritesinin hakim olduğu, öğretmenin anlatan, ödül ve ceza veren, eleştiri yapan durumu ile aktif, öğrencinin dinleyen durumu ile pasif olduğu bir yöntem (Dilli, 2003:75).

Sinerji: Bir sonuca katkısı olabilecek birkaç etkenin belirli bir etkileşim sonucunda elde ettiği ortak güç. Bir işi yapmak ve sonuçlandırmak için varolan ortak istek, güç (Türk Dil Kurumu Sözlüğü, 2007) .

Metacognition: Biliş bilgisi, üst biliş, yürütücü biliş bilgisi (Demirel, 2001).

Tümleşik:Bütünleşik (Türk Dil Kurumu Sözlüğü, 2007).

Dönüt:Öğrenen kişiye eğitimin amaçlarına uygun davranımda bulunup bulunmadığının bildirilmesi veya öğrenme içinde hedef–davranışın kazanılıp kazanılmadığının bildirilmesi (Demirel, 2001).

1.11. KISALTMALAR CETVELİ

Araştırmada kullanılan kısaltmalar aşağıda belirtilmiştir.

Ç.Z.K:	Çoklu Zekâ Kuramı
S/D :	Sözel- Dilsel
M/M :	Matematiksel Mantıksal
G/U :	Görsel- Uzamsal
B/K:	Bedensel- Kinestetik
M/R:	Müziksel- Ritmik
İ.:	İçsel
K.:	Kişilerarası
D.:	Doğa

BÖLÜM II

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde kuram ile ilgili yurt içinde ve yurt dışında yapılan araştırmaların tanıtımı yapılmıştır. Türkiye’de araştırmanın temel konusu olan çoklu zekâ kuramının ilköğretim okullarının 4. ve 5. sınıflarında işlenen müzik eğitimi, derslerine dayalı geliştirilen uygulamalarına yönelik olarak şimdiye kadar yapılmış bir çalışma bulunmadığı, benzer bir araştırmanın ilköğretim ikinci kademe sınıflarında ele alındığı, aynı konunun yurt dışında öğrencilerin müziksel-ritmiksel zekâlarının gelişimi, diğer derslerde müziksel zekânın önemi vb. biçimlerde alındığı çalışmalara rastlanmıştır, konu ile ilgili birebir örtüşen bir araştırma bulunmamıştır.

2.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Demirel ve doktora öğrencileri, (1997-1998) Ankara Özel Tevfik Fikret Okulunda “İlköğretimde Çoklu Zekâ Uygulamaları” isimli bir çalışma gerçekleştirmiştir. Deney grubu öğrencilerinin derse yönelik tutumları daha olumlu bulunmuştur. Ancak bilgi düzeyleri açısından gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Demirel tarafından (1998-99) öğretim yılında Ankara Üniversitesi’nin hazırlık okuluna devam eden öğrenciler üzerinde yapılan, “İngilizce Sınıflarında Çoklu Zekâ Kuramı ve Tümlleşik Dil Becerilerinin Geliştirilmesi” isimli araştırmada kuramın etkililiği araştırılmak istenmiş, deney grubuna çoklu zekâ kuramına dayalı yeni bir öğretim modeli uygulanmış ve sonucunda deney grubundaki öğrencilerin dil becerilerini daha iyi geliştirdikleri saptanmıştır.

Tarman, (1999) Hacettepe Üniversitesi tarafından yapılan çalışmada çoklu zekâ kuramının program tasarımında; hedefler, eğitim durumları ve sınama durumlarının nasıl işe koşulabileceği araştırılmıştır. Buna göre hedeflerin öğrencilerin konuyu 8 zekâ alanında öğrenmeleri şeklinde ifade edilebileceği ve davranışa temel oluşturan hedef alanlarının yerini zekâ alanlarının aldığı eğitim durumlarını belirlemede tamamı öğrenci merkezli olmak üzere, her bir zekâ alanında yapılacak etkinliklerin sıralandığı, sınama durumlarını belirlemede değerlendirmenin

bireyin yetenekleri ve potansiyeli ile ilgili bilgi edinmek, bireye faydalı dönütler sağlamak ve çevresindeki topluluğa yararlı veriler vermek olarak tanımladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Demirel ve diğerleri, (1999) Düşünme becerileri ve çoklu zekâ kuramı tabanlı Türkçe dersi öğretim programı ile tümleşik dil becerilerinin geliştirilmesi modelinin sınıf ortamında uygulanmasının geleneksel yöntemle göre erişime ve öğrencinin duyuşsal tutumlarına etkisini ortaya koymak amacıyla yapılan bir araştırmadır. Öğrencilerin derse yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla tarama yönteminden, erişilerini belirlemek amacıyla ise deneysel desenlerden “denk olmayan kontrol gruplu ön test ve son test deseni” kullanılmıştır. Araştırma Ankara Özel Tevfik Fikret İlköğretim Okulu 4. sınıf öğrencileri üzerinde yapılmıştır. Verilerin elde edilmesinde gözlem kayıtları, anket, öğrenci dosyaları tutum ölçeği erişi testi kullanılmıştır. Düşünme becerileri ve Çoklu zekâ kuramı tabanlı Türkçe dersi öğretim programı ile tümleşik dil becerilerinin geliştirilmesi modelinin uygulandığı sınıftaki öğrencilerin toplam erişileri ile geleneksel yöntemin uygulandığı sınıf lehine anlamlı bir fark olduğu ortaya çıkmıştır.

Başbay, (2000) “Çoklu Zekâ Kuramına Göre Eğitim Programları ve Sınıf İçi Etkinliklerin İncelenmesi” konulu çalışmasında sınıf öğretmenliği kapsamında yer alan derslerin sözel ve matematiksel zekâ üzerinde yoğunlaştığı, ilköğretim 1. kademe programının çoklu zekâ kuramını yansıttığı bir yapıya sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Önerilen, sınıf öğretmenliği bölümlerinin kur tanımlarının yeniden gözden geçirilmesi, çoklu zekâ kuramının kur tanımları kapsamına alınması, ilköğretim 1. kademe çalışan öğretmenlere kuram ile ilgili olarak hizmet içi eğitim etkinliklerinin düzenlenmesidir.

Gözütok, (2001) “Başkent Üniversitesi Ayşeabla Okullarında Çoklu Zekâ Uygulamaları” adlı proje çalışmasını deneysel olarak yürüterek iki kontrol listesi oluşturmuş, her sınıfın çoklu zekâ profilini çıkarmış ve öğretmenler öğretim planlarını hazırlarken o sınıf için çıkarılan çoklu zekâ profilini dayanak olarak kullanmışlardır.

Gözütok, öğretmenlerin öğrencilerin farklılıklarını ve benzerliklerini bildiklerinde daha etkili öğretim gerçekleştirme şansı yakalayabileceklerini, planlı ve

programlı eğitim uygulamalarının ilk aşamasının bireysel özellikler açısından öğrenciyi tanımanın oluşturduğunu belirtmektedir.

Kirişoğlu, (2002) “Sanat Eğitimi” adlı kitabında sanatsal zekâ ve geliştirilmesi alanına değinerek, resim iş derslerinin zenginleştirilmesi ve amaçlarına uygun olarak çoklu zekâ kuramının uygulanabileceğini disiplinler arası çalışmasıyla ifade etmiştir.

Selçuk, (2002) “Çoklu Zekâ Uygulamaları” isimli kitabının uygulama kısmındaki çalışma kağıtlarında müziksel ve ritimsel alanlara değinerek müzik derslerinde uygulanabilecek örnekler vermiştir. Aynı zamanda zekâ ve yaratıcılık arasındaki benzerlikler üzerinde durarak müzik derslerinin de bu kuram ile işlenebilirliğinin bazı ipuçlarını vermiştir.

2.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Campell, (1989:7-167) 3. sınıf öğrencilerinden oluşan 27 kişilik bir gruba yedi zekâ boyutunu öğretmek için bir program geliştirmiştir. Çeşitli zekâ alanlarını planlarken öğrenme merkezlerini konu alan disiplinler arası yaklaşım kullanmıştır. Yedi öğrenme merkezine göre sınıf yeniden düzenlenmiş, çeşitli boyutlar için ders planı oluşturulmuş, her konunun yedi farklı öğretimi için bu ders planları geliştirilmiştir.

Gardner, (1993:119-133) “Proje Sıfır” adıyla bilinen çalışmasında okul öncesi ve ilköğretim kademelerinde program geliştirmeye ve değerlendirmeye yönelik farklı yaklaşımlar ileri sürmektedir.

Okul öncesi çoklu zekâ uygulamaları, çocukluk çağlarında bireylerde farklı zekâ alanlarının ortaya çıkartılması ve bu zekâ alanlarının geliştirilmesi amacıyla başlatılan bir projedir.

Çalışmaya göre, ilkokul düzeyinde çoklu zekâ uygulamalarından önemli üç tanesi şöyle sıralanmaktadır, birincisi; her öğrenci her gün ilgilendiği bir konuyu ve öğretiyi çalışır ve ilgilendiği bu alanlarla ilgili uzman öğretmenlerin açtığı kurslara katılır. İkicisi; haftada bir gün herhangi bir alanda uzmanlığı olan bir meslek grubu okulu ziyaret eder ve mesleği ile ilgili tüm bilgi ve becerileri öğrencilere sergiler. Üçüncüsü ise proje çalışmalarıdır.

Armstrong, (1994) Öğrenciyi tanımaya ve anlamaya yönelik zekâ alanları ile ilgili geliştirmiş olduğu ölçeğinde yedi zekâ alanına ve her birinde onar maddeye yer

vermiştir. Öğrencilerin kendilerini daha iyi tanıyabilmeleri ve gelecekleri hakkında daha iyi karar verebilmeleri için bu ölçeğin öğrencilere yardım edebileceğini ileri sürmektedir.

Rickett, (2000) çoklu zekâ kuramının sınıf ortamında her zaman kullanılabileceğini ve buna en uygun zamanında karmaşık bir ünite bitirdikten sonra olduğunu vurgulamaktadır. Rickett bu amaçla lise öğrencilerine zekâ alanlarını tanıtarak, yedi zekâ grubu oluşturmuş, bu gruplardan bir sınıf şiiri yaratmalarını istemiştir. Her bir grup kendi alanlarında planladıkları sunumlarını gerçekleştirerek, çalışmalarını tartışmışlardır.

Campell, (1997) “How Teachers Interpret MI Theory” isimli makalesinde Eava Reeder adında bir matematik öğretmenin, Washington Edmons’daki Mountlake Terrace Lisesi’nde matematik derslerinde öğrencilerin cebir dersini devinimsel öğrendiklerinden söz etmektedir. Grafik denklemlerini öğrenirken okul bahçesinde kaldırım taşları üzerinde x ve y koordinatları tanımlamaktadırlar. Reeder öğrencilerinin denklemler konusunda kitap üzerinde bir ayda öğreneceklerini, tek bir derste öğrendiklerini ortaya çıkarmıştır.

Öte yandan, Washington Marysville’de ilkokul öğrencileri öğleden önce, öğrenme istasyonlarını dolaşarak vakit geçirmektedirler. Örneğin; fotosentezi öğrenmek için istasyonlardan birinde işlemi uygulamakta, başka bir istasyonda fotosentez hakkında bilgileri okumakta, diğer istasyonlarda fotosentez şarkısını söylemekte, süreçleri tablo üzerinde göstermekte, insan ve bitki yaşamlarını tartışmakta ve sonuçta kloroplastların bitki yaşamlarındaki değişiklikler gibi kendi yaşamlarını değiştiren olaylara tepki vermektedirler.

Ayrıca Pittsburgh’da sanat öğretmenleri programlarını; süreci ve ürünü vurgulayan öğrenci projeleri çerçevesinde düzenlemektedirler. Müzik, yaratıcı yazarlık ve görsel sanatlar sınıfında öğrenciler, gerçek sanatçıların, müzisyenlerin ve yazarların üstlendiği görevleri gerçekleştirmektedirler. Örneğin; bir görsel sanatlar dersinde öğrenciler haftalarca bir portre üzerinde çalışabilmekte, çeşitli araçlar ile nasıl çalışacaklarını öğrenmekte, tanınmış sanatçıların eserlerini incelemekte ve sonunda da öğrendiklerini tüm yetenek ve becerilerini kullanarak ustalık ile eseri yaratabilmektedirler.

Allen, (1997) tarafından yapılan “The Effectiveness of Multiple Intelligence Approach In a Gifted Social Studies Classroom” isimli araştırmada, çoklu zekâ kuramının üstün yetenekli çocukların öğrenimlerine etkisi belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın ilk verilerinde sosyo-ekonomik durumları yüksek olan çocukların daha başarılı oldukları ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin öğrenme süreçlerinde kullandıkları stratejilerin belirlenmesi amacıyla bir derecelendirme ölçeği keşfetmiştir. Araştırma sonuçları ezberle öğretime öğrencilerin % 89’nun karşı olduğunu, öğrencilerin %95’nin bir projede birlikte çalışma fikrine katıldıklarını, % 57’sinin öğretim yöntemi olarak sanatın seçilmesi istediklerini, % 50’sinin renkli harita ve resimlerin kullanılmasının hatırlamayı kolaylaştıracağını söyledikleri tespit edilmiştir.

Davis, (1999) “Multiple Intelligence In The Early Childhood Classroom” isimli yazısında okul öncesi eğitim sınıflarında oluşturulacak farklı öğrenme merkezlerinin çoklu zekâyı geliştirebileceğinden söz etmektedir. Öğrenciler bu merkezlerde aynı konuyu farklı zekâ alanlarını kullanarak öğrenebileceklerdir. Davis bu merkezleri şöyle sıralamaktadır; sanat merkezi, yapı merkezi, bilgisayar merkezi, keşif merkezi, drama odası, dinlenme merkezi, kütüphane, biçim verme merkezi, su ve kum masası, yazı merkezi, ağaç işleri merkezi, öğrenciler proje yaklaşımı ile ilgilerini çeken bir konuda yoğunlaşp çalışmakta, sonuçları kendileri yorumlamakta ve kendileri karar vermektedirler. Öğretmenin rolü ise bilgiyi doğrudan aktaran değil, öğrencilere yol gösteren rehber olan kişi konumundadır.

Nicholl ve Rose, (2000) “Test Yourself- How Are You Smart?” isimli yazılarında; öğrencilerin kendi yeteneklerine göre öğrenme biçimlerini tercih etmeleri gerektiğini, yeteneklerinden en iyi şekilde faydalanabilmelerini, zayıf oldukları konularda da gelişmelerine olanak tanınması gerekliliğini vurgulamaktadır. Bu anlayış ile çoklu zekâ kuramına dayalı olarak geliştirmiş oldukları ankette sekiz zekâ alanını ve her bir alanda bulunan onar maddeyi ele almışlardır.

Sonuç olarak araştırmalar göstermektedir ki; çoklu zekâ kuramının amacına uygun bir şekilde kullanılması için öğrencilerin ilgilerinin, yeteneklerinin belirlenmesi, öğrenmede güçlü ve zayıf oldukları alanların bulunması ve etkinliklerin buna yönelik düzenlenmesi müzik eğitimi derslerinde de öğrencilerin sosyal ve akademik başarılarını arttırmaktadır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde; araştırmanın modeli, evreni ve örnekleme, araştırmada kullanılan veri toplama araçları, verilerin toplanması için izlenen yol ve verilerin çözümlenmesinde kullanılan istatistiksel yöntem ve teknikler açıklanmıştır.

3.1. Araştırmanın Modeli

İlköğretim okullarının 4. ve 5. sınıf müzik eğitimi derslerinde çoklu zeka uygulamalarına yönelik yapılan bu çalışma nitel bir araştırmadır. "Nitel araştırma; araştırmacının kendiliğinden, doğal olarak oluşan olguları tüm karmaşıklığın içinde incelemesi, irdelemesi ve ifade etmesidir" (Fraenkel ve Warren, 2000:669). Araştırma amaçları yönünden uygulamalı (Üretilmiş ya da üretilmekte olan bilginin denenemeli uygulamasıdır.), nitel araştırma desenleri türünden eylem araştırması, (araştırma ve uygulamayı biraraya getiren ve araştırma sonuçlarının uygulamaya aktarılmasını kolaylaştıran bir araştırma yaklaşımıdır) (Şimşek ve Yıldırım, 2005:78) yürütüldüğü ortam yönünden ise doğal çevre yapılandırılmış alan çalışmasıdır.

Araştırmada model olarak deneme modeli kullanılmıştır.(Neden sonuç ilişkilerini belirlemeye çalışmak amacı ile doğrudan araştırmacının kontrolü altında gözlenmek istenen verilerin üretildiği araştırma modelleridir) (Karasar, 2005:87).

Bu araştırma ile çoklu zeka kuramına dayalı geliştirilen müzik eğitimi modelinin ilköğretim okullarının 4. ve 5. sınıflarında uygulanıp uygulanamayacağı, öğretmen ve öğrencilerin kurama dayalı müzik dersi işleme ile ilgili görüşleri, derslerde meydana gelen zorluk veya sistemin müzik eğitime getirdiği avantaj ve dezavantajları; gözlem (Herhangi bir ortamda veya kuramda oluşan davranışı ayrıntılı olarak tanımlamak amacıyla kullanılan bir yöntemdir. Nitel araştırmada gözlem; sayısal veri üretmekten çok, araştırmaya konu olan olay, olgu ve duruma ilişkin derinlemesine ve ayrıntılı açıklamalar ve tanımlamalar yapmaya yönelmektir.)(Şimşek ve Yıldırım,2005:170), döküman analizi, video kaydı ve anketler yolu ile kaydedilmiştir.

3.2.Evren

Araştırmanın başlangıç aşamasında evren olarak; 2005-2006 eğitim öğretim yılında Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilköğretim okulları ve bu okulların 4. ve 5. sınıf öğrencileri ile müzik öğretmenlerinden, örneklem grubunun ise, sosyo-ekonomik düzeylerine göre tabakalama yöntemi ile tespit edilen ve Ek-4'te bulunan 16 ilköğretim okulundan oluşturulmasına karar verilmiştir. Enstitü kanalıyla İl Milli Eğitim Müdürlüğünden alınan izin yazılarına rağmen seminer çalışmasına üç okulun katılmasıyla araştırmanın evreni çalışma evreni olarak değiştirilmiştir.

Bu duruma göre araştırmanın çalışma evrenini; 2005-2006 öğretim yılında Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Ankara Teğmen Kalmaz İlköğretim Okulu, Hüseyin Hüsnü Tekişik İlköğretim Okulu ve Mamak İlköğretim Okullarının 4. ve 5. sınıf öğrencileri (Her okulda ikişer sınıf pilot uygulama sınıfı olarak seçilmiştir.) ve bu sınıfların müzik dersine giren müzik öğretmenleri oluşturmaktadır.

3.3. Örneklem

Araştırmanın örneklemini ise çalışma evreni içersinden sosyo ekonomik farklılıklarına göre seçilen Teğmen Kalmaz İlköğretim Okulu ve Mamak İlköğretim Okulları, bu okullarda okuyan tesadüfi yöntemle belirlenen 5A ve 4A şubelerinden 150 öğrenci ve iki müzik öğretmeni oluşturmaktadır. Örneklem dahil edilecek olan 3. okulun müzik öğretmenin geçirdiği sağlık problemleri nedeniyle araştırmaya katılımı gerçekleşemediğinden örneklem grubu 2 okul ile sınırlandırılmıştır.

3.4. Veri Toplama Aracı ve Geliştirilmesi

Araştırmada konu ve problemlerin çözümü ile ilgili verilerin bir bölümü ve uygulama materyallerinin hazırlanması literatür tarama yöntemi ve ingilizce kaynakların çevrileri ile elde edilmiş, araştırmanın uygulamasına yönelik veri toplama aracı olarak ise anket ve gözlem formları (Ek-2) kullanılmıştır.

Uygulama boyutu ise şu sıralama ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlere çoklu zekâ kuramına dayalı müzik derslerinin uygulaması ile ilgili iki günlük seminer çalışması (Ek-5) verilmiş ardından öğretmenlerin uygulama ile ilgili düşüncelerini belirleyebilmek için uygulama başlangıcında ve uygulamanın sonunda olmak üzere iki anket düzenlenmiştir. Bu anketler araştırmacının öğretimde

planlama değerlendirme yöntemlerini anlatan literatür taramaları ve mesleki deneyimi ile kazandığı birikimler sonucu kendisi tarafından oluşturulmuştur. Araştırmacı ve müzik öğretmenlerince saptanan dört konu sekiz ders saatinde tesadüfi yöntemle belirlenen sınıflarda uygulanmıştır. Uygulama öncesi ve sonrası, öğrencilerin önceki müzik dersleri ve kurama dayalı işlenen müzik dersleri ile ilgili düşüncelerini belirleyebilmek için, ön anket ve son anket olmak üzere toplam 2 anket kullanılmıştır. Bu anketler oluşturulurken uzman öğretmenlerin konu ile ilgili görüşlerinden yararlanılmıştır. Sınıfta yapılan tüm çalışmalar ise gözlem formlarına kaydedilerek öğrencilerin ve öğretmenlerin uygulama sürecindeki gelişim basamakları gözlenmiştir. Gözlem formlarının oluşturulmasında ise; kuram ile ilgili önceki yıllarda gözlenen farklı alanlardaki derslerin formları incelenmiş, müzik alanında böylesine kapsamlı bir çalışma yapılmadığı için incelenen gözlem formları model alınarak hazırlanmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Çoklu zeka kuramına yönelik geliştirilen müzik eğitimi modeli pilot uygulama çalışmasında, elde edilen verilerde öncelikle değerlendirilmeye alınmayacak soru formlarının bir bölümü (öğrencilerin devamsızlık, anketi cevaplamama vb. nedenlerinden dolayı) tespit edilmiştir. Teğmen Klamaz ilköğretim Okulunda her iki sınıfta toplam 80 öğrenci, Mamak İlköğretim Okulunda ise toplam 70 öğrenciye uygulanacak olan anketlerde yukarıda belirtilen nedenlerden dolayı; ön ankette, Teğmen Kalmaz İlköğretim Okulunda 72 öğrenciye, Mamak İlköğretim Okulunda ise 57 öğrenciye ulaşılmıştır. Son ankette ise Teğmen Kalmaz İlköğretim Okulunda 74 öğrencinin anket formu değerlendirmeye alınırken, Mamak İlköğretim Okulunda ise 67 öğrencinin anket formu değerlendirmeye alınmıştır. Elde edilen verilerin büyük bir bölümünü açık uçlu sorular oluşturduğu için, tüm açık uçlu soruların içerik analizi yoluyla tematik kodlamaları yapılmış ve ana başlıklar altında toplanarak SPSS (Statistical Package for Social Science.) paket programında veri giriş şablonu oluşturulmuştur. Ardından veriler program yardımıyla bilgisayar ortamına aktarılmıştır.

Bilgisayar ortamındaki veriler SPSS paket programı ile analiz edilmiştir. Sıklık tabloları ve grafikler oluşturulmuştur. Çapraz tablo (crosstab) lar kullanılarak

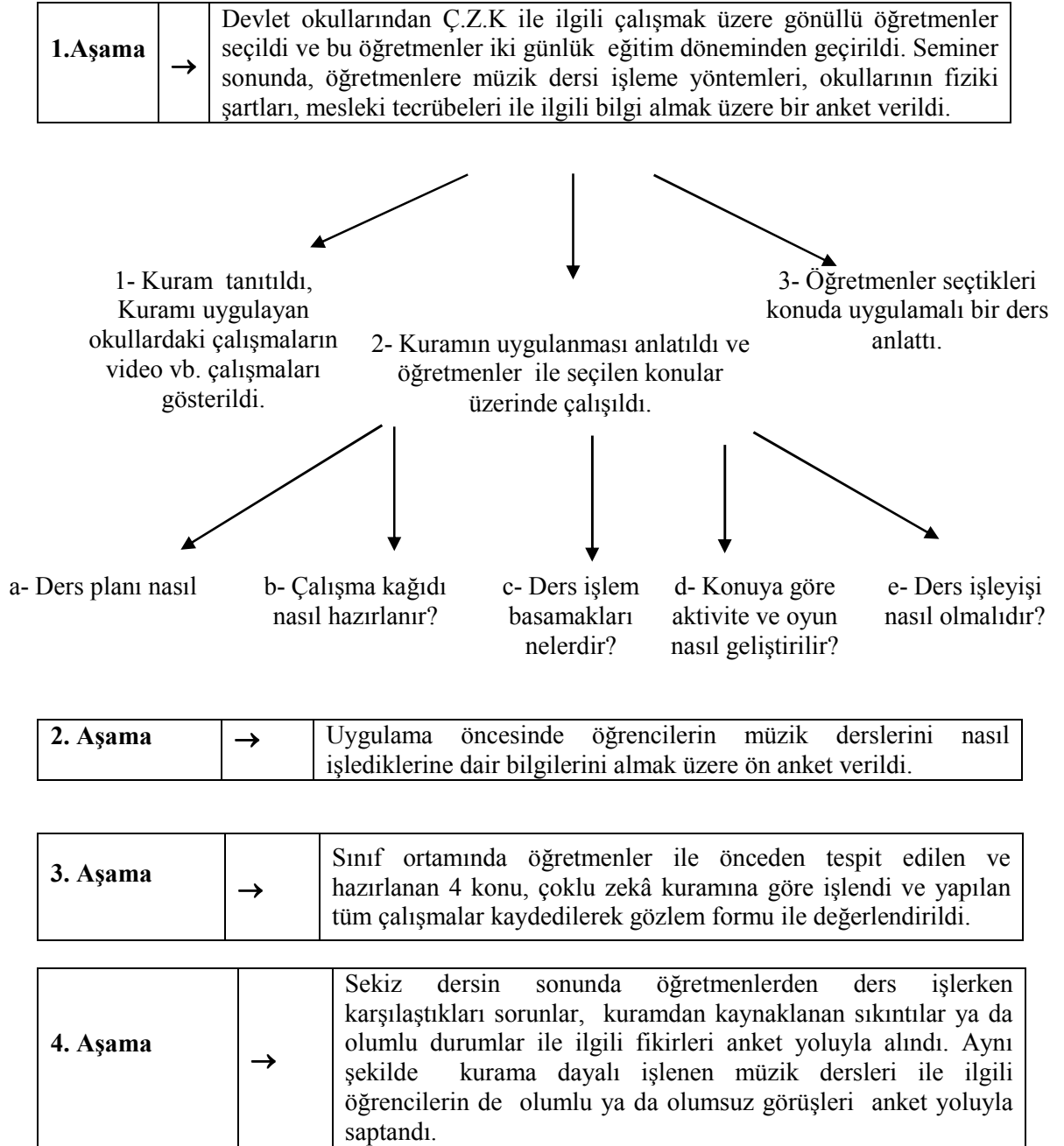
ikili ilişkiler incelenmiştir.

Her iki okulda 4 ders boyunca her öğretmen için toplam 8 adet gözlem formu doldurulmuştur. "Nitel araştırmalarda gözlem; sayısal veri üretmekten çok, araştırmaya konu olan olay, olgu ve durumlara ilişkin derinlemesine ve ayrıntılı açıklamalar ve tanımlamalar yapmaya yönelik olduğundan" (Yıldırım ve Şimşek,2005:170) ve "Öğretmen Gözlem Formları" ndaki değişkenler istatistiksel analiz uygulayabilmek için yeterli sayıyı sağlayamadığından sonuçlar sadece grafiksel olarak değerlendirilmiştir. Öğretmen gözlem formlarındaki öğretmen tutumlarına ilişkin sorularda iki ayrı grafik oluşturulmuştur. Bunlardan ilkinde (i) dört ders boyunca öğretmenlerin verdiği cevapların ortalamaları alınmış ve iki öğretmenin durumu aynı grafikte gösterilerek bir kıyaslamaya yardımcı olması amaçlanmıştır. Diğerinde ise (ii) öğretmenlerin aynı sorudan dört ders boyunca aldıkları puanlardaki artışı yada azalışı görebilmek için oluşturulan grafiklerdir. Teknikler ve materyallere ilişkin sorularda da bu teknik ve materyallerin dört ders boyunca kaçar kez kullanıldıklarının görünebileceği Mamak ve Teğmen Kalmaz Okullarının beraber yer aldığı sütun grafikleri kullanılmıştır.

3.6.Araştırmanın Çalışma Planı ve Deseni

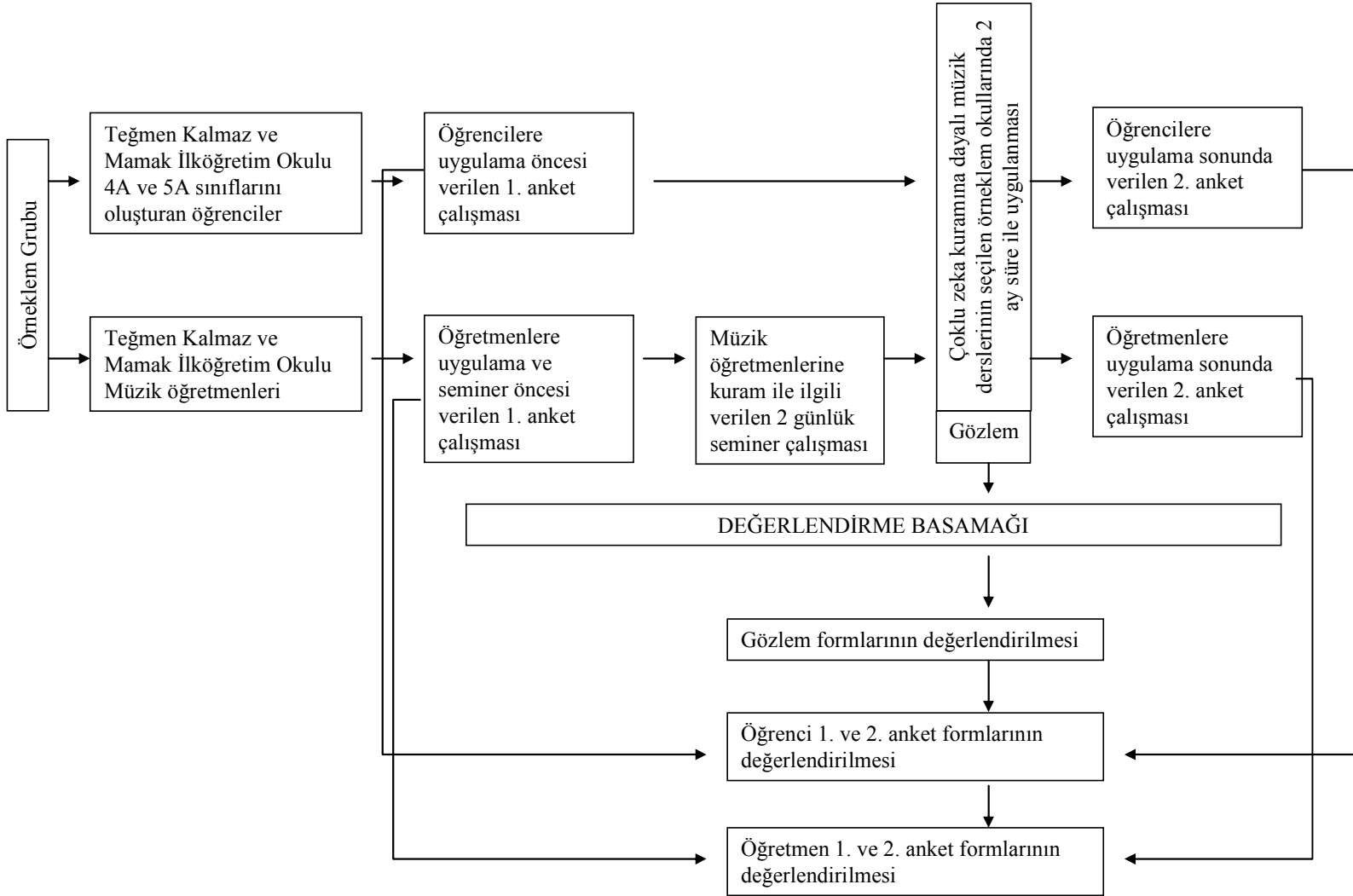
Araştırma süresince izlenen yol; aşağıdaki çalışma planında 5 aşamada uygulanacak şekilde düzenlenmiştir:

EĞİTİM SEMİNERİ

Şekil-8 Araştırmanın Planı

Şekil- 9 Araştırmanın Deseni

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, ilköğretim okullarının 4. ve 5. sınıf düzeyinde müzik eğitimi derslerinde çoklu zekâ kuramına dayalı öğretim modelinin; öğrenci, öğretmen, ders işlenişi ve ders planlarını hazırlama süreçleri ile ilgili alt problemlerine ilişkin verileri ile bu verilerin çözümlenmesiyle elde edilen bulgulara ve yorumlarına yer verilmiştir.

- Uygulama öncesinde müzik derslerinin geleneksel yöntemlerle işlenişine ilişkin öğrencilere uygulanan ön anket bulguları ve yorumları,
- Uygulama sonrasında, çoklu zekâ kuramına dayalı işlenen müzik derslerinde yapılan çalışmalara ilişkin öğrencilere uygulanan son anket bulguları ve yorumları,
- Öğretmenlere uygulama ve seminer öncesinde uygulanan ön anket bulgu ve yorumları,
- Öğretmenlere uygulama sonucunda uygulanan son anket bulgu ve yorumları,
- Uygulamalar sırasında derslerde araştırmacı tarafından yapılan gözleme ilişkin bulgu ve yorumlar.

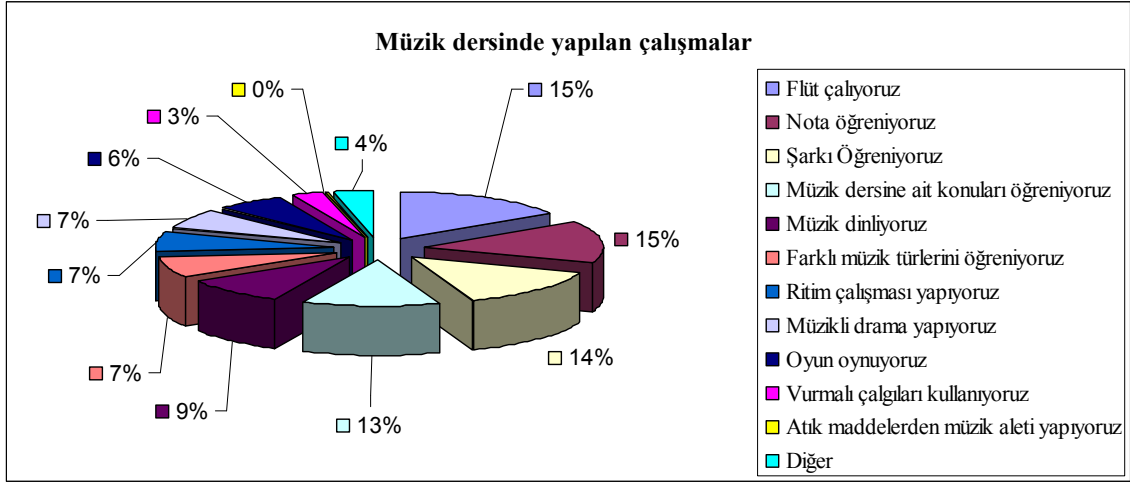
4.1.Çoklu Zekâ Kuramının Müzik Derslerinde Uygulanması Çalışmalarından Önce Öğrencilere Verilen Ankete İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Tablo 4.1.1. Müzik Dersinde Yapılan Çalışmalara İlişkin Genel Sonuçlar:

Müzik derslerinde aşağıdaki çalışmalardan hangilerini yapıyorsunuz?	Sıklık	Yüzde	Toplam Sayı
Flüt çalıyoruz	128	99,2%	129
Nota öğreniyoruz	122	94,6%	129
Şarkı öğreniyoruz	112	86,8%	129
Müzik dersine ait konuları öğreniyoruz	102	79,1%	129
Müzik dinliyoruz	74	57,4%	129
Farklı müzik türlerini öğreniyoruz	59	45,7%	129
Ritim çalışması yapıyoruz	57	44,2%	129
Müzikli drama yapıyoruz	55	42,6%	129
Oyun oynuyoruz	52	40,3%	129
Vurmalı çalgıları kullanıyoruz	22	17,1%	129
Atık maddelerden müzik aleti yapıyoruz	2	1,6%	129
Diğer	30	23,3%	129

Araştırmaya katılan öğrencilerin; %99,2'sinin “flüt çaldığı”, %94,6'sının “nota öğrendiği”, %86,8'inin “şarkı söylemeyi öğrendiği”, %79,1'inin “müzik dersine ait konuları öğrendiği”,... %23,3'ünün “diğer” çalışmaları yaptıkları tespit edilmiştir.

Öğrencilerin geleneksel yöntemlerle işlenen müzik derslerinde ağırlıklı olarak flüt çalıp nota öğrendikleri, zaman zaman da şarkı söyleyerek bir konu işledikleri tespit edilmiştir. Bu durum, öğretmenlerin ders işlerken farklı yöntem ve tekniklerden yeterince yararlanmadığını göstermektedir.

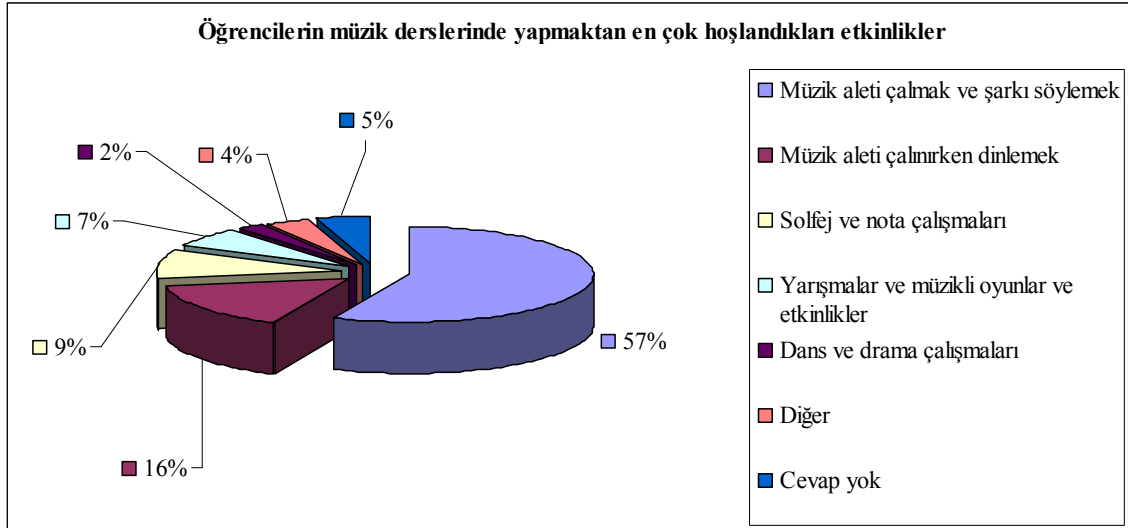
Grafik 1. Öğrencilerin geleneksel yöntem ile işlenen müzik derslerinde yaptıkları etkinlikler sorusu başlığı altında verdikleri cevapların dağılımı

Tablo 4.1.2. Öğrencilerin Müzik Derslerinde Yapmaktan En Çok Hoşlandıkları Etkinliklere İlişkin Sonuçlar:

Müzik derslerinde yapmaktan en çok hoşlandığın etkinlik nedir?	Sıklık	Geçerli Yüzde
Müzik aleti çalmak ve şarkı söylemek	73	56,6%
Müzik aleti çalınırken dinlemek	21	16,3%
Solfej ve nota çalışmaları	12	9,3%
Yarışmalar ve müzikli oyunlar ve etkinlikler	9	7,0%
Dans ve drama çalışmaları	3	2,3%
Diğer	5	3,9%
Cevap yok	6	4,7%
Toplam	129	100,0%

Araştırmaya katılan öğrencilerin %56,6'sının “**müzik dersinde en çok müzik aleti çalmak ve şarkı söylemekten**”, %16,3'ünün “**müzik aleti çalınırken dinlemekten**”, % 9,3'ünün “**solfej ve nota çalışmalarından**”, %7'sinin “**yarışma ve müzikli oyunlardan**” hoşlandığı, % 3,9'unun müzik dersinin dışında kalan “**diğer**” etkinliklere ilgi duydukları, % 4,7'sinin de sorulara cevap vermediği görülmüştür.

Öğrencilerin % 56'sının flüt ve piyano çalmayı çok sevdiği, şarkı söylemekten mutlu oldukları tespit edilmiştir. % 9,3'lük dilimi oluşturan öğrencilerin ise nota yazmaktan, ritim çalışması ve solfej yapmaktan hoşlandığı görülmektedir. Müzikli oyunlar ve etkinliklerden hoşlandığını belirten öğrencilerin % 7'lik dilimde yer alması yapılan oyunların ve etkinliklerin öğrencilerin ihtiyaçlarını çok da fazla karşılamadığını göstermektedir. Aynı şekilde müzik derslerinde yapılan dans çalışmalarının da yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin % 3,9'luk diliminin müzik derslerinde; sözlü sınav yapılması, kitap okunması, serbest bırakılması, resim yapılması vb. etkinliklerden hoşlandıkları tespit edilmiştir. Bu bulgular dersin etkileyici bir sunuş ile verilmediğini ve bu yüzden de dersin boş geçmesinin öğrencileri mutlu ettiği sonucunu ortaya koymaktadır. Buna göre, geleneksel yöntemle işlenen müzik derslerinde öğrencilerin farklı türlerde etkinlik gösterememe nedenlerinin, müzik öğretmenlerinin müzik dersleri ile ilgili farklı kaynak ve materyallere sahip olmamaları ve yaratıcı etkinlikler geliştirememelerinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Grafik 2. Öğrencilerin Müzik Derslerinde Yapmaktan En Çok Hoşlandıkları Etkinliklere İlişkin Yüzdeler

Tablo 4.1.3. Öğrencilerin Yapmaktan En Çok Hoşlandıkları Etkinliklerden Neden Hoşlandıklarına İlişkin Sıklık ve Yüzdelere:

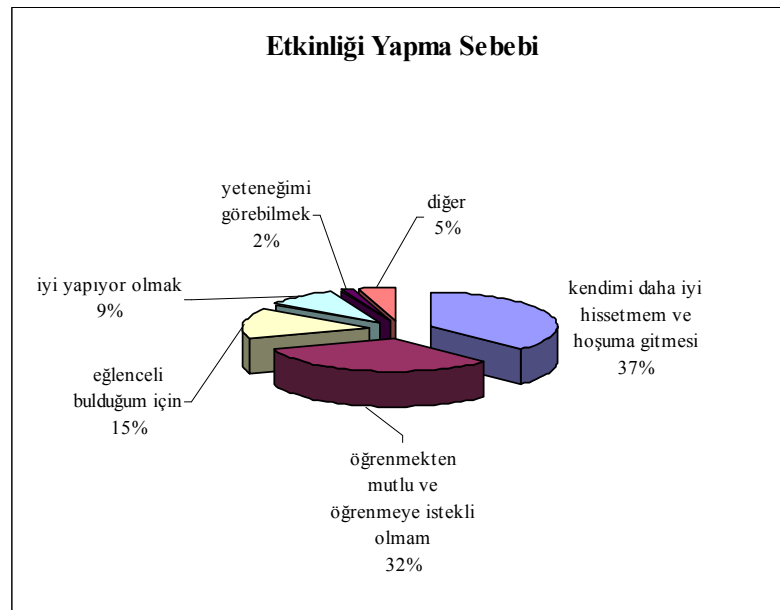
Müzik derslerinde yapmaktan en çok hoşlandığın etkinliği sevme nedenin nedir?	Sıklık	Geçerli Yüzde
Kendimi daha iyi hissetmem ve hoşuma gitmesi	41	31,8%
Öğrenmekten mutlu ve öğrenmeye istekli olmam	35	27,1%
Eğlenceli bulduğum için	16	12,4%
İyi yaptığım için	10	7,8%
Yeteneğimi farkedebilmem için	2	1,6%
Diğer	5	3,9%
Bilmiyorum	20	15,5%
Toplam	129	100,0%

Araştırmaya katılan öğrencilerin %31,8'inin "**kendisini daha iyi hissettiği ve hoşuna gittiği**", %27,1'inin "**öğrenmekten mutlu olduğu ve öğrenmeye istek duyduğu**", %12,4'ünün "**dersi eğlenceli bulduğu**", %7,8'inin "**dersi iyi yaptığını düşündüğü**", %1,62'sinin "**yeteneği olduğunu görebildiği**", %3,9'unun "**başka bir nedenden etkilendiği**", %15,5'inin ise "**bilmiyorum cevabını verdiği**" tespit edilmiştir.

"**Kendimi daha iyi hissediyorum ve hoşuma gidiyor**" cevabını veren öğrenciler, müziğin ruhlarını dinlendirdiğini, huzur bulduklarını, kendilerini dinlenmiş hissettiklerini, onlarda farklı duygular çağrıştırdığını ve müzikten zevk aldıklarını ifade etmektedir. Bu durum, müzik derslerinin ruh sağlığı ve gelişimi bakımından da önemli olduğunu göstermektedir. Öğrencilerin bu derslerde kendilerini iyi hissettikleri düşünülerek derslerin zevkli ve eğlenceli bir boyuta taşınması gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

"**Öğrenmekten mutlu ve öğrenmeye istekli olmam**" diyen öğrenciler ise; dersi çok sevdikleri, ilgilerinin bu yönde olduğu, müziği öğrenmekten ve müzik aleti çalabilmekten mutlu oldukları için bu dersi sevdiklerini belirtmişlerdir. "**Eğlenceli bulduğum için**" diyen öğrencilerin dersi bir oyun gibi gördükleri, dersin her zaman neşeli bir şekilde geçmesi düşüncesinde olduklarını belirtmişlerdir. %3,9'luk dilimi oluşturan **diğer** cevapların ise; ders esnasında enstrüman çalamayan öğrencilerin

serbest kalması, farklı türlerde kitap okuma şansı doğması, öğretmenin enstruman çalıp öğrencilerin dinlemesi gibi cevaplar oluşturmuş ve bu öğrencilerin müzik derslerinde farklı etkinliklerle uğraştığı sonucuna ulaşılmıştır. Bulgulara göre; öğrencilerin müzik derslerini kendilerini ve yeteneklerini ifade ettikleri, kendilerini ispatlayabildikleri bir ders olarak algıladıkları tespit edilmiştir. Geleneksel yöntemlerle işlenen müzik derslerinde öğrencilerin bireysel yeteneklerinin ön plana çıkarılmadığı düşünülmektedir.

Grafik 3. Öğrencilerin Yapmaktan En Çok Hoşlandıkları Etkinliklerden Neden Hoşlandıklarına İlişkin Yüzdelere

Tablo 4.1.4. Öğrencilerin Müzik Derslerinde Yapmaktan Hiç Hoşlanmadığı Etkinliklere İlişkin Sonuçlar:

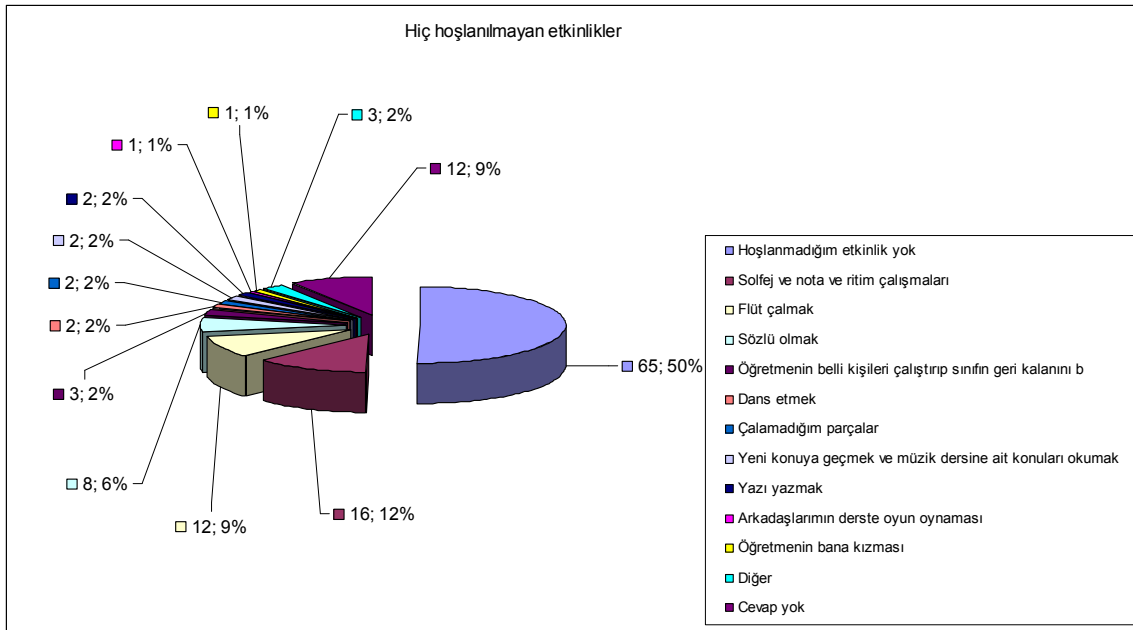
Müzik derslerinde yapmaktan hiç hoşlanmadığın bir etkinlik var mı ?	Sıklık	Geçerli Yüzde
Hoşlanmadığım etkinlik yok	65	50,4%
Solfej ve nota ve ritim çalışmaları	16	12,4%
Flüt çalmak	12	9,3%
Sözlü olmak	8	6,2%
Öğretmenin belli kişileri çalıştırıp sınıfın geri kalanını bırakması	3	2,3%
Dans etmek	2	1,6%
Çalamadığım parçalar	2	1,6%
Yeni konuya geçmek ve müzik dersine ait konuları okumak	2	1,6%
Yazı yazmak	2	1,6%
Arkadaşlarımla derste oyun oynaması	1	0,8%
Öğretmenin bana kızmaması	1	0,8%
Diğer	3	2,3%
Cevap yok	12	9,3%
Toplam	129	100,0%

Araştırmaya katılan öğrencilerin %12,4'ünün “**solfej ve nota ve ritim çalışmaları**” ndan, % 9,3'ünün “**flüt çalışmaları**” ndan, % 6,2'sinin “**sözlü sınav olmak**” tan, % 2,3'ünün “**diğer**” bir etkinlikten hoşlanmadığı tespit edilmiştir. % 50,4'u hoşlanmadığı etkinlik olmadığını söylemiştir.

Öğrencilerin hoşlanmadığı etkinliklerden **solfej ve ritim çalışmalarında**; notaları sürekli deftere yazmaktan, solfej yapmaktan, zor ritimleri öğrenmekten sıkıldıkları tespit edilmiştir. Bunun nedeninin ise, bu soyut ve karmaşık kavramların öğrencilerin anlayacağı bir şekilde somutlaştırılmadan ve oyunlaştırılıp hikayelere dönüştürülmeden anlatılmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

“**Öğretmenin belli kişileri çalıştırıp sınıfın geri kalanını bırakması**” cevabını veren öğrencilerin, öğretmenin koro çalışmalarını müzik derslerinde gerçekleştirmesinden duydukları rahatsızlıktan kaynaklandığı saptanmış, bu bağlamda derslerde öğretmenin korodaki öğrencilere şarkı söyleterek dersleri işleminin öğrencilerin % 2,3'lük dilimi üzerinde olumsuz etki bıraktığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin özellikle müzik dersinde sözlü sınav olmaktan hoşlanmadıkları, derslerde bir aktivitenin sürekli tekrarlanmasıyla sıkıldıkları (flüt çalmak gibi), çalamadıkları parçalarda öğretmenin yeterince üzerinde durmadan yeni parçalara

geçmesi sonucu enstrumandan uzaklaştığı sonucuna ulaşılmıştır. % 2,3'lük dilimi oluşturan **diğer** cevaplarında ise; öğrencilerin sevmediği türlerde müzikler dinlemekten, bir grup flüt çalarken bir grubun sadece şarkı söyleyerek derste birşey yapmadan vakit geçirmek gibi çalışmalardan hoşlanmadıkları tespit edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre öğrencilerin müzik derslerinde yapmaktan hoşlanmadıkları etkinliklerin nedeni olarak; müzik öğretmenlerinin müzik derslerindeki süreyi verimli kullanamamasından ve öğrencilerin bireysel farklılıklarını göz önüne alarak sıkılmayacakları biçimde planlayarak işlemediklerinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Ayrıca özel bir süre ayrılarak işlenmesi gereken belirli gün ve haftalara ait program çalışmalarının müzik derslerinde işlenilmesi düşündürücü bulunmuştur.

**Grafik 4. Öğrencilerin Müzik Derslerinde Yapmaktan
Hiç Hoşlanmadığı Etkinlikler**

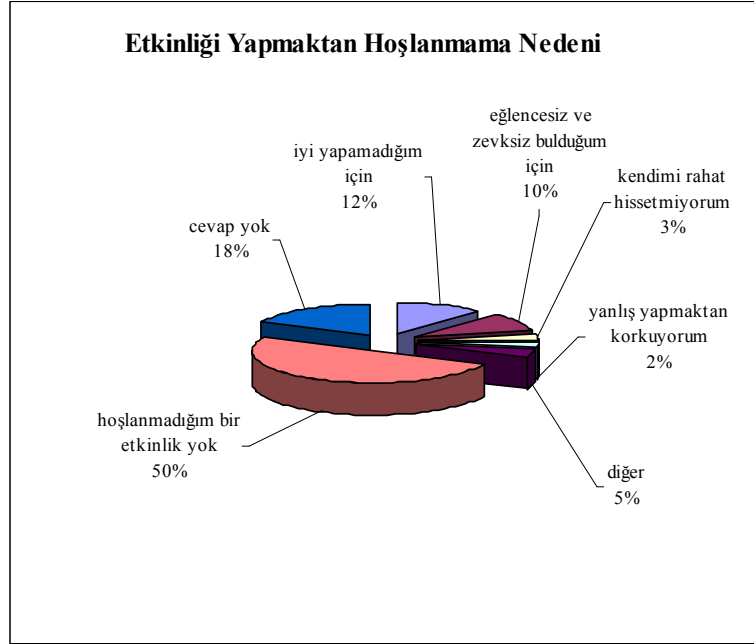
Tablo 4.1.5.Öğrencilerin Müzik Derslerinde Yapmaktan Hoşlanmadıkları Etkinliklerden Neden Hoşlanmadıklarına İlişkin Sonuçlar:

Müzik derlerinde hoşlanmadığın bu etkinlikleri sevmeme nedenin sence ne olabilir?	Sıklık	Geçerli Yüzde
İyi yapamadığım için	15	11,6%
Eğlencesiz ve zevksiz bulduğum için	13	10,1%
Kendimi rahat hissetmiyorum	4	3,1%
Yanlış yapmaktan korkuyorum	3	2,3%
Diğer	6	4,7%
Hoşlanmadığım bir etkinlik yok	65	50,4%
Cevap yok	23	17,8%
Toplam	129	100,0%

Araştırmaya katılan öğrencilerin % 11,6'sının etkinlikleri sevmeme nedeni olarak **“iyi yapamadığı”**, % 10,1'inin **“eğlencesiz ve zevksiz bulduğu”**, %3,1'inin **“kendini rahat hissetmediği”**, % 2,3'ünün **“yanlış yapmaktan korktuğu”**, % 4,7'si **“diğer”** bir nedenden dolayı etkinliği yapmaktan hoşlanmadığı tesbit edilmiştir.

Tabloya göre; % 50,4'ü hoşlanmadığı etkinlik olmadığını belirttiği, % 17,8'i ise soruya cevap vermediği % 11,6'lık dilimi oluşturan ve **dersi iyi yapamadığını** düşünen öğrencilerin; derste yetenekli olmadıklarını düşündükleri, öğrenmekte zorlandıkları, öğretmenin verdiği parçayı çalamadıkları için başarısız olduklarını düşündükleri tespit edilmiştir. Öğrencilerin % 3,1'inin ise bu tür etkinliklerde; heyecanlandığı, şaşırdığı, strese girdiği, sınıf arkadaşlarına yetişemeyip üzüldüğü için **kendisini rahat hissetmediğini** söylediği saptanmıştır. % 2,3'lük dilimi ise düşük not alma kaygısı taşıdığı, yanlış yapınca notunun düşmesinden korktuğu, yapamayınca arkadaşlarının yanında küçük düşeceği için **yanlış yapmaktan korktuğunu** belirtmiştir. % 2,3'lük **diğer** grubunun ise; ileride müzik dersinin hiçbir işine yaramayacağını düşündüğü, bazen birşey yapmadan dersin bittiğini derste boş kaldıklarını, yazı yazmaktan hoşlanmadıklarını, notaları okumayı sevmediklerini, iyi flüt çalmayanlar yüzünden zamanın boşa gittiği ve bundan hoşlanılmadığı tespit edilmiştir. Bulgulara göre öğrencilerin sevmedikleri etkinlikleri sevmeme

nedenlerinin, müzik derslerinde öğretmenlerin dersi değerlendirme biçimlerinin nota yönelik olmasından ve öğrencilerin farklı yeteneklerini gözardı ederek her öğrenciden aynı performansı beklediklerinden kaynaklandığı düşünülebilir.

Grafik 5. Öğrencilerin Müzik Derslerinde Yapmaktan Hoşlanmadıkları Etkinliklerden Neden Hoşlanmadıklarına İlişkin Sıklık ve Yüzdelere

Tablo 4.1.6. Öğrencilerin Müzik Derslerine Aktif Katılımlarına İlişkin

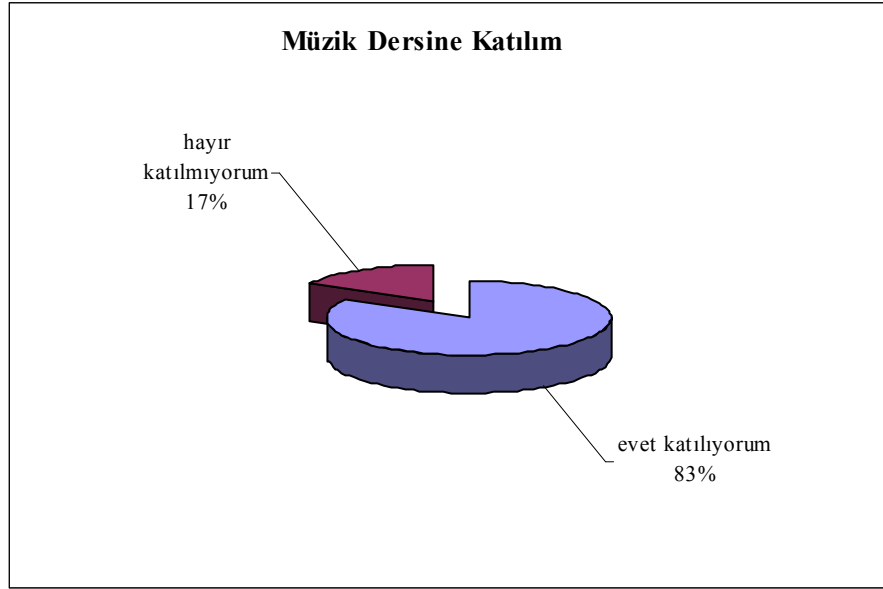
Sonuçlar:

Müzik derslerine aktif olarak katılır mısınız?		Sıklık	Geçerli Yüzde
Öğrencilerin müzik derslerine Katılımı	Evet katılıyorum	107	82,9%
	Hayır katılmıyorum	22	17,1%
	Toplam	129	100,0%

Araştırmaya katılan öğrencilerin % 82,9'unun müzik dersine katıldığı, % 17,1'inin müzik dersine katılmadığı tespit edilmiştir.

Bulgulara göre; öğrencilerin büyük çoğunluğunun derse karşı ilgi ve tutumlarının olumlu yönde olduğu dersi sevmeyen ve katılmayan % 17,1' lik dilimin de yapılacak olan farklı uygulamalar ile derse katılımlarının gerçekleştirilebileceği düşünülmektedir. Derse katılmama nedenlerinin ise öğretmen yaklaşımlarından ve

öğretmenlerin bu öğrencileri için derse yeteneklerinin olmayışını düşünmelerinden kaynaklanabileceği söylenebilir.

Grafik 6. Öğrencilerin Müzik Derslerine Katılımına İlişkin Yüzdelere

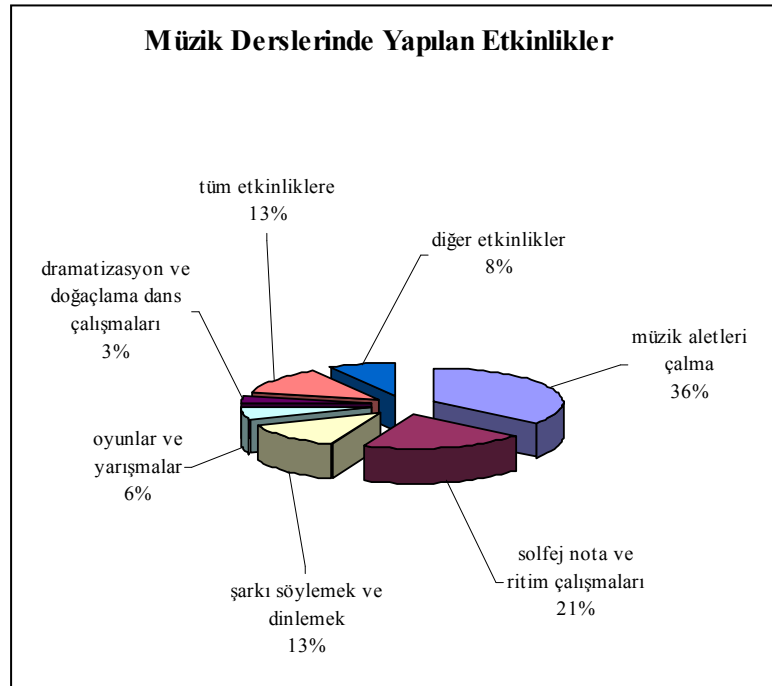
Tablo 4.1.7. Müzik Dersine Katılan Öğrencilerin Hangi Etkinliklere Katıldığına İlişkin Sonuçlar:

Müzik derslerine aktif bir şekilde katılıyorsan bu etkinliklerin adını yazar mısın?	Sıklık	Yüzde	Toplam Sayı
Müzik aletleri çalma	52	48,6%	107
Solfej nota ve ritim çalışmaları	30	28,0%	107
Şarkı söylemek ve dinlemek	19	17,8%	107
Oyunlar ve yarışmalar	9	8,4%	107
Dramatizasyon ve doğaçlama dans çalışmaları	5	4,7%	107
Tüm etkinliklere	19	17,8%	107
Diğer etkinlikler	12	11,2%	107

Müzik dersine aktif olarak katıldığını belirten öğrencilerin % 48,6'sının “müzik aletleri çalmak”, % 28'inin “solfej nota ve ritim çalışmaları”, % 17,8'inin “şarkı söylemek ve dinlemek”, % 8,4'ünün “dramatizasyon ve doğaçlama dans

çalışmaları” olduğu, % 17,8’inin **“tüm etkinlikler”**, % 11,2’sinin **“diğer”** çalışmaları yaptıkları tespit edilmiştir.

“Müzik aletleri çalmak” diyen öğrencilerin; flüt, yan flüt, darbuka, gitar çalmakta oldukları tespit edilmiştir. **“Solfej ve ritim çalışmaları”** cevabını veren öğrencilerin ise derslerin büyük bir bölümünün nota adlarını ezberleme, ritim ve bona çalışmalarından oluştuğunu söyledikleri tespit edilmiştir. **“Şarkı söylemek”** cevabını veren öğrencilerin ise büyük bir bölümünün koroya katılan öğrenciler olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre derslerde drama, dans ve oyunlara oldukça az yer verilmesi sonucuna bağlı olarak öğrencilerin etkinlik örneği olarak nota öğretimi, flüt çalma ve şarkı söyleme etkinliklerine ağırlık verdikleri düşünülebilir.

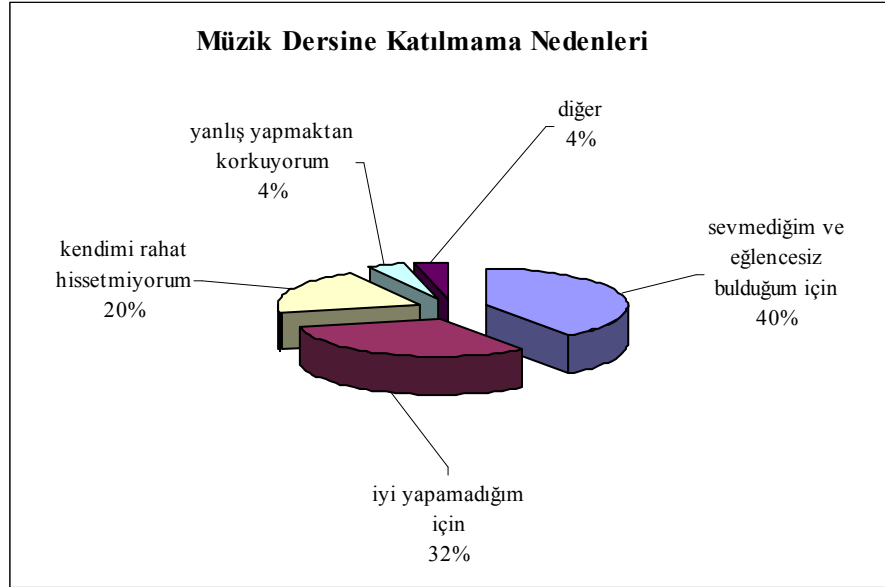
Grafik 7. Öğrencilerin Hangi Etkinliklere Katıldıkları Sorusu Başlığı Altında Verdikleri Cevapların Dağılımı

Tablo 4.1.8. Müzik Dersine Katılmayan Öğrencilerin Derse Katılmama Nedenlerine İlişkin Sonuçlar:

Müzik derslerine katılmama nedenini açıklar mısın?	Sıklık	Yüzde	Toplam Sayı
Sevmediğim ve eğlencesiz bulduğum için	10	45,5%	22
İyi yapamadığım için	8	36,4%	22
Kendimi rahat hissetmiyorum	5	22,7%	22
Yanlış yapmaktan korkuyorum	1	4,5%	22
Diğer	1	4,5%	22

Müzik dersine aktif olarak katılmadığını belirten öğrencilerin % 45,5'inin **“sevmediği ve eğlencesiz bulduğu için”**, % 36,4'ünün **“iyi yapamadığı için”**, % 22,7'sinin **“kendisini rahat hissetmediği için”**, % 4,5'inin **“yanlış yapmaktan korktuğu için”**, % 4,5'inin **“diğer”** nedenlerden dolayı müzik dersine katılmadıkları tespit edilmiştir.

Müzik dersini **sevmeyen ve eğlencesiz bulduğunu söyleyen** öğrencilerin derste sevdikleri müzikleri dinleyemedikleri, flüt çalmaktan hoşlanmadıkları, derste gerildikleri ve mutsuz oldukları ve derse gelmek istemedikleri saptanmıştır. **İyi yapamadığım için** cevabını veren öğrencilerin ise; iyi flüt çalamamaktan, notaları karıştırmaktan, evde çalışamamaktan, öğrenmekte güçlük çektiklerinden dolayı başarısız olduklarını düşündükleri tespit edilmiştir. **Kendimi rahat hissetmiyorum** cevabını veren öğrencilerin ise büyük bir çoğunluğunun sözlülerde flüt çalarken yanlış yapmaktan korktukları, heyecanlandıkları, utandıkları ve yanlış yapınca sinirlendikleri tespit edilmiştir. Bu bulgular ışığında; verilen müzik eğitiminin sadece enstrüman çalma ve nota öğrenme boyutlarında oldukça sınırlı kaldığı öğrencilerin yapamadıkları durumlarda kendilerini başarısız dersi ise sıkıcı buldukları sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumun ise öğretmenlerin, öğrenme esnasında duyuşsal ve devinişsel alana eğilmeden sürekli bilişsel alanda ders anlatmalarından, öğrencileri ezberciliğe yöneltmelerinden kaynaklandabileceği düşünülebilir.

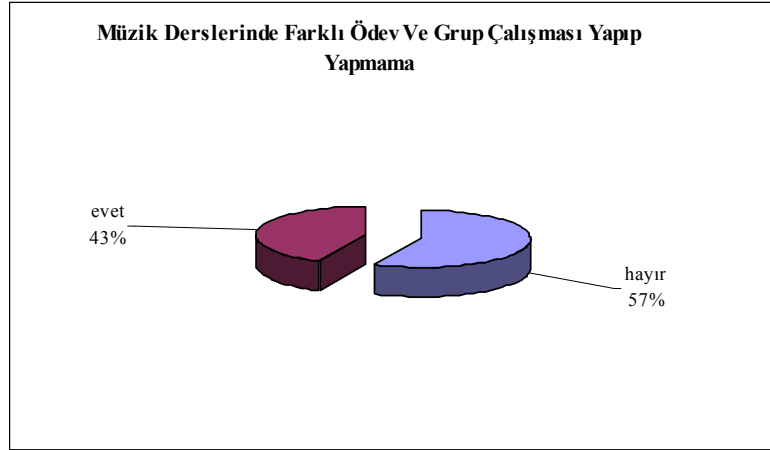
Grafik 8. Müzik Dersine Katılmayan Öğrencilerin Derse Katılmama Nedenleri Sorusu Başlığı Altında Verdikleri Cevpların Dağılımı

Tablo 4.1.9. Öğrencilerin Müzik Derslerinde Farklı Ödev ve Grup Çalışmaları Yapıp Yapmamalarına İlişkin Sonuçlar:

Müzik derslerinde farklı ödevler veya grup çalışmaları yapıyor musunuz?	Sıklık	Geçerli Yüzde
Hayır	73	57,0%
Evet	55	43,0%
Toplam	128	100,0%

Araştırmaya katılan öğrencilerin % 57'si müzik derslerinde farklı ödev ve grup çalışmaları yapılmadığını, % 43'ü yapıldığını belirtmiştir.

Öğrencilerin yarıya yakın bir çoğunluğunun evet cevabını vermesi, geleneksel yöntem ile işlenen müzik derslerinde öğrencilerin farklı ödev ve grup çalışmalarının çok farkında olmadıklarını yapılan herhangi bir etkinliği farklı çalışma olarak algıladıklarını gösterebilir. Hayır cevabını veren öğrencilerin çoğunlukta oluşunun ise müzik derslerinde farklı ödevler verilmediğinin ve değişik çalışmalar yapılmadığının bir göstergesi olabileceği düşünülebilir.

Grafik 9. Öğrencilerin Müzik Derslerinde Farklı Ödev Ve Grup Çalışmaları Yapıp Yapmamalarına İlişkin Yüzdelere

Tablo 4.1.10. Müzik Derslerinde Yapılan Farklı Ödevler Ve Grup Çalışmaları Yapan Öğrencilerin Ne Tür Çalışmalar Yaptıklarına İlişkin Sonuçlar:

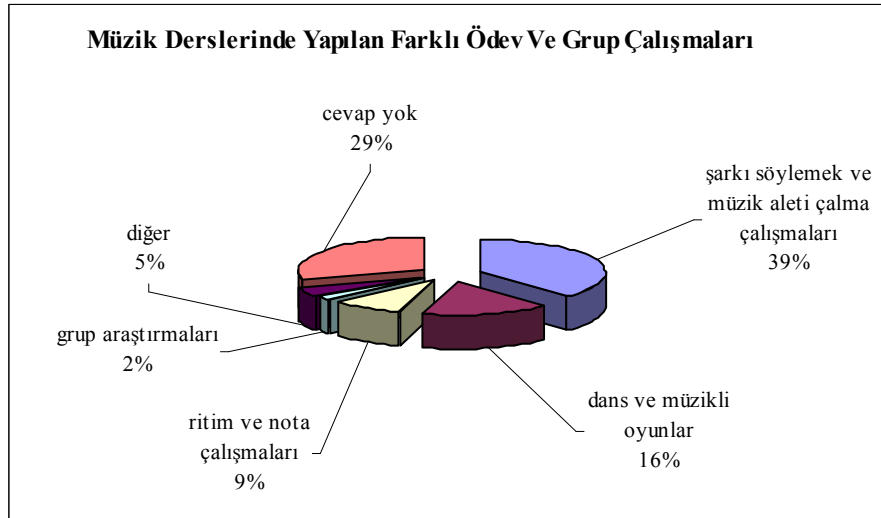
Müzik derslerinde yaptığınız farklı ödev ve grup çalışmalarını anlatır mısın?	Sıklık	Geçerli Yüzde
Şarkı söylemek ve müzik aleti çalma çalışmaları	21	38,2%
Dans ve müzikli oyunlar	9	16,4%
Ritim ve nota çalışmaları	5	9,1%
Grup araştırmaları	1	1,8%
Diğer	3	5,5%
Cevap yok	16	29,1%
Toplam	55	100,0%

Müzik derslerinde yapılan farklı ödevler ve grup çalışmaları yapan öğrencilerin verdiği cevapların % 38,2, “**şarkı söylemek ve müzik aleti çalma**”, % 16,4 “**dans ve müzikli oyunlar**”, % 9,1 “**ritim ve nota çalışmaları**”, % 1,8 “**grup araştırmaları**”, % 5,5 diğer şeklinde olduğu tespit edilmiştir. % 29,1’i cevap vermemiştir.

Tabloda belirtilen % 38,2’lik dilimin **şarkı söyleme ve müzik aleti çalma** ifadesini farklı çalışma ve ödevler başlığı altında sunmasının geleneksel yöntemlerle işlenen müzik derslerinde derse renk ve çeşitlilik katacak farklılıkta çalışmaların sıkça yapılmadığı sonucunu ortaya koyduğunu düşündürmektedir. %16,4’lük dilimi

oluşturan **dans ve müzikli oyunlarda** ise öğrencilerin tören öncesi sınıflarda hazırladıkları bir takım gösterilerin ve rondların çalışmalarını veya sınıf içindeki oynadıkları oyunları kasettikleri düşünülmektedir.

Ritim ve nota öğrenme çalışmalarında ise öğrencilerin nota adlarını ve yerlerini öğrenirken ezber ve yazma çalışmaları ile öğrendikleri saptanmış bu alanda da farklı çalışmaların yapılmadığı sonucuna ulaşılmıştır. % 5,5'lik dilimi oluşturan diğer grubu cevaplarında; parça yazıp öğrenmek, sözlü sınav olmak, müzik kitaplarından önemli konuları yazmak gibi etkinlikler saptanmış fakat bu etkinliklerinde bir farklılık arz etmediği sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen bulgular ışığında öğrencilere derslerde yapılan etkinliklerin ödev ve grup çalışmaları olarak da verildiği farklı proje çalışmalarına yönlendirilmedikleri bu durumun da öğretmenlerin konu ile ilgili yaratıcı fikirlere sahip olmayışından kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

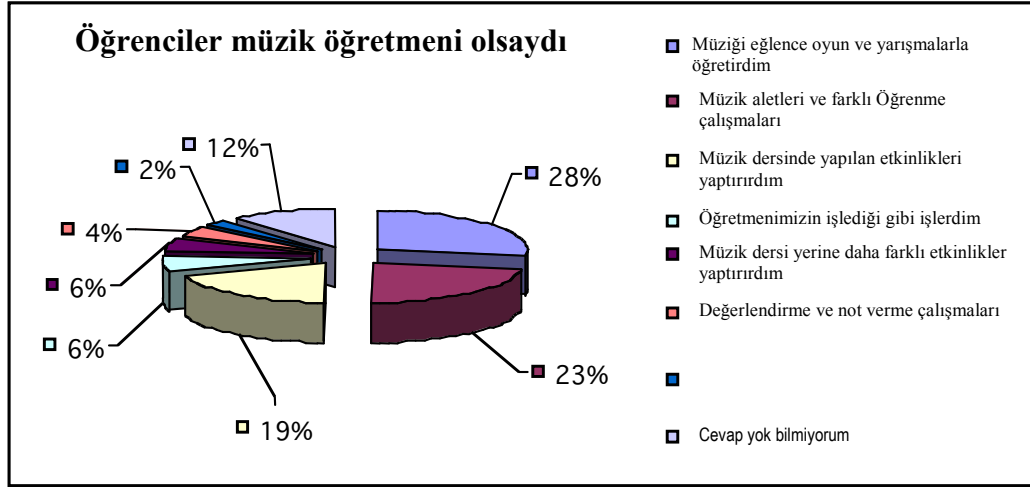
Grafik 10. Müzik Derslerinde Yapılan Farklı Ödevler ve Grup Çalışmaları Yapan Öğrencilerin Ne Tür Çalışmalar Yaptıklarına İlişkin Yüzdeler

Tablo 4.1.11. Öğrencilerin Müzik Öğretmeni Oldukları Takdirde Dersleri Nasıl İşleyeceklerine ve Ne tür Etkinlikler Yapacaklarına İlişkin Sonuçlar:

Müzik öğretmeni olsaydın bu dersleri nasıl işlerdin ne tür etkinlikler yapardın?	Sıklık	Geçerli Yüzde
Müziği eğlence oyun ve yarışmalarla öğrettirdim	35	27,1%
Müzik aletleri ve şarkı öğrenme çalışmaları	30	23,3%
Müzik dersinde yapılan etkinlikleri yaptırırdım	25	19,4%
Öğretmenimizin işlediği gibi işlerdim	8	6,2%
Müzik dersi yerine daha farklı etkinlikler yaptırırdım	8	6,2%
Değerlendirme ve not verme çalışmaları	5	3,9%
Müzik öğretmeni olmak istemiyorum	3	2,3%
Cevap yok bilmiyorum	15	11,6%
Toplam	129	100,0%

Araştırmaya katılan öğrencilerin % 27,1'i müziği **“eğlence oyun ve yarışmalarla öğrettirdim”**, % 23,3'ü **“müzik aletleri ve şarkı öğrenme çalışmaları yaptırırdım”**, % 19,4'ü **“müzik dersinde yapılan etkinlikleri yaptırırdım”**, % 6,2'si **“öğretmenimizin işlediği işlerdim”**, % 6,2'si **“müzik dersi yerine daha farklı etkinlikler yaptırırdım”**, % 3,9'u **“değerlendirme ve not verme çalışmaları yaptırırdım”** şeklinde ifade etmiş, % 2,3'ünün **“müzik öğretmeni olmak istemediği”**, % 11,6'sı cevap vermemiş ya da bilmiyorum cevabını verdiği tespit edilmiştir.

Öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun görüşünün dersi daha eğlenceli bir şekilde işlemek yönünde olduğu bunun dışında; daha fazla oyunla ders işlemek istedikleri, şarkı yarışmaları düzenlemek istedikleri, öğrencileri her ders güldürecek etkinlikler bulacakları, müzik dinletecekleri, müzik dersi için daha fazla materyal hazırlayacakları, beste yaptıracakları, müzik dersi konuları ile ilgili grup araştırmaları yaptıracakları gibi bulgulara ulaşılmıştır. Bu durumun öğretmenimizin yaptırdığı etkinlikleri, müzik dersinde işlenen etkinlikleri yaptırırdım, müzik öğretmeni olmak istemiyorum, bilmiyorum vb. cevaplarını yazan öğrencilerin yüzdelik dilimlerine bakıldığında araştırmaya katılan öğrencilerin % 50'ye yakın bir bölümünün müzik derslerinin farklı işlenmesi ile ilgili yaratıcı düşüncelere sahip olmadığını ortaya koyduğu düşünülmektedir.

Grafik 11. Öğrencilerin Müzik Öğretmeni Oldukları Takdirde Dersleri Nasıl İşleyeceklerine ve Ne tür Etkinlikler Yapacaklarına İlişkin Yüzdelere

Tablo4.1.12. Öğrenciler İçin Müzik Dersinin Anlamının Ne Olduğuna İlişkin Sonuçlar:

Müzik dersinin senin için anlamı nedir?	Sıklık	Geçerli Yüzde
Sevdiğim ve eğlendiğim bir ders	35	27,1%
Enstrüman çalmak ve şarkı söylemek	26	20,2%
Bilgi ve öğrenme	19	14,7%
Rahatlatıcı ve kendimi iyi hissettiren bir ders	14	10,9%
Sevmediğim bir ders	9	7,0%
Duygularımı ifade eden bir ders	6	4,7%
Notalar	4	3,1%
Diğer	4	3,1%
Cevap yok	12	9,3%
Toplam	129	100,0%

Araştırmaya katılan öğrencilerin % 27,1'inin müzik dersinin anlamını; "sevdiğim ve eğlendiğim bir ders", % 20,2'sinin "enstrüman çaldığım ve şarkı söylediğim bir ders", % 14,7'sinin "bilgi ve öğrenme", % 10,9'unun "rahatlatıcı ve kendimi iyi hissettiren bir ders", % 7'sinin "sevmediğim bir ders", % 4,7'sinin "duygularımı ifade eden bir ders", % 3,1'inin "notalar" olarak ifade ettiği, % 3,1'i

başka bir anlamı olduğunu, % 9,3'ünün cevap vermemiş ya da bilmiyorum cevabını verdiği tespit edilmiştir.

“**Sevdiğim ve eğlendiğim bir ders**” diyen öğrencilerin dersi; Hayatımdaki en güzel etkinlik, öğretmenimi çok seviyorum, hayatım, önem verdiğim bir ders şeklinde açıkladıkları saptanmış ve bu bulgular; müzik derslerinin bu yaş grubunda ne kadar önemli olduğu, gerekleri yerine getirilerek işlenen müzik derslerinin öğrencilerin psikolojik gelişimlerine ve beğeni eğitimlerine büyük katkılar sağlayacağı sonucuna ulaşmamızı sağlayabilir.

“**Rahatlatıcı ve kendimi iyi hissettiren bir ders**” cevabını veren öğrencilerin; müziğin beyni dinlendirdiğini, kulağa hoş geldiğini, müziğin insan ruhunun besin kaynağı olduğunu, dinlendirici ve eğitici olduğunu düşündükleri tespit edilmiştir.

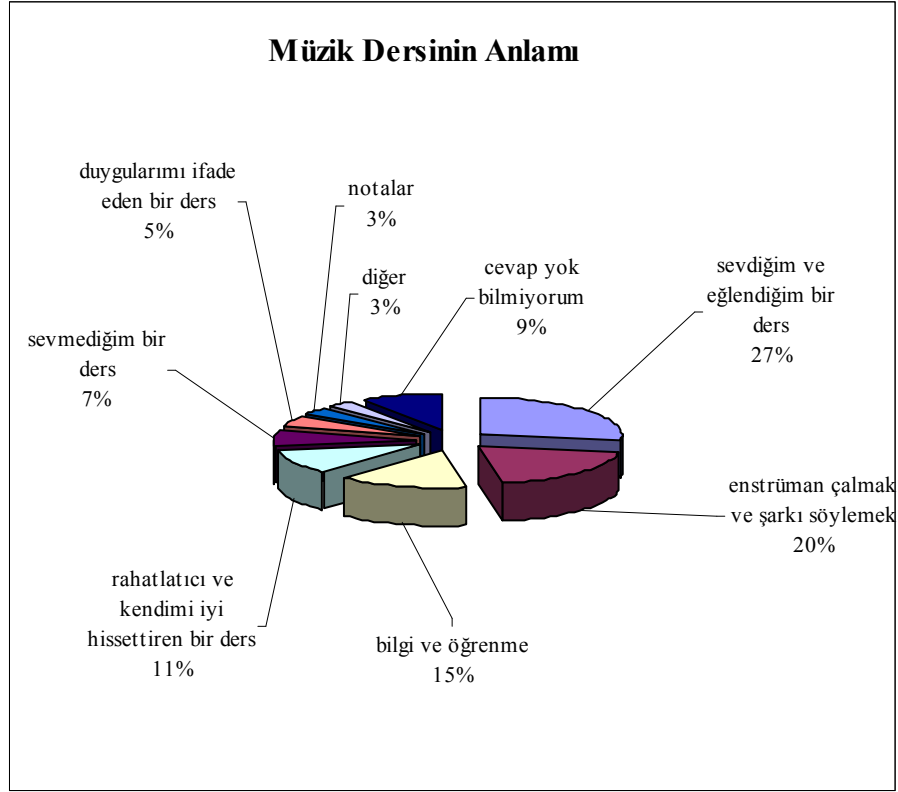
“**Enstrüman çalmak ve şarkı söylemek**” cevabını veren öğrencilerin; flütün nasıl çalındığını öğreniyorum, enstrüman çalma yeteneğimin gelişiyor şeklindeki ifadelerden öğrencilerin sadece flüt ile sınırlı olduğu birtakım imkansızlıklardan dolayı vurmalı çalgılar ve benzeri enstrümanlar ile öğrencilerin çalışma şanslarının bulunmadığı sonucuna ulaşılabilir.

“**Bilgi ve öğrenme**” cevaplarını veren öğrenciler ise; büyüyünce eğitilmiş biri olmamızı sağlar, şarkılar ile bilgi öğretilen bir ders, bir sanat öğrenmek ,insana müziğin ne olduğunu anlatmak gibi ifadeler ile dersin faydasından bahsettikleri tespit edilmiş, ancak sadece %15 “lık bir dilimin bu faydaya inaması öğrencilerin genel kültür anlamında müzik derslerinin hayatlarında ne gibi roller oynayacağı konusunda yeterince bilgilendirilmediği sonucunu beraberinde getirdiği düşünülebilir.

%4,7'lik dilimin müzik dersini; mutluluk, neşe, eğlence, aşk, sevinç, nefret, hüznün, huzur, dostluk, arkadaşlık, sevgi gibi **duyguları ifade eden** bir ders olarak gördüğü tespit edilmiştir.

%3,1'lik dilimde yer alan **diğer** grubunu oluşturan cevaplar ise; rap müzik, bir etkinliğe katılmak, sanatçı olabilmek, sanatsal olması, sosyal etkileşim olması şeklinde tespit edilmiştir.

%9,3 öğrencinin **cevap vermemesi** ise bu derslere karşı öğrencilerin ilgilerinin yeterince sağlanamadığı sonucuna ulaşmamızı sağlayabilir.

**Grafik 12. Öğrenciler İçin Müzik Dersinin Anlamının
Ne Olduğuna İlişkin Yüzdelere**

Tablo 4.1.13. Öğrencilere Göre İleride Aldıkları Müzik Eğitiminin Ne Gibi Faydaları Olacağı Görüşlerine İlişkin Sonuçlar:

İleriki yaşamınızda aldığınız müzik eğitiminin size ne gibi faydaları olacağını düşünüyorsunuz?(Olumlu ve Olumsuz düşüncelerinizi paylaşınız.)	Sıklık	Geçerli Yüzde
İlerde müzik ile uğraşan bir insan olabilirim	33	25,6%
Müzik zevkim ve yeteneğim gelişir	28	21,7%
Faydalı olduğunu düşünüyorum	16	12,4%
Faydalı olmadığını düşünüyorum	13	10,1%
Kişisel gelişimime katkısı olur	6	4,7%
Diğer	5	3,9%
Cevap yok	28	21,7%
Toplam	129	100,0%

Araştırmaya katılan öğrencilerin % 25,6'sının “**ileride müzik ile uğraşan bir insan olabilirim**”, % 21,7'sinin “**müzik zevkim ve yeteneğim gelişir**”,

% 12,4'ünün “**faydalı olduğunu düşünüyorum**”, % 4,7'sinin “**kişisel gelişimime katkısı olur**” şeklinde belirttiği, % 10,1'inin “**müziğin faydalı olmadığını düşündüğünü**”, % 3,9'unun “**diğer**” bir faydası olduğunu düşündüğü, % 21,7'sinin cevap vermediği tespit edilmiştir.

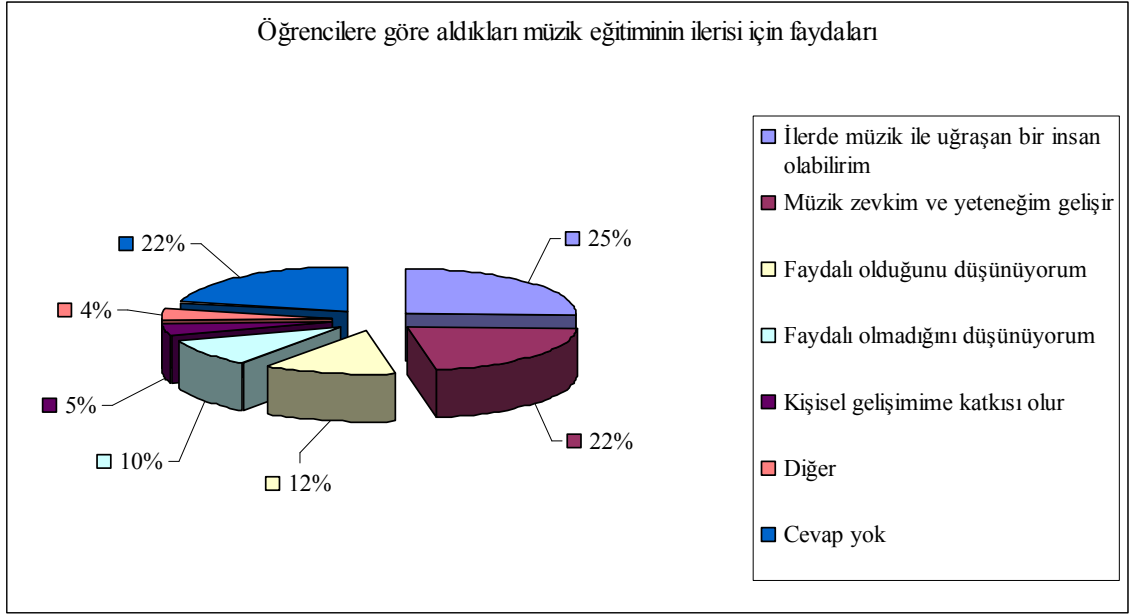
“**İlerde müzik ile uğraşan bir insan olabilirim**” cevabını veren öğrencilerin; güzel bir işim olur, ileride şarkıcı olabilirim, müzik öğretmeni olursam faydalı olur, piyanist olabilirim, müzik kursu açabilirim tarzında düşündükleri tespit edilmiştir.

“**Müzik zevkim ve yeteneğim gelişir**” cevabını veren öğrencilerin ise; enstrüman çalmama yardımcı olur, müziğe karşı yetenekli biri olabilirim, dans etmeyi gitar çalmayı öğrenmiş oluruz, müzik aleti çalarak hobi sahibi olurum, müzikle ilgili bilgim gelişir farklı enstrümanlar çalabilirim, sesim daha eğitilmiş olur, müzik zevkimiz gelişir tarzında düşündükleri tespit edilmiştir.

“**Faydalı olmadığını düşünüyorum**” cevabını veren öğrencilerin; ileride müzikle hiçbir ilgileri olmayacaklarını, müziğin onlara bir fayda sağlayamayacağını düşündüğü saptanmıştır.

Diğer grubunu oluşturan öğrencilerin ise; müzik bana güç enerji ve hayat kazandırıyor karne notum yüksek olur, çocukluğumun renkli geçmesini sağlar, çocuğum olduğunda öğrendiğim şarkıları öğretirim, ileride çocuklarıma söyleyebilirim şeklinde ifade ettikleri saptanmıştır.

Elde edilen bulgulardan; öğrencilerin %70'e yakın bir bölümünün alacakları müzik eğitiminden gelecekte faydalanabilecekleri sonucuna ulaşılmış, müziğin onların hayatında önemli bir yeri olduğu, bu yüzdende müzik derslerinin geleneksel yöntemle işlenildiğinden çok daha donanımlı ve kapsamlı olarak işlenmesi gerekliliği saptanmıştır.

Grafik 13. Öğrencilere Göre İleride Aldıkları Müzik Eğitimin Ne Gibi Faydaları Olacağı Görüşlerine İlişkin Sıklık ve Yüzdeler

Tablo 4.1.14. Müzik Dersinde Yapmaktan En Çok Hoşlanılan Etkinlik İle Hoşlanma Nedenine İlişkin Çapraz Tablo:

			Hoşlanılan etkinliği çok sevme nedeni							Toplam
			Bilmiyorum	İyi yapıyor olmak	Kendimi daha iyi hissetmem ve hoşuma gitmesi	Eğlenceli bulduğum için	Öğrenmekten mutlu ve öğrenmeye istekli olmam	Yeteneğimi görebilmek	Diğer	
Müzik derslerinde yapmaktan en çok hoşlanılan etkinlik	Cevap yok	Sayı	3			2	1			6
		Satır %	50,0%			33,3%	16,7%			100,0%
	Müzik aleti çalmak ve şarkı Söylemek	Sayı	5	6	25	11	23	2	1	73
		Satır %	6,8%	8,2%	34,2%	15,1%	31,5%	2,7%	1,4%	100,0%
	Müzik aleti Çalınırken Dinlemek	Sayı	4		11		3		3	21
		Satır %	19,0%		52,4%		14,3%		14,3%	100,0%
	Solfej ve nota Çalışmaları	Sayı	4	2	2	2	2			12
		Satır %	33,3%	16,7%	16,7%	16,7%	16,7%			100,0%
	Yarışmalar, müzikli oyunlar ve Etkinlikler	Sayı	2	1	1	1	4			9
		Satır %	22,2%	11,1%	11,1%	11,1%	44,4%			100,0%
	Dans ve drama Çalışmaları	Sayı			2		1			3
		Satır %			66,7%		33,3%			100,0%
	Diğer	Sayı	2	1			1		1	5
		Satır %	40,0%	20,0%			20,0%		20,0%	100,0%
Toplam		Sayı	20	10	41	16	35	2	5	129
		Satır %	15,5%	7,8%	31,8%	12,4%	27,1%	1,6%	3,9%	100,0%

Müzik derslerinde yapmaktan en çok hoşlandığı etkinlik **“Müzik aleti çalmak ve şarkı söylemek”** olanların % 34,2’sinin bunun nedeni olarak **“Kendimi daha iyi hissetmem ve hoşuma gitmesi”**ni göstermekte; müzik derslerinde yapmaktan en çok hoşlandığı etkinlik **“Müzik aleti çalınırken dinlemek”** olanların % 52,4’ünün bunun nedeni olarak **“Kendimi daha iyi hissetmem ve hoşuma gitmesi”**ni göstermekte; müzik derslerinde yapmaktan en çok hoşlandığı etkinlik **“Yarışmalar, müzikli oyunlar ve etkinlikler”** olanların % 44,4’ü bunun nedeni olarak **“Kendimi daha iyi hissetmem ve hoşuma gitmesi”**ni göstermekte olduğu tespit edilmiştir.

Çapraz tablodan elde edilen veriler; öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun yapılan bir müziksel etkinliklerde kendilerini daha iyi hissettiklerini ve yapılan etkinliği öğrenmekten mutlu olduklarını göstermektedir.

Bu durum ise yapılacak olan tüm müzik derslerinin duyuşsal eğitim boyutunda ağırlık verilerek ve öğrencilerin kendi zekâ alanlarını yansıtabilecekleri, üstün oldukları alanlar ile kendilerini ifade edebilecekleri şekilde düzenlenmesi gerekliliği sonucuna ulaşmamızı sağlayabilir.

Tablo 4.1.15. Müzik Dersinde Yapmaktan Hiç Hoşlanılmayan Etkinlik İle Hoşlanmama Nedenine İlişkin Çapraz Tablo:

			Hoşlanmadığı etkinlikten hoşlanmama nedeni							Toplam
			Cevap yok	İyi yapamadığım için	Kendimi rahat hissetmiyorum	Eğlencesiz ve zevksiz bulduğum için	Yanlış yapmaktan korkuyorum	Diğer	Hoşlanmadığım bir etkinlik yok	
Müzik derslerinde yapmaktan hiç hoşlanmadığı etkinlik	Cevap yok	Sayı	10					2		12
		Satır %	83,3%					16,7%		100,0%
	Flüt çalmak	Sayı	3	4	1	2	1	1		12
		Satır %	25,0%	33,3%	8,3%	16,7%	8,3%	8,3%		100,0%
	Dans etmek	Sayı	1	1						2
		Satır %	50,0%	50,0%						100,0%
	Sözlü olmak	Sayı		1	3	1	2	1		8
		Satır %		12,5%	37,5%	12,5%	25,0%	12,5%		100,0%
	Solfej ve nota ve ritim çalışmaları	Sayı	2	6		7		1		16
		Satır %	12,5%	37,5%		43,8%		6,3%		100,0%
	Çalamadığım parçalar	Sayı	1	1						2
		Satır %	50,0%	50,0%						100,0%
	öğretmenin belli kişileri çalıştırıp sınıfın geri kalanını b	Sayı	1			1		1		3
		Satır %	33,3%			33,3%		33,3%		100,0%
	Arkadaşlarımın derste oyun oynaması	Sayı	1							1
		Satır %	100,0%							100,0%
	yeni konuya geçmek ve müzik dersine ait konuları okumak	Sayı	2							2
		Satır %	100,0%							100,0%
	öğretmenin bana kızması	Sayı	1							1
		Satır %	100,0%							100,0%
	yazı yazmak	Sayı				2				2
		Satır %				100,0%				100,0%
	Diğer	Sayı	1	2						3
		Satır %	33,3%	66,7%						100,0%
	hoşlanmadığım etkinlik yok	Sayı							65	65
		Satır %							100,0%	100,0%
Toplam		Sayı	23	15	4	13	3	6	65	129

Müzik derslerinde yapmaktan hiç hoşlanmadığı etkinlik “**Flüt çalmak**” olanların % 33,3’ünün bunun nedeni olarak “**İyi yapamadığım için**”i göstermekte; müzik derslerinde yapmaktan hiç hoşlanmadığı etkinlik “**Sözlü sınav olmak**” olanların % 37,5’inin bunun nedeni olarak “**Kendimi rahat hissetmiyorum**”u göstermekte; müzik derslerinde yapmaktan hiç hoşlanmadığı etkinlik “**Solfej nota ve ritim çalışmaları**” olanların % 43,8’inin bunun nedeni olarak “**Eğlencesiz ve zevksiz bulduğum için**”i göstermekte olduğu tespit edilmiştir..

Müzik derslerinde yapmaktan hoşlanılmayan etkinliklerin başında gelen flüt çalmak, sözlü sınav olmak ve nota-solfej çalışmalarını öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun eğlencesiz ve zevksiz bulduğu özellikle zorla flüt çalarken ve bu aktivitenin değerlendirme aşamalarında kendilerini iyi hissetmedikleri tespit edilmiştir. Bu nedenlerden dolayı da dersin içeriğinin farklı etkinlikler ve oyunlar ile çeşitlendirilmesi ve öğrencilerin hayatlarında bu denli önem verdikleri bir dersin monotonluk ve kendini sürekli tekrarlayan sıkıcı aktivitelerden arındırılması gerekliliği düşünülebilir.

Öğrencilerin müzik dersine ait görüşlerini içeren resimlere ait yorumlar

Resim örnekleri ek- 3'te verilen ön test sonuçlarında; öğrencilerin geleneksel yöntemle işlenen müzik derslerinde flüt çalıp nota öğrendikleri ve farklı etkinlikler ile müzik derslerini işlemedikleri tespit edilmiştir. Ön anketten elde edilen resimlerin büyük bir çoğunluğunda öğretmenin tahtada ders anlatırken resimlendirilmesi, öğrencilerin sıralarında oturması ve dersi sadece oturarak takip etmeleri müzik derslerinin monoton geçtiğini düşündürmektedir.

4.2.Çoklu Zekâ Kuramının Müzik Derslerinde Uygulanması Çalışmalarından Sonra Öğrencilere Verilen Son Ankete İlişkin Bulgu ve Yorumlar

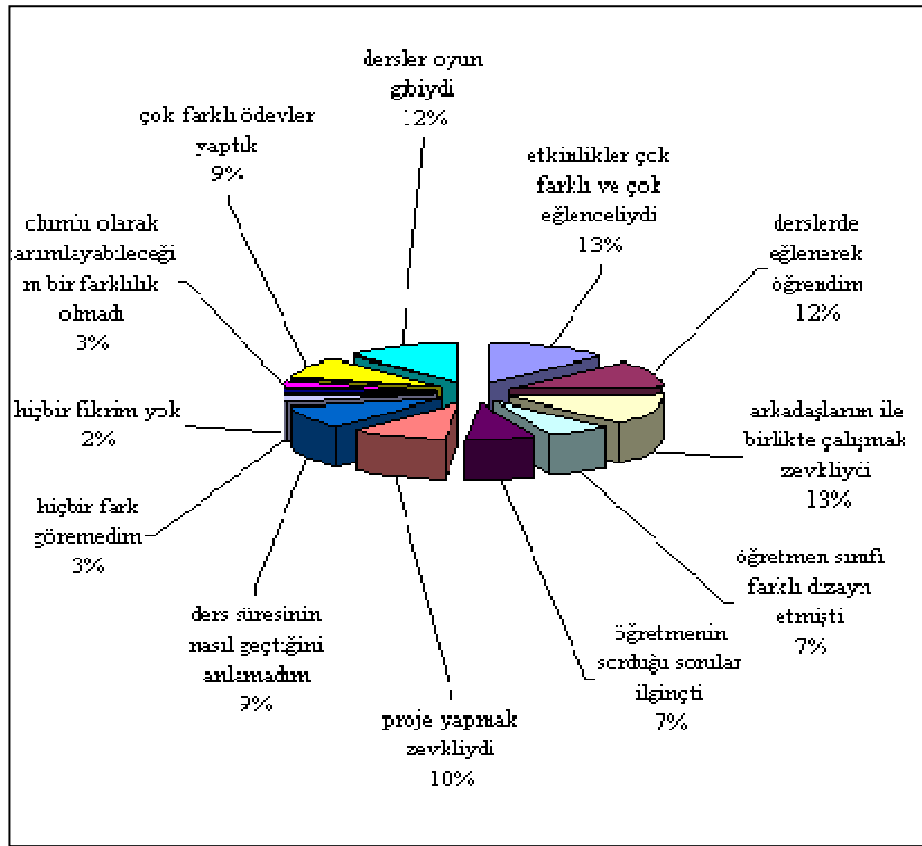
Tablo 4.2.1. Daha Önceki Müzik Derslerinden Farklı Olarak Görülen Olumlu Özelliklere İlişkin Sonuçlar:

Müzik derslerinde daha önce işlediğiniz derslerden farklı gördüğünüz <u>olumlu</u> özellikler nelerdi işaretleyiniz	Sıklık	Yüzde	Toplam Sayı
Etkinlikler çok farklı ve çok eğlenceliydi	120	85,1%	141
Arkadaşlarım ile birlikte çalışmak zevkliydi	118	83,7%	141
Dersler oyun gibiydi	116	82,3%	141
Derslerde eğlenerek öğrendim	112	79,4%	141
Proje yapmak zevkliydi	99	70,2%	141
Ders süresinin nasıl geçtiğini anlamadım	88	62,4%	141
Çok farklı ödevler yaptık	84	59,6%	141
Öğretmenin sorduğu sorular ilginçti	70	49,6%	141
Öğretmen sınıfı farklı dizayn etmişti	66	46,8%	141
Olumlu olarak tanımlayabileceğim bir farklılık olmadı	26	18,4%	141
Hiçbir fark göremedim	24	17,0%	141
Hiçbir fikrim yok	20	14,2%	141

Araştırmaya katılan öğrencilerin %85,1'inin “**etkinlikleri çok farklı ve eğlenceli bulduğu**”, %83,7'sinin “**arkadaşları ile birlikte çalışmayı zevkli bulduğu**”, %82,3'ünün “**dersleri oyun gibi gördüğü**”, %79,4'ünün “**derslerde eğlenerek öğrendiği**”, %70,2'sinin “**proje yapmayı zevkli bulduğu**”, %17'sinin “**hiçbir fark göremediği**”, %14,2'sinin “**hiçbir fikrinin olmadığı**” tespit edilmiştir.

Geleneksel yöntemlerle işlenen dersler ile karşılaştırıldığında öğrencilerin etkinlikleri çok farklı ve eğlenceli buldukları, yapılan tüm grup çalışmalarında hem birlikte iş yapmaktan hem de birey olarak grup içinde kendi varlıklarının kabul edilmesinden hoşnut oldukları saptanmıştır. Geleneksel yöntemle işlenen müzik derslerinde dersler öğrencilere sıkıcı gelirken çoklu zekâ kuramına dayalı işlenen

derslerde öğrencilerin oyun oynayarak, eğlenerek bir takım bilgilere ulaşmalarını olumlu özellikler olarak gösterdikleri tespit edilmiştir. Ön testte farklı ödev ve proje çalışmaları yapıyor musunuz sorusuna öğrenciler sınırlı bir takım ödevleri gösterebilirken çoklu zekâ kuramına dayalı olarak işlenen müzik derslerinde; öğrencilerin önceden yapmadıkları farklı proje ve ödevler yaptıkları, öğretmenin soru stillerinin farklılaştığı, sınıfın farklı dizayn edildiği tespit edilerek öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun bu farklılığı olumlu karşıladığı sonucuna varılmıştır. Hiç bir fark göremedim, olumlu olarak tanımlayabileceğim bir farklılık olmadı ve hiç bir fikrim yok cevabını veren öğrencilerin olumsuz yanıtlarının ise genel olarak müzik derslerine katılmadıkları ve bu derse ilgileri çekilememiş öğrenciler olduklarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Grafik1.Daha Önceki Müzik Derslerinden Farklı Olarak Görülen Olumlu Özellikler Sorusu Başlığı Altında Verilen Cevapların Dağılımı

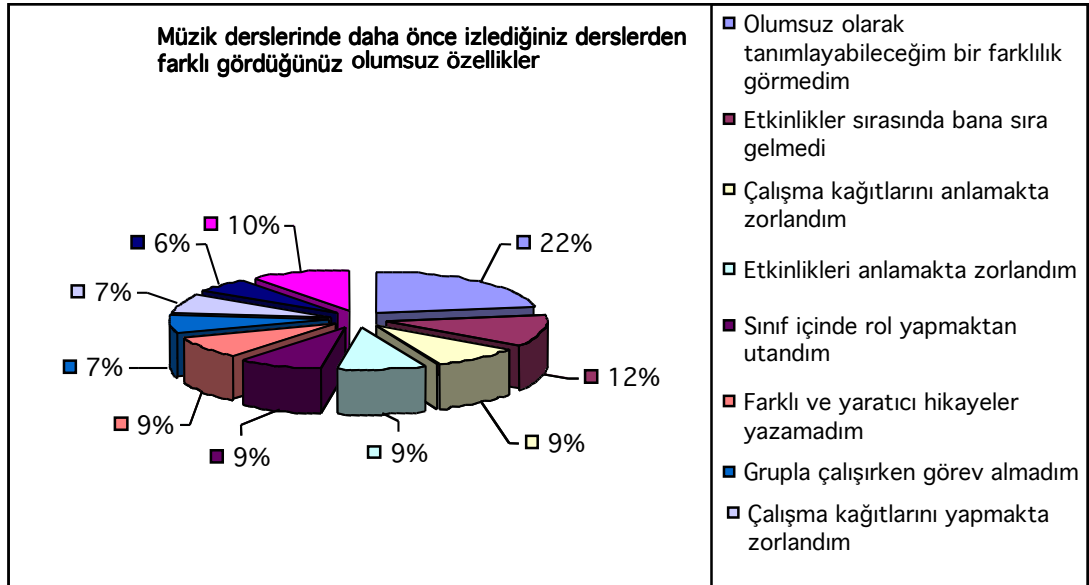
Tablo 4.2.2. Daha Önceki Müzik Derslerinden Farklı Olarak Görülen Olumsuz Özelliklere İlişkin Sonuçlar:

Müzik derslerinde daha önce işlediğiniz derslerden farklı gördüğünüz <u>olumlu</u> özellikler nelerdi işaretleyiniz	Sıklık	Yüzde	Toplam Sayı
Olumsuz olarak tanımlayabileceğim bir farklılık görmedim	87	61,7%	141
Etkinlikler sırasında bana sıra gelmedi	46	32,6%	141
Çalışma kağıtlarını anlamakta zorlandım	36	25,5%	141
Etkinlikleri anlamakta zorlandım	34	24,1%	141
Sınıf içinde rol yapmaktan utandım	34	24,1%	141
Farklı ve yaratıcı hikayeler yazamadım	33	23,4%	141
Grupla çalışırken görev almadım	28	19,9%	141
Çalışma kağıtlarını yapmakta zorlandım	27	19,1%	141
Grup ile çalışırken her şey benim üzerime kaldı	23	16,3%	141
Hiçbir fikrim yok	39	27,7%	141

Araştırmaya katılan öğrencilerin %61,7'sinin **“olumsuz olarak tanımlayacağı bir farklılık göremediği”**, %32,6'sının **“etkinlikler sırasında sıranın kendisine gelmediği”**, %25,5'inin **“çalışma kağıtlarını anlamakta zorlandığı”**, %24,1'inin **“etkinlikleri anlamakta zorlandığı”**, %24,1'inin **“sınıf içinde rol yapmaktan utandığı”**, %23,4'ünün **“farklı ve yaratıcı hikayeler yazamadığı”**, %27,7'sinin **“hiçbir fikrinin olmadığı”** tespit edilmiştir.

Çoklu zekâ kuramına dayalı olarak işlenen müzik derslerinde öğrencilerin derste olumsuz olarak nitelendirebilecekleri bir farklılık görmemeleri, kuramın müzik derslerinde çeşitlilik ve farklılık kazandıracağı sonucuna ulaşmamızı sağlamaktadır. Bunun yanı sıra; sınıf mevcutlarının kalabalık oluşu yapılan etkinlikler esnasında öğrencilere sıra gelmemesine neden olmuş ve öğrencilerin de büyük bir çoğunluğu bu durumu olumsuz bir farklılık olarak belirtmişlerdir. Kuram içinde geçen etkinlik ve aktivite zenginliği düşünüldüğünde yapılacak aktivite ve materyallerinin sınıf mevcudu göz önünde tutularak geliştirilmesi ve çoğaltılmasının bu olumsuzluğu gidereceği düşünülmektedir. Verilen çalışma kağıtlarındaki yönerge

ve açıklama eksiklikleri öğrencilerin bu çalışma kağıtlarını anlamakta güçlük çekmelerine neden olmuş bu eksikliğin, başlangıçta yapılan seminer süresinin kısıtlı olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Farklı hikayeler yazamadım, rol yapmaktan utandım cevabını veren öğrencilere bakıldığında geleneksel yöntemlerle işlenen müzik derslerinde öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştirmek üzere kapsamlı etkinliklerin yapılmadığı şayet yapılsaydı öğrencilerin bu tür etkinlikleri olumsuz bir farklılık olarak gösteremeyecekleri sonucuna ulaşmamızı sağlamaktadır. Grup çalışmalarında bütün görevlerin belli öğrenciler üzerinde toplanması öğretmenin görev dağılımlarını iyi tespit edemeyişinden ve öğrencilerin zaman zaman derse katılımlarının motive edilemeyişinden kaynaklandığı düşünülebilir.

Grafik 2. Daha Önceki Müzik Derslerinden Farklı Olarak Görülen Olumsuz Özellikler Sorusu Başlığı Altında Verilen Cevapların Dağılımı

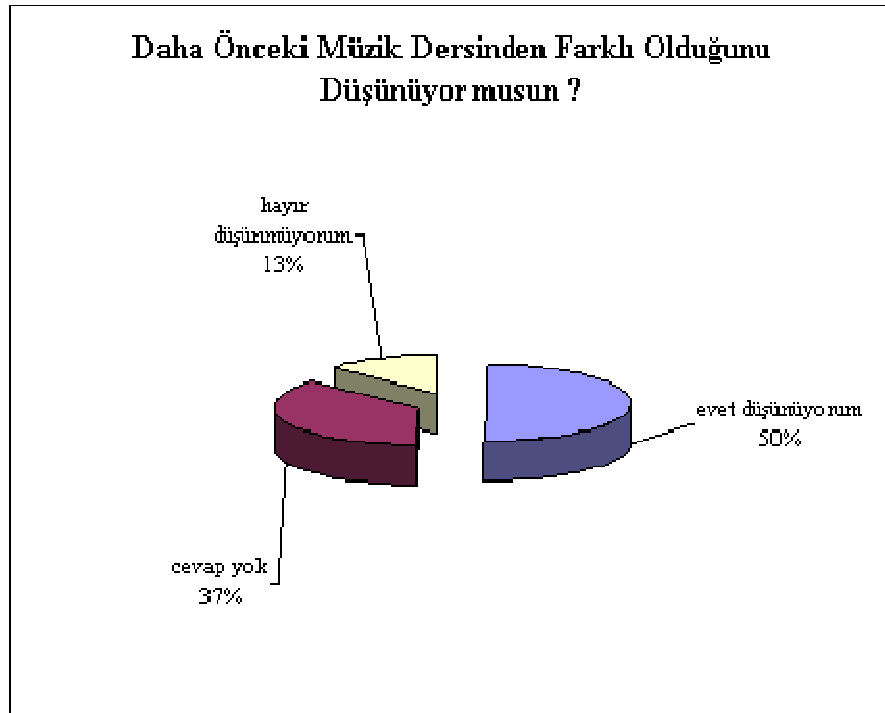
Tablo 4.2.3. Alınan Görev ve Sorumlulukların Daha Önceki Müzik Derslerinden Farklı Olup Olmamasına İlişkin Sonuçlar:

Aldığınız görev ve sorumluluklar nelerdi? Daha önceki müzik derslerinden farklı olduğunu düşünüyor musunuz?	Sıklık	Geçerli Yüzde
Evet düşünüyorum	71	50,4%
Hayır düşünmüyorum	18	12,8%
Cevap yok	52	36,9%
Total	141	100,0%

Araştırmaya katılan öğrencilerin % 50,4'ünün dersin daha önceki müzik derslerinden farklı olduğunu düşündüğü, % 12,8'inin farklı olmadığını düşündüğü. %36,9'unun soruya cevap vermediği tespit edilmiştir..

Öğrencilerin % 50,4'nün alınan görev ve sorumlulukların farklı olduğunu düşünmesi kurama dayalı olarak işlenen müzik derslerinde öğrenci sorumluluklarını olumlu yönde arttıran bir farklılık getirdiği sonucuna ulaşmamızı sağlamaktadır. Bir farklılık olduğunu düşünmeyen ve cevap vermeyen öğrencilerin ise zaman yetersizliği yüzünden görev alamayan ve derse katılamayan öğrencilerden oluştuğu tespit edilmiştir.

Elde edilen bulgular ışığında; öğrencilerin kurama dayalı işlenen müzik derslerini farklı görmesinin dersin işleniş biçiminin farklılığından, öğrencilerin derse sürekli aktif bir şekilde katılmalarından ve farklı görev ve sorumluluk almalarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Grafik 3. Daha Önceki Müzik Derslerinden Farklı Olup Olmaması Sorusu Başlığı Altında Verilen Cevapların Dağılımı

Tablo 4.2.4. Öğrencilerin Müzik Derslerinde Aldığı Farklı Görev ve Sorumluluklara İlişkin Sonuçlar:

Müzik derslerinde aldığınız farklı görev ve sorumluluklar nelerdi?	Sayı	Yüzde	Toplam Sayı
Grup çalışmaları ve projelerde görev aldım	25	17,7%	141
Notalarla ilgili oyunlarda görev aldım	16	11,3%	141
Müzik aleti çalma görevi aldım	15	10,6%	141
Şarkı söylemek	6	4,3%	141
Dans, şiir, drama faaliyetlerinde görev aldım	4	2,8%	141
Oyun tasarlama,hikaye kurgulama görevi aldım	3	2,1%	141
Diğer	9	6,4%	141
Hiçbir görev almadım	12	8,5%	141

Araştırmaya katılan öğrencilerin; % 17,7'sinin “**grup çalışmaları ve projelerde görev aldığı**”, % 11,3'ünün “**notalarla ilgili oyunlarda görev aldığı**”, % 10,6'sının “**müzik aleti çaldığı**”, % 6,4'ünün “**başka bir görev aldığı**”, % 8,5'inin “**hiçbir görev almadığı**” tespit edilmiştir.

“**Grup çalışmaları ve projelerde görev aldım**” cevabını veren öğrenciler; verilen konu ile ilgili kavram haritaları yaptıklarını, fikir üretmenin eğlenceli olduğunu, işbirliği ile sunum hazırladıklarını, araştırma ödevlerinde yer aldıklarını, proje çalışmaları yaptıklarını belirtmişler ,

“**Notalarla ilgili oyunlarda görev aldım**” cevabını veren öğrencilerin; kartonlara iplerle nota işleyerek yerlerini öğrendikleri, süre oyunları oynadıkları, notaları gökkuşağı hikayesiyle öğrendikleri, dizek apartmanında görev aldıkları, mektup oyununda süreleri ve enstrümanları öğrendikleri tespit edilmiş,

“**Müzik aleti çalma görevi aldım**” cevabını veren öğrencilerin; darbuka, flüt, ve atık maddelerden yapılan müzik aletlerini çaldıkları tespit edilmiş, geleneksel yöntemlerde bu enstrümanlarının kullanılma sıklığının oldukça düşük olmasının nedeni ise zamanın yetersiz oluşu, okulların bu enstrümanları almak için belli bir bütçe ayırmayışı, müzik odalarının olmayışı şeklinde tespit edilmiştir. Çoklu zekâ kuramına dayalı olarak işlenen müzik derslerinde ise öğrencilerin bir kısmının

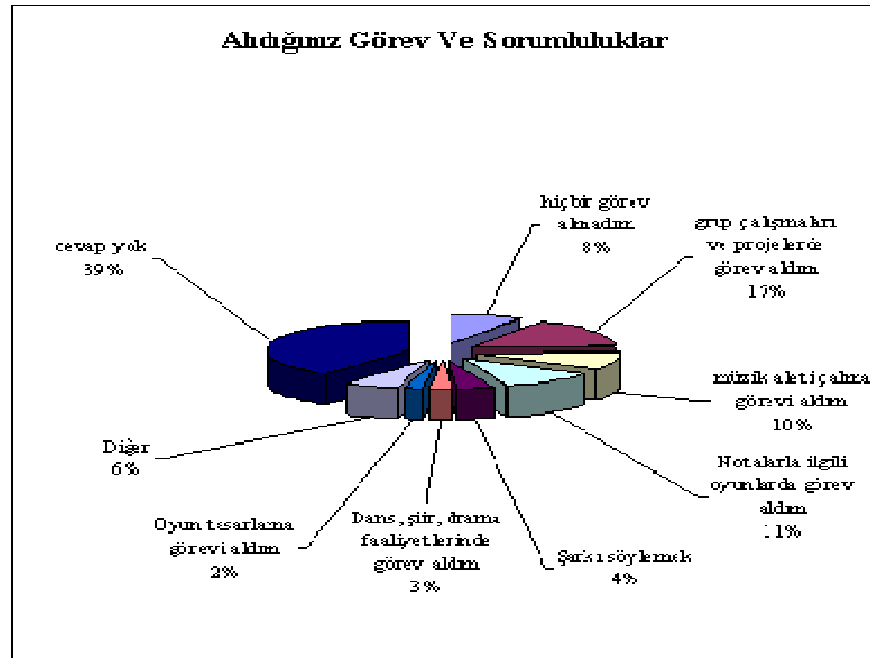
istenen atık malzemeleri getiremedikleri ve enstruman yapamadıkları tespit edilmiş ve malzeme eksikliğinin müzik derslerini olumsuz yönde etkilediği düşünülmektedir.

“Şarkı söylemek görevini aldım” diyen öğrencilerin koroda görev aldıkları ve verilen bir şiire beste yaptıkları tespit edilmiştir.

“Oyun tasarlama, hikaye kurgulama görevi aldım” cevabını veren öğrencilerin sözel dilsel, görsel uzamsal, içsel, bedensel, kinestetik ve kişiler arası zekâ alanı güçlü öğrencilerden oluştuğu, oyunun kıyafetlerinden, senaryosuna kadar her bir ayrıntıyı düşünerek oyun kurabilme yeteneğine sahip oldukları tespit edilmiştir.

% 6’lık dilimi oluşturan **“Diğer”** grubu cevaplarında ise öğrencilerin; sınıfa gelen çeşitli materyallerden, dersin oyun gibi geçmesinden, eğlenerek öğrenmenin zevkli oluşundan, deneme ve uygulamaların farklı oluşundan, materyal kontrolü, anket hazırlama gibi görevler aldıkları tespit edilmiştir.

Elde edilen bulgular ile; öğrencilerin derse aktif olarak katılmalarının, farklı konularda yaratıcılık ödevleri yapmalarının, öğrenmelerinde geleneksel yöntemle oranla daha etkili olduğu söylenebilir.

Grafik 4. Müzik Derslerinde Aldığınız Görev ve Sorumluluklar Sorusu Başlığı Altında Verilen Cevapların Dağılımı

Tablo 4.2.5. Öğretmenin Getirdiği Materyaller Hakkındaki Olumlu Düşüncelere İlişkin Sıklık ve Yüzdelere:

Öğretmeninizin sınıfa getirdiği materyaller hakkındaki olumlu düşünceleriniz nelerdir?	Sıklık	Geçerli Yüzde
Dersler daha eğlenceli hale geldi	67	47,5%
Oynarken öğreniyorum	15	10,6%
Dersi daha iyi öğreniyorum	14	9,9%
Çok ilginç ve yaratıcı materyallerdi	12	8,5%
Müzik dersini nasıl öğrenebileceğimi öğrendim	4	2,8%
Diğer	9	6,4%
Cevap yok	20	14,2%
Total	141	100,0%

Araştırmaya katılan öğrencilerin; % 47,5'inin **“öğretmenin getirdiği materyallerin dersleri daha eğlenceli hale getirdiğini düşündüğü”**, % 10,6'sının **“oynarken öğrendiği”**, % 9,9'unun **“dersi daha iyi öğrendiği”**, % 8,5'inin **“çok ilginç ve yaratıcı materyaller olduğunu düşündüğü”**, % 2,8'inin **“müzik dersini nasıl öğrenebileceğini öğrendiği”**, % 6,4'ünün diğer düşünceye sahip olduğu ve % 14,2'sinin soruya cevap vermediği tespit edilmiştir.

“Dersler daha eğlenceli hale geldi” cevabını veren öğrencilerin; çok eğlenceli dersin nasıl geçtiğini anlamadım, çok güzeldi, derse zevk kattı, dersin eğlenceli geçmesini sağladı, şarkıları daha coşkulu söylememizi sağladı şeklinde cevaplar verdikleri tespit edilmiş ve müzik derslerinde konuya yönelik materyal geliştirmenin kaçınılmaz olduğu sonucuna ulaşmamızı sağlamıştır.

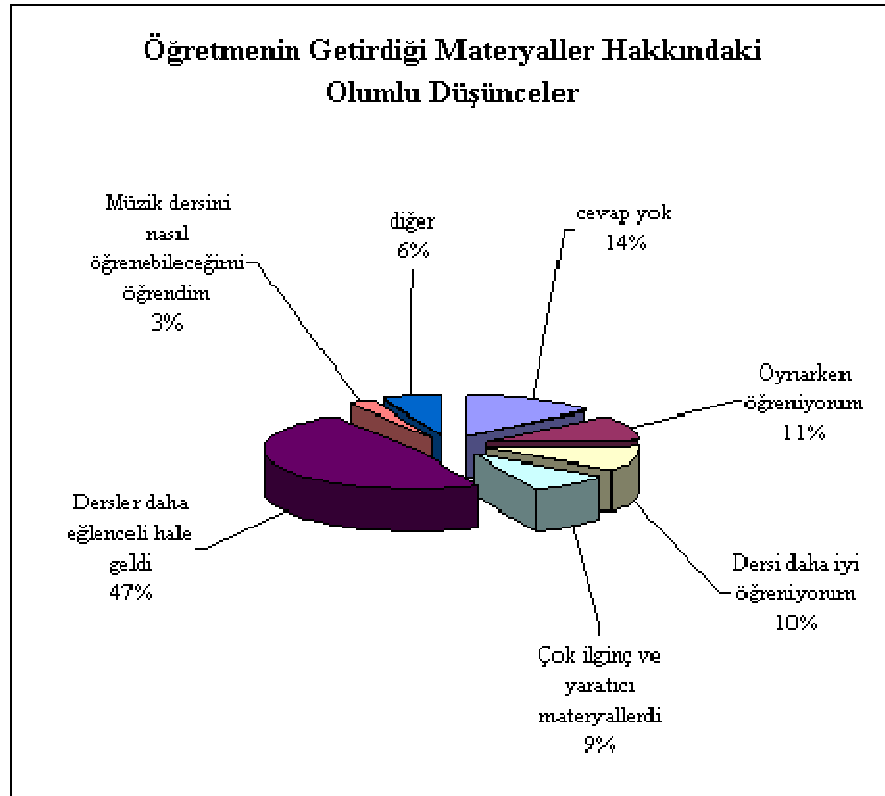
“Oynarken öğreniyorum” cevabını veren öğrencilerin ise eğlenerek öğrendikleri ve dersi bir oyun gibi görmeye başladıkları tespit edilmiş ve bu yaş grubunda özellikle de müzik gibi sevilen bir dersin oyun gibi geçmesinin ve hazırlanan materyallerin öğrencilerin duyuşsal gelişim alanlarına büyük katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

“Çok ilginç ve yaratıcı materyallerdi” cevabını veren öğrencilerin materyalleri farklı, çeşitli, etkileyici, yaratıcı, güzel hazırlanmış ve dikkat çekici bulduklarını söyledikleri tespit edilmiştir.

“Müzik dersini nasıl öğrenebileceğimi öğrendim” cevabını veren öğrencilerin; zekâmı kullanmayı ve öğrenmeyi öğrendim şeklinde düşündükleri tespit edilmiş ve yapılan çalışmalarla kuramı destekleyici sonuçlara ulaşmamızı sağlamıştır.

% 6,4'lük dilimi oluşturan **diğer** cevaplarında ise öğrencilerin; kartonlardan hazırlanan rengarenk materyaller ile sınıfın canlandığını, materyalleri birlikte hazırlarken eğlendiklerini, her zaman bu materyaller ile çalışmak isteklerini, her zaman faydalanabilecekleri işe yarar malzemeler olduklarını söyledikleri tespit edilmiştir.

Bu bulgulara göre; materyal geliştirmenin müzik derslerinin vazgeçilmez bir parçası olduğu ve derste öğrenmeyi zevkli ve kalıcı bir hale getirdiği düşünülmektedir.

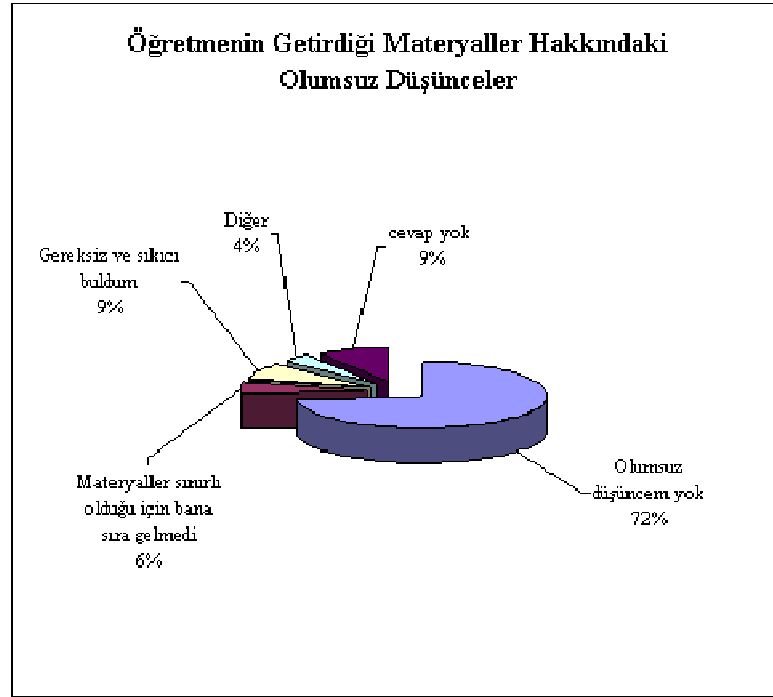
Grafik 5.Öğretmenin Getirdiği Materyaller Hakkındaki Olumlu Düşünceler Sorusu Başlığı Altında Verilen Cevapların Dağılımı

Tablo 4.2.6. Öğretmenin Getirdiği Materyaller Hakkındaki Olumsuz Düşüncelere İlişkin Sonuçlar:

Öğretmeninizin sınıfa getirdiği materyaller hakkındaki olumsuz düşünceleriniz nelerdir?	Sıklık	Geçerli Yüzde
Olumsuz düşüncem yok	103	73%
Gereksiz ve sıkıcı buldum	12	8,5%
Materyaller sınırlı olduğu için bana sıra gelmedi	8	5,7%
Cevap yok	13	9,2%
Diğer	5	3,5%
Total	141	100,0%

Araştırmaya katılan öğrencilerin % 73’ü Öğretmenin getirdiği materyaller hakkında “**olumsuz düşüncesi olmadığı**”nı, % 8,5’i “**gereksiz ve sıkıcı bulduğu**”nu, % 3,5’i başka bir düşünceye sahip olduğunu belirtmiştir. % 5,7’si “**materyaller sınırlı olduğu için bana sıra gelmedi**” demiştir, % 9,2’sinin ise soruya cevap vermediği tespit edilmiştir.

Öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun materyaller ile ilgili olumsuz bir düşünceye sahip olamaması çoklu zekâ kuramına yönelik işlenen müzik derslerinde materyal öğesinin öğrencilerin zekâ alanlarına yönelik geliştirilmesinde faydalı olacağı sonucuna ulaşmamızı sağlamıştır. Geliştirilen materyallerin her öğrenci tarafından kullanılabilmesi için yeterli miktarda üretilmesi gerektiği sonucu da ortaya çıkmaktadır. % 3,5’lik dilimi oluşturan “diğer” grubu cevaplarında; öğrencilerin bu materyalleri kullanırken heyecanlandıkları, sıra gelmediğinde üzüldükleri, bazı arkadaşlarının kendi sıralarında gürültülü oynamalarından rahatsızlık duydukları tespit edilmiştir. “Gereksiz ve sıkıcı buldum” cevabını veren öğrencilerin; yapılan tüm etkinliklere olumsuz yakalaşan ve müzik dersini gereksiz bulan öğrencilerden oluştuğu tespit edilmiştir.

Grafik 6.Öğretmenin Getirdiği Materyaller Hakkındaki Olumsuz Düşüncelere İlişkin Yüzdelere

Tablo 4.2.7. Sınıf İçersinde Yapılan Bireysel Etkinliklerin Kazandırdıklarına İlişkin Sonuçlar:

Sınıf içersinde bireysel olarak yaptığınız etkinlikler size neler kazandırdı?	Sıklık	Yüzde	Toplam Sayı
Müzik bilgim ve yeteneğim gelişt	75	53,2%	141
Kendimi ve yapabileceklerimi keşfettim	18	12,8%	141
Müziğe karşı ilgim arttı	16	11,3%	141
Eğlendim ve mutlu oldum	12	8,5%	141
Güven kazandım	10	7,1%	141
Medeni cesaret ve konuşma yeteneği	9	6,4%	141
Fazla bir şey kazandırmadı	6	4,3%	141
Grup ile çalışma yeteneği	2	1,4%	141
Diğer	2	1,4%	141

Araştırmaya katılan öğrencilerin % 53,2'sinin **“müzik bilgisi ve yeteneğinin geliştiği”**, % 12,8'inin **“kendisini ve yapabileceklerini keşfettiği”**, % 11,3'ünün **“müziğe karşı ilgisinin arttığı”** tespit edilmiştir.

“Müzik bilgim ve yeteneğim gelişti” cevabını veren öğrencilerin bu dersleri; farklı bilgi öğrenme yolu, daha kolay öğrenme, bilgi kazanımı, notaları daha iyi kavrama, müzik kulağı ve yeteneğinin gelişimi olarak nitelendirdikleri tespit edilmiştir.

“Kendimi ve yapabileceklerimi keşfettim” cevabını veren öğrencilerin; neler yapabileceklerini gördükleri, kendilerini tanıdıkları, başarabildiklerini gördükleri, birey olarak çalışmayı öğrendikleri, sorumluluk sahibi oldukları, zekâlarını daha iyi kullanmayı öğrendikleri, öğrenmeyi öğrendikleri tespit edilmiştir.

“Müziğe karşı ilgim arttı” cevabını veren öğrencilerin; müziği daha fazla sevdikleri, müzikle olan bağlarının güçlendiği, müzik dersine karşı bakış açılarının değiştiği, derste daha aktif oldukları, derse katılırken heyecan duydukları tespit edilmiştir.

“Eğlendim ve Mutlu Oldum” cevabını veren öğrencilerin derslerin oyun gibi geçmesinin mutluluk verici ve sevindirici olduğunu düşündükleri tespit edilmiştir.

“Güven kazandım” cevabını veren öğrencilerin ise; arkadaşlarının güvenini kazanmaktan ve grup çalışmalarında yaptıklarıyla gurur duymalarından mutluluk duydukları tespit edilmiştir.

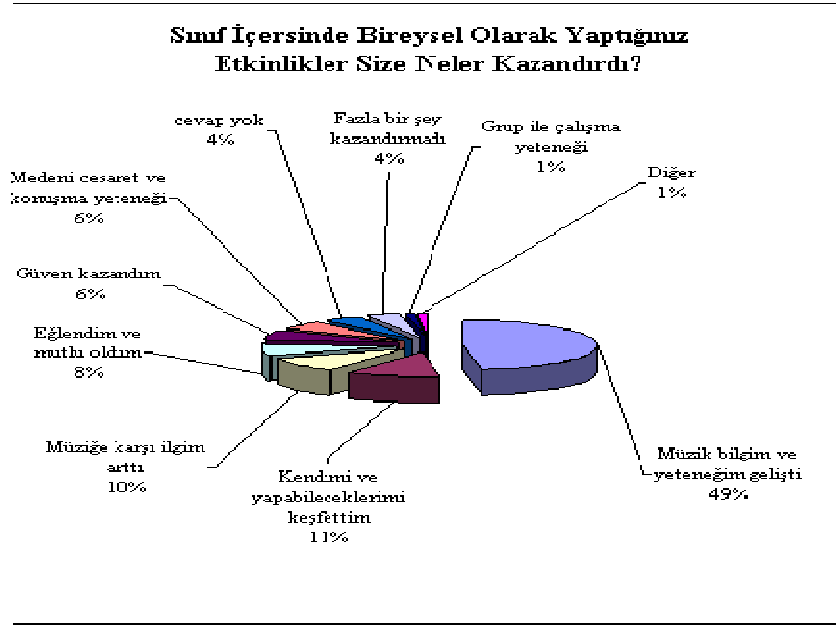
“Medeni cesaret ve konuşma yeteneği” cevabını veren öğrencilerin; cesurluk, rahatlık, topluluk içinde konuşma yeteneği, kendini ifade etmeyi öğrenme gibi özellikler sağladığını düşündükleri tespit edildi.

“Grup ile çalışma yeteneği” cevabını veren öğrencilerin; işbirliğini öğrendikleri, dayanışmadan mutlu oldukları, daha sosyal olduklarını düşündükleri tespit edildi.

“Diğer” cevaplarının ise sabırlı olmak, başarının hayattaki önemi, grup içinde başkalarına saygılı davranmayı öğrenmek gibi kavramları kazandıkları tespit edildi.

Elde edilen bulgular; çoklu zekâ kuramına dayalı işlenecek müzik derslerinde öğrencilerin yeteneklerinin, zekâ alanlarının ve yaratıcılıklarının gelişmesinin yanısıra; işbirliği, üretim, hayal gücü gelişimi, grup ile beyin fırtınası ve sinerji

üretimi, güven kazanımı ve kişilerarası iletişim becerisi gibi bir çok farklı alanlarda gelişebilecekleri sonucuna ulaşmamızı sağlamıştır.

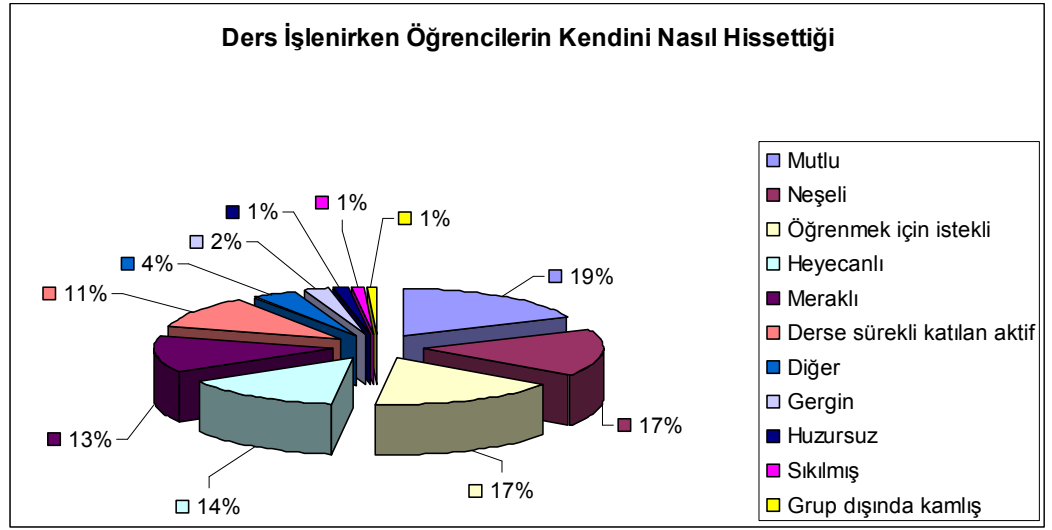
Grafik 7. Sınıf İçersinde Yapılan Bireysel Etkinliklerin Kazandırdıkları Sorusu Başlığı Altında Verilen Cevapların Dağılımı

Tablo 4.2.8. Ders İşlenirken Öğrencilerin Kendilerini Nasıl Hissettiklerine İlişkin Sonuçlar:

Sınıf içersinde bireysel olarak yaptığınız etkinlikler size neler kazandırdı?	Sıklık	Yüzde	Toplam Sayı
Mutlu	115	81,6%	141
Neşeli	107	75,9%	141
Öğrenmek için istekli	106	75,2%	141
Heyecanlı	91	64,5%	141
Meraklı	82	58,2%	141
Derse sürekli katılan aktif	70	49,6%	141
Gergin	14	9,9%	141
Huzursuz	8	5,7%	141
Sıkılmış	8	5,7%	141
Grup dışında kalmış	5	3,5%	141
Mutsuz	4	2,8%	141
Diğer	26	18,4%	141

Araştırmaya katılan öğrencilerin %81,6'sının **“mutlu”**, %75,9'unun **“neşeli”**, %75,2'sinin **“öğrenmek için istekli”**, %64,5'inin **“heyecanlı”**, %58,2'sinin **“meraklı”**, %49,6'sının **“derse sürekli katılan, aktif”** oldukları tespit edilmiştir.

Çoklu zekâ kuramına dayalı işlenen müzik derslerinde öğrencilerin ders sırasında genel anlamda mutlu, öğrenmek için istekli ve meraklı, derse gelirken heyecanlı ve derse sürekli katılarak aktif olmaları, kuramın dersi geleneksel yöntemlere oranla daha cazip ve çekici bir şekle soktuğu sonucuna ulaşmamızı sağlamaktadır.

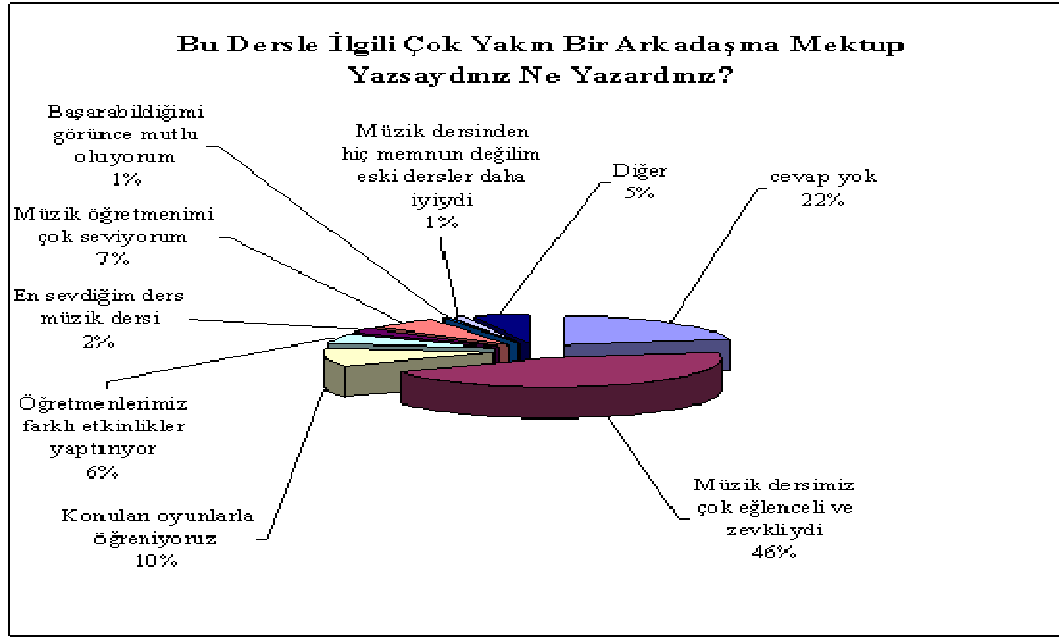
Grafik. 8. Ç.Z.K'ya Dayalı Müzik Dersi İşlenirken Öğrencilerin Kendilerini Nasıl Hissettikleri Sorusu Başlığı Altında Verdikleri Cevapların Dağılımı

Tablo 4.2.9. Bu Dersle İlgili Çok Yakın Bir Arkadaşınıza Mektup Yazsaydınız Neler Yazardınız Sorusuna İlişkin Sonuçlar:

Bu dersler ile ilgili çok yakın bir arkadaşınıza bir mektup yazsaydınız, neler yazardınız?	Sıklık	Yüzde	Toplam Sayı
Müzik dersimiz çok eğlenceli ve zevkliydi	76	53,9%	141
Konuları oyunlarla öğreniyoruz	17	12,1%	141
Müzik öğretmenimi çok seviyorum	12	8,5%	141
Öğretmenlerimiz çok farklı etkinlikler yaptırıyor	10	7,1%	141
En sevdiğim ders müzik dersi	4	2,8%	141
Müzik dersinden hiç memnun değilim eski dersler daha iyiydi	2	1,4%	141
Başarabildiğimi görünce mutlu oluyorum	1	0,7%	141
Diğer	9	6,4%	141

Araştırmaya katılan öğrencilerin %53,9'unun “**müzik dersinin çok eğlenceli ve zevkli olduğunu**”, %12,1'inin “**konuları oyunlarla öğrendiğini**”, %8,5'inin “**müzik öğretmenini çok sevdiğini**” belirteceği tespit edilmiştir.

Öğrencilerin % 75'e varan bir diliminin çoklu zekâ kuramına dayalı olarak işlenen müzik derslerinden oldukça mutlu oldukları ve müzik dersini en sevdiği ders olarak belirttiği gözlemlenmiş, bu kurama yönelik oluşturulacak müzik dersi modelinin, öğrencilerin gelişimlerinde önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

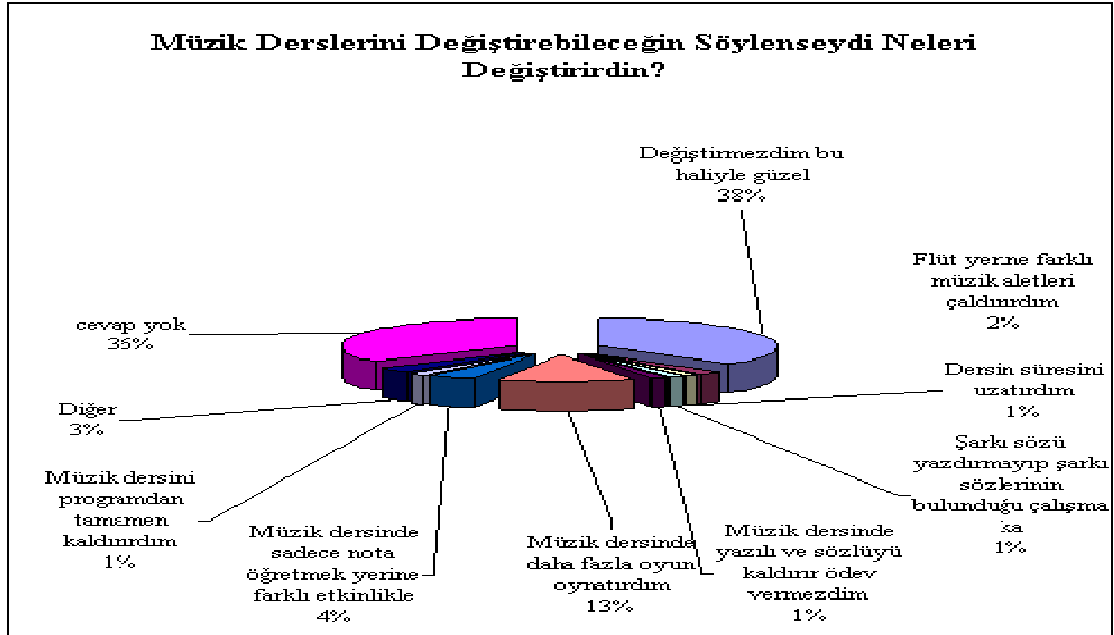
Grafik 9. Bu Dersle İlgili Çok Yakın Bir Arkadaşınıza Mektup Yazsaydınız Neler Yazardınız Sorusu Başlığı Altında Verilen Cevapların Dağılımı

Tablo 4.2.10. Müzik Derslerini Değiştirebileceğiniz Söylenseydi Neler Değiştirirdiniz Sorusuna İlişkin Sonuçlar:

Müzik derslerini değiştirebileceğin söylenseydi, neleri değiştirdin, nedenleri ile yaz ve yapacağın etkinliklerden kısaca bahset	Sıklık	Yüzde	Toplam Sayı
Değiştirmedim bu haliyle güzel	53	37,6%	141
Müzik dersinde daha fazla oyun oynatırdım	18	12,8%	141
Müzik derslerinde sadece nota öğretmek yerine farklı etkinliklere yer verirdim	6	4,3%	141
Flüt yerine farklı müzik aletleri çaldırırdım	3	2,1%	141
Dersin süresini uzatırdım	2	1,4%	141
Şarkı sözü yazdırmayıp şarkı sözlerinin bulunduğu çalışma kağıtları verirdim	2	1,4%	141
Müzik dersinde yazılı ve sözlüyü kaldırır ödev vermezdim	2	1,4%	141
Müzik dersini programdan tamamen kaldırırdım	2	1,4%	141
Diğer	5	3,5%	141

Araştırmaya katılan öğrencilerin %37,6'sının **“müzik dersini değiştirmeyeceği”**, %12,8'inin **“müzik dersinde daha fazla oyun oynatacağı”** tespit edilmiştir.

Öğrencilerin müzik dersinde yazı yazma, şarkı sözü yazdırma, flüt çalma, müzik odalarını değiştirme, ödev yapma gibi konularda değişiklik yapacakları bunların haricinde son işlenen müzik derslerini keyifli buldukları ve değiştirmeyecekleri saptanmıştır. Nedeninin ise müzik dersinin öğrencilere farklı oyun ve etkinlikler ile sunulmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Grafik 10. Müzik Derslerini Değiştirebileceğiniz Söylenseydi Neleri Değiştirirdiniz? Sorusu Başlığı Altında Verilen Cevapların Dağılımı

Öğrencilerin Çoklu Zekâ Kuramına Dayalı İşlenen Müzik Derslerine İlişkin Düşüncelerini İçeren Resimler.

Ek- 3'te verilen resim örneklerinden öğrencilerin kurama dayalı işlenen müzik derslerinde eğlenerek öğrendikleri, dersi bu haliyle daha eğlenceli buldukları, flüt çalmanın dışında farklı etkinlikler yapmaktan oldukça hoşlandıkları, yapılan grup çalışmalarına sevece katıldıkları tespit edilmiştir.

Ön ankette öğrencileri derste oturarak resimlenmesine karşın son anketteki öğrencilerin derste ayakta oyun oynarken resimlendirilmeleri, önceki derslerde sıkıldıklarını daha sonraki derslerde eğlendiklerini ifade eden çizimlerin bulunması kuramın derse eğlenceli bir boyut getirdiği fikrini düşündürmektedir.

4.3. ÖĞRETMEN ANKETLERİ

4.3.1.Çoklu Zekâ Kuramını Müzik Derslerinde Uygulayan Öğretmenlere Seminer ve Uygulama Öncesi Verilen Ön Anket Bulgu ve Yorumları

S1. Adınız Soyadınız		
Cevap: A	Cevap: B	
S2. Cinsiyetiniz		
Cevap: Bayan	Cevap: Bayan	
S3. Müzik öğretmenliği mesleğinde hizmet süreniz		
Cevap: 1–10 yıl	Cevap: 20 yıl üzeri	
S4. Mezun olduğunuz üniversite		
Cevap: G.Ü.G.E. F. Müzik Eğitimi Bölümü	Cevap: G.Ü.G.E. F. Müzik Eğitimi Bölümü	
S5. Müzik öğretmenliği mesleği süresince müzik öğretimi ile ilgili herhangi bir seminer veya hizmet içi kurs aldınız mı?		
Cevap: Hayır almadım.	Cevap: Evet aldım	
S6. Cevabınız evet ise aldığınız hizmet içi kursların konu başlıklarını belirtiniz.		
	☒ Liz Teyze Orf Semineri ☒ Alman Kültür Orf Schulwerk ☒ Müzik Eğitimi Sempozyumu ☒ CSO Müzik Eğitimi Kuramları Semineri	
S7. Okulunuzun fiziki koşulları ile ilgili bilgileri aşağıdaki tabloda belirtiniz		
Mevcut değil	Müzik odası	Mevcut değil
Mevcut değil	Piyano	Mevcut
Mevcut değil	Org	Mevcut
Mevcut değil	Vurmalı Çalgılar	Bir kısmı
Mevcut değil	CD ve Kasetler	Kendi imkânlarımla temin ediyorum
Mevcut değil	Kaynak Kitaplar	Kendi imkânlarımla temin ediyorum
Mevcut	Müzik seti/Teyp	Kendi imkânlarımla temin ediyorum
Kendi imkânlarımla temin	Şarkı, Oyun vb. Konularda	Kendi imkânlarımla temin

ediyorum	Nota Erişimi	ediyorum
Mevcut	İnternet Erişimi	Mevcut
Mevcut değil	Materyal Geliştirme Odası	Mevcut değil
Mevcut değil	Kırtasiye Malzemeleri (Karton, Yapıştırıcı, makas, Elişi Kâğıdı)	Kendi imkânlarımla temin ediyorum
Mevcut	Fotokopi İmkânı	Mevcut
S8. Müzik dersinde öğrencileriniz aşağıdaki malzemelerin hangilerini temin edebilmektedir?		
Temin etmektedir	Ders Kitabı /Müzik Defteri	Temin etmektedir
Temin etmektedir	Blok Flüt	Temin etmektedir
Temin edememektedir	Boya Kalemleri	Temin etmektedir
Temin edememektedir	Makas/Yapıştırıcı/Bant	Temin etmektedir
Temin edememektedir	İstenilen Atık Malzemeler	Temin etmektedir
Temin etmektedir	İnternet Ödevleri	Temin etmektedir
Temin edememektedir	CD-Kaset	Temin etmektedir
S9 Müzik dersinde kullandığınız yöntemler nelerdir belirtiniz;		
Cevap: Anlatım, uygulama, kulaktan şarkı öğretimi, soru-cevap		Cevap: Kulaktan öğretim, anlatım, Orf yöntemi, farklı enstrümanlarla çalışma
S10. “Çoklu Zekâ Kuramı” hakkında bilginiz var mı?		
Cevap: Evet		Cevap: Hayır
S11. Cevabınız evet ise konu ile ilgili bilgilerinizi kısaca açıklayınız;		
Cevap: Her bireyin farklı konularda yeteneği olabileceği, o alandaki zekâsının kullanılarak başarısını arttırabileceğini ve eğitimin bu şekilde olmasının öğrenmeyi de kolaylaştıracağını kabul ediyor.		Cevap:
S12. Kuramı derslerinizde uyguluyor musunuz?		
Cevap: Hayır		Cevap: Hayır (Ama derslerimde farkında olmadan bazı yöntemleri kullandığımı düşünüyorum)

S14. Müzik derslerini işlerken karşılaştığınız sorunları kısaca belirtiniz;	
a-Ders planları	
Cevap: Müfredat değişikliği sonrasında örnek plan bulmakta zorlandım.	Cevap: Ders planlarını aşırı kapsamlı ve gereksiz buluyorum.
b-Ders süresi	
Cevap: Ders süresi çok yetersiz teorik-pratik şeklinde işlenmesi için zaman yetmiyor	Cevap: Yetersiz
c-Etkinlik bulma	
Cevap: Yok	Cevap: Zorlanmıyorum
d-Şarkı öğretimi	
Cevap: Zaman yetersizliğinden gerektiği gibi yapılamıyor.	Cevap: Zorlanmıyorum.
e-Fiziki şartlar	
Cevap: Müzik dersi için çok uygun değil.	Cevap: Çok zorlanıyorum.
f-Öğrenci kapasitesi	
Cevap: İlgili ve yetenekli öğrenci sayısı oldukça az.	Cevap: Seviyeleri aile ve içinde bulundukları çevreye göre farklılık gösteriyor.
g-Enstrüman öğretimi	
Cevap: Sadece blok flüt öğretiyorum.	Cevap: Yan flüt, piyano, org, blok flüt, vurmali çalgılar öğretiyorum.
h-Farklı yöntemler kullanma	
Cevap: Zaman ve imkanlar doğrultusunda kullanmaya çalışıyorum.	Cevap: Enstrümanlarla yaratıcı müzik geliştirme çalışmaları yapıyoruz.
S15. Çoklu Zekâ Kuramı ile ilgili öğrenmek istediğiniz bilgiler nelerdir? Belirtiniz.	
Cevap: İşlenişi, değerlendirilmesi, yönlendirilmesi ve kısa süre dahilinde en iyi nasıl bu kuramın kullanılabileceği.	Cevap: Nasıl uygulandığını merak ediyorum.

Araştırmaya göre öğretmenlerin çalıştıkları okulların fiziki şartlarını yetersiz buldukları, buna karşın kuram ile ilgili bir çalışma yapıldığı takdirde öğrencilerin gereken malzemeleri temin edebilecekleri saptanmıştır. Her iki okulda da müzik

odalarının olmadığı, B okulunun A okuluna göre enstruman açısından daha zengin olduğu tespit edilmiştir. Devlet okullarında müzik odası bulunmamasının veya yeterli enstruman alınmamasının nedenlerinin okul yönetimlerinin müzik derslerine gereken önem ve hassasiyeti göstermemelerinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Öğretmenlerin müzik dersi öğretim programını çok kapsamlı buldukları, konuların teorik boyutunu ele alırken uygulama boyutuna ulaşamadıkları, ders planlarını hazırlarken planların kapsamlı bir şekilde hazırlanmasından rahatsızlık duydukları, öğrencilerin kapasitelerinin, yeteneklerinin; aile, çevre ve farklı değişkenlerden dolayı düşük olduğunu düşündükleri tespit edilmiştir. Bu durumun A okulunda sosyo-ekonomik düzeyin düşük olmasından, B okulunda ise refah düzeylerinin A okuluna göre iyi olmasına karşın öğrencilerin derse ilgisiz tutumlarından kaynaklandığı söylenebilir.

Öğretmenlerin zaman zaman farklı yöntemler kullandıkları ve çoklu zekâ kuramını da derslerinde kullanmak istedikleri saptanmış fakat kuram ile ilgili bilgi edinmedikleri ortaya çıkmıştır. Bu durumun öğretmenlerin yeni öğretim ve tekniklerini araştırmaya yatkın olmamalarından, ve verilen hizmet-içi eğitimlerinin yetersizliğinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

4.3.2.Çoklu Zekâ Kuramını Müzik Derslerinde Uygulayan Öğretmenlere Seminer ve Uygulama Sonrasında Verilen Son Anket

A OKULU	B OKULU
S1. Çoklu zekâ kuramı konusunda aldığınız seminer ile ilgili düşüncelerinizi kısaca yazınız	
Cevap: Çocukların ilgi ve algılamaları doğrultusunda seçenek sağladığı için son derece yararlı olduğunu düşünüyorum	Cevap: Şimdiye kadarki kalıplaşmış metotların dışına çıkarak öğrencileri de dersin içine aktif şekilde katması açısından olumlu, uygulanabilirliği açısından zaman yetersizliği yüzünden dersin en az 80 dk. olması gerekir.
S2. Çoklu zekâ kuramı uygulamalarında gerçekleştirilen çalışmaları değerlendirdiğinizde klasik yöntemle işlediğiniz müzik derslerinden farklı olduğunu düşünüyor musunuz?	
Cevap: Evet	Cevap: Evet

S3. Cevabınız evet ise farklı gördüğünüz yanları aşağıdaki konu başlıklarına göre değerlendiriniz	
a-planlama açısından şu farklılıklar vardı ve olumlu/olumsuz yönleri şunlardı;	
Cevap: Olumsuz yönü olduğunu düşünmüyorum. Sistemli bir şekilde her zekâya yönelik plan yapmak zaman kazandırıyor ve başarıyı olumlu yönde etkiliyor.	Cevap: Öğretmenin derse daha profesyonelce fazla vakit ayırarak hazırlanması gerekiyor. Bu açıdan kuram için olumlu. Zekâ alanlarına yönelik etkinlikler bulmada sıkıntılar çekilebilir.
b-Uygulama ve etkinlikler açısından şu farklılıklar vardı ve olumlu/olumsuz yönleri şunlardı;	
Cevap: Olumsuz yönü yok. Olumlu yönü her zekâya öğrencinin ilgisini toplama olanağı var.	Cevap: Uygulamalar öğrencilerin konuyu somut şekilde yaparak ve bizzat katılarak öğrenmesi açısından son derece yararlı fakat ders saatinin 40 dk. İle sınırlı olması ve sınıfın mevcudunun genel olarak 40 kişinin üzerinde olması nedeniyle yeterli verim alınamamaktadır. Ders süresi yeterli olsaydı etkinlikler son derece verimli olurdu
c-Değerlendirme açısından şu farklılıklar vardı ve olumlu/olumsuz yönleri şunlardı;	
Cevap: Tekdüze değerlendirme yapılmıyor öğrenebilecekleri yetenekleri ve zekâ düzeyleri doğrultusunda ders işlendiği için öğrenciyi değerlendirme daha objektif ve olumlu oluyor.	Cevap: Süre yeterli olmadığı için değerlendirmeyi kapsamlı biçimde gerçekleştiremedik. Sadece bilişsel boyutta öğretilen konularla ilgili sorular sorulabildi.
d-Öğrenciler Açısından şu farklılıklar vardı ve olumlu/olumsuz yönleri şunlardı;	
Cevap: Öğrencilerin katılımı arttı olumsuz yönü yok.	Cevap: Ders alışılmışın dışında çocukları da birebir derse kattığı için olumlu. Grup çalışmalarında kendilerine sıra gelmemesi açısından olumsuz.
e-Fiziksel öğrenme ortamı açısından şu farklılıklar vardı ve olumlu/olumsuz yönleri şunlardı;	
Cevap: İmkânlar doğrultusunda yapılan çalışmalar öğrenci üzerinde çok olumlu oldu.	Cevap: Müzik ödevi olmadığı için sınıfta ders işleniyor. Sıralar çok sıkışık ve çekilecek yer olmadığı için fiziki ortam çok yetersiz.

f- Öğretmen açısından şu farklılıklar vardı ve olumlu/olumsuz yönleri şunlardı;	
Cevap: Öğretmen öğrenciyi daha iyi tanıyor, daha gerçekçi ve objektif değerlendirebiliyor.	Cevap: Öğretmenin plan ve materyal hazırlaması çok zaman alıcı bir öğretmen okuldaki 8 değişik sınıfa girdiği için materyallerin çıkacak kitaplarda hazır olması gerekir. Olumlu yönü ise öğretmenin değişik materyaller hazırlaması yaratıcılığını geliştirmesi açısından iyi.
S5. Çoklu zekâ kuramını uygularken üstlendiğiniz görev sorumluluklar nelerdi? Bu görev ve sorumluluklar hakkındaki düşünceleri yazınız.	
Cevap: Öğrencileri tek düze değerlendirmekten sıyrılıp her öğrencinin zekâsına göre değerlendirilmesi dersi sevmesi ve çalışmalara zevkle katılarak öğretilmesinin sağlanmasıydı. Dersle ilgili materyal hazırlanması (zekâ alanlarına yönelik).	Cevap: 23 yıllık öğretmenim çalışma kağıdı ve kartonlarla uğraşmak zoruma gitti. Sorumlu öğretmenden yardım almak zorunda kaldım. Çalışma kâğıtlarının bulunduğu bir etkinlik kitabı hazırlanması yararlı olabilir.
S6. Hazırlamakta zorluk çektiğiniz alanları belirtiniz	
Cevap: ✓ Zorluk çekmedim ✓ Sadece zekâ alanlarına hazırlanan yönergelerde biraz zorlandım	Cevap: ✓ Ders planları ✓ Etkinlikler ✓ Oyunlar
S7. Çoklu zekâ kuramı uygulanan sınıflarda, klasik yöntemlerle işlenen müzik derslerine göre, öğrencilerin görev ve sorumluluklarında farklılıklar olduğunu düşünüyor musunuz?	
Cevap: Evet	Cevap: Evet
S8. Cevabınız evet ise bu farklılıkların neler olduğunu yazınız.	
Cevap: Klasik yöntem zekâ alanlarının tümünü içermediği için başarı oranı ve derse katılım oranı her sınıfta istenilen düzeyde olmuyor. Çoklu zekâ kuramı bu sorunu büyük ölçüde ortadan kaldırıyor. Öğrencilerin zekâlarına uygun çalışmalar yapıp öğrenmeyi sağlıyor.	Cevap: Somut şekilde hepsi derse katılmak zorunda kaldılar ve beyin jimnastiği yaparak konunun tamamen öğretmen tarafından anlatılmasıyla değil de kendilerinin de katılmak zorunda kaldıkları bir ders işleme sistemi görülüyor .

S9.Çoklu zekâ kuramının uygulandığı ortamda oluşan iletişim ve etkileşim konusunda neler söyleyebilirsiniz.	
a-Öğrenci-öğrenci etkileşimi	
Cevap: Öğrenciler ortak çalışmayı öğreniyor. Bu arada birbirlerinden öğrenerek eksiklerini tamamlıyor, öğrenme daha zevkli hale geliyor.	Cevap: Son derece yararlıydı. Öğrenciler arasında yaratıcı açılarından rekabet ortamı oluştu.
b-Öğretmen-öğrenci etkileşimi	
Cevap: Öğretmen her zekâyâ hitap etmeye çalıştığı için daha çok öğrenciye ulaşıyor. Öğrencide bu çalışma doğrultusunda farklı şekillerde konuyu ele alıp çalışma yaptığı için iletişim daha kuvvetli oluyor.	Cevap: Sınıf içinde alışılmış klasik yöntemin dışında çok gürültü olduğu için rahatsız oldum. Fakat öğrenciler klasik yöntemin dışına çıkıldığı için çok eğlenerek ders işlediler.
c-Öğrenci-materyal etkileşimi	
Cevap: Öğrenci farklı materyallere ilgi duyuyor. Bu da öğrenmeyi olumlu yönde etkiliyor. Hazırlık aşamasında da eğleniyor öğrendikleri kalıcı oluyor.	Cevap: Hazırlanan materyalleri çok ilgi çekici buldular.
S10. Çoklu zekâ kuramına dayalı olarak işlediğiniz müzik derlerinde gözlemlediğiniz olumlu ve olumsuz yönleri belirtiniz.	
a-kurama ilişkin olumlu eleştiriler	
Cevap: ✓ Öğrencilerin katılımı arttı. ✓ Öğrencilerin ilgisini arttı ✓ Materyaller öğrenmeyi olumlu yönde etkiledi ✓ Her zekâyâ sahip öğrenci kendi ilgi alanlarına uygun çalışma imkanı buldukları için başarı arttı.	Cevap: ✓ Öğrencilerin ezberden kurtulup aktif şekilde derse katılması ✓ Öğrencilerde yaratıcı fikirlerin ortaya çıkması ✓ Öğretmende yaratıcı fikirlerin ortaya çıkması ✓ Daha somut ve akılda kalıcı öğrenme ✓ Öğrencilerin farklı yeteneklerinin (resim, sözel, konuşma yeteneği, vb.)ortaya çıkması
b- kurama ilişkin olumsuz eleştiriler	
✓ Cevap:	✓ Cevap:

✓ Yok	✓ Zaman yetersizliği ✓ Fiziki şartların yetersizliği ✓ Müfredat konularının çok ve gereksiz olması ✓ Günlük hayata uygulanabilirliğinin az olması ✓ Okulun enstrüman imkanlarının kısıtlı olması
S11. Çoklu zekâ kuramına yönelik hazırlanan ders planlarında olması gerektiğini düşündüğünüz değişiklikler veya çıkarılması gereken bölümleri belirtiniz.	
Cevap: Yok	Cevap: Yok
S12. Bu uygulamaya katılan öğrencilerinizin gelişiminde olumlu yönde değişiklikler olduğunu düşünüyor musunuz?	
Cevap: Evet	Cevap: Evet
S13 Onikinci soruya cevabınız evet ise öğrencilerinizdeki olumlu değişiklikleri aşağıdaki yönleri göz önünde bulundurarak değerlendiriniz.	
a-Bilişsel açıdan öğrencilerimde şu olumlu değişiklikleri gözlemledim;	
Cevap: Kavramları anlama, yorumlama konusunda olumlu değişiklikler gözledim.	Cevap: Sunulan bilgiler soyut olduğu için müzik dersinin soyut kavramları daha iyi anlaşıldı.
b-Öğrenme açısından;	
Cevap: İlgileri ve zekâ alanları doğrultusunda çalışma yaptığı için öğrenci başarısı artıyor.	Cevap: Birebir öğrencileri katıp yaparak, yaşatarak öğrettiği için bilgiler daha kalıcı oluyor.
c-Düşünme becerileri açısından (eleştirel, yaratıcı, problem çözme);	
Cevap: Konu hakkında zekâlarına uygun çalışma yapma şansları olduğu için yorum yapma, öneri getirme, çözümleme açısından derse katılmaları oldukça artıyor.	Cevap: Düşünmeye yönelttiği için yaratıcılıkları daha da gelişti.
d-Sosyal açıdan(katılım,etkileşim, sorumluluk alma,işbirliği)	
Cevap: Sorumluluk almayı öğreniyorlar. Ortak çalışma yaptıkları için birbirlerinden etkileşimleri olumlu oluyor. Ortak öğrenme çalışmayı olumlu	Cevap: Grup çalışması yapabildikleri için grup liderliği özellikleri ortaya çıktı.

yönde etkiliyor.	
e-Duyuşsal açıdan	
Algılamalarında ve ifade etmelerinde olumlu yönde gelişmeler gözlemledim.	Oyun oynadıkları için derste dinliyor gibi olmadı daha keyifli oldu.
S15.Öğretmen olarak bu uygulama size neler kazandırdı mesleki açıdan sizi nasıl etkiledi? Düşüncelerinizi yazınız.	
Cevap: Öğrencileri tekdüze değerlendirilmemesi gerektiğini bir kez daha hatırlattı. Bu konuda yapılan çalışmaların (çoklu zekâ kuramı) öğrencilerin öğretmenlerinde, derse katılmalarında ve ders işlemlerinde daha hevesli ve daha aktif olduklarını gözlemledim ve öğretmenin daha çok materyal hazırlayıp çalışma yapmasının hem öğretmene hem öğrenciye çok şey kazandırdığını ve öğretmeninde kendini geliştirmesi gerektiğini gözlemledim.	Kalıplaşmış kuralların dışına çıkmamı kendimi değişime zorlamam gerektiğini gösterdi. Özellikle yani öğretmenler için kendilerini geliştirmeleri açısından yararlı bir yöntem fakat meslekte belirli bir hizmet süresini aşmış öğretmenler için oyunlar vb. etkinlikleri yaptırmanın zor olabileceğini düşünüyorum.

Öğretmenlerin, kurama dayalı işlenen müzik eğitimi dersleri hakkında; öğrencilerin ilgi ve algılamaları doğrultusunda seçenek sağladığı, kalıplaşmış metodların dışına çıkarak öğrencilerin derse aktif katılımlarını gerçekleştirdiği için yararlı olduğunu düşündükleri tespit edilmiştir. Arıca her iki okulda gerçekleştirilen uygulamalar sırasında öğretmenlerin kurama dayalı öğretim modelini, öğrencinin derse aktif bir şekilde katılmasını sağladığı, somut ve akılda kalıcı bir öğrenme gerçekleştirdiği, farklı zekâ alanlarına sahip öğrencilerin kendi zeka alanlarında çalışma ve öğrenme imkanı bulmalarında destek sağladığı, öğrenci başarılarını arttırdığı, sorumluluk almayı öğrettiği, grup içersinde kendilerini ifade etme liderlik özelliklerini gösterme özelliklerinin gözlenebilmesine imkan verdiği için faydalı buldukları tespit edilmiştir. Bu durum ise yapılan çalışmaların; öğrencilerin bireysel, sosyal gelişimleri ve öz güvenlerini geliştirmekte olduğunu düşündürmektedir. Klasik yöntem ile ders anlatımına yatkın olan B okulu öğretmenin sınıf içi uygulamalarda öğrencileri grup çalışmaları yaparken gürültü ve karmaşadan

rahatsızlık duyduğu düşüncesine sahipken A okulu öğretmeninin farklı zeka alanlarına hitap edilerek daha çok öğrenciye ulaşılmasının öğrencilerde farklı düşünme biçimlerine neden olduğu ve grup çalışmaları yoluyla öğrencilerin birbirlerinden etkilenecek farklı özelliklerini ortaya koydukları, iletişimin arttığı düşüncesine sahip olduğu tespit edilmiştir. Kurama ilişkin olumsuz eleştiriler ise; zaman yetersizliği, fiziki yetersizlikler, müfredat programının yoğunluğu, materyal eksiklikleri , plan hazırlamanın ve etkinlik geliştirmenin zorluğu ve günlük hayatta uygulanabilirliğinin az oluşu şeklinde tespit edilmiştir.

4.4. İLKÖĞRETİM OKULLARINDA YAPILAN UYGULAMA SIRASINDA KULLANILAN GÖZLEM FORMUNA İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR

Çoklu zekâ kuramına dayalı olarak geliştirilen müzik eğitimi modelinin Teğmen Kalmaz ve Mamak İlköğretim Okullarında yapılan pilot uygulamaları esnasında öğretmenlerin ders işleme süreçlerini değerlendirmek ve birtakım verilere ulaşmak için hazırlanan gözlem formu;

4.4.1.Öğretim Öncesi Hazırlıkların Değerlendirilmesi

- Plan,
- Kullanılan Materyaller,
- Kullanılan Yöntemler,
- Kullanılan Aktiviteler.

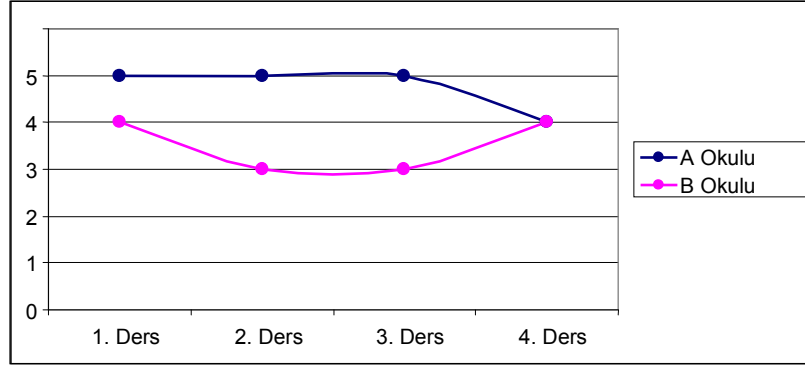
4.4.2.Dersin İşlenişi

- Derse Hazırlık,
- Sunu,
- Uygulama

4.4.3. Değerlendirme başlıkları altında oluşturulmuş ve her bir alan için geçerli olan kriterlerde öğretmenlerin ders işleme süreci ve öncesi hazırlıkları gözlem formuna kaydedilmiştir.(Ek-2)

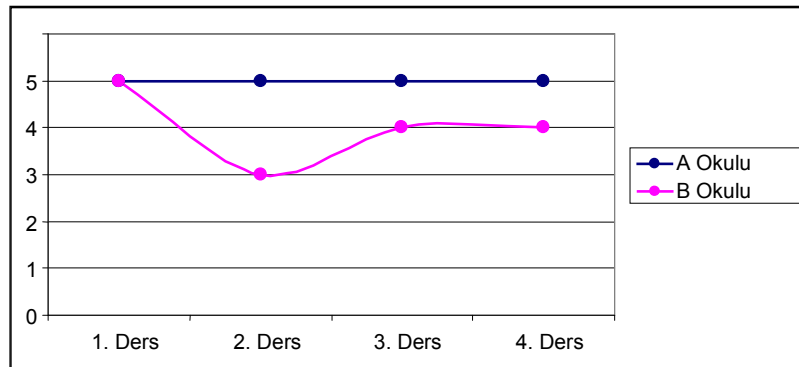
4.4.1. ÖĞRETİM ÖNCESİ HAZIRLIKLARINDEĞERLENDİRİLMESİNE İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR

4.4.1.1. Plan Hazırlama Sürecinin Değerlendirilmesine İlişkin Soruların Grafikleri ve Yorumları

Grafik 4.1: Dersin amaçlarını (bilişsel, duyuşsal, psikomotor) yeterliliğe dayalı amaçlar olarak belirler.

Hazırlanan ders planlarında amaçların bilişsel, duyuşsal ve psikomotor yeterliliğe dayalı amaçlar olarak her üç alanda seçilme işlemi A okulunda üç ders boyunca tutarlılık göstermiş, B okulunda birinci ders bilişsel, duyuşsal ve psikomotor yeterliliğe dayalı amaç seçimi görülürken ikinci ve üçüncü derslerde bilişsel düzeyde kaldığı tespit edilmiştir. Dördüncü derslerde her iki okulda da amaç seçiminde ortak bir tutum izlenmiştir. Bununla birlikte öğretmenlerin çoklu zekâ kuramına uygun plan hazırlama sisteminde her zekâ alanına hitap edecek şekilde amaç belirlediklerinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

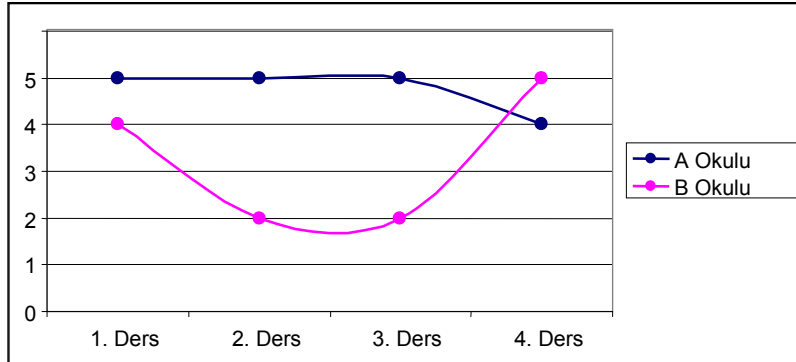

Grafik 4.2: Konuya uygun hedef ve davranışları seçer.

A okulunda seçilen hedef ve davranışların konu ile bir bütünlük içinde olduğu ve öğretmenin öğrenci için belirlediği kazanımların etkinlik yolu ile öğretilebilecek kazanımlar olduğu tespit edilmiştir. İşlenen dört pilot ders süresince öğretmenin plan hazırlamada hedef ve davranış belirleme göstergeleri tamamen olumlu olarak tespit edilmiştir.

B okulunda ise birinci ders işlenen *ölçü* konusunda seçilen hedef davranışlar konu ile tamamen örtüşürken, 2. ders işlenen *onaltılık nota* konusunda seçilen hedef davranışların konuyu birebir yansıtmadığı tespit edilmiştir. 3. ders işlenen *müzik türleri* konusu ve 4. ders işlenen *hız terimleri* konularında ise hedef ve davranışların büyük ölçüde konuyu yansıttığı gözlemlenmiştir.

Her iki okul arasındaki farklılığın; B okulunda hedef davranış seçiminde hangi davranışın hangi sürede ne kadar öğretilceğinin konuya uygun bir şekilde planlanamamasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

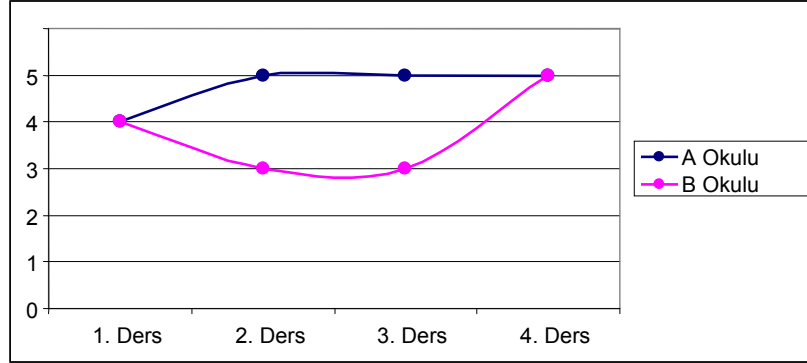

Grafik 4.3: Zekâ alanlarına uygun hedef ve davranış seçer.

A okulu müzik öğretmenin hedef ve davranışları seçerken zekâ alanlarını göz önünde bulundurduğu ve büyük ölçüde zekâ alanlarına yönelik hedef ve davranış seçtiği tespit edilmiştir.

B okulu müzik öğretmenine 1. ders verilen destek sonrasında öğretmenin hedef ve davranışları belirlemede bir takım güçlükler çektiği gözlemlenmiş, nitekim 2. ve 3. derslerde öğretmenin planı uygularken zekâ alanlarına yönelik hedef ve davranış seçiminde başarısız olduğu tespit edilmiştir. Son ders *hız terimleri* konusunda birlikte plan hazırlanarak istenen düzeye ulaşılmıştır.

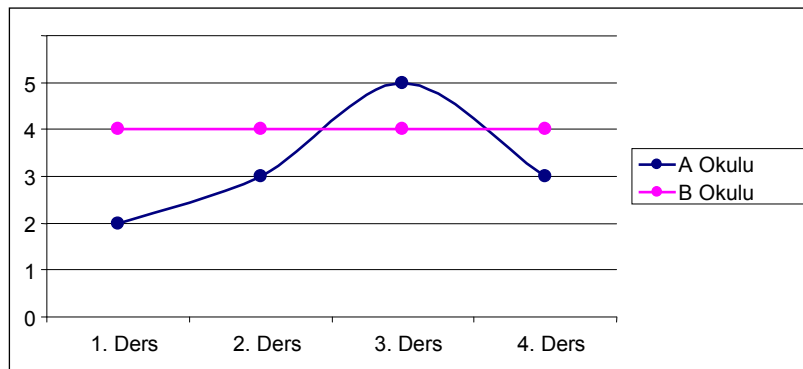
B okulu müzik öğretmenin 2. ve 3. derslerde gösterdiği başarısızlığın nedeninin planı hazırlarken zekâ alanları ve hedef-davranış arasında bağlantı kuramamasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Grafik 4.4: Seçilen etkinlikleri zekâ alanları ile tutarlı bir şekilde kurgular.

Araştırmada A okulunda seçilen etkinliklerin çeşitliliği ve zekâ alanlarına göre kurgulanışı tamamen olumlu bir tablo çizmekteyken, B okulunda 2. ve 3. Dersler de bu başarının yakalanamadığı sadece 1. ve 5. derslerde farklı etkinlikler bulunarak zekâ alanlarına uygun kurgulanabildiği ve planda işlenebildiği sonucuna ulaşılmıştır.

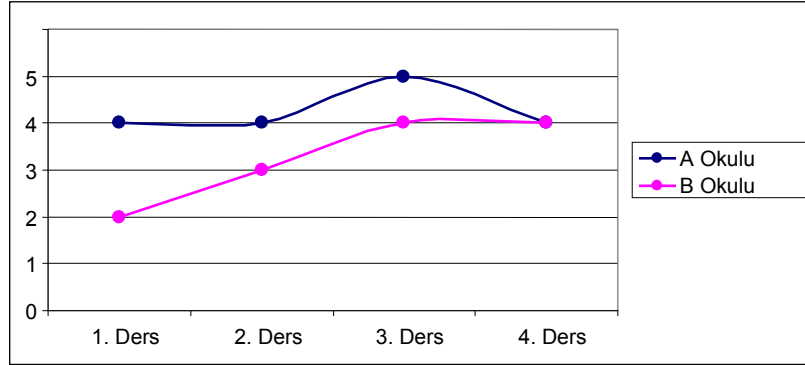
İki okul arasındaki farklılığın B okulunda görev yapan müzik öğretmenin zekâ alanlarına yönelik etkinlik bulmada zorluk çekmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Grafik 4.5: Öğretmen etkinlikler için yeterli süreyi tanır.

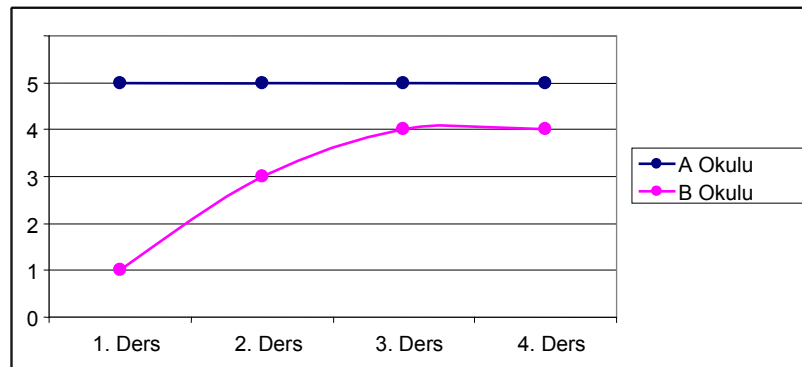
Araştırmada kuramın yeni öğrenilişinden kaynaklı birtakım sorunlar 1., 2. ve 4. Derslerde A okulunda olumsuz bir şekilde kendini göstermiş ve öğretmen etkinlikleri ders süresi içinde yetiştirebilmek için süre kısıtlamalarına giderek bazı öğrencilerin etkinliklerden yeterince faydalanamamalarına neden olmuştur. B okulunda ise etkinlikler için belirlenen süre büyük ölçüde yeterli olmuştur. Genel

anlamda ise birtakım aktivitelerin bir ders süresince işlenemediği en az blok iki ders süresinde tamamlanabileceği ve öğretmenlerin bu konuda oldukça sıkıntı yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Grafik 4.6: Bilişsel alan basamaklarını zekâ alanlarına uygun bir şekilde kurgular.

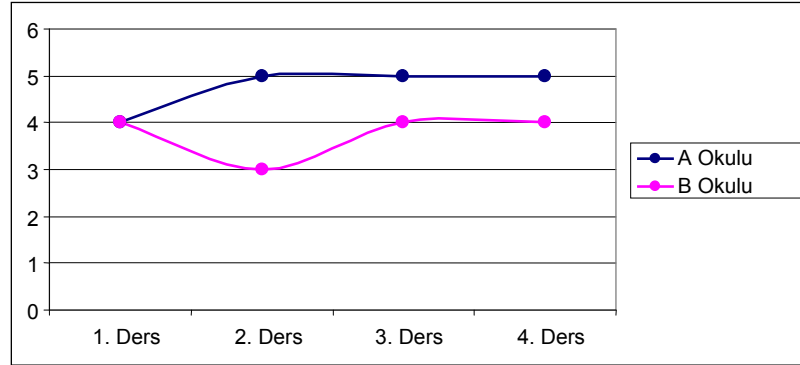
Araştırmada; A okulunda bilişsel alan basamaklarının büyük ölçüde zekâ alanlarına uygun bir şekilde kurgulandığı, B okulunda ise 1. dersten 4. derse doğru önemli bir gelişim gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Her iki okuldada beklenen sonucun başlangıçta elde edilememesinin; öğretmenlerin zekâ alanlarındaki bölümleri bilişsel düzeyde kurgularken yeni bilgiyi analiz edip ayrıştırma, sentezleyip yeni bilgi üretme gibi zihinsel süreçleri çalıştırma basamaklarını gözardı etmelerinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Grafik 4.7: Devinışsel alan basamaklarını zekâ alanlarına uygun bir şekilde kurgular.

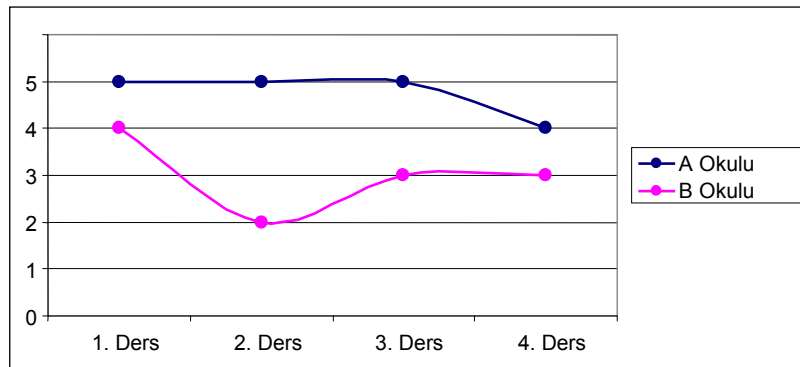
Araştırmada; A okulunda öğretmenin seçtiği etkinliklerin öğrencilerin bedensel kinestetik zekâ alanlarına yönelik geliştirildiği ve bu zekâ alanı ile hemen her

etkinliğin bütünleştirildiği tespit edilmiştir. B okulunda ise öğretmenin 1. ve 2. derslerde devinişsel alana yönelik etkinlik belirleyemediği 3. ve 4. derslerde devinişsel alan etkinliklerinin daha fazla göze çarpmakta olduğu tespit edilmiştir. Devinişsel alan basamaklarının kurgulanmasında konu uygunluğunun önemli bir yeri olduğu tespit edilmiş ve eğer öğretmen bedensel-kinestetik alanda yeterli ise öğrencilere etkinlikleri bu yönde yaptırdığı gözlemlenmiştir.

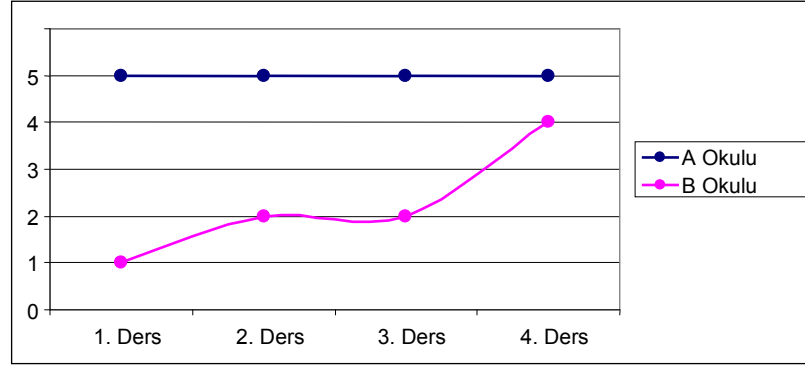
Grafik 4.8: Duyuşsal alan basamaklarını zekâ alanlarına uygun bir şekilde kurgular.

Araştırmada; A okulunda seçilen etkinliklerin öğrencilerin duyuşsal alanlarına büyük ölçüde hitap ettiği sonucuna ulaşılmıştır. B okulunda ise 2. ders işlenen *çeyrek nota* konusunun uygun etkinlikler ile birleştirilemediği ve öğrencilerin duyuşsal gelişimlerine yönelik kurgulanmadığı, 1., 3. ve 4. derslerde ise 2. ders ile karşılaştırıldığında duyuşsal alan basamaklarının büyük ölçüde zekâ alanlarına uygun bir şekilde kurgulandığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumun yapılan etkinliklerin konuya paralel olarak öğrencilerin ilgilerini çekmesinden veya çekmemesinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

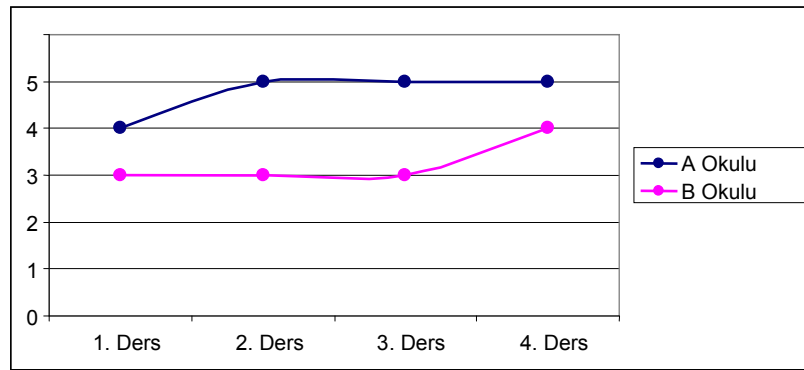
Grafik 4.9: Değerlendirme sorularını bilişsel alan basamakları düzeyinde oluşturur.

Yapılan çalışmalarda öğretmenlerin değerlendirme sorularında farklı bir yaratıcılık sergileyemediklerini sözel bir takım sorular ile sürekli bilişsel düzeye hitap ettikleri tespit edilmiş öğrencilerin performanslarını sergileyecekleri farklı değerlendirme kriterleri oluşturmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumun ders süresinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Grafik 4.10: Öğretmen etkinlik bulmada yaratıcıdır.

Araştırma; A okulunda gerçekleştirilen uygulama dersleri esnasında öğretmenin her ders için farklı ve yaratıcı öğrencilerin beğenilerine uygun etkinlikler geliştirildiği tespit edilmiştir. B okulunda ise 1. dersten 4. derse doğru görülen anlamlı bir artış bulunmaktadır. Öğretmenlerin kuramı uyguladıkça daha farklı etkinlikler üretebilecekleri sonucuna ulaşmamızı sağlamaktadır.

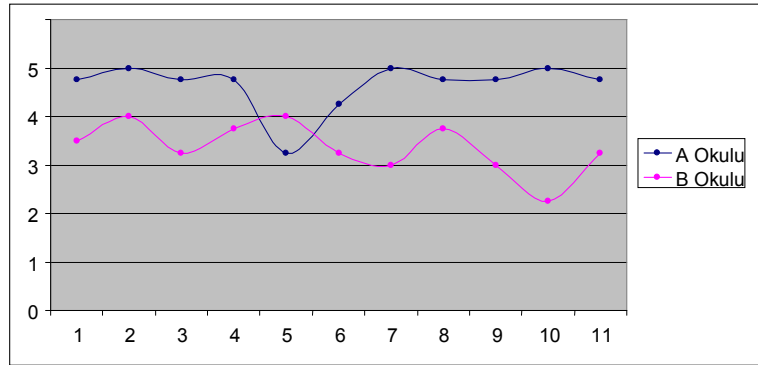

Grafik 4.11: Öğretmen çoklu zekâ kuramına uygun plan hazırlar.

A okulunda hazırlanan planların bir takım eksikliklerine rağmen (okulun materyal eksikliği de denilebilir) genel çizgileriyle kurama uygun olduğu tespit edilmiştir. B okulunda ise öğretmen geleneksel anlayışlardan uzaklaşmadığı için plan hazırlarken belli kriterlerin altında kaldığı gözlemlenmiştir. Bu durumun ise B

okulu müzik öğretmenin plan hazırlama sürecinde A okulu müzik öğretmeni kadar detaylı çalışmamasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

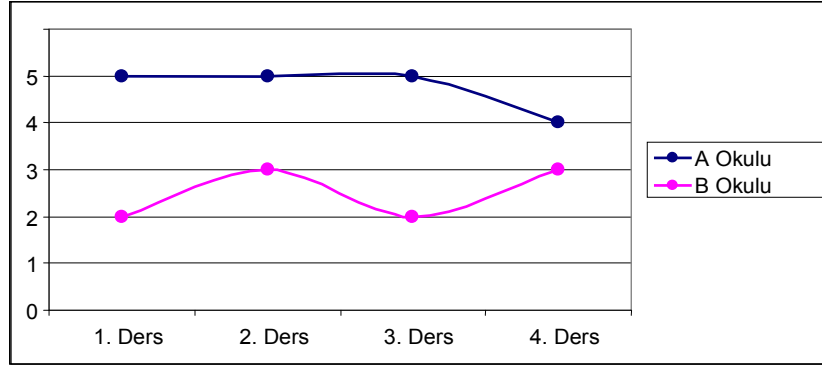
Tablo 4.4.1.1.Öğretim öncesi hazırlıkların 1. bölümünü oluşturan plan sorularının her iki okul düzeyinde karşılaştırılmasını gösteren tablo:

1. Dersin amaçlarını (bilişsel, duyuşsal, psikomotor) yeterliliğe dayalı amaçlar olarak belirler.
2. Konuya uygun hedef ve davranışları seçer.
3. Zekâ alanlarına uygun hedef ve davranış seçer.
4. Seçilen etkinlikleri zekâ alanları ile tutarlı bir şekilde kurgular.
5. Etkinlikler için yeterli süreyi tanır.
6. Bilişsel alan basamaklarını zekâ alanlarına uygun bir şekilde kurgular.
7. Devinişsel alan basamaklarını zekâ alanlarına uygun bir şekilde kurgular.
8. Duyuşsal alan basamaklarını zekâ alanlarına uygun bir şekilde kurgular.
9. Değerlendirme sorularını bilişsel alan basamakları düzeyinde oluşturur.
10.Öğretmen etkinlik bulmada yaratıcıdır.
11.Öğretmen çoklu zekâ kuramına uygun plan hazırlar.

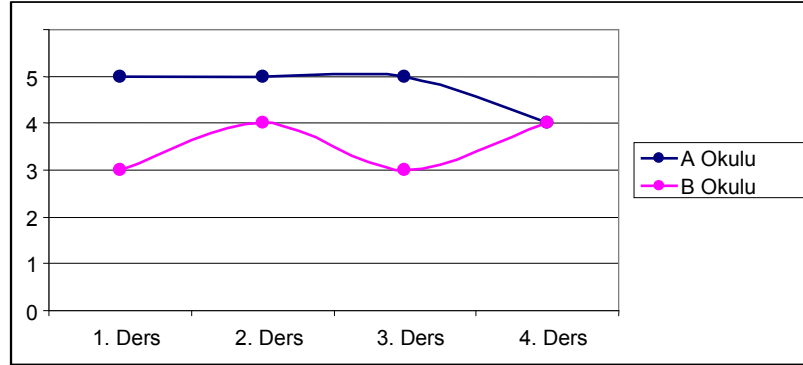
	A Okulu Öğretmeni, Ders 1:	A Okulu Öğretmeni, Ders 2:	A Okulu Öğretmeni, Ders 3:	A Okulu Öğretmeni, Ders 4:
1A- Not:	Öğretmen 4 zekâ alanını kullanmış ve oldukça başarılı bir öykü ile derse başlamış. Notaları karton üzerine işleme çalışması planlamış. 4-5 zekâ alanı kullanılmış. (içsel; kullandığını fark etmemiş.)	Öğretmen oldukça titiz çalışıyor.		Öğretmen ile birlikte plan öncesinde aktiviteler tartışıldı. Öğretmene ölçü konusu ile ilgili karton ve materyalleri hazırlamada yardım edildi.
	B Okulu Öğretmeni, Ders 1:	B Okulu Öğretmeni, Ders 2:	B Okulu Öğretmeni, Ders 3:	B Okulu Öğretmeni, Ders 4:
1A- Not:	İlk ders olduğu için öğretmen konuyu hazırlarken oldukça çekingen davranmış, zekâ alanlarına yönelik etkinlik bulmakta zorluk çekti. Birlikte hazırlanan ölçü hikâyesini sınıfta kendim anlattım. İkinci ders öğretmen anlattı.	Plan hazırlanırken öğretmene aktivite bulması için yardım edildi. Zekâ alanlarına uygun aktivite seçiminde zorlandı.	Çok farklı bir etkinlik çıkmadı. Önce klasik yöntem ile müzik türlerinden bahsedildi. Daha sonra grup çalışmaları yapıldı. Çocuklar ikinci etkinlikten daha çok hoşlandı. (Kavram haritası fikri uygulamacı tarafından verildi.)	İlk üç plandan oldukça farklı etkinlikler bulundu. Öğretmen planı oldukça iyi hazırlamış.

4.4.1.2. Materyal Hazırlama Süreçlerine İlişkin Soruların Grafik ve Yorumları

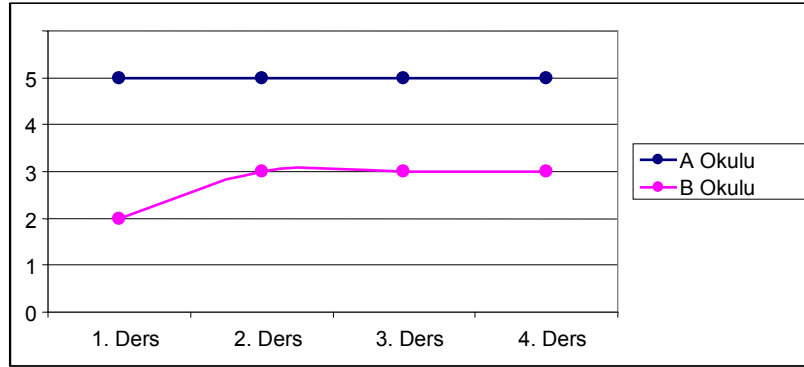
Grafik 4.12: Konunun hedef ve davranışlarına uygun materyal seçer.

A Okulunda öğretmenin konunun hedef ve davranışlarına uygun materyal tasarladığı ve bu materyallerin öğrencilerin gelişiminde olumlu katkıları bulunduğu tespit edilmiştir. B Okulunda ise öğretmenin ilk dersten itibaren materyal hazırlamak istemediği ve bu konuda çaba göstermediği tespit edilmiştir. (Derslerin anlatımları esnasında materyaller uygulamacı tarafından temin edilmiştir) Bu durumun materyal hazırlamanın zahmetli bir süreç olmasından ve zaman almasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

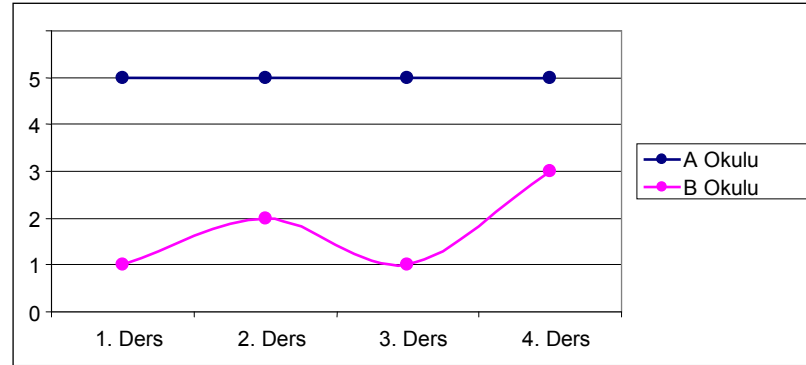
Grafik 4.13: Konuya uygun öğretim yöntemi kullanır.

Her iki okulda da seçilen öğretim yöntemlerinin konuya uygun olduğu, öğretmenlerin kuram içersinde farklı yöntemleri de birlikte kullanabildikleri ve zekâ alanları ile uyumlu bir şekilde kurgulayabildikleri tespit edilmiştir. Bu durumun, kuramın bir çok yöntem ile kullanılabilmesinden buna uygun olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

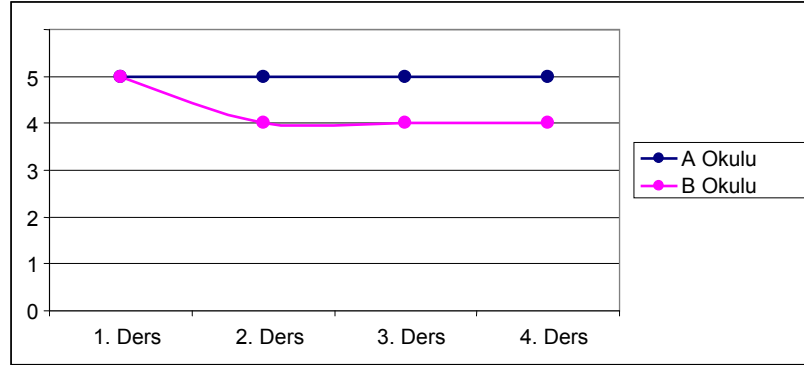
Grafik 4.14: Zekâ alanlarına uygun öğretim materyali seçer.(*)

A okulunda seçilen materyallerin, çalıştırılması planlanan zekâ alanı ile uyumlu kurgulandığı B okulunda ise öğretmenin sınıfa getirilen materyalleri kullanırken zorluk çektiği geleneksel yöntemlere alışkın olduğu için konuyu materyaller ile anlatmaktan kaçındığı gözlemlenmiştir. Bu durumda materyal hazırlamanın uzun ve zaman alan bir süreç olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

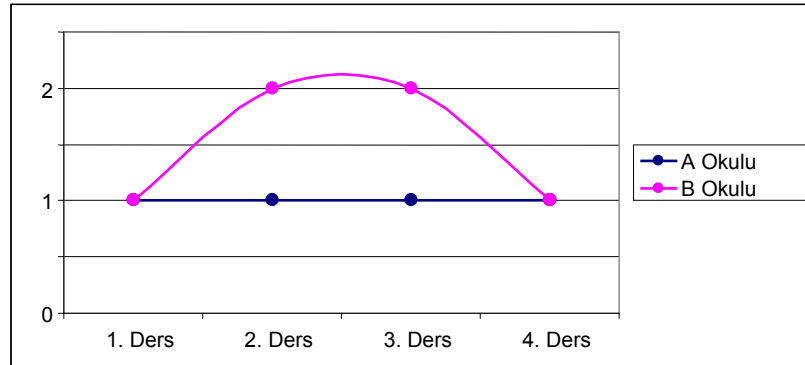
Grafik 4.15: Öğretmen zekâ alanlarına uygun materyal geliştirmede yaratıcıdır.

A okulunda öğretmenin materyal geliştirmede istekli ve hevesli olduğu, hazırladığı tüm materyallerde ise yaratıcılığını kullandığı tespit edilmiştir. B okulunda ise öğretmen materyal hazırlamada isteksiz bulunmuş, alışkın olduğu normların üzerinde hazırlık yapmak öğretmen tarafından ek bir iş olarak görülmüştür. Öğretmenin sınıf ortamına getirilen materyallerden ise çok fazla yararlandığı tespit edilmiştir. Bu durumun uygulama öncesi eğitimlerde materyal üretimi ile ilgili çalışmaların yapılamayışından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Grafik 4.16: Seçilen materyal öğrenmeyi olumlu yönde etkiler.

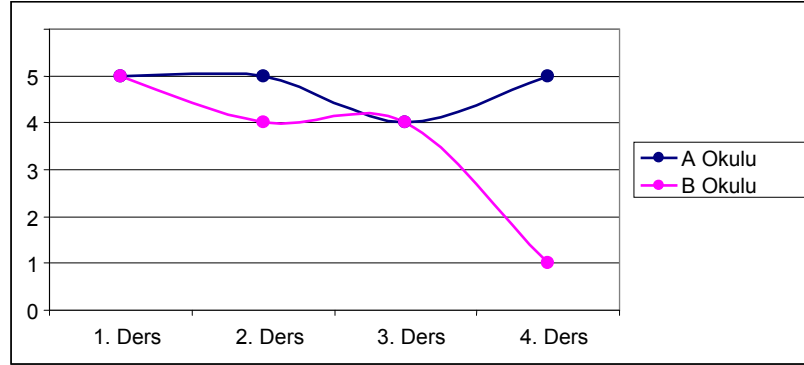
Her iki okulda da seçilen ve kullanılan materyallerin öğrenmeyi olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumun; seçilen materyalin olabildiğince zengin uyarıcıları barındırmasından ve öğrenciyi derse katılımı için cesaretlendirecek şekilde tasarlanmasından, müzik eğitimi derslerinde soyut kavramların öğretiminde somutlaştırıcı ve dersi zevkli işlemeye yardımcı olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Grafik 4.17: Seçilen materyal öğrenmeyi olumsuz yönde etkiler.

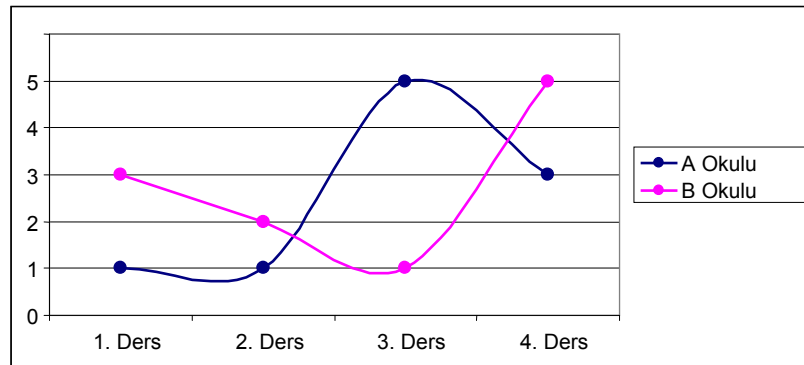
Öğrenmeyi olumsuz etkileyen bir materyal seçilmediği fakat zaman zaman özellikle A okulunun imkansızlıklarından kaynaklanan teyp, cd çalar, tepegöz veya bilgisayar gibi materyallerin olmayışının dersin donanımlı bir şekilde işlenmesini engellediği tespit edilmiş, B okulunda ise bu imkanlara sahip olduğu halde sadece müzik dinlemek için dvd ve tv'yi kullanıldıkları sonucuna ulaşılmıştır. Okulların fiziki koşullarının ve malzeme yetersizliklerinin kuramı uygulamada önemli bir

faktör olduğu, bunun yanı sıra öğretmenin de dersin hedeflerine uygun materyal ve ekipman seçememesinin olumsuzluğa neden olduğu düşünülmektedir.

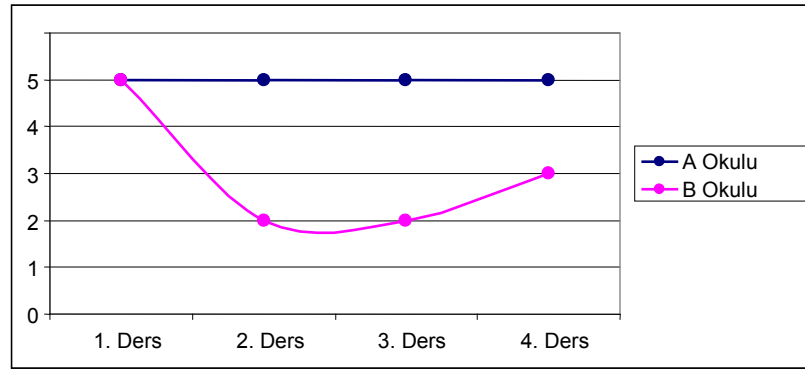
Grafik 4.18: Seçilen materyal öğrencilerin görsel alanlarına büyük ölçüde hitap eder.

Araştırmada A okulunda hazırlanan materyallerin büyük ölçüde öğrencilerin görsel beğeni alanlarına hitap ettiği; öğretmenin ders esnasında resimli kartonlar, posterler, çizimler kullandığı gözlemlenmiştir. B okulunda ise birinci, ikinci ve üçüncü derslerde sınıfa destek amaçlı getirilen materyallerin öğrencilerin görsel alanlarına hitap ettiği, dördüncü ders bu materyallerin kullanılmadığı saptanmıştır. Bu durumun, öğretmenin materyal hazırlamamasından, görsel materyalleri derslerinde kullanmaya önem vermemesinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Grafik 4.19: Seçilen materyal öğrencilerin işitsel alanlarına büyük ölçüde hitap eder.

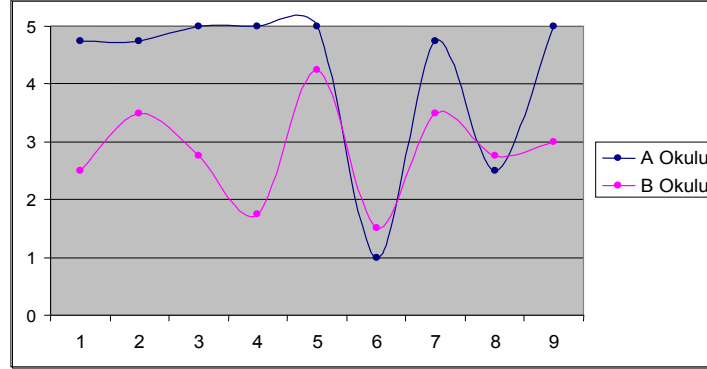
Araştırmada B okulunda birinci ve ikinci derslerde işitsel alana hitap edicek bir materyal kullanılmadığı, üçüncü ve dördüncü derslerde ise darbuka, yanflüt ve org ile öğrencilerin işitsel beğenilerine hitap edebilecek materyaller kullanıldığı tespit edilmiştir. A okulunda ise öğrencilerin işitsel beğeni alanlarına yönelik en çok kullanılan enstrümanın flüt olduğu müzik öğretmenin teybi kendi imkanları ile sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumun okulun fiziki şartları ve teknolojik ekipman (tv,cd çalar, dvd, piyano, org,vurmalı çalgılar vs.) donanımı ile yakından ilgili olduğu düşünülmektedir.

Grafik 4. 20: Seçilen materyal öğrencilerin duyuşsal alanlarına büyük ölçüde hitap eder.

A okulunda seçilen tüm materyaller öğrencilerin duyuşsal gelişimini destekleyerek büyük ölçüde hitap ederken, B okulunda ise; birinci ve dördüncü dersler dışında öğrencilerin duyuşsal alanlarına büyük ölçüde hitap etmediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumun müzik öğretmenin öğrencilerinde beğeni eğitimi kaygısı taşımadığından kaynaklandığı düşünülmektedir.

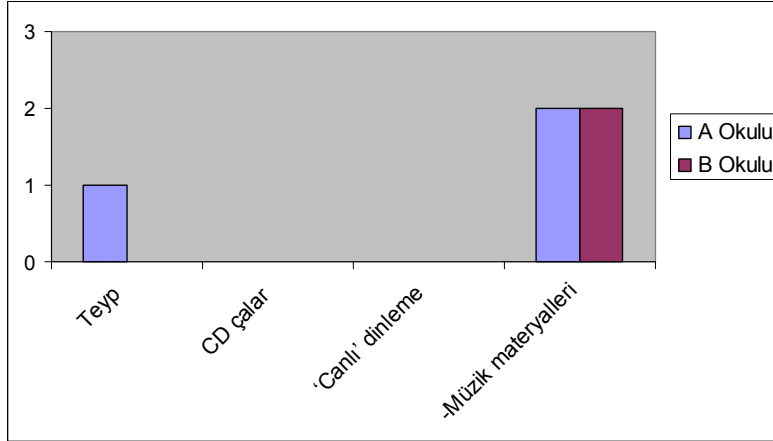
Tablo. 4.4.1.2. A ve B okullarının materyal seçimleri ve kullanımları ile ilgili karşılaştırmalı tablo

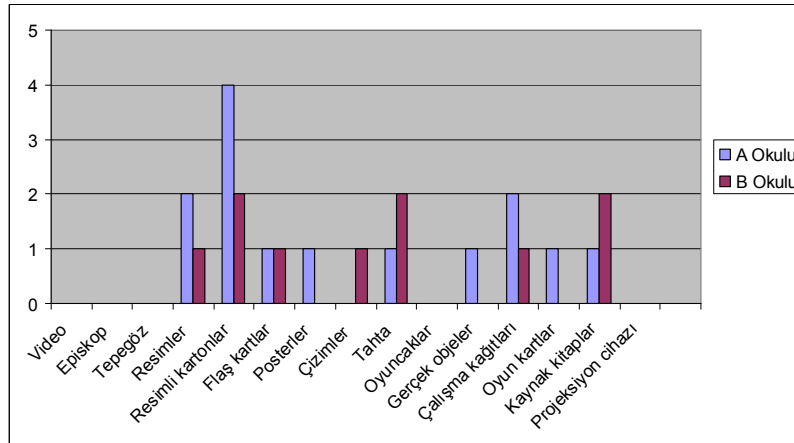
1. Konunun hedef ve davranışlara uygun materyal seçer.
2. Konuya uygun öğretim yöntemi kullanır.
3. Zekâ alanlarına uygun öğretim materyali seçer.(*)
4. Öğretmen zekâ alanlarına uygun materyal geliştirmede yaratıcıdır.
5. Seçilen materyal öğrenmeyi olumlu yönde etkiler.
6. Seçilen materyal öğrenmeyi olumsuz yönde etkiler.
7. Seçilen materyal öğrencilerin görsel alanlarına büyük ölçüde hitap eder.
8. Seçilen materyal öğrencilerin işitsel alanlarına büyük ölçüde hitap eder.
9. Seçilen materyal öğrencilerin duyuşsal alanlarına büyük ölçüde hitap eder.

KULLANILAN MATERYALLER

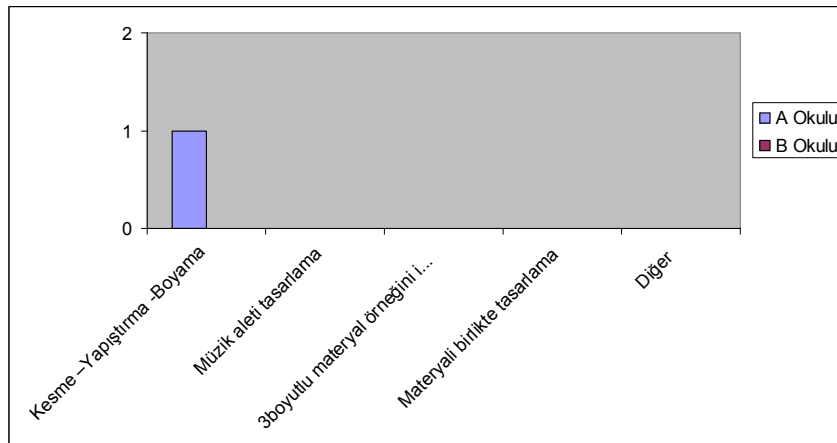
1-İşitsel

2-Görsel

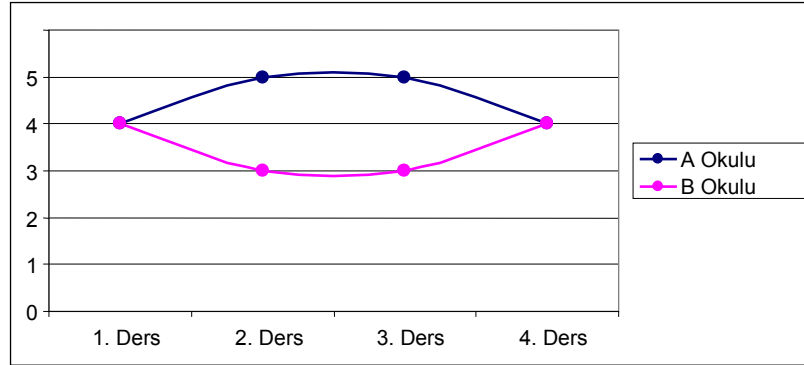
3-Dokunsal

***Zekâ Alanları ve Seçilen Materyal:**

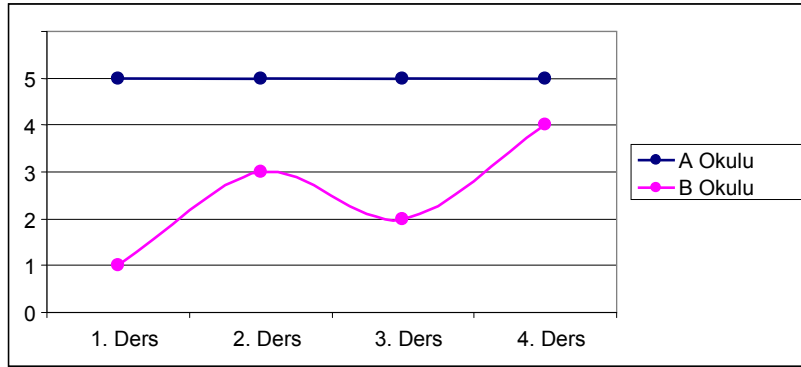
	A Okulu Öğretmeni, Ders 1:	A Okulu Öğretmeni, Ders 2:	A Okulu Öğretmeni, Ders 3:	A Okulu Öğretmeni, Ders 4:
1B	1B-Zekâ alanları ve seçilen materyal-a: Bir öykü ile notaların dizekte yerlerinin anlatımı 1B-Zekâ alanları ve seçilen materyal-b: Adımlar ile notaların büyüklük ve uzunluklarını gösterme. 1B-Zekâ alanları ve seçilen materyal-c: Notaları renkli kartonlar üzerine ip ile işleme. 1B-Zekâ alanları ve seçilen materyal-d: Seslerini flütte gösterme.	Okulda teyp yok. CD çalar.	1B-Zekâ alanları ve seçilen materyal-a: Hikaye 1B-Zekâ alanları ve seçilen materyal-b: Hikayeyi canlandırma 1B-Zekâ alanları ve seçilen materyal-c: Resimleme çalışması 1B-Zekâ alanları ve seçilen materyal-d: Hikayeye beste yapma 1B-Zekâ alanları ve seçilen materyal-e: Hikayeyi tartışma 1B-Zekâ alanları ve seçilen materyal-g: Doğadaki canlılardan örnek verme 1B-Zekâ alanları ve seçilen materyal-h: Hız terimlerini grafiklerle gösterme	1B-Zekâ alanları ve seçilen materyal-a: Hikaye (Okuldaki notalar ve sürelerine göre farklı sınıflarda olmaları anlatıldı. 1B-Zekâ alanları ve seçilen materyal-b: Öğrenciler bu süreleri temsil eti. Nota süreleri kartlarla öğrencilerin boynuna asıldı ve nota okulunu oluşturdular. 1B-Zekâ alanları ve seçilen materyal-c: Nota okulu ve sahne kartonları 1B-Zekâ alanları ve seçilen materyal-d: Flütler ile belirli ölçüler çalındı. 1B-Zekâ alanları ve seçilen materyal-e: Sahne kartonu ikili gruplar ile dolduruldu. 1B-Zekâ alanları ve seçilen materyal-h: Notaların süreleri ve uzunlukları hesaplandı. Büyük, küçük (<>) işaretleri ile gösterildi.
	B Okulu Öğretmeni, Ders 1:	B Okulu Öğretmeni, Ders 2:	B Okulu Öğretmeni, Ders 3:	B Okulu Öğretmeni, Ders 4:
1B	1B-Zekâ alanları ve seçilen materyal-a: Anlatım 1B-Zekâ alanları ve seçilen materyal-b: Tahtada çözümleme 1B-Zekâ alanları ve seçilen materyal-c: Resimli kartonlar 1B-Zekâ alanları ve seçilen materyal-e: Çalışma kağıtları birlikte çözümlendi 1B-Zekâ alanları ve seçilen materyal-f: Yelkenli sorusu 1B-Zekâ alanları ve seçilen materyal-h: Ölçüleri hesaplama	1B: Planda materyal seçimi gözlenmedi. Fakat derste org ve yan flüt ile örnekler verdi. İşitsel alana yönelik materyal kullanıyor. 1B-Zekâ alanları ve seçilen materyal-a: Diğer sürelerle arasındaki fark anlatıldı. 1B-Zekâ alanları ve seçilen materyal-b: Onaltılık nota şekli oluşturuldu. Ritim oyunları oynandı. 1B-Zekâ alanları ve seçilen materyal-d: Onaltılık tartımlar flüt ile çalındı. 1B-Zekâ alanları ve seçilen materyal-e: Öğrenciler kitaptan bazı soruları cevapladı. 1B-Zekâ alanları ve seçilen materyal-h: Kesirler ile örnek verildi.	1B: Müzik türleri dinletilebilirdi. 1B-Zekâ alanları ve seçilen materyal-a: Müzik türlerini anlatım 1B-Zekâ alanları ve seçilen materyal-b: Grup çalışmaları 1B-Zekâ alanları ve seçilen materyal-c: Kavram haritası 1B-Zekâ alanları ve seçilen materyal-e: Grup liderliği, yazıcı, tartışan roller edinildi. 1B-Zekâ alanları ve seçilen materyal-f: Konuyu nasıl anlatacağımı düşündü. 1B-Zekâ alanları ve seçilen materyal-h: Kaç çeşit tür bulundu, listelendi.	1B-Zekâ alanları ve seçilen materyal-a: Hız terimlerine yönelik cümleler seçilmiş. Çevremizdeki farklı hızlardaki araçlar ve canlılardan örnekler verildi. 1B-Zekâ alanları ve seçilen materyal-c: Bu cümlelerin grafikleri yapıldı. 1B-Zekâ alanları ve seçilen materyal-d: Enstrümanlar ile farklı hızlardaki şarkılar seslendirildi. 1B-Zekâ alanları ve seçilen materyal-e: Gruplar oluşturuldu ve farklı hızlarda müzikler bestelediler. 1B-Zekâ alanları ve seçilen materyal-g: Doğadaki canlıların hızlarından örnekler verildi.

4.4.1.3.Kullanılan Yöntemlere İlişkin Soruların Grafik ve Yorumları

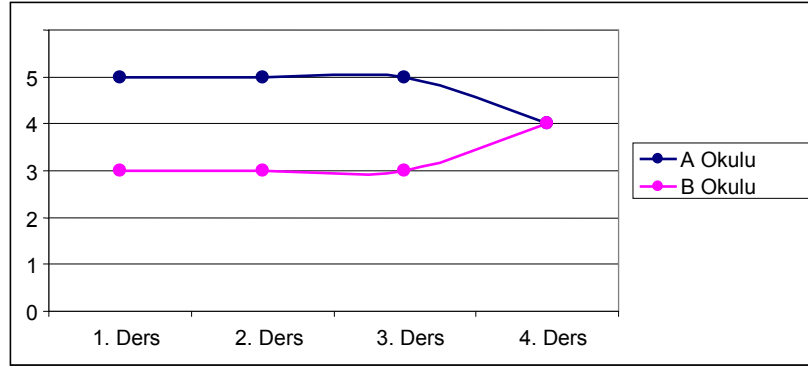
Grafik 4.21: Seçilen yöntemler zekâ alanları için uyarlanan aktiviteleri işleme açısından uygundur. (yöntem-aktivite tutarlılığı)

B okulunda; anlatım, soru-cevap, kulaktan şarkı öğretimi, A okulunda; rol oynama, gösteri dramatizasyon, benzetişim, işbaşında eğitim, anlatım, soru-cevap yöntemlerinin kullanıldığı tespit edilmiş. Seçilen yöntemlerin ise zekâ alanları için uyarlanan aktiviteleri işleme açısından uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Grafik 4.22: Öğretmen yöntemi uygulamada başarılıdır.

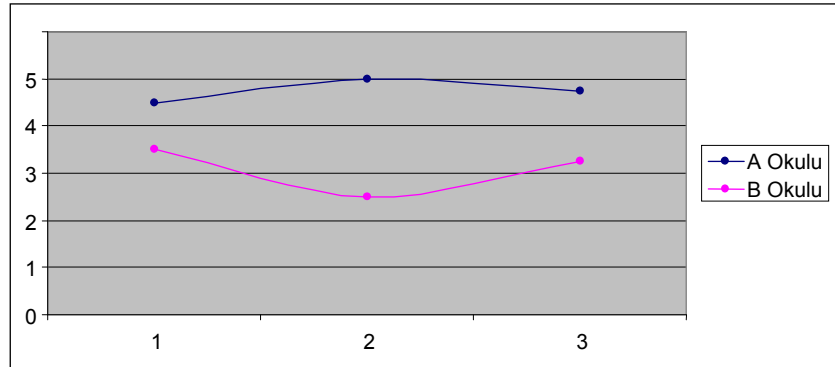
A okulunda seçilen yöntemler başarı ile uygulanırken, B okulunda her ders artan bir başarı tespit edilmiş, B okulunda gözlenen durumun öğretmen farklılıklarından ve ilk derslerde öğretmenin konuya uygun yöntemi seçmemesinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Grafik 4.23: Seçilen yöntemler konuya uygundur.

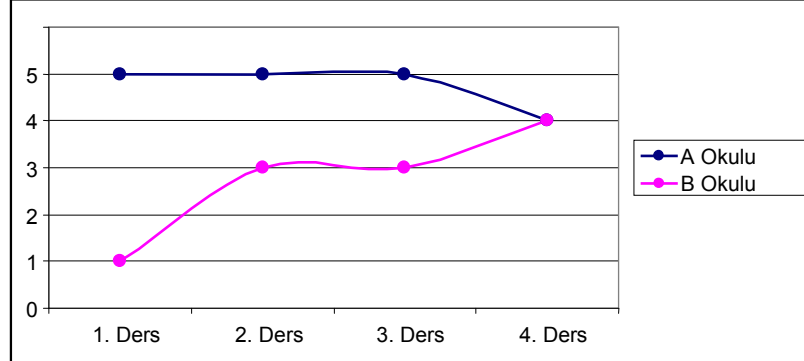
A okulunda konuyla örtüşen yöntemlerin seçildiği tespit edilmiştir. B okulunda ise öğretmenin seçtiği yöntemlerin konu ile hemen hemen örtüştüğü tespit edilmiştir. Bu durum; öğretmenlerin geleneksel yöntemlerle kuramı bütünleştirebileceği sonucuna ulaşmamızı sağlamıştır.

Tablo. 4.4.1.3. Her iki okulda kullanılan yöntemleri gösteren karşılaştırmalı tablo:

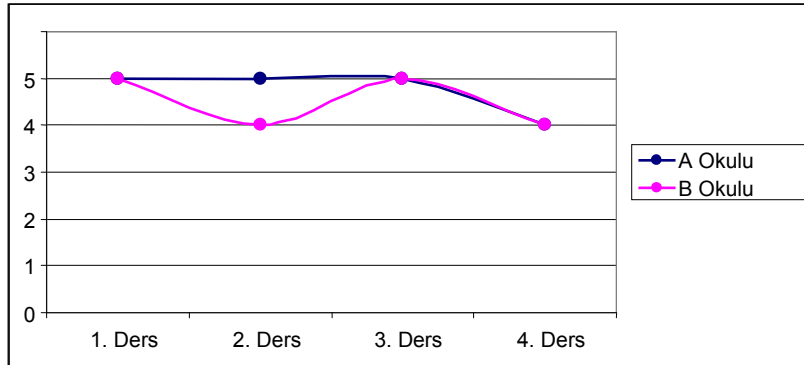
1. Seçilen yöntemler zekâ alanları için uyarlanan aktiviteleri işleme açısından uygundur.
(yöntem-aktivite tutarlılığı)
2. Öğretmen yöntemi uygulamada başarılıdır.
3. Seçilen yöntemler konuya uygundur.

4.4.1.4. Kullanılan Aktivitelere İlişkin Soruların Grafik ve Yorumları

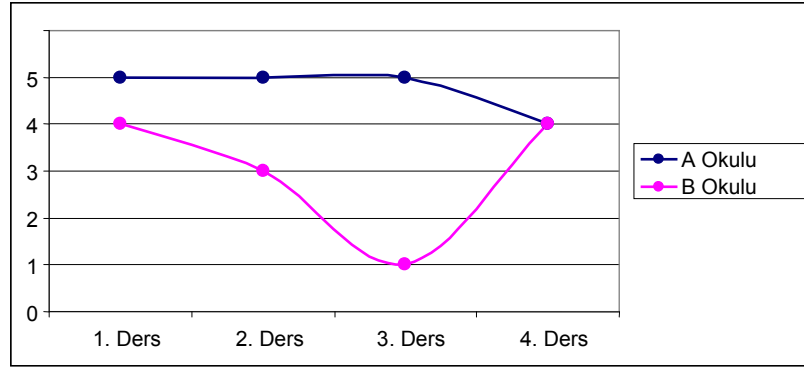
Grafik 4. 24: Öğretmen seçtiği aktiviteleri zekâ alanlarına uygun bir şekilde kurgular.

A okulunda seçilen aktivitelerin uygun bir şekilde zekâ alanlarına göre kurgulandığı B okulunda ise birinci dersten dördüncü derse doğru artan bir gelişme gösterdiği tespit edilmiştir. Bu durumun B okulunda görev yapan müzik öğretmenin konu ile ilgili aktivite bulamamasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

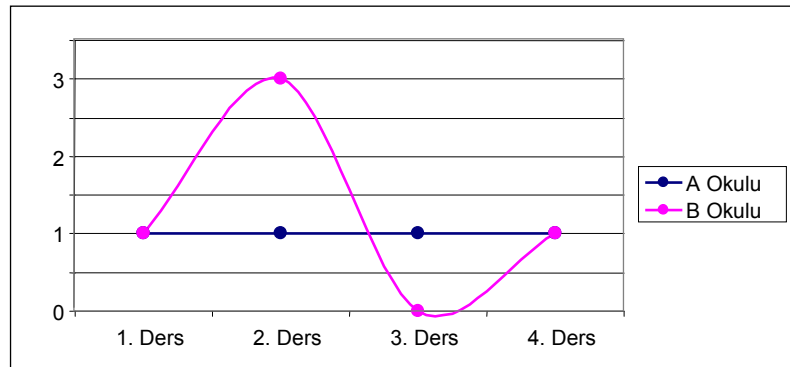
Grafik 4. 25: Öğrenciler aktivitelere katılır.

Araştırmada öğrencilerin hazırlanan tüm aktivitelere istekli bir şekilde katıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumun hazırlanan etkinliklerin öğrencilerin ilgisini büyük ölçüde çekmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

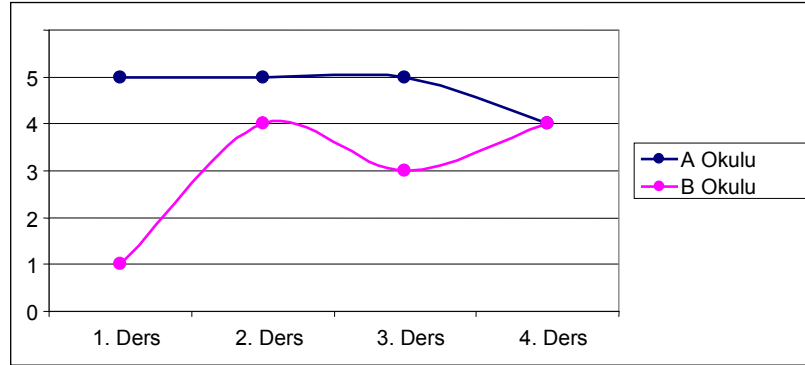
Grafik 4. 26: Seçilen aktiviteler öğrenmeyi olumlu etkiler.

A okulunda; hikaye yazma, çiz-boya, rol yapma, poster-afiş hazırlama, yapıştırma-kesme, oyun kurgulama, grafikleme, enstrüman çalma, şarkı söyleme ve bulmaca gibi aktivitelerin öğrencilerin öğrenmelerini olumlu yönde etkilediği tespit edilmiş. B okulunda seçilen; çiz-boya, dinleme, dans, beyin fırtınası, poster afiş hazırlama, rol yapma, grafikleme, enstrüman çalma, şarkı söyleme etkinliklerin üçüncü ders dışında öğrenmeyi olumlu etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Üçüncü ders oluşan olumsuzluğun, seçilen aktivitenin konuya uygun fakat verilen yönergelerin açık olmaması ve konunun öncesini ve sonrasını destekleyecek aktivitelerin seçilmemesinden kaynaklandığı sonucuna ulaşmamızı sağlamaktadır.

Grafik 4.27: Seçilen aktiviteler öğrenmeyi olumsuz etkiler.

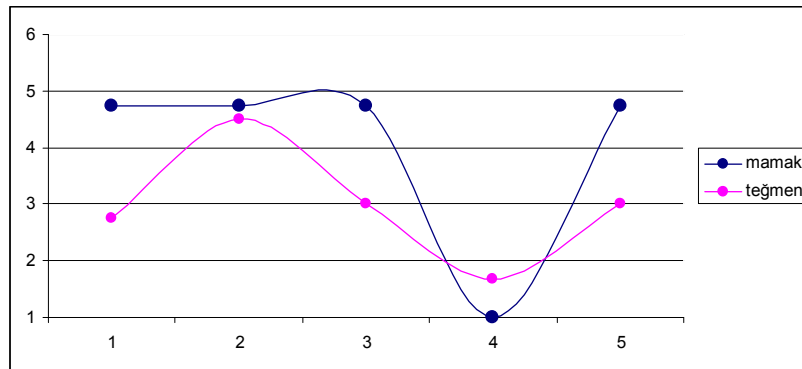
Seçilen aktivitelerin öğrenmeyi olumsuz etkilemediği tespit edilmiş, B okulunda üçüncü ders işlenen müzik türleri konusunda seçilen; beyin fırtınası ve poster hazırlama aktivitelerinin ders konusu için yetersiz olmasından kaynaklı bir olumsuzluk tespit edilmiş. Konu için yeterli sayıda aktivite seçiminin önemli olduğu sonucuna ulaşmamızı sağlamıştır.

Grafik 4.28: Öğretmen aktivitelerin uygulanması sırasında doğal tutum ve davranışlara sahiptir.

Araştırmada meslekte tecrübeli olan öğretmenlerin yeni bir sistem ile karşılaştıklarında sistemi çabuk kabullenip farklı davranmakta zorlandıkları, zamanla alışabildikleri, hizmet süresi az öğretmenlerin ise daha kolay adapte oldukları tespit edilmiştir. Çıkan sonuç genele yansıtılamayabilir çünkü çok deneyimli öğretmenlerin yenilikleri çok çabuk kabullenirken yeni öğretmen olmuş kişilerin bu yenilikleri çabuk kabullenemedikleri durumlarda gözlenmiştir.

Tablo. 4.4.1.4. Her ili okulda seçilen aktivitelerin gösterildiği karşılaştırmalı tablo:

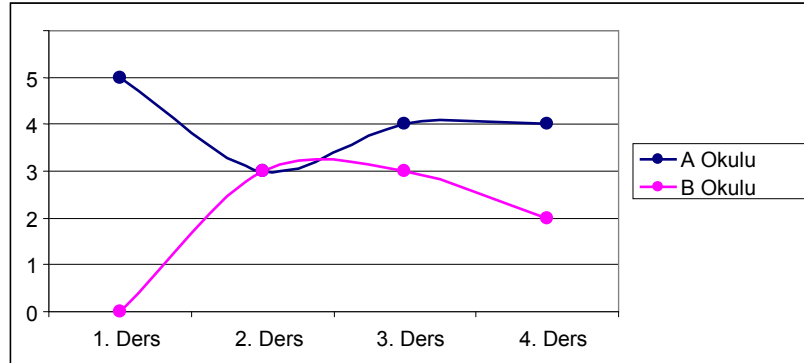

1. Öğretmen seçtiği aktiviteleri zekâ alanlarına uygun bir şekilde kurgular.
2. Öğrenciler aktivitelere katılır.
3. Seçilen aktiviteler öğrenmeyi olumlu etkiler.
4. Seçilen aktiviteler öğrenmeyi olumsuz etkiler.
5. Öğretmen aktivitelerin uygulanması sırasında doğal tutum ve davranışlara sahiptir.

	A Okulu Öğretmeni, Ders 1:	A Okulu Öğretmeni, Ders 2:	A Okulu Öğretmeni, Ders 3:	A Okulu Öğretmeni, Ders 4:
1D-Not:	Öğretmenin ilk dersi olmasına rağmen plan hazırlamadaki isteği ve başarısı takdir edilecek bir durum.	Öğretmenin seçtiği aktiviteler konuya uygun.	Bulmaca ve daha farklı aktivitelere yer verilebilirdi.	Aktiviteler süre sıkıntısı nedeniyle tamamlanamdı.
	B Okulu Öğretmeni, Ders 1:	B Okulu Öğretmeni, Ders 2:	B Okulu Öğretmeni, Ders 3:	B Okulu Öğretmeni, Ders 4:
1D-Not:	Aktiviteler uygulamacı tarafından hazırlandı. Öğrenme olumlu yönde gerçekleşti. Fakat öğretmen davranışlarında ilk kez uyguladığı için bir takım olumsuzluklar, tutukluklar ve konuyu 40 dakika işleyemeyeceğine dair kaygılar gözlemlendi.	Daha farklı aktiviteler seçebilirdi. Öğretmen klasik yönetime eğilimli.	Öğretmen çok iyi hazırlanmamıştı. Çocuklara kavram haritası konusunda çok iyi yönerge veremedi. Yardımcı olmak zorunda kaldım.	

4.4.2. DERSİN İŞLENİŞİNE İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR

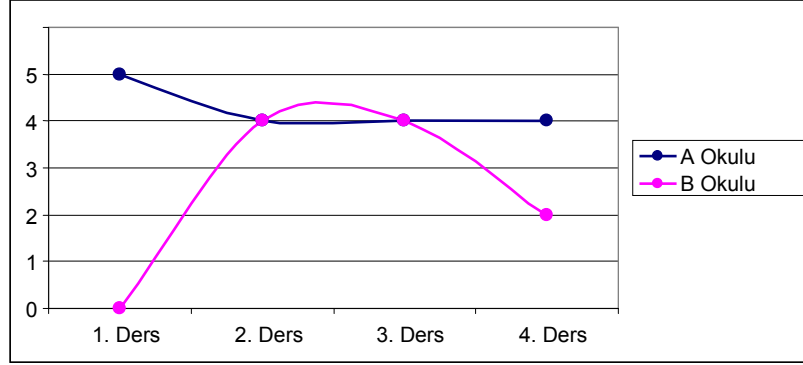
4.4.2.1.Dersin Hazırlık Aşamasına İlişkin Soruların Grafik ve Yorumları

Grafik 4.29: Öğretmen konuya giriş yapabilmek için etkili bir ısınma çalışması hazırlar.

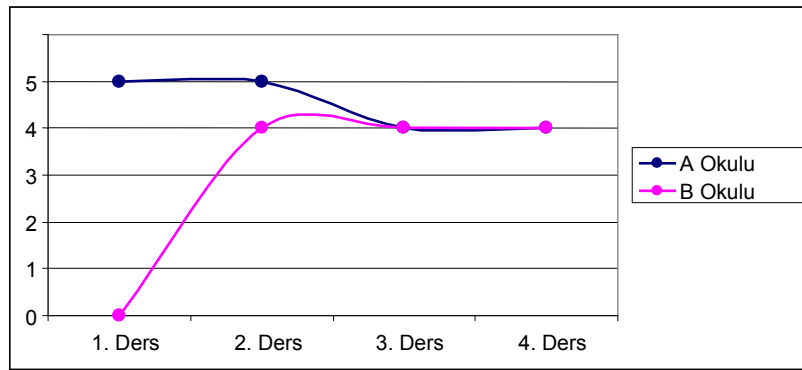
Kuramın uygulamasında derse başlangıç aşamasının A okulunda başarıyla gerçekleştirildiği, B okulunda ise ikinci ve üçüncü dersler dışında öğrencilerin iyi motive edilemediği tespit edilmiş kuramın başarı ile uygulanmasında ise dersin başından sonuna iyi kurgulanması ve güçlü bir motivasyon ile derse başlanılmasının iyi bir ön hazırlık ve ısınma çalışması ile mümkün olabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Kurama dayalı işlenen müzik eğitimi derslerinde etkili bir ısınma çalışmasının gerekliliğine öncelikle dersi işleyecek öğretmenin inanmasının önemini ortaya koymaktadır.

Grafik 4.30: Isınma çalışması öğrencilerin tamamının ilgisini çeker ve katılırlar.

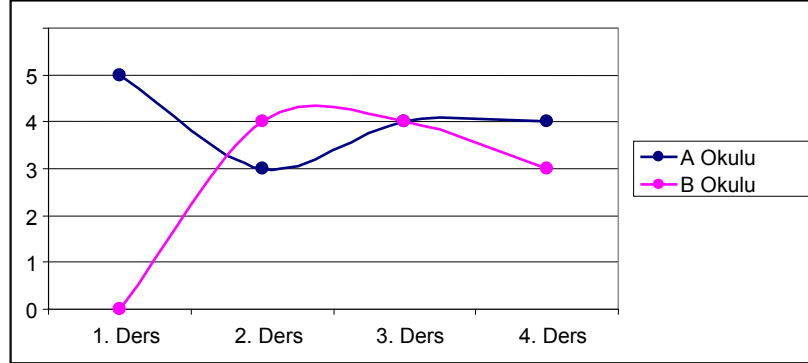
A okulunda yapılan ısınma çalışmaları ile öğrencilerin tamamının ilgisi çekilirken, B okulunda ikinci ve üçüncü derslerde sağlanan başarıya birinci ve dördüncü derslerde ulaşamadığı tespit edilmiştir. Yapılacak grup çalışmaları göz önünde bulundurulduğunda öğrencilerin tamamının dersin başında ilgilerinin çekilmesinin bütünlüğün bozulmaması açısından önemli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. B okulunda gözlenen durumun öğretmenin ısınma çalışmasına önem vermemesinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Grafik 4.31: Öğretmen konuyu neden öğrenmeleri gerektiğini öğrencilerine açıklar.

Her iki okulda da öğretmenlerin öğrencilerine konuyu niçin öğrenmeleri gerektiği ile ilgili açıklamaları yaptıkları tespit edilmiştir. B okulunda birinci derste

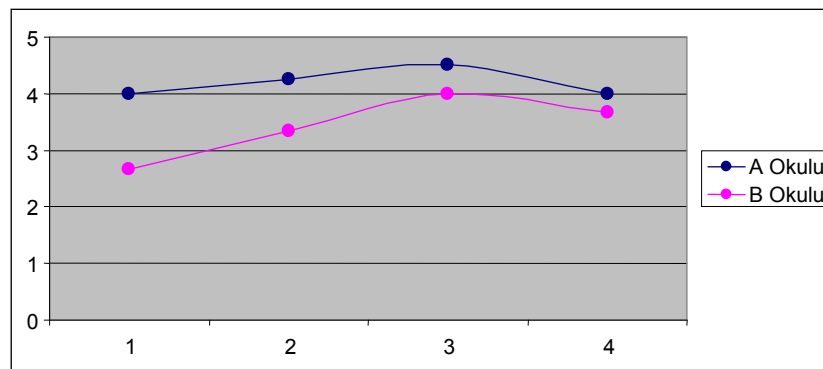
gözlenen düşüş nedeninin öğretmenin tedirgin tutumlarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Grafik 4.32: Öğrenciler öğrenmek için hazır hale getirilir.

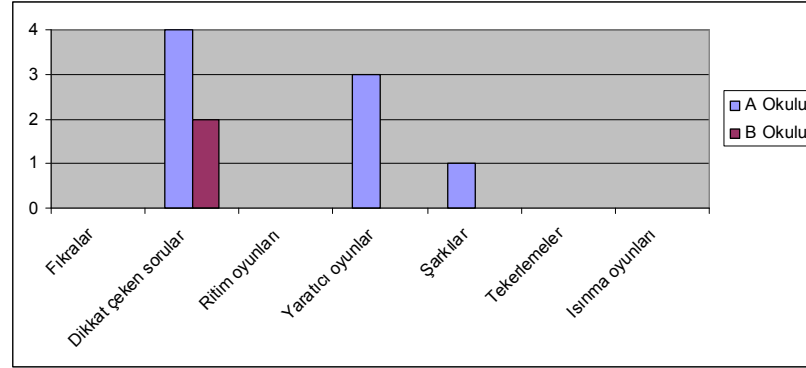
B okulunda öğrencilerin birinci derste öğrenmek için hazır hale getirilmeden derse başlanıldığı diğer üç derste bu duruma dikkat edilerek ders anlatıldığı tespit edilmiştir. A okulunda ise genel anlamda öğrencilerin dersti öğrenmek için hazır hale getirilmeden derse başlanılmadığını gerekirse dersin geri kalan bölümlerinin bir sonraki haftaya aktarıldığı tespit edilmiştir.

Tablo. 4.4.2.1. A ve B Okullarının Derse hazırlık çalışmalarını gösteren karşılaştırmalı tablo

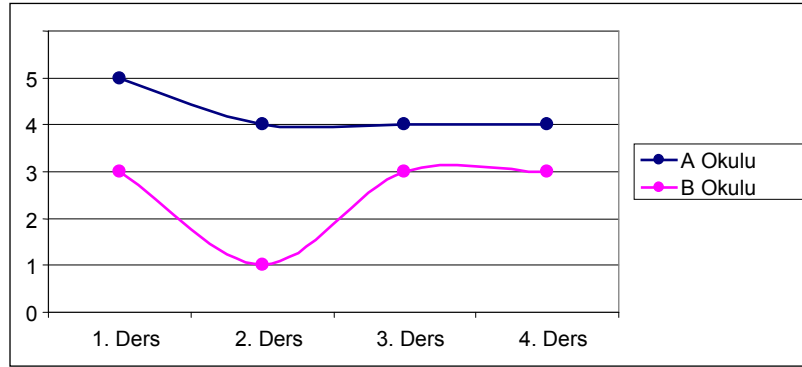

1. Öğretmen konuya giriş yapabilmek için etkili bir ısınma çalışması hazırlar.
2. Isınma çalışması öğrencilerin tamamının ilgisini çeker ve katılırlar
3. Öğretmen konuyu neden öğrenmeleri gerektiğini öğrencilerine açıklar
4. Öğrenciler öğrenmek için hazır hale getirilir.

Dersin giriş bölümünde aşağıdaki maddelerin hangilerinden yararlanıldı?

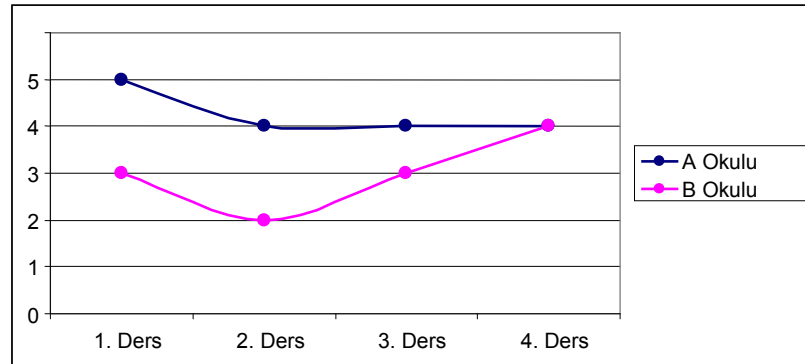

4.4.2.2.Dersin Sunum Aşamasına İlişkin Soruların Grafik ve Yorumları

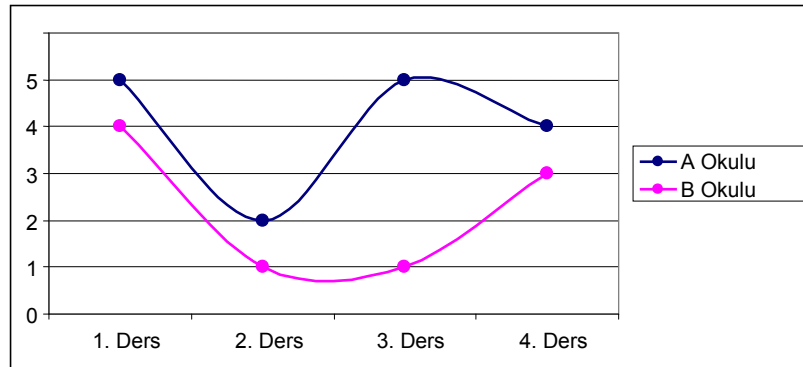
Grafik 4.33: Öğrenilecek bilginin anahtar kavramları, formül ve kuralları belli oyunlar ile verilerek öğrencinin dikkati çekilir.

A okulunda sunum başlangıcında öğretilecek bilgilerin farklı oyunlar ile veya dikkat çekecek motivasyon çalışmaları ile öğrencilere anlatıldığı, B okulunda ise bu tarz dikkat çekici oyunlara çok az yer verildiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumun öğretmenin bu tip motivasyon çalışmalarını zaman kaybı olarak görmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

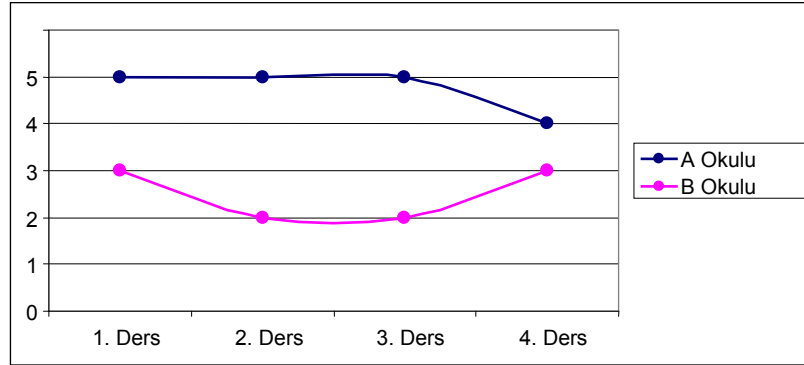
Grafik 34: Konu işlenirken seçilen yöntem ve etkinlikler zekâ alanları ile tutarlı bir şekilde kurgulanır.

Araştırma da seçilen yöntem ve etkinliklerin zekâ alanları ile tutarlı bir şekilde kurgulanmasının dersin verimli işlenmesi açısından önemi saptanmış; A okulunda yöntem ve etkinliklerin zekâ alanlarına uygun seçildiği saptanırken B okulunda ikinci ders; *çeyrek nota* konusu dışında seçilen yöntem ve tekniklerde artan bir gelişme kaydedilmiştir. Bu durumun kuramının tüm yöntem ve teknikleri işlemeye yatkın bir kuram olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Grafik 4.35: Öğretmen, sunum sırasında farklı, hikâyeler, fıkralar vb. dikkat çekecek hitap sesleri kullanır.

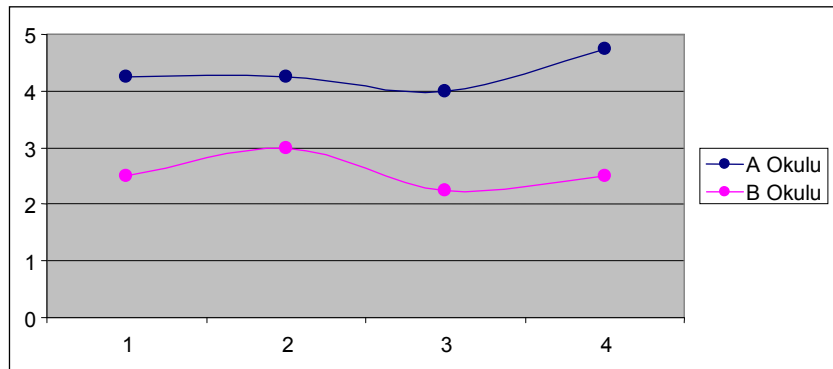
Araştırmada birinci derslerde öğretmenlere yardımcı olunmuş ve kaygı düzeylerini en aza indirgeyerek ders anlatmaları sağlanmış, ikinci derste her iki okulda da öğretmenin sunum esnasında farklı ve espirili örneklerden kaçındığı ve zorlandığı tespit edilmiş, üçüncü derste A okulunda öğretmenin farklı örnekleri kullandığı tespit edilirken, B okulunda öğretmenin rahat bir tutum sergileyemediği tespit edilmiştir. Son derste ise diğer üç dersten daha yaratıcı ifadeler kullandığı gözlemlenmiştir. Bu durumun kişilik özellikleri ile bağlantılı olduğu her eğitimcinin derslerini çeşitlendirmek adına bu örnekleri çok rahat veremeyeceklerinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Grafik 4.36:Öğretmen sunumu hazırlamada yaratıcıdır.

B okulunda öğretmenin; zamanı iyi kullanamadığı, uygulamaları tam olarak gerçekleştirmediği, anlamayan öğrenciler için farklı etkinlikler ile konuyu tekrarlamadığı bir sunum yaptığı tespit edilmiş, A okulunda ise öğretmenin sunum sırasında oldukça rahat olduğu, oyun ve grup çalışmalarında yeterli süreyi kullandığı, konuya hakim olduğu fakat tüm etkinlikler için sürenin yetersizliğinden kaynaklanan birtakım sıkıntılar yaşadığı bir sunum yaptığı tespit edilmiştir. Bu durumun B okulunda görevli olan öğretmenin zamanı iyi kullanamamasından ve etkili örnekler bulamamasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Tablo 4.4.2.2. A ve B Okullarının Ders Sunum Aşamalarına İlişkin Karşılaştırmalı Tablosu

1. Öğrenilecek bilginin anahtar kavramları, formül ve kuralları belli oyunlar ile verilerek öğrencinin dikkati çekilir.
2. Konu işlenirken seçilen yöntem ve etkinlikler zekâ alanları ile tutarlı bir şekilde kurgulanır.
3. Öğretmen, sunum sırasında farklı, hikâyeler, fıkralar vb. dikkat çekecek hitap sesleri kullanır.
4. Öğretmen sunumu hazırlamada yaratıcıdır.

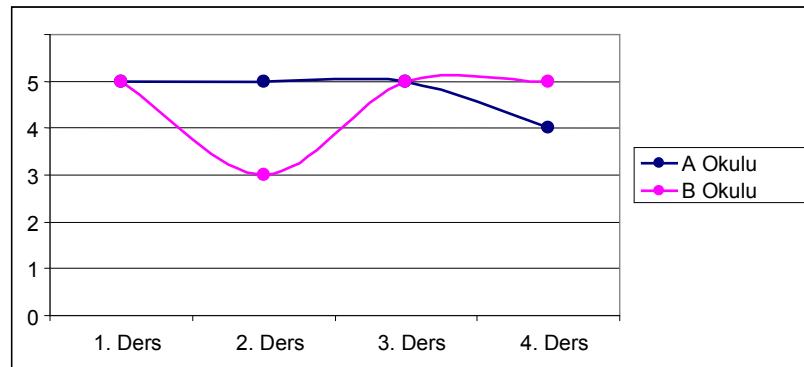
Sunum sırasında öğrencilerde şu davranışlar gözlemlendi;

	A Okulu Öğretmeni, Ders 1:	A Okulu Öğretmeni, Ders 2:	A Okulu Öğretmeni, Ders 3:	A Okulu Öğretmeni, Ders 4:
2B-Sunum sırasında öğrencilerde şu davranışlar gözlemlendi:	Öğrenciler hikâyeyi dikkatle dinlediler. Katlarda oturan notalara kendi komşularının isimlerini verenler oldu. Daha sonra notaları konuşturdular.	Öğrencilerin tamamı çok dikkatliydi. Severe izlediler.	Hikayeyi çok dikkatli dinlediler ve oldukça sevdiler. Çalışma kağıtlarını boyarken çok farklı ve yaratıcı sorular sordular. Sözel zekâ alanlarında büyük ölçüde bir değişim gözlemlendi.	Bir iki öğrenci matematiği kötü olduğu için katılmadı. Çünkü süre konusunu da anlamamışlardı.
	B Okulu Öğretmeni, Ders 1:	B Okulu Öğretmeni, Ders 2:	B Okulu Öğretmeni, Ders 3:	B Okulu Öğretmeni, Ders 4:
2B-Sunum sırasında öğrencilerde şu davranışlar gözlemlendi:	Öğrenciler sınıfa farklı etkinliklerin girmesinden hoşnuttu. Materyal ve anlatılan hikaye öğrencilerin ilgisini çekmişti. Katılım büyük ölçüde gerçekleştirildi.	Öğrencilerin tamamına yakını flüt çalıyor ve 16'lık konusunu anlamış görünüyorlar.	Geneli dersi dinledi ve yapacakları kavram haritası etkinliğini ilgi çekici buldular. Sınıf etkinlik için istekli görünüyordu.	Kendileri de derse katıldıkları için ilgili ve istekliydiler.

Sunum sırasında öğretmende Şu davranışlar gözlendi;

	A Okulu �Ğretmeni, Ders 1:	A Okulu �Ğretmeni, Ders 2:	A Okulu �Ğretmeni, Ders 3:	A Okulu �Ğretmeni, Ders 4:
2B-Sunum sirasında �Ğretmende Şu davranışlar gözlendi:	ÖĞretmen oldukça rahattı. Espriler yaparken veya dersi komik bir Şekilde anlatması gerekirken zorlanmadı. Tek kaygısı s�reydi.	ÖĞretmen oyun oynatırken ve grupları oluştururken oldukça sakin ve sabırlıydı.	ÖĞretmen oldukça başarılı.	ÖĞretmen konuya hakimdi ve öğrencilerle ilgiliydi. Tek tek gezerek kontrol etti.
	B Okulu �Ğretmeni, Ders 1:	B Okulu �Ğretmeni, Ders 2:	B Okulu �Ğretmeni, Ders 3:	B Okulu �Ğretmeni, Ders 4:
2B-Sunum sirasında �Ğretmende Şu davranışlar gözlendi:	ÖĞretmen kaygılıydı. Ders süresini kötü kullandı. Öyküyü anlatmakta zorlandı. Uygulamacıdan yardım aldı.	Anlamayan �Ğrenciler için farklı tekrarlar yapılmadı. Aynı �rnekler ile tekrarlandı.	Açıklamaları zaman zaman yetersiz kaldı.	ÖĞretmen diğer derslere göre daha rahat bir tutum içindeydi. Ders zevkli geçti. ÖĞrenciler doğaçlama bestelerini seslendirdiler, farklı hızlarda dans ettiler.

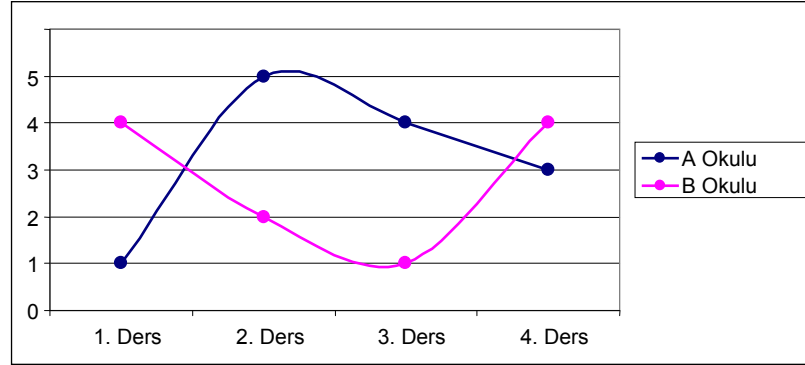
4.4.2.3. Uygulama Aşamasına Yönelik Soruların Grafik ve Yorumları

Grafik 4. 37: Hazırlanan aktivite veya etkinlikler öğrenciler tarafından beğeni ile uygulandı.

Araştırma sırasında her iki okulda hazırlanan aktivite ve etkinliklerin öğrenciler tarafından beğeni ile uygulandığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumun

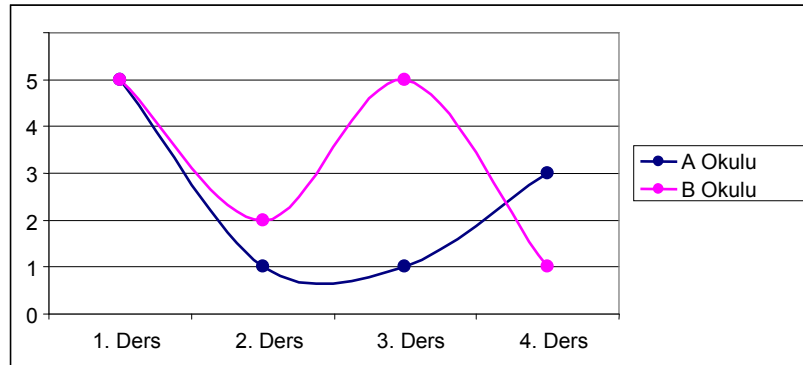
öğrencilerin beğeni alanlarına büyük ölçüde hitap edilmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Grafik 4. 38: Öğretmen hazırladığı etkinliklerin tamamını uygulama fırsatı buldu.

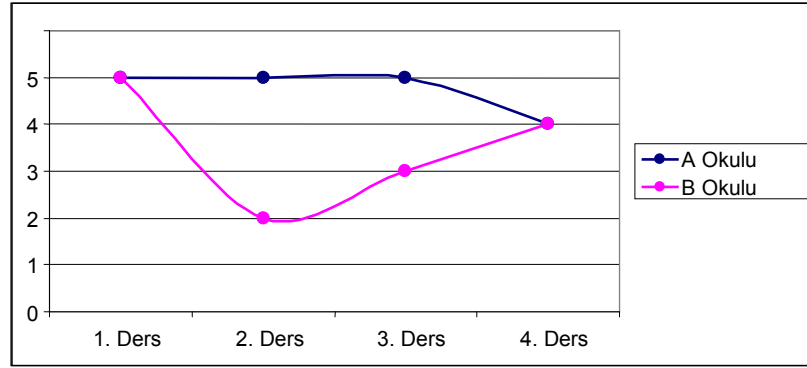
Öğretmenlerin etkinlikleri işlerken tamamını yapamadıkları kalan etkinliklerin bir sonraki derste işlendiği, tüm öğrencilerin katılmadığı, etkinliklerin bir grup öğrenci ile örnek verilerek işlenebildiği tespit edilmiştir.

Bu durumun müzik derslerine ait sürenin yetersizliğinden ve öğretmenlerin kurama tam olarak hakim olmayışlarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

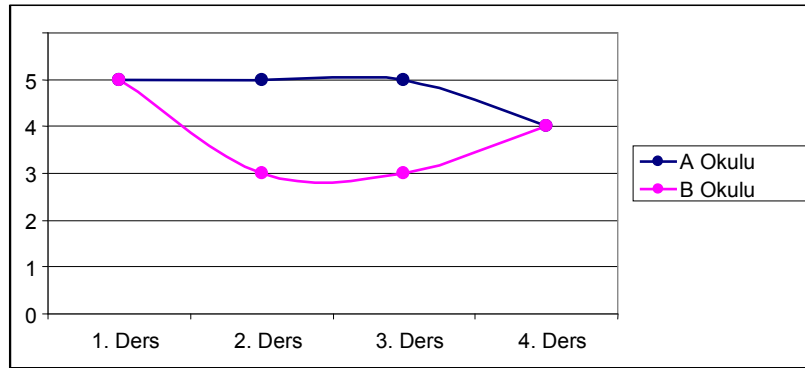
Grafik 4. 39: Öğretmen hazırladığı etkinliklerin tamamını uygulamada zorluk çekti.

İlk derslerde öğretmenlere yardımcı olduğunda etkinliklerin tamamının uygulanabildiği, A okulunda görevli olan öğretmenin hazırladığı etkinliklerin tamamını uygulamada genellikle zorluk çekmediği, B okulunda ise zorluk çekildiği tespit edilmiştir. Bu durumun öğretmenlerin zekâ alanlarına yönelik fazla etkinlik seçmelerinden ve kurama tam olarak hakim olamamalarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

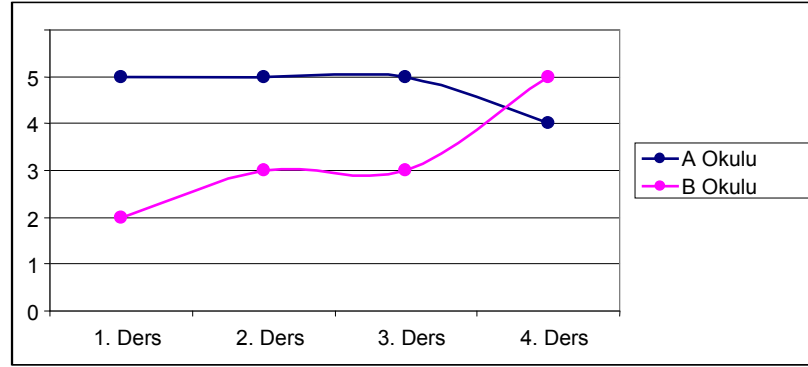
Grafik 4. 40: Konu işlenirken bilgi basitten karmaşığa ilkesi ile verildi.

Araştırmada öğretilecek olan bilginin basitten karmaşığa ilkesi ile verildiği, hazırlanan oyun ve etkinliklerin bu sıra göz önünde bulundurularak kurgulandığı tespit edilmiş, grafikte görülen farklılığın, öğretmenin kurama dayalı müzik eğitimi dersi işleme metot ve yöntemlerini kabul etmemesinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

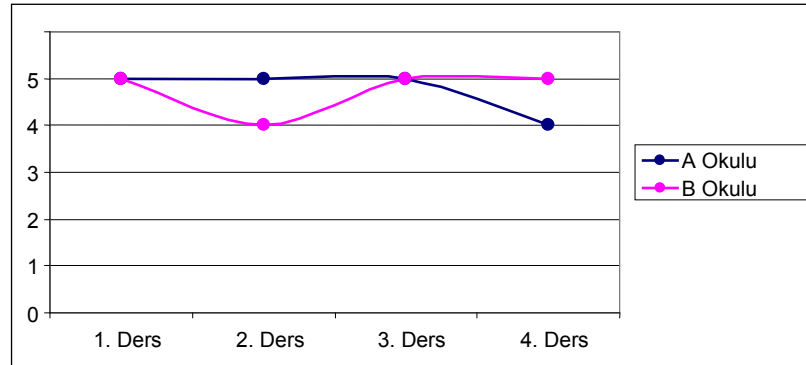
Grafik 4. 41: Konu işlenirken bilgi somuttan soyuta ilkesi ile verildi.

Araştırmada öğretilecek bilginin somuttan soyuta ilkesi ile verildiği, hazırlanan etkinlik ve oyunlarda bu ilkenin gözönünde bulundurulduğu tespit edilmiştir. Seçilecek aktivite ve oyunların somuttan soyuta ilkesi ile işlenmesinin ise kuramın uygulamasında önemli bir yer teşkil ettiği sonucuna ulaşılmıştır.

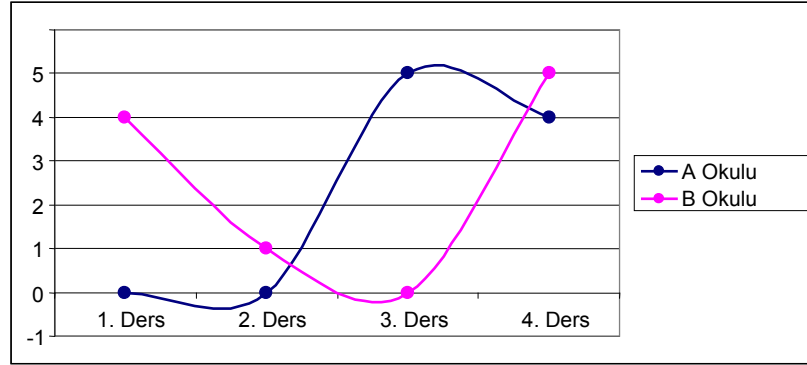
Grafik 4. 42: Öğretmen aktivitenin uygulanışını öğrencilere anlatmakta başarılıydı.

B okulunda birinci ders aktivitenin uygulanışı öğrencilere anlatılırken birtakım sıkıntılar yaşanmış fakat her ders artan bir gelişme gözlenmiş, A okulunda ise öğretmenin her ders aktivite uygulanışını öğrencilere aktarımında başarılı olduğu tespit edilmiştir. Bu durumun öğretmenlerin uygulamalarında zorluk çekmedikleri etkinlikleri öğrencilere kolay bir şekilde yaptırmalarından zor gelen etkinlikleri yaptıramamalarından kaynaklandığı düşünülmektedir (Öğrencileri ile oyun oynamaları gereken etkinliklerde zorlanmaları v.b.).

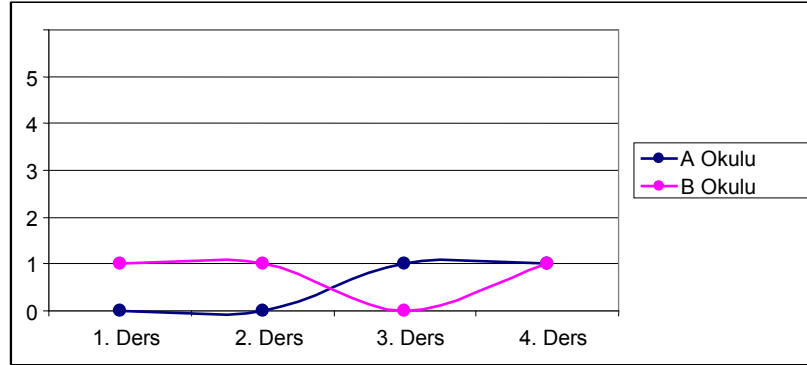
Grafik 4.43: Aktivite öğrenciler tarafından başarı ile uygulanır.

Seçilen aktivitelerin her iki okulda da öğrenciler tarafından başarıyla ve severek uygulandığı tespit edilmiştir. Bu durumun işlenen konuyu en iyi şekilde açıklayan aktivitenin seçilmesinden ve öğrencilere aynı konunun birden çok aktivite ile anlatılmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

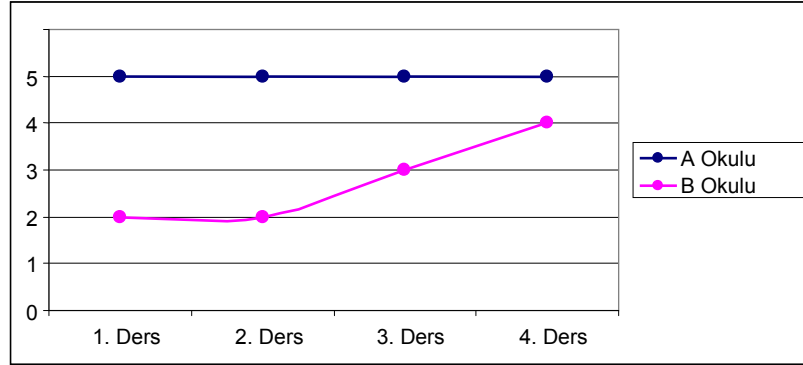
Grafik 4.44: Öğretmen çalışma kâğıtlarını başarı ile uygulattı.

A okulunda birinci ve ikinci derslerde çalışma kağıdı hazırlanmadığı, üçüncü ve dördüncü derslerde ise hazırlanan çalışma kağıtlarının başarıyla uygulamalarının gerçekleştirildiği, B okulunda; birinci ve dördüncü derslerde hazırlanan çalışma kağıtlarının başarı ile uygulandığı diğer derslerde çalışma kağıdı verilmediği tespit edilmiştir. Öğrencilerin öğrenme hızları gözönünde bulundurulduğunda hazırlanan çalışma kağıtlarının öğrenmeyi olumlu yönde pekiştirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Grafikte elde edilen verilerin; öğretmenlerin detaylı ve kapsamlı çalışma kağıdı hazırlama konusunda yeterli eğitimleri almadıklarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

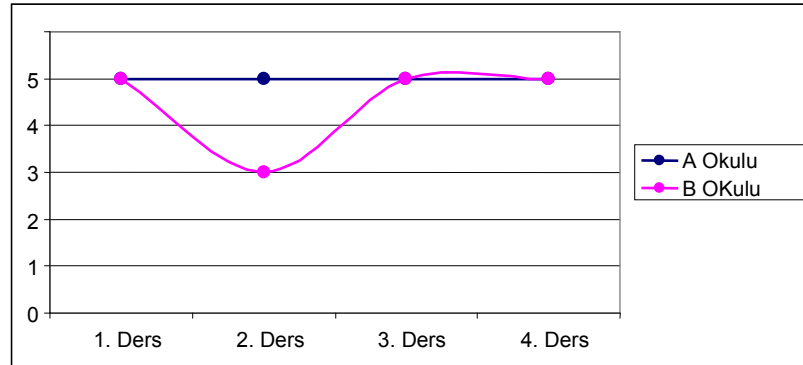
Grafik 4.45: Öğrenciler hazırlanan çalışma kâğıtlarını tamamlarken güçlükler ile karşılaştılar.

Araştırmada öğrencilerin hazırlanan çalışma kağıtlarını tamamlarken bir sorunla karşılaşmadıkları tespit edilmiş. Yönergelerin açık (açık olmayan yönergenin az sayıda olduğu tespit edilmiştir) , çalışma kağıtlarının basit ve anlaşılır olmasının ve farklı etkinlikleri içermesinin öğrencilerin bu etkinlikleri severek bir oyun gibi düşünerek yapmaları sonucuna ulaşmamızı sağlamıştır.

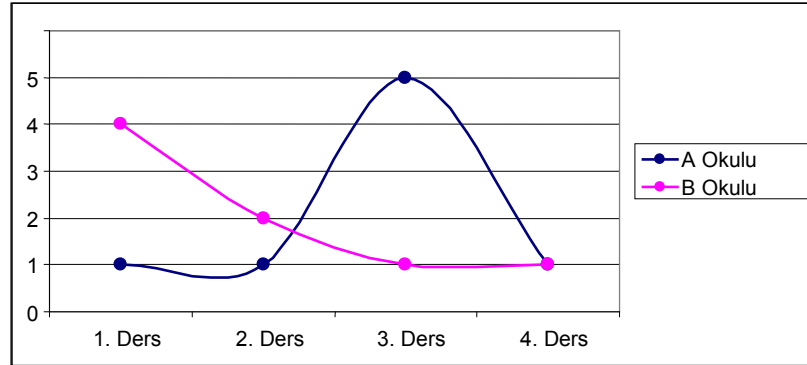
Grafik 4. 46: Öğretmen grup çalışmalarını organize etmekte başarılıydı.

Araştırmada A okulunda gerçekleştirilen çalışmalarda öğretmenin grup çalışmalarını organize ederken sabırlı bir tutum içinde olduğu, yapılan çalışmalarda öğrencileri motive edici bir tutum sergilediği gözlenmiş ve öğretmenin grup çalışmalarını organize ederken başarılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. B okulunda ise öğretmenin başlangıçta grup çalışmalarında oluşan kargaşadan rahatsızlık duyduğu, alışkın olmadığı bu serbest çalışmadan olumsuz yönde etkilendiği fakat zamanla bu çalışmaları başarılı bir şekilde organize ettiği gözlemlenmiş, bu çalışmaların geleneksel yöntemlerle ders işleyen öğretmenlerin geleneksel alışkanlıklarından vazgeçerek hemen adapte olmakta zorlanacağı türden çalışmalar olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Grafik 4.47: Öğrencilerin grup çalışmalarına ilgileri olumlu yöndeydi.

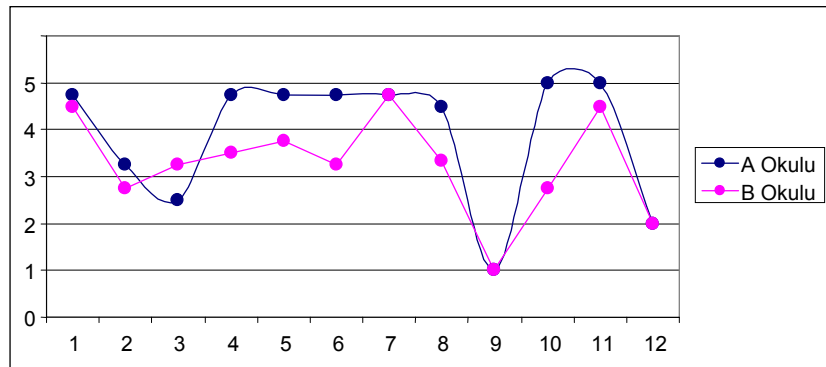
Öğrencilerin grup çalışmalarına ilgi göstermeleri ve yapılan tüm etkinliklerde eğlenerek öğrenmeleri bu kuramın uygulamalarında grup çalışmalarının önemini ortaya koyarak seçilen çalışmaların mutlaka öğrenci ilgi ve beğenileri doğrultusunda olması gerekliliğini düşündürmektedir.

Grafik 4.48: Öğrencilerin grup çalışmalarına ilgileri olumsuz yöndeydi.

Araştırmada öğrencilerin grup çalışmalarına ilgilerinin olumsuz yönde olmadığı fakat sürenin yetersiz kaldığı durumlarda öğrencilerin olumsuz tepki vermelerine neden olduğu gözlemlenmiş, yapılacak her türlü çalışmada her öğrencinin yararlanabileceği etkinliklerin oluşturulması gerektiği sonucuna ulaşmamızı sağlamıştır.

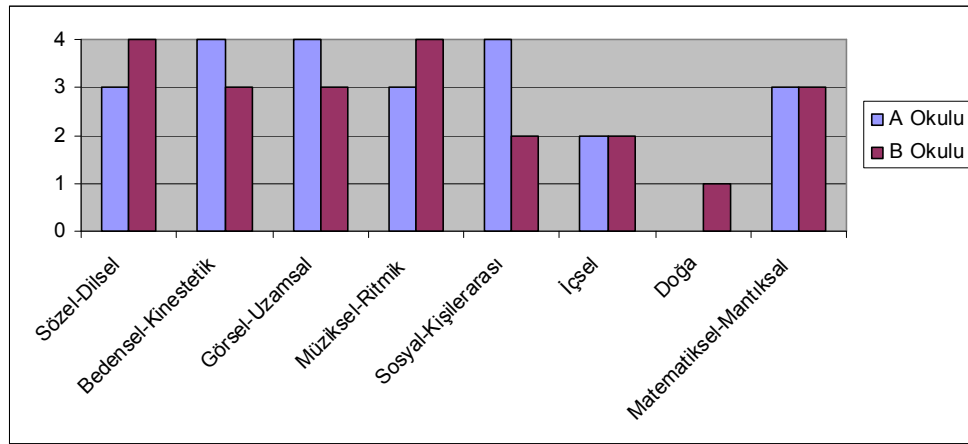
Tablo.4.4.2.3. A ve B Okullarının Ders İçi Uygulamalarına Yönelik Sorularının Karşılaştırmalı Tablosu

1.	Hazırlanan aktivite veya etkinlikler öğrenciler tarafından beğeni ile uygulandı.
2.	Öğretmen hazırladığı etkinliklerin tamamını uygulama fırsatı buldu.
3.	Öğretmen hazırladığı etkinliklerin tamamını uygulamada zorluk çekti.
4.	Konu işlenirken bilgi basitten karmaşığa ilkesi ile verildi.
5.	Konu işlenirken bilgi somuttan soyuta ilkesi ile verildi.
6.	Öğretmen aktivitenin uygulanışını öğrencilere anlatmakta başarılıydı.
7.	Aktivite öğrenciler tarafından başarı ile uygulanır.

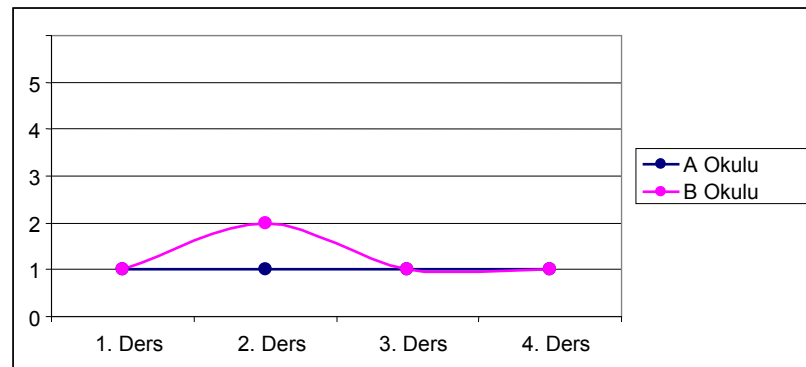
8. Öğretmen çalışma kâğıtlarını başarı ile uygulattı.
9. Öğrenciler hazırlanan çalışma kâğıtlarını tamamlarken güçlükler ile karşılaştılar.
10. Öğretmen grup çalışmalarını organize etmekte başarılıydı.
11. Öğrencilerin grup çalışmalarına ilgileri olumlu yöndeydi..
12. Öğrencilerin grup çalışmalarına ilgileri olumsuz yöndeydi.

Hazırlanan etkinlik veya aktiviteler şu zekâ alanlarını çalıştırdı;

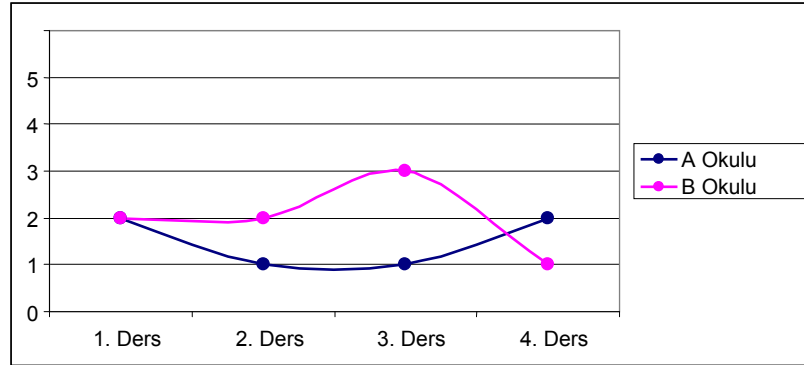
Her iki okulda yapılan çalışmalarda; doğa zekâsının, içsel zekânın, bunlara ek olarak B okulunda kişilerarası zekânın çok fazla ele alınmadığı, bu zekâ alanlarına yönelik etkinlik geliştirmede öğretmenlerin zorlandıkları, diğer zekâ alanlarında ise öğretmenlerin etkinlik bulmada rahat oldukları tespit edilmiştir.

4.4.2.4. Uygulamalar Sırasında Karşılaşılan Güçlüklerle İlişkin Soruların Grafik ve Yorumları

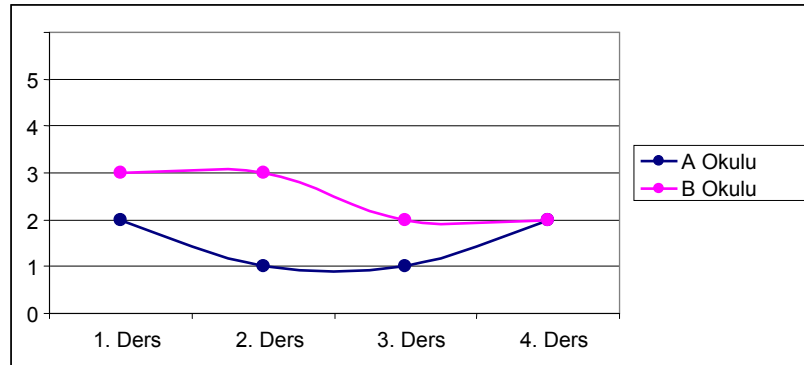
Grafik 4.49: Öğrenciler etkinlikleri algılamada güçlük çekti mi?

Araştırmada etkinliklerin öğrenciler tarafından algılanmasında bir problem yaşanmadığı tespit edilmiştir. Verilen yönergelerin anlaşılır olmasının ve öğretmenin sınıfı iyi bir şekilde organize edebilmesinin etkinliklerin algılanmasında önemli bir paya sahip olduğu düşünülmektedir.

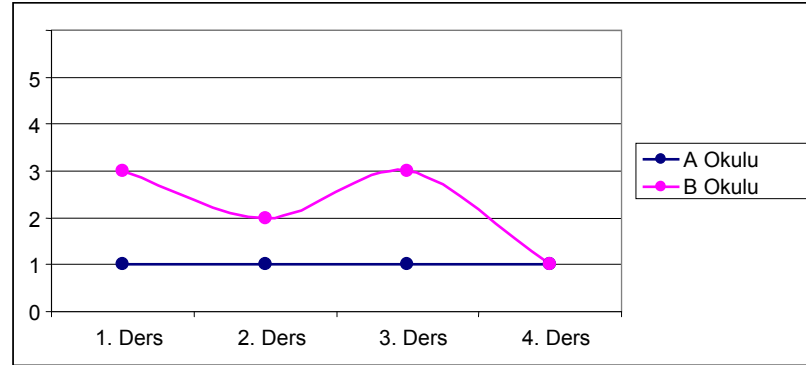
Grafik 4.50: Uygulamalar sırasında öğrencilerin bir bölümünün etkinlik dışında kaldığı gözlemlendi mi?(*)

Araştırmada etkinliklerin dışında kalan öğrenci sayısının oldukça az olduğu öğrencilerin büyük çoğunluğunun etkinliklere isteyerek katıldıkları tespit edilmiştir. İstenilen materyalleri temin edemeyen öğrencilerin etkinlik dışında kaldığı tespit edilerek bu öğrenciler malzemelerini getiren arkadaşlarına yardımcı olmuş ve etkinlik içine dahil edilmiştir. Materyal sıkıntısı oluşabilecek durumlarda öğrencilerin tamamıyla dersin işlenemediği tespit edilmiştir. Hazırlanacak materyalin sınıf mevcudu gözönünde bulundurularak yapılandırılması etkinliklere tüm öğrencilerin katılabileceği sonucuna ulaşmamızı sağlamaktadır.

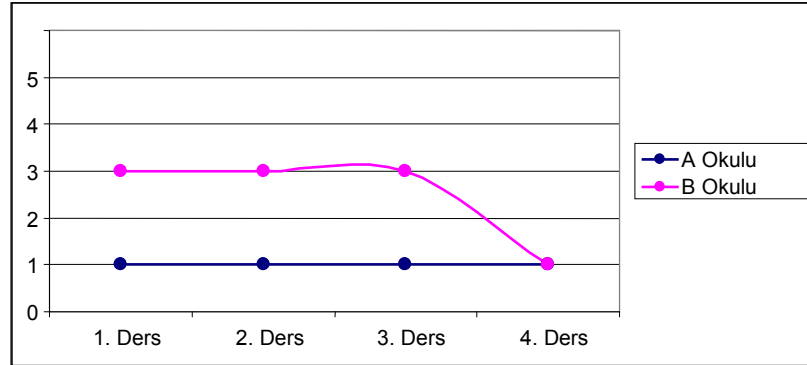
Grafik 4.51: Uygulamalara katılmak istemeyen öğrenci veya öğrenciler oldu mu?

Öğrencilerin her iki okulda da uygulamalara katıldıkları tespit edilmiş, hazırlanılacak uygulamalarının öğrenci katılımını olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

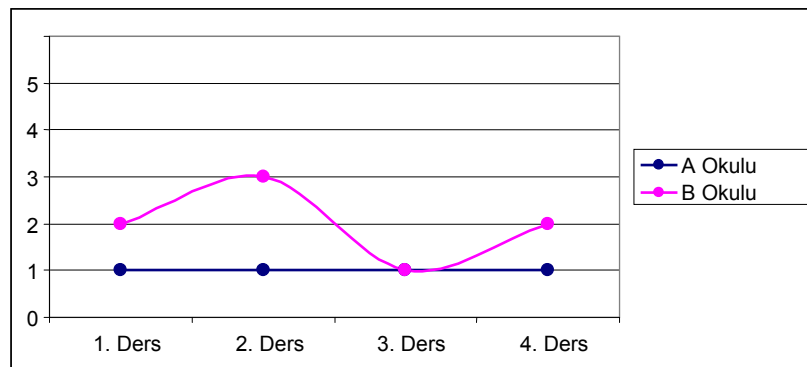
Grafik 4.52: Uygulama sırasında yaşanan sorunlar oldu mu?()**

B okulunda; sınıfların kalabalık mevcudu, ders sürelerinin yetersizliği, konunun teorisi ve oyunları anlatıldıktan sonra uygulamalar için yeterli süre olmayışı, planda hazırlanan aktivitelerin gerçekleştirilmemesi, oluşturulan grupların kalabalık oluşundan dolayı bazı öğrencilerin söz hakkı alamamaları gibi sorunlar tespit edilmiş, A okulunda ise sınıf mevcudunun çok kalabalık olmaması yukarıdaki sorunların yaşanmasını engellemiş, süre ve sınıfların fiziki şartlarının yetersizliği uygulamaları zaman zaman olumsuz etkilemiştir. Uygulama aksaklıklarında belirlenen sorunlar; süre yetersizliği, sınıfların elverişsiz fiziki şartları, kalabalık sınıf mevcutları olarak karşımıza çıkmakta ve bu sorunlar çözülmeden kuramın uygulanışında önemli hatalar oluşabileceği sonucuna ulaşmamızı sağlamaktadır. Uygulama sırasında yaşanan sorunların; öğretmenlerin aldıkları seminerin süre bakımından yetersiz oluşundan, ders saatlerinin yetersizliğinden, öğretmenlerin kuram ile ilgili özel olarak çalışmamalarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

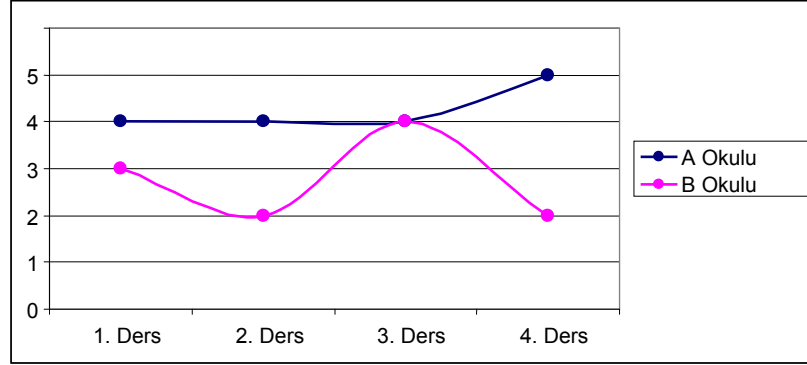
Grafik 4.53: Uygulama sırasında öğretmen tutum ve davranışlarında olumsuzluklar oldu mu?(*)**

B okulunda uygulamalar sırasında öğretmen tutum ve davranışlarında; kurama hakim olamamaktan kaynaklı bir takım olumsuzluklar olduğu, öğretmenin sınıf içerisinde gözlenmekten rahatsız olduğu, klasik yöntemle anlatmaya eğilimli olduğu tespit edilmiştir. Son derslere doğru bu tutum ve davranışların olumlu yönde değiştiği gözlenmiştir. A okulunda ise öğretmenin kuramı uygulamaya oldukça istekli olduğu, etkinlikleri ders süresine sığdırmaktan başka bir kaygısı bulunmadığı tespit edilmiştir. Yapılan araştırma, meslekte tecrübeli olan öğretmenlerin yeni ve farklı bir yöntemi kullanırken geçmişteki alışkanlıklarını çok rahat bırakamadıklarını, meslekte yeni öğretmenlerin farklı yöntem ve teknikleri kullanmak için çok daha istekli oldukları sonucunu düşündürmektedir.

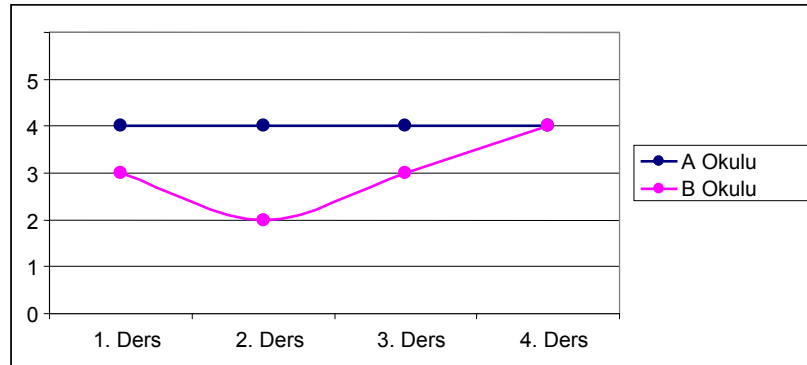
Grafik 4.54: Uygulamalar sırasında öğrencilerin tutum ve davranışlarında olumsuzluklar oldu mu?(**)**

Uygulamalar sırasında öğrencilerin olumsuz tutum ve davranışlarına rastlanılmadığı, bütün derslerde derse ilgiyle katıldıkları tespit edilmiştir.

Grafik 4.55: Öğrenciler grup çalışmalarına hazırlıklı geliyor mu?

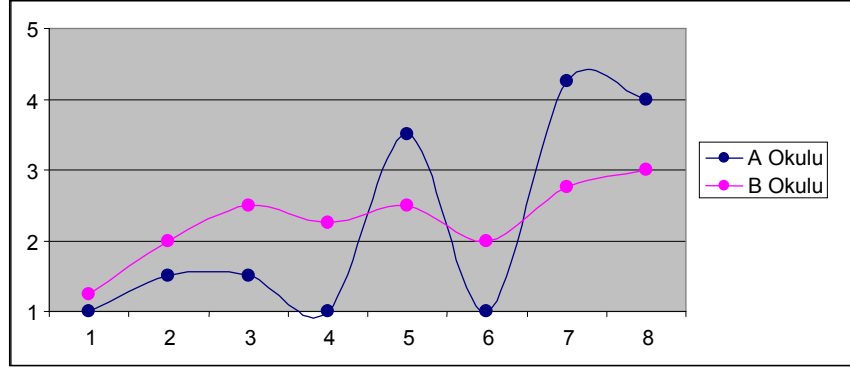
Öğrencilerin yeterli açıklamalar yapıldığı ve ön motivasyon sağlandığı sürece grup çalışmalarına hazırlanarak geldikleri tespit edilmiştir.

Grafik 4.56: Öğretmen hazırladığı etkinliklerin tamamını uygulayabildi mi?(**)**

Araştırmada; ders planına bağlı kalınarak işlenen derslerde etkinliklerin bir bölümünün bir sonraki derslerde tamamlandığı, materyal açısından yaşanan sıkıntıların etkinliklerin tamamını uygularken sorun oluşturabildiği tespit edilmiş ve ders planlarına bir ders süresinde işlenebilecek sayıda etkinlik ve öğrenci mevcuduna yeterli olabilecek materyal hazırlanmıştır. Bu şartlar altında öğretmenin hazırlanan etkinliklerin tamamını uygulayabilme fırsatına ulaştığı gözlemlenmiştir.

Tablo.4.4.2.4. A ve B Okullarında Uygulamalar Sırasında Karşılaşılan Güçlükleri Gösteren Karşılaştırmalı Tablo:

1. Öğrenciler etkinlikleri algılamada güçlük çekti mi?
2. Uygulamalar sırasında öğrencilerin bir bölümünün etkinlik dışında kaldığı gözlemlendi mi?(*)
3. Uygulamalara katılmak istemeyen öğrenci veya öğrenciler oldu mu?
4. Uygulama sırasında yaşanan sorunlar oldu mu?(**)
5. Uygulama sırasında öğretmen tutum ve davranışlarında olumsuzluklar oldu mu?(***)
6. Uygulamalar sırasında öğrencilerin tutum ve davranışlarında olumsuzluklar oldu mu?(****)
7. Öğrenciler grup çalışmalarına hazırlıklı geliyor mu?
8. Öğretmen hazırladığı etkinliklerin tamamını uygulayabildi mi?(****)

***Uygulamalar sırasında öğrencilerin bir bölümünün etkinlik dışında kaldığı gözlemlendi mi?**

	A Okulu Öğretmeni, Ders 1:	A Okulu Öğretmeni, Ders 2:	A Okulu Öğretmeni, Ders 3:	A Okulu Öğretmeni, Ders 4:
2C-Öğrencilerin etkinlik dışında kalmalarının nedenleri-Diğer:	Sınıfın fiziki şartları etkinliğin yapısını engelledi. Etkinlik için gerekli materyaller temin edilemedi. Karton ve ipi olmayan öğrenciler katılamadı onlarda notaları konuşturdular			Öğretmen öğrencileri bu konuda yeterince motive edemedi. Sınıfın fiziki şartları etkinliğin yapısını engelledi.
	B Okulu Öğretmeni, Ders 1:	B Okulu Öğretmeni, Ders 2:	B Okulu Öğretmeni, Ders 3:	B Okulu Öğretmeni, Ders 4:

2C-Öğrencilerin etkinlik dışında kalmalarının nedenleri-Diğer:	Öğretmen etkinliği anlatırken başarısızdı. Sınıfta adil görev dağılımı yapılamadı. Konu ile ilgili nota bilgisi olmayan öğrenciler ölçü konusunu kavrayamadı. Öğretmen öğrencileri bu konuda yeterince motive edemedi.	Öğretmen öğrencileri bu konuda yeterince motive edemedi. Öğretmen etkinliği anlatırken başarısızdı. Sınıfta adil görev dağılımı yapılamadı. Etkinlik için gerekli materyaller temin edilemedi. Sınıf mevcudunun kalabalık olması nedeniyle öğrenciye sıra gelmedi.	Sınıf mevcudunun kalabalık olması nedeniyle öğrenciye sıra gelmedi. Öğretmen öğrencileri bu konuda yeterince motive edemedi. Öğretmen etkinliği anlatırken başarısızdı. Grupların sınıf içinde gürültülü bir şekilde tartışmaları öğretmeni rahatsız etti ve bu kadar gürültülü bir ortamda çalışmanın imkânsız olacağını söyledi.	Sınıf mevcudunun kalabalık olması nedeniyle öğrenciye sıra gelmedi. Etkinlik için gerekli materyaller temin edilemedi.
---	--	---	--	--

****Uygulama sırasında aşağıdaki sorunlar yaşanmıştır:**

	A Okulu Öğretmeni, Ders 1:	A Okulu Öğretmeni, Ders 2:	A Okulu Öğretmeni, Ders 3:	A Okulu Öğretmeni, Ders 4:
2C-Uygulama sırasında aşağıdaki sorunlar yaşanmıştır:	Önemli bir sorun yaşanmadı.			Sınıfın darlığı ve fiziki şartları çalışmaları zaman zaman engelledi. Ders süresi yetersiz kaldı ve bir sonraki hafta bazı bilgiler tekrarlandı. 80 dakika olsaydı belki böyle bir sorun olmayacaktı.
	B Okulu Öğretmeni, Ders 1:	B Okulu Öğretmeni, Ders 2:	B Okulu Öğretmeni, Ders 3:	B Okulu Öğretmeni, Ders 4:
2C-Uygulama sırasında aşağıdaki sorunlar yaşanmıştır:	Sınıf kalabalık her öğrenciyi tahtaya kaldırmak mümkün olmuyor. Süreyi yetiştirmek zor oluyor. Bir konu için 80 dakika yani iki müzik dersi gerekiyor. Teori oyunlar ile anlatılıyor uygulama yapılamıyor.	Zaman yetersizliğinden dolayı planda gösterilen, iplerle notaların sürelerini gösterme aktivitesi işlenemedi. Ritim çalışmaları yetersiz kaldı.	Gruplar çok kalabalık olduğu için, gruptaki öğrencilere kimi zaman söz hakkı verilmedi. Birbirlerinin fikirlerine saygı duymayan öğrenciler çatışma yaşadılar.	Bu konu işlenirken sorun yaşanmadı.

*****Öğretmen davranışlarında aşağıdaki olumlu/olumsuz tutumlar**

gözlenmiştir:

	A Okulu Öğretmeni, Ders 1:	A Okulu Öğretmeni, Ders 2:	A Okulu Öğretmeni, Ders 3:	A Okulu Öğretmeni, Ders 4:
2C-Öğretmen davranışlarında aşağıdaki olumlu/olumsuz tutumlar gözlenmiştir:	Olumsuz bir tutum görülmedi. Aksine dersi anlatırken oldukça istekli ve çaba içerisindeydi.			Öğretmen kurama oldukça hakim ve yaratıcı. Hiçbir olumsuzluk gözlenmedi. Çok iyi örnekler buluyor ve konunun dağılmasını engelliyor.
	B Okulu Öğretmeni, Ders 1:	B Okulu Öğretmeni, Ders 2:	B Okulu Öğretmeni, Ders 3:	B Okulu Öğretmeni, Ders 4:
2C-Öğretmen davranışlarında aşağıdaki olumlu/olumsuz tutumlar gözlenmiştir:	Komik örnekleri veremedi. Kurama henüz hakim değildi. Tedirgindi. Sınıfta farklı birinin gözlem yapması rahatsız etti. Etkinlikler uygulamacı tarafından hazırlandığı için, etkinlikleri uygularken çok hakim olamadı.	Gergin, rahatsız bir tutum içindeydi. Klasik yöntemle anlattı. Anlamayan öğrencilere kızdı ve anlatırken farklı bir yol denemedi. Plandan kopuk ders işledi.	Sınıf hakimiyetini kaybetti. Gruplar dağılıp gürültülü bir şekilde çalışırken öğretmen dağınıklıktan aşırı derecede rahatsız oldu.	Davranışlarda olumlu yönde bir gelişme gözlendi. Öğretmen oldukça esprili ve yaratıcıydı.

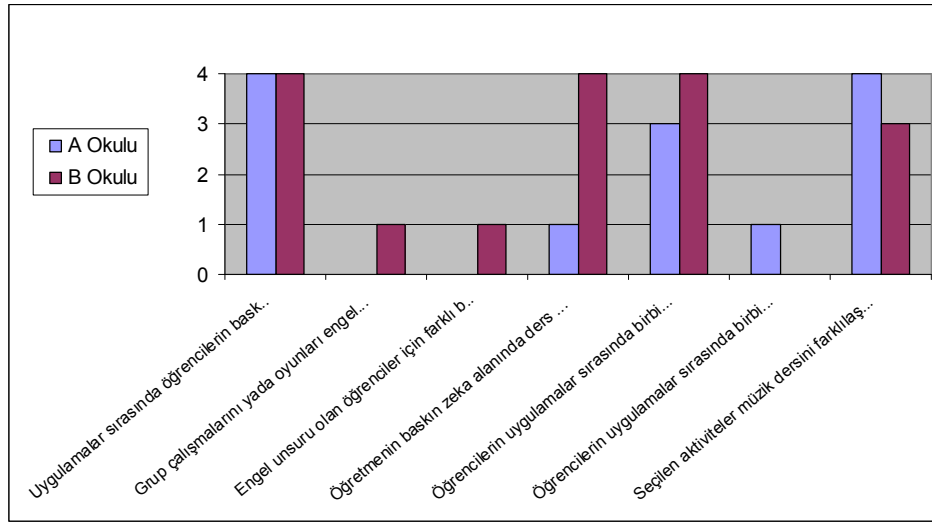
**** Öğrenci davranışlarında aşağıdaki olumlu/olumsuz tutumlar gözlenmiştir:

	A Okulu Öğretmeni, Ders 1:	A Okulu Öğretmeni, Ders 2:	A Okulu Öğretmeni, Ders 3:	A Okulu Öğretmeni, Ders 4:
2C-Öğrenci davranışlarında aşağıdaki olumlu/olumsuz tutumlar gözlenmiştir:	Malzemesi olmayan birkaç öğrenci sıkıldı. Fakat öğretmen onlardan deftere yazmalarını istedi.			Öğrenciler çok ilgili ve istekli. Matematiksel hesaplamalar ve kendilerini ifade etmede (sözel – dilsel) zayıflar.
	B Okulu Öğretmeni, Ders 1:	B Okulu Öğretmeni, Ders 2:	B Okulu Öğretmeni, Ders 3:	B Okulu Öğretmeni, Ders 4:
2C-Öğrenci davranışlarında aşağıdaki olumlu/olumsuz tutumlar gözlenmiştir:	Öğrenciler etkinlikleri başarı ile uyguladılar. Çalışma kâğıtlarını çok beğendiler ve tüm sınıf doğru cevapladı.	Öğrencilerin bir kısmı ilgilenmedi. Fakat önemli bir bölümü anladı. Anlamayan 15 kişi sanırım öğretmenin verdiği farklı örneklerle aşırı tepki gösteren ve dalga geçen öğrenciler oldu.	Olmadı.	Bir iki öğrenci katılmadı. Sınıfın geneli derse katıldı.

****** Öğretmen hazırladığı etkinlikleri uygulayamadıysa sebebi nedir?**

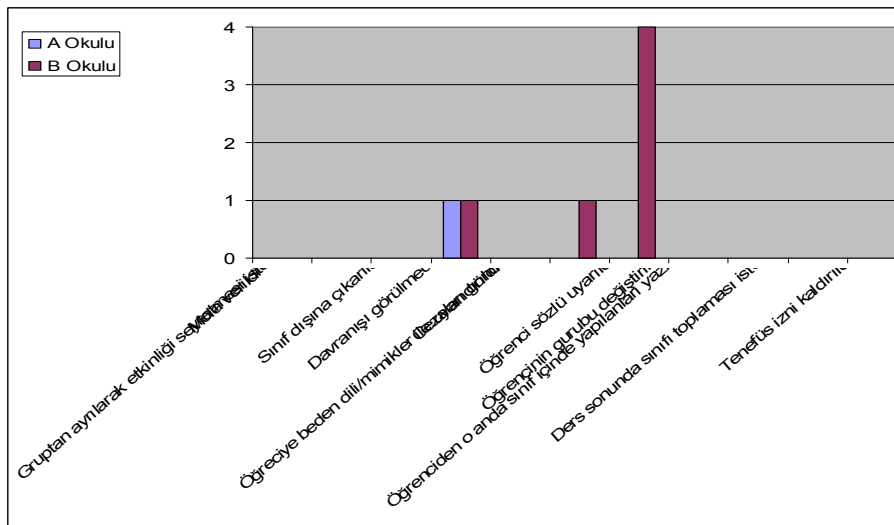
	A Okulu Öğretmeni, Ders 1:	A Okulu Öğretmeni, Ders 2:	A Okulu Öğretmeni, Ders 3:	A Okulu Öğretmeni, Ders 4:
2C-Öğretmen hazırladığı etkinlikleri uygulamadıysa sebebi nedir	Zaman yetmediği için bir sonraki hafta konu işlemeye devam edilecek.	Zaman yetersizdi.		Tek problem zaman kesinlikle bu kuramı uygulamak için yetersiz.
	B Okulu Öğretmeni, Ders 1:	B Okulu Öğretmeni, Ders 2:	B Okulu Öğretmeni, Ders 3:	B Okulu Öğretmeni, Ders 4:
2C-Öğretmen hazırladığı etkinlikleri uygulamadıysa sebebi nedir- Diğer:	Zaman yetersizdi. Öğretmen kurama hâkim değildi. Nota sürelerini bilmeyen öğrenciler için konu baştan anlatıldı. Süreler bir ders işlenmesi gereken bir konuyken, bir derse hem süre hem ölçü sıkıştırılmaya çalışıldı.	Zaman yetersizdi. Öğretmen kurama hakim değildi. Öğretmen sınıf denetimi ve yönetiminde başarısızdı. Anlamayan öğrenciler öğrenme ortamını ve öğretmeni olumsuz etkiledi. Öğretmen zaten farklı bir uygulama yapmanın sıkıntısını yaşıyordu. Öğrencilerin bir kısmı bunu keşfedip dersi kaynatmak isteyince bir ara kontrolünü kaybeden öğretmen kızgın tepkiler verdi. Daha sonra toplandı.	Zaman yetersizdi. Öğretmen kurama hakim değildi. Öğretmen sınıf denetimi ve yönetiminde başarısızdı. Zaman en önemli sorundu. Bazı müzik türleri sunumlarını yapamadılar.	Zaman yetersizdi.

DAVRANIŞLAR

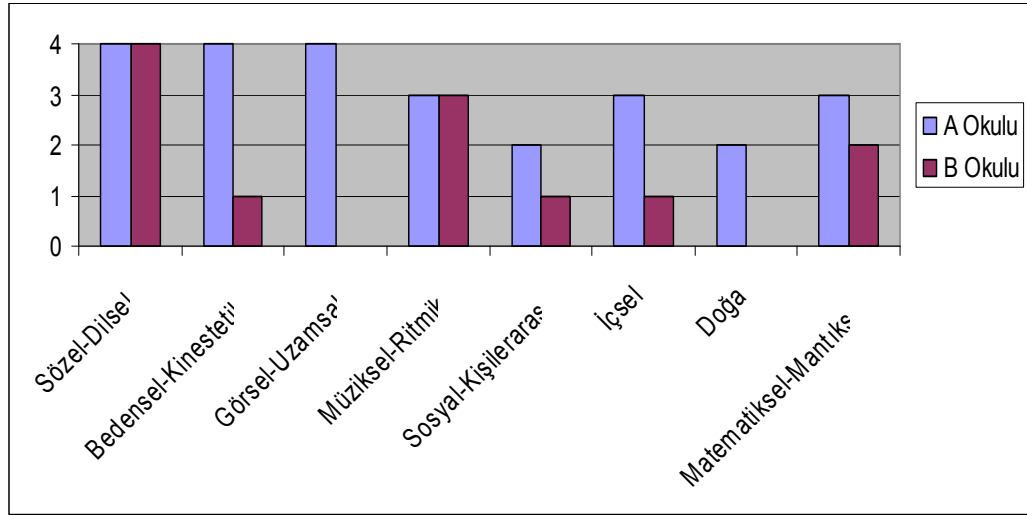

1. Uygulamalar sırasında öğrencilerin baskın zekâ alanları fark edilebiliyor mu?
2. Grup çalışmalarını ya da oyunları engelleyen öğrenciler var mı?
3. Engel unsuru olan öğrenciler için farklı bir uygulama yapıldı mı?(*)
4. Öğretmenin baskın zekâ alanında ders anlattığı gözlemlendi mi?(**)
5. Öğrencilerin uygulamalar sırasında birbirleri ile etkileşimleri olumlu muydu?
6. Öğrencilerin uygulamalar sırasında birbirleri ile etkileşimleri olumsuz muydu?
7. Seçilen aktiviteler müzik dersini farklılaştırdı mı?

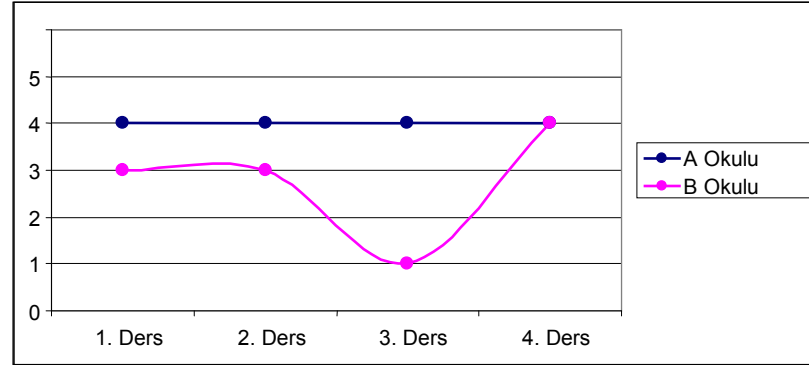
*Uygulamalar sırasında etkinlikleri bozan öğrenciler için;

****Öğretmenin baskın zekâ alanı;**

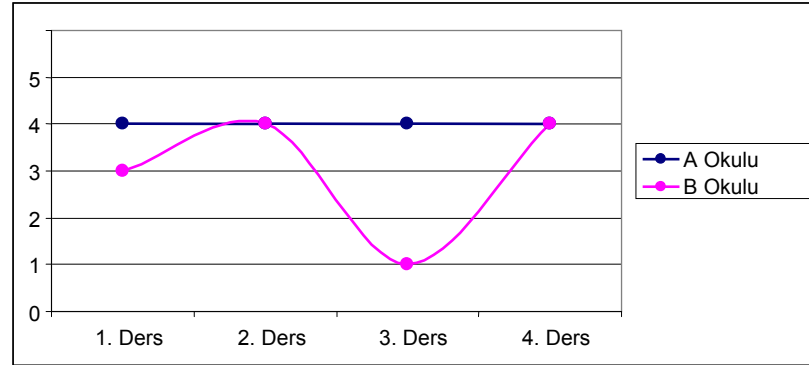

4.4.3.DEĞERLENDİRME

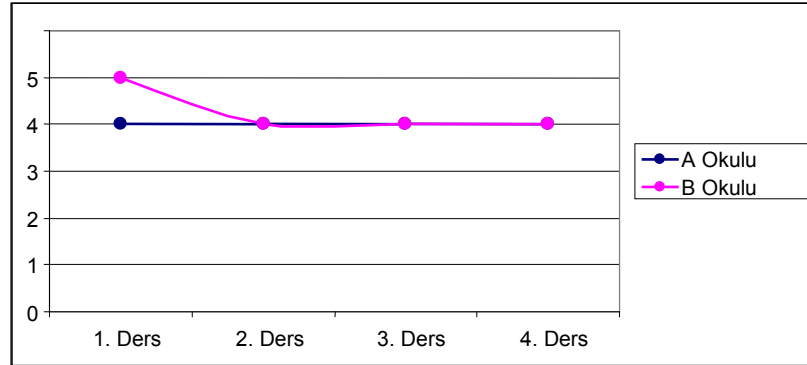
Grafik 4.57: İşlenen konuya ilişkin uygun değerlendirme soruları hazırlanmış mı?

A okulunda dersin son beş dakikasında işlenen konu ile ilgili uygun değerlendirme sorularının oluşturulduğu, B okulunda üçüncü ders işlenen *müzik türleri* konusu dışında diğer derslerde değerlendirme sorularının bulunduğu tespit edilmiştir. Hazırlanan değerlendirme sorularının geleneksel yaklaşım düzeyinde bulunduğu kuramın değerlendirme çalışmaları ile örtüşmediği sonucuna ulaşılmıştır.

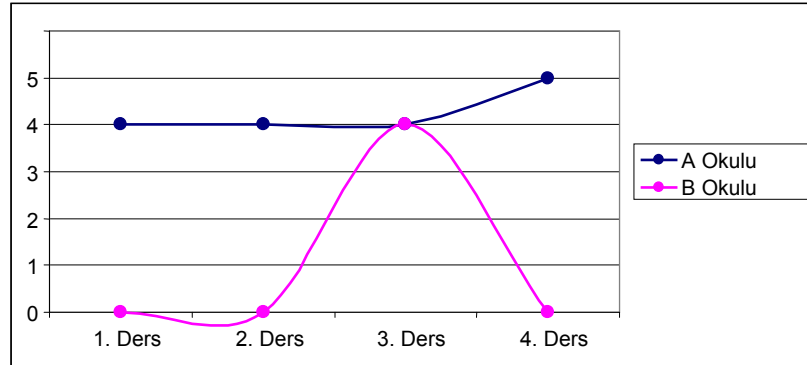
Grafik 4.58: Değerlendirme soruları bilişsel alan düzeyinde ele alınmış mı?

Performans işlevli değerlendirme sorularının bulunmadığı araştırmada bilişsel düzeyde sorulan soruların bulunduğu tespit edilmiştir. Değerlendirme sorularının büyük ölçüde bilişsel alan düzeyinde ele alındığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumun öğretmenlerin proje tabanlı eğitim ile ilgili değerlendirme çalışmalarına ilişkin yeterli bilgiye sahip olmadığından kaynaklandığı düşünülmektedir.

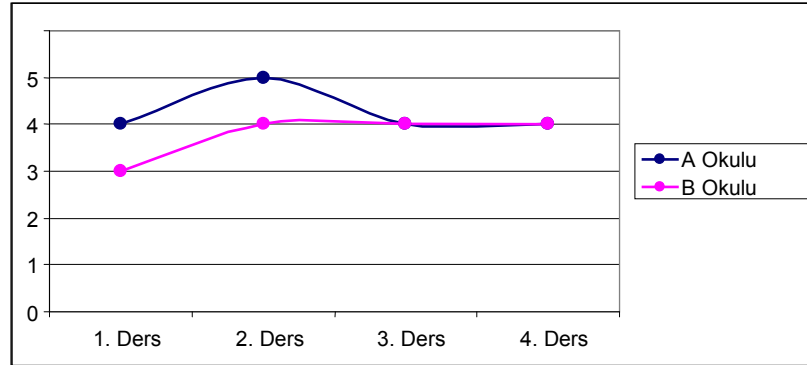
Grafik 4.59: Verilen bilgi öğrenildi mi?

Araştırmada çoklu zekâ kuramına dayalı müzik eğitimi modelinde verilen bilgilerin öğrenildiği kurama ait oyun ve etkinlikleri öğrencilerin öğrenmelerini olumlu yönde geliştirdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Grafik 4.60: Ödev ve projelerde istenilen sonuca ulaşıldı mı?

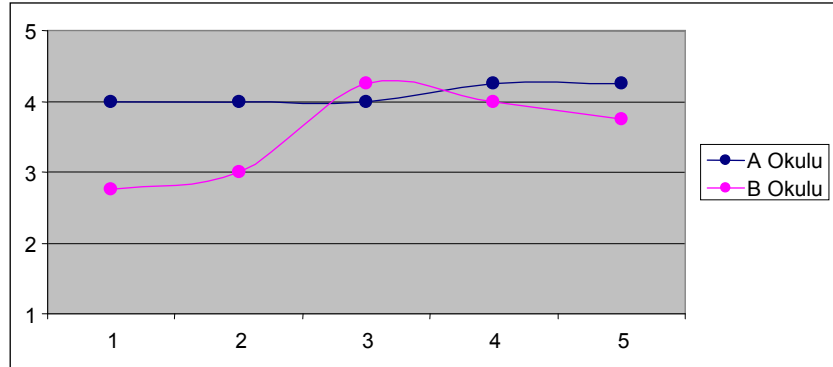
A okulunda gerçekleştirilen ödev ve projelerin öğrenmeyi olumlu yönde geliştirdiği tespit edilmiştir. B okulunda ise *müzik türleri* konusunun işlendiği üçüncü ders dışında ödev ve projeler yaptırılmamıştır. Kuramın önemli bir parçası olan projelerin öğrenci gelişiminde önemli bir rolü olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma süresinin değerlendirme çalışmalarını gözlemleyecek kadar uzun olmayışı ve bu bölümün başlı başına ayrıca incelenmesi nedenlerinden verilen ödev ve projelerde tam anlamıyla bir sonuca ulaşamadığı düşünülmektedir.

Grafik 4.61: Verilen aktivitelerde öne çıkan yada daha verimli olduğu saptanan bir zekâ alanı oldu mu?(*)

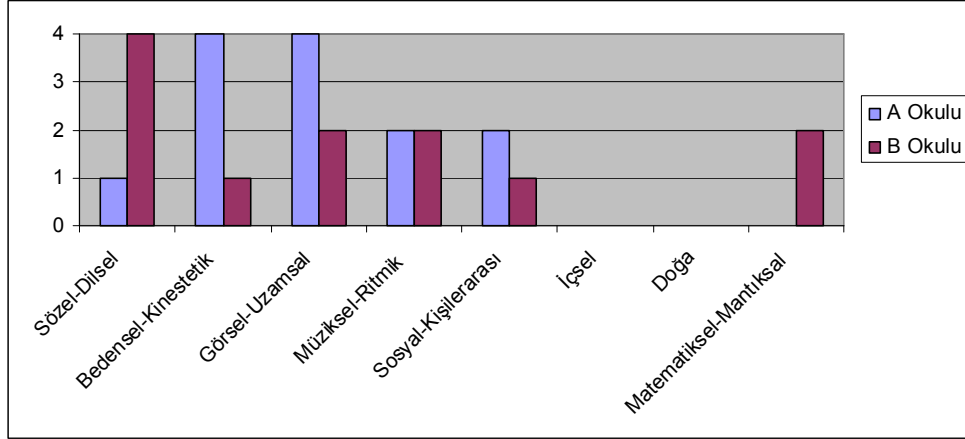
Araştırmada her iki okulda; sözel-dilsel, görsel-uzamsal ve bedensel- kinestetik zekâ alanlarının verimli bir şekilde kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu zekâ alanlarının kullanılış nedeninin öğretmenlerin sadece bu alanlarda aktivite oluşturabilmelerinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

4.4.3.1.A ve B Okullarının Değerlendirme Bölümüne İlişkin Sorularının Karşılaştırmalı Tablosu

1. İşlenen konuya ilişkin uygun değerlendirme soruları hazırlanmış mı?
2. Değerlendirme soruları bilişsel alan düzeyinde ele alınmış mı?
3. Verilen bilgi öğrenildi mi?
4. Ödev ve projelerde istenilen sonuca ulaşıldı mı?(**)
5. Verilen aktivitelerde öne çıkan ya da daha verimli olduğu saptanan bir zekâ alanı oldu mu?(*)

*** Verilen aktivitelerde öne çıkan ya da daha verimli olduğu saptanan bir zekâ alanı oldu mu?;**

Bedensel- Kinestetik, Görsel- Uzamsal ve Sözel –Dilsel Zekâ Alanlarının öğretmenler tarafından en fazla kullanılan zekâ alanları olduğu tespit edilmiş, doğa, matematiksel-mantıksal ve içsel zekâ alanları ile ilgili örneklerin kullanılmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma bulgularına dayalı olarak varılan genel sonuçlar ve öneriler verilmektedir.

5.1. SONUÇLAR

Bu araştırmada elde edilen bulgular ve onlara ilişkin yorumlar ışığında aşağıdaki sonuçlara ulaşılmış ve bu sonuçlar; ders işleme sistemi, plan hazırlıkları, ders sunumları, değerlendirme, öğrenci-öğretmen görüşleri, okulun fiziki şartları ve kuramın müzik öğretim programı ile örtüşmesi başlıkları altında toplanmıştır.

Müzik dersi işleme sistemleri ile ilgili elde edilen sonuçlar;

- Geleneksel yöntemlerle işlenen müzik derslerinde; nota öğretimi, flüt çalışmaları, şarkı öğretimi ve müzik kitaplarından konu öğretimi dışında farklı aktivitelere yer verilmediği, öğrencilerin en beğendikleri etkinlikler olarak; müzik aleti çalma, nota öğrenme, şarkı söylemeyi belirttikleri, dans, drama, yarışma ve müzikli oyunlar gibi konuların üzerinde istenildiği kadar durulmadığı sonucu ortaya çıkmıştır.
- Geleneksel yöntemle işlenen müzik derslerinde farklı ödev, grup çalışmaları ve projeler ile öğrencilerin yönlendirilmediği ve yaratıcılıklarının geliştirilmediği, buna karşın çoklu zekâ kuramına dayalı işlenen müzik derslerinde yapılan grup çalışmaları ve projelerin dersi monotonluktan kurtararak çeşitlendirdiği sonucuna ulaşılmıştır.
- Sınıf mevcutlarının kalabalık oluşu yapılan etkinlikler esnasında öğrencilere sıra gelmemesine neden olmuş ve öğrencilerin de büyük bir çoğunluğu bu durumdan olumsuz olarak etkilenmişlerdir. Çoklu zekâ kuramına dayalı işlenen müzik derslerinde tüm öğrencilerin çalışmalara katılabilmesi için hazırlanacak materyal

sayısının sınıf mevcudu göz önünde tutularak çoğaltılması gerekliliği sonucuna ulaşılmıştır.

- Geleneksel yöntemde farklı materyal ve etkinliklerin kullanılmadığı, çoklu zekâ kuramına dayalı işlenen müzik derslerinde; sınıfa getirilen materyallerin öğrencilerin yaratıcılığını ve motivasyonunu arttırdığı, materyaller ile öğrenmeyi öğrendikleri ve dersi bir oyun gibi işledikleri sonucuna ulaşılmıştır.
- Somut işlem döneminde olan bu yaş grubu öğrencilerine müzik dersine ait temel soyut kavram ve ilkelerin materyaller ile somutlaştırılarak oyun ile daha verimli olarak öğretilbildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Ders planları ve ders sunumları ile ilgili elde edilen sonuçlar;

- Öğretmenlerin kurama dayalı ders işlerken hazırlayacakları planlar için yaratıcılık içeren bir ön çalışma yapmaları gerektiği, bu detaylı çalışmayı da her öğretmenin yapamayacağı örnek planların hazırlanması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.
- Müzik öğretim programında yer alan 4. ve 5. sınıf ders konularının hedef ve davranışların birbirinden önemli farklılıklar göstermediği ve çoklu zekâ kuramına dayalı hazırlanan planların her iki sınıfta önemli ayrımlarının bulunmadığı ve nedenle her iki sınıf düzeyinde ulaşılan sonuçta belirgin farklılıklar olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
- Hazırlanan etkinliklerin zekâ alanı ile tutarlı bir şekilde kurgulanmasında konudan konuya ve öğretmenden öğretmene farklılıkların olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenin yaratıcılığının, girdiği sınıf düzeyinin gelişim özelliklerini ve beğenilerini bilmesinin zekâ alanları ile ilgili etkinlik oluşturmada önemli etkenler olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Kuramı zekâ alanlarına yönelik hazırlanan tüm aktiviteleriyle uygulayan öğretmenin bu etkinlikleri ders süresinde yetiştiremediği ve etkinlikler için hazırlanan sürelerde kısıtlamalar getirdiği sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenlerin bilişsel, devinışsel ve duyuşsal alan basamaklarına yönelik etkinlikleri zekâ alanlarıyla bütünleştirebildikleri, bilişsel alana yönelik etkinlik

geliştirmede, devinişsel alana ve duyuşsal alana göre daha başarılı, oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

- Öğretmenlerin değerdendirme soruları hazırlanırken kurama uygun çeşitlilikte ve öğrenciyi her boyutta gözlemleyecek şekilde soru hazırlamadıkları, hazırlanan soruların bilişsel düzeyde kaldığı ve öğrencilerin konu ile ilgili öğrendiklerine ilişkin performanslarının ve yaratıcılıklarının ölçülmediği sonucuna ulaşılmıştır.
- Konuya uygun seçilen materyallerin ve hazırlanan çalışma kağıtlarının öğrenmeyi olumlu yönde etkilediği, öğretmenlerin her ders için sınıf mevcuduna uygun materyal hazırlarken zorlandıkları, hazırlanan materyallerin büyük bir çoğunluğunu görsel materyallerin oluşturduğu, okulun fiziki şartlarının ve öğretmen motivasyonunun materyal hazırlamada ve materyal seçimlerinde önemli etkilerinin bulunduğı, öğrencilerin sınıfa getirilen materyaller ile eğlenerek öğrendikleri, teknolojik ekipmana sahip olan okulların bu materyalleri iyi kullanamadıkları sahip olmayan okullarda ise öğretmenin bu konuda kendi imkanlarıyla materyal edindiğı bununda çok sınırlı düzeyde kaldığı sonucuna ulaşılmıştır.
- Seçilen yöntemlerin zekâ alanları için uyarlanan aktiviteleri işleme açısından uygun olduğu, kuramı uygulama sırasında anlatım, soru-cevap, gösteri, dramatizasyon, işbaşında öğretim gibi yöntemlerin öğretmenler tarafından en çok kullanılan yöntemler olduğu, müzik öğretim yöntemlerinden orff yönteminin kuramın yapısı ile bire bir örtüştüğü, fakat okulların fiziki şartlarından dolayı ve okullardaki orff enstrumanlarının yetersizliği nedeniyle çok fazla kullanılmadığı, geleneksel yöntemlerin kuram ile bütünleştirilebileceğı sonucuna ulaşılmıştır.
- Seçilen aktivitelerin öğrenmeyi olumlu yönde etkilediğı, meslekte hizmet süresi fazla olan öğretmenlerin bu aktiviteleri uygulamakta zorlandığı, aktivitelerin uygulanışlarında öğretmenden öğretmene farklılıklar olduğu, öğretmenlerin kuramı yeni uygulamalarından kaynaklı farklı aktivite seçemedikleri ya da farklı aktivitelere planlarında az sayıda yer verdikleri, aktivite yönergelerinde açık olunmadığı ve zaman zaman bu nedenden dolayı öğrencilerin ilgilerinin dağıldığı, kafalarının karıştığı, öğrencilerin el becerilerini kullanarak katkıda

bulundukları (kes-yapıştır, çiz-boya, hikaye yazma, grafikleme, bulmaca çözme, oyun kurgulama) gibi aktiviteleri severek yaptıkları sonucuna ulaşılmıştır.

- Derse güçlü bir motivasyon ve farklı bir ısınma çalışması ile başlanmasının kuramın uygulanmasında önemli bir etken olduğu, zayıf bir başlangıç ile öğrencilerin dikkatlerinin çekilememesi durumunda zincirleme tüm dersin olumsuz yönde etkileneceği, aynı şekilde sınıfın tamamına ulaşılmadığında diğer yarısının ya da dikkati çekilmeyen öğrencilerin farklı alanlara kayabileceği (kitap okumak, arkadaşı ile konuşmak, ders dışı oyun oynamak vb.) sonucuna ulaşılmıştır.
- Çoklu zekâ kuramına dayalı hazırlanan müzik eğitimi derslerinin öğretmenlere uygulama konusunda çok farklı seçenekler sunduğu, kuramın bir çok derste olduğu gibi müzik dersi öğretim programına da çok rahat uyarlanabileceği sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenlerin grup çalışmalarını organize etmelerinde farklılıklar olduğu ve geleneksel yöntemle ders işlemeye alışmış ve alışkanlıklarında tutucu olan öğretmenlerin grup çalışmalarında sınıftaki her öğrencinin aktif oluşundan ve kontrolün zaman zaman öğrencilerin elinde oluşundan, sınıfta yaşanan düzensizlikten sıkıntı duyduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Araştırmada yapılan planlarda etkinlik bulmakta en çok zorlanılan zekâ alanları; içsel ve doğa zekâ alanı olarak tespit edilmiş, diğer zekâ alanlarında etkinliklerin bu iki zekâ alanına nazaran daha çok bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Araştırmada ders sürelerinin yetersiz oluşundan dolayı, konunun teori ve oyunlarının anlatımından sonra uygulamalar için yeterli zamanın kalmadığı, sınıfların fiziki şartlarının bazı uygulamalar için yetersiz olduğu, sınıf mevcutlarının kalabalık oluşunun kuramı uygulamada birtakım sıkıntılar ortaya çıkardığı sonucuna ulaşılmıştır.
- Uygulamalar sırasında öğretmen tutum ve davranışlarında; kurama hakim olamamaktan kaynaklı bir takım olumsuzluklar olduğu, öğretmenlerin zaman zaman klasik yöntemle anlatmaya eğilimli oldukları tespit edilmiş, son derslere doğru bu tutum ve davranışların olumlu yönde değiştiği, meslekte yeni

öğretmenlerin ise farklı yöntemler kullanmada daha istekli oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

- Öğrencilerin grup çalışmalarında birbirleriyle etkileşimlerinin genellikle olumlu olduğu, grup çalışmalarının; öğrencilerin sosyal, kişilerarası zekâ alanlarını geliştirdiği, takım çalışması ve birlikte karar verebilmenin önemini ortaya çıkardığı, çok seslilik çalışmalarına ön hazırlık olduğu tespit edilmiştir.
- Yapılan çalışmalarda; görsel- uzamsal, bedensel- kinestetik, sözel- dilsel ve sosyal-kişilerarası zekâ alanlarının öğrencilerde en çok açığa çıkan zekâ alanları olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenlerin, ders anlatımı sırasında belirgin bir şekilde; sözel-dilsel, görsel-uzamsal, bedensel-kinestetik ve müziksel-ritmik zekâ alanlarını kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır.
- Araştırmada öğretmenlerin değerlendirme aşamasında geleneksel yöntem soru kalıplarını kullanmaya devam ettiği, değerlendirme sorularının bilişsel düzeyde kaldığı ve öğrencilerin performanslarını gözlemleyecek sorular üretmedikleri, çoklu zekâ kuramına dayalı değerlendirme kriterlerinin öğretmenlerin girdikleri sınıf sayıları ve öğrenci mevcutları düşünüldüğünde uygulanmasının oldukça güç olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrenci yorumları ile ilgili elde edilen sonuçlar;

- Çoklu zekâ kuramına dayalı işlenen müzik derslerinde oluşan iletişim ve etkileşimin; öğrencilerin ortak çalışmayı öğrenmeleri, birbirlerinden eksiklerini öğrenerek tamamlamaları, yaratıcılıklarının gelişmesi ve rekabeti artırması açısından olumlu etkileri olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Somut işlem döneminde olan bu yaş grubu ile yapılan etkinliklerin özellikle nota ve tartım öğretimi konularında soyut ifadeler içerdiği ve öğrencilere somutlaştıran oyunlar ile anlatılmadığı bulunmuş, kız ve erkek öğrencilerin oyun tercihlerinde belirgin farklılıklar görülmesine rağmen yapılan etkinliklerde bu farklılıkların gözetilmediği sonucuna ulaşılmıştır.
- Geleneksel yöntemlerle işlenen dersler ile karşılaştırıldığında çoklu zekâ kuramına dayalı işlenen müzik derslerindeki etkinlikleri öğrencilerin çok farklı

ve eğlenceli buldukları, yapılan tüm grup çalışmalarında hem birlikte iş yapmaktan hem de birey olarak grup içinde kendi varlıklarının kabul edilmesinden hoşnut oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

- Öğretmenin çoklu zekâ kuramına dayalı işlenen müzik derslerinde grup çalışmalarında iyi bir rehber olamaması durumunda, yapılan etkinliklerde grup içinde belli öğrencilerin görev ve sorumluluk aldığı diğerlerinin sorumlulukları paylaşmayarak grup içinde aktif bir şekilde çalışmadıkları sonucuna ulaşılmıştır.
- Geleneksel yöntem ile karşılaştırıldığında yapmak istemedikleri etkinlikleri yapmaya zorlandıkları zaman mutsuz, yeteneksiz ve güvensiz olduklarını ifade ettikleri görülmüş, öğrencilerin kurama dayalı işlenen müzik derslerinde kendilerine güvenlerinin geliştiği, grup ile çalışma yeteneklerinin arttığı, müzik ilgilerinin ve bilgilerin arttığı, medeni cesaret kazandıkları sonucuna ulaşılmıştır.
- Çoklu Zekâ Kuramına dayalı işlenen müzik derslerinde öğrencilerin ders esnasında genel anlamda mutlu, öğrenmek için istekli ve meraklı, derse gelirken heyecanlı ve derse sürekli katılarak aktif olmaları kuramın dersi geleneksel yöntemlere oranla daha cazip ve çekici bir şekle soktuğu sonucuna ulaşmamızı sağlamaktadır.

Öğretmen yorumları ile ilgili elde edilen sonuçlar;

- Öğretmenlerin çoklu zekâ kuramı ile ilgili herhangi bir hizmet içi seminer almadıkları, kuram uygulamaları öncesinde alınan semineri; kalıplaşmış metotların dışına çıkarak öğrencileri de dersin içine aktif şekilde katması açısından olumlu, öğrencilerin ilgi ve algılamaları doğrultusunda seçenek sağladığı için son derece yararlı buldukları sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenlerin çoklu zekâ kuramı uygulamalarında gerçekleştirilen çalışmaları klasik yöntemle işlenen müzik derslerinden farklı buldukları sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenlerin, çoklu zekâ kuramına dayalı işlenen müzik derslerini planlarken, sistemli bir şekilde her zekâyâ yönelik plan yapmanın zaman kazandırdığı ve başarıyı olumlu yönde etkilediğini düşündükleri, bu planların öğretmenin derse daha profesyonelce fazla vakit ayırarak hazırlanması gerektirdiği ve bu açıdan

bakıldığında kuram için olumlu bulunduğu fakat zekâ alanlarına yönelik etkinlikler bulma açısından birtakım sıkıntılar çekilebileceği sonucuna ulaşılmıştır.

- Öğretmenlerin kurama dayalı gerçekleştirilen uygulama ve etkinlikler sırasında herhangi bir olumsuzluk ile karşılaşmadıkları, her zekâ alanına öğrencinin ilgisini toplama olanağının bulunduğu, uygulamaların öğrencilerin konuyu somut şekilde yaparak ve bizzat katılarak öğrenmesi açısından son derece yararlı buldukları fakat ders saatinin 40 dk. ile sınırlı olması ve sınıfın mevcudunun genel olarak 40 kişinin üzerinde olması nedeniyle yeterli verim alınamadığı düşüncesinde oldukları, ders süresinin arttırılması durumunda etkinliklerin son derece verimli olacağını düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenlerin; kurama dayalı işlenen müzik derslerinde yapılan değerlendirmelerin geleneksel yöntemdeki değerlendirmelerden farklı olduğunu düşündükleri, değerlendirmelerin tekdüze olmayıp öğrencilerin öğrenebilecekleri yetenekleri ve zekâ düzeyleri doğrultusunda farklı zekâ alanları çerçevesinde gerçekleştirildiği, bu değerlendirme sisteminin de öğrenci açısından daha objektif ve olumlu olduğunu düşündükleri bulunmuştur. Değerlendirmenin daha kapsamlı biçimde gerçekleştirebilmesinde ise en önemli faktörün yeterli ders saati süresi olduğu, öğretilen konularla ilgili soruların bilişsel boyutta kaldığı sonucuna ulaşılmıştır.
- Her iki okulda da müzik odalarının bulunmadığı, sınıfların ise işlenen müzik dersleri için uygun şartlara sahip olmadığı tespit edilmiş, öğretmenlerin sınıfın fiziki şartlarını kuramı işleme açısından yetersiz buldukları sonucuna ulaşılmıştır.
- Dersle ilgili materyal hazırlanması (zekâ alanlarına yönelik) konularında ise meslekte hizmet süresi fazla olan müzik öğretmenini için çalışma kağıdı ve kartonlarla uğraşmanın, zekâ alanlarına yönelik etkinlik bulmanın, konulara ilişkin oyunlar hazırlamanın zor olduğu ve birtakım alışkanlıklarını kolay bırakamadığı tespit edilmiş, kuramı öğrenme ve uygulama aşamasında yeni başlayan öğretmen ile belirgin farklılıklar olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

- Öğretmenlerin; çoklu zekâ kuramına dayalı işlenen müzik derslerinde öğrencilerin katılımlarının arttığını, derse ilgilerinin arttığını, materyallerin öğrenmeyi olumlu yönde etkilediğini, her zekâ alanına sahip öğrencinin kendi ilgi alanına uygun çalışma imkanı bulduğu için başarının arttığını, öğrencilerin ezberden kurtulup aktif şekilde derse katılmasının sağlandığını ,öğrencilerde yaratıcı fikirlerin ortaya çıktığını, öğretmende yaratıcı fikirlerin ortaya çıktığını, daha somut ve akılda kalıcı öğrenmenin gerçekleştiğini, öğrencilerin farklı yeteneklerinin (resim, tasarım, konuşma yeteneği, vb.) ortaya çıktığını düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenlerin kuramı uygularken; öğrencilerini tekdüze değerlendirmemeleri gerektiğini bir kez daha anladıkları, kalıplaşmış kuralların dışına çıkarak kendilerini değişime zorladıkları, öğrencilerin derse katılımlarında ve ders işlemlerinde daha hevesli ve daha aktif olduklarını gözlemledikleri, öğretmenin daha çok materyal hazırlayıp çalışma yapmasının hem öğretmene hem öğrenciye çok şey kazandırdığını ve öğretmeninde kendini geliştirmesi gerektiğini farkettileri sonucuna ulaşıldı.

Müzik öğretim programı ile uyumu açısından elde edilen sonuçlar;

- Araştırma tarihlerinde uygulanan müzik öğretim programını oluşturan konuların kurama göre yeniden yapılandırılması gerektiği bir konunun her sınıf düzeyinde ele alınarak her yıl tekrarlanmasının dersin işlenişine monotonluk getirdiği sonucuna ulaşılmıştır.
- Birey farklılığını, öğrenci araştırıcılığını teşvik eden, öğretimde gerçekçilik ve işlevselliğe önem veren çağdaş bir yaklaşımla müzik öğretim programının yeniden yapılandırılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

5.2. ÖNERİLER

Araştırma sonuçları doğrultusunda, araştırmaya yönelik olarak geliştirilen öneriler şunlardır;

- Kuramın müzik derslerindeki uygulamasıyla ilgili olarak, kuramı tanıtıcı öğretmen klavuz kitapçıkları hazırlanması, müzik öğretmenlerinin katılacağı ve kuramın müzik derslerindeki uygulamalarını gerçekleştirecekleri bir hizmet içi eğitim programı düzenlenmesi, ayrıca uygulama aşamasında da müzik öğretmenlerinin belli uzmanlar denetiminde kuram uygulamaları ile ilgili olarak seminerlerde biraraya gelmeleri ve yaptıkları uygulamalar ile ilgili destek almaları yönlendirilmeleri ve diğer öğretmenlerle bilgi paylaşımında bulunmaları,
- Çoklu zekâ kuramına dayalı müzik eğitimi veren uzman öğretmenlerin belirli dönemlerde okullarda müzik derslerinde çalışmalar yapmaları ve projeler üretmeleri, danışmanlık rolü üstlenerek uygulamalar sırasında gerçekleştirebilecek aksaklık ve hatalar konusunda kuramı uygulayan öğretmenlere yardımcı olmaları,
- Müzik derslerine ait çoklu zekâ planlarının (diğer derslerden farklı olacağı için) müziksel-ritmik alanın geniş tutularak farklı bir müzik dersi plan formatının geliştirilmesi,
- Çoklu zekâ kuramına dayalı müzik eğitimi modeli uygulamaları öncesinde okul yönetimi, aile, uygulayacak öğretmen ve öğrencinin konu hakkında bilgilendirilerek eğitilmesi ve ortak kararlar alınması,
- Kuramın il şartlarına göre ve il özelliklerine göre her bölgede farklı bir şekilde ele alınarak yeniden yapılandırılması ve kuramı uygulayacak olan müzik öğretmenin yaşadığı bölgenin tüm özelliklerini bilerek kuramı uygulaması,
- Yaratıcı düşünmenin zengin ortamlı koşullar barındıran sınıflara ihtiyacı olduğundan yola çıkarak kuramı uygulayacak okulların; fiziki yapılarının, sınıf dizaynlarının, teknik donanımlarının, materyal geliştirme birimlerinin, yeterli enstrüman, cd, dvd, teyp, vb araçlarının kuramı uygulayabilmek için var olması,

- Sınıf mevcutlarının kuramı uygulayabilecek sayıda en fazla 25 olması ve daha kalabalık sınıfların olmaması (yapılan akktivitelerin her öğrenci ile çalışılması ve sağlıklı sonuç alınabilmesi için),
- Eğitim fakültelerinin sınıf öğretmenliği alanında sınıf öğretmenlerine çoklu zekâya dayalı müzik dersi işleme metoduna yönelik eğitim verilmesi,
- Müzik ders kitaplarının konulara göre etkinlik odaklı oluşturulması ve her düzeyde bu etkinliklerin farklılaştırılması, ders kitaplarının; öğretmen kitabı, öğrenci kitabı, etkinlik ve çalışma kağıtları örnek kitapları, materyal setleri (oyunlar, örnek çalışmalar, cd ve dvd'ler) olarak dört ayrı grupta tasarlanması hazırlanılacak materyal örneklerinin öğretmenlerde bulunması ve materyal geliştirme birimlerinde geliştirilmeleri,
- Üniversitelerin müzik öğretmenliği ana bilim dallarında kurama dayalı müzik eğitimi modeli konusunun ders olarak ele alınması ve içerik yönünden geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapılması ve konu ile ilgili uzman öğretmenler yetiştirilmesi,
- Araştırma sonucunda oluşturulan anket ve gözlem formlarının genele yansıtılacak bir araştırma için uygun bir ölçek olarak kullanılabileceği ve farklı sosyo- ekonomik düzeylerdeki okullarda ve illerde denenebileceği, bu denemeler ile öğretmen ve öğrenci görüşlerinin alındığı niteliksel çalışmaların yapılması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- ALKAN, C. (1977). **Eğitim Teknolojisi Kuramlar ve Yöntemler**. Ankara: Yargıçoğlu Matbaası
- ALLEN, D. (1997). **The Effectiveness of Multiple Intelligence Approach In a Gifted Social Studies Classroom** : Georgia College & State University
- ARMSTRONG, T. (1994). **Multiple Intelligence in the Classroom**. Alexandria, ASCD
- ARMSTRONG, T. (2000). **Multiple Intelligences In The Classroom**. Alexandria, VA: Association For Supervision and Curriculum Development.
- ASHER, J. (1996). **Beyin aktarımı**. (Ders Notları)
- BACANLI, H. (2000) **Eğitim Psikolojisi**, Akara: Alkım Yayınevi
- BAŞARAN, İ. Ethem. (1992). **Eğitim Psikolojisi** .Ankara:Kadıoğlu Matbaası
- BAŞBAY, A. (2000). **Çoklu Zekâ Kuramına Göre Eğitim Programlarının ve Sınıf İçi Etkinliklerin İncelenmesi**. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- BRUALDI, C. (1996) **Multiple Intelligences : Gardner's Theory**
<[http:// www.ed.gov/ databases/ ERIC DIGEST/ ed. 410226.html](http://www.ed.gov/databases/ERIC_DIGEST/ed.410226.html)>
- BRUETSH, A. (1995). **Multiple Intelligences Lesson Plan Book**. J.D
- CAMPBELL, D. and CAMPBLE, L. (1996). **Teaching and Learning Through Multiple Intelligences**. Needham heights, Mass. Allyn ve Bacon collage Division of Simon and schuster.)
- CAMPBELL, L. (1996). **Teaching and Learning through Multiple Intelligence**. Simon&Schuster Company, Needham Heights, Massachusetts, 02194
- CAMPBELL, L. (1997). **How Teachers Interpret MI Theory**. Educational Leadership, September
- CHAMPBELL, L. ve CHAMPBELL, B. (1999). **Multiple Intelligences and Student Achievement: Success Stories from Six Schools**. Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development
- CHECKLY, K. (2000). **Çoklu Zekâ Kuramı Üzerine Howard Gardner ile Söyleşi**. (Çeviren:Süleyman Tarman). Yaşadıkça Eğitim(65),10
- CHECKLY, K. (1997). **The First Seven..... and The Eight: Aconversation with Howard Gardner** Educational Leadership.
- CÜCELOĞLU, D. (1991). **İnsan ve Davranışı**. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- DAVIS, J. M. (1999). **Multiple Intelligence in the Early Childhood Clasroom**. Web: <[http:// galstar.com/ Davii/mi.htm](http://galstar.com/Davii/mi.htm)>

- DEMİREL, Ö. ve ŞAHİNEL, S. (1999). **Çoklu Zekâ Kuramı ve Düşünme Becerileri ile İlköğretim 4. Sınıf Türkçe Derslerinde Tümüleşik Dil Becerilerinin Geliştirilmesi** . Dil Dergisi, No: 80.
- DEMİREL, Ö. (2000). **Plandan Uygulamaya Öğretme Sanatı**, Ankara: Pegem Yayıncılık
- DEMİREL, Ö. (2001). **Eğitim Sözlüğü**, Ankara: Pegem Yayıncılık
- DİLLİ, R. (2003). **Çoklu Zeka Kuramının Sanat Eğitimi Derslerinde Kullanımı**. (Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Anabilim Dalı). Ankara
- DURIE, R. ve GARDNER, H. (1997). **Multiple Intelligence and interview with Howard Gardner**. Zephyry Press <<http://www.zephyrypress.com/gardner.html>>
- EDWARDS, A. (1997). **The Eight Intelligence**. <<http://education.canberra.edu.au/postgard/ss/students/frances/Frances.htm>>
- FELMAN, S. R. (1997). **Essentials of Understanding Psychology**. New York: McGraw Hill.com.
- FİDAN, N. (1985). **Okulda Öğrenme ve Öğretme**. Ankara: Alkım Yayınları.
- FRAENKEL, J. ve Wallen, N. (2000). **How to Design and Evaluate Research in Education**. (4th Edt.) Boston: McGraw-Hill.
- GAGNE, M. ve GALSER, R. (1987). **Foundations in Learning Research**. Gagne, M.R.(Ed.). Instructional. Technology Foundations. Lawrence Erlbaum Associates, Inc. U.S.A.
- GARDNER, H. (1983). **Zihin Çerçevesleri**. (Birinci baskı) Çeviren: Ebru Kılıç. İstanbul:Alfa Basım Yayım Dağıtım
- GARDNER, H. (2006). **Eğitilmiş Akıl**. (Birinci baskı). Çeviren: Özden AKBAŞ. İstanbul: Yayıncılık Matbaası.
- GÖZÜTOK, D. (2001) **Başkent Üniversitesi Ayşe Abla Koleji Okullarında Çoklu Zekâ Kuramı Uygulamaları**. Ankara: Siyasal Yayıncılık.
- HOERR, T. (1994) **Frag Ballets and Musical Fractions**. Educational Leadership September:32-33
- KAGAN, S. ve KAGAN, M. (1998). **Multiple Intelligence**. The complete MI Book. Kagan cooperative Learning. Pub.
- KARASAR, N. (2005). **Bilimsel Araştırma Yöntemi**. 15. Baskı Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- KISAKÜREK, M. (1983) **Eğitim Programlarının Hazırlanması ve Geliştirilmesi**, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, Cilt 16: 219-243, Ankara: Sevinç Matbaası

- KİRİŞLİOĞLU, O. (2002). **Sanat Eğitimi (Görmek, Öğrenmek,Yaratmak)**. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- MADİ, B. (2006). **Öğrenme Beyinde Nasıl Olur?** Birinci Baskı. İstanbul: Yaylacık Matbaası.
- MAYER, M. (1997). **The Greening of Learning: Using The Eight Intelligence**. Educational Leadership, September:32-33
- NICHOLL, M. ve ROSE, C. (2000). **Test Your Self- How Are You Smart?**. Web. <[http:// accelerated learning.Net](http://acceleratedlearning.Net)>
- ÖZ, M. ve MICHAEL, F. (1992). **The Owner's Manual, Senin Kullanım Klavuzun**. Boyut Matbaacılık. Aş.
- RICKETT, D. (2000). **Multiple Intelligence in Practice**. <[http://www.gses.K12.in.us/23n4/LRSH11 multiple.html.LRSH/V](http://www.gses.K12.in.us/23n4/LRSH11multiple.html.LRSH/V)>
- SABAN, A. (1998). **Öğrenme Öğretme Süreci**. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- SABAN, A. (2005). **Çoklu Zekâ Teorisi ve Eğitim**. Ankara:Nobel Yayın Dağıtım.
- SENEMOĞLU, N. (2000). **Gelişim, Öğrenme ve Öğretme Kuramdan Uygulamaya**, Ankara: Gazi Kitapevi
- SELÇUK, Z. (1999). **Gelişim ve Öğrenme**. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- SELÇUK, Z. (2002). **Çoklu Zekâ Uygulamaları**. Ankara:Nobel Yayın Dağıtım
- ŞEMİN, R. (1972). **Zekânın Değerlendirilmesi**. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları
- TARMAN, S. (1998). **Çoklu Zeka Teorisi ve Zekânın Yedi Türü**. Yaşadıkça eğitim(58),15
- TOKER, F. ve diğ. (1968). **Zekâ Kuramları**. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Dairesi Araştırma ve Değerlendirme Bürosu
- TOMLINSON, C. (1999). **The Differentiated Classroom: Responding To The Needs Of All Learners**. Alexandria : association for supervision and curriculum development.
- TÜRK DİL KURUMU SÖZLÜĞÜ. <<http://www.tdk.gov.tr> >
- UÇAN, A. (1994). **Müzik Eğitimi**. Ankara:Kurtuluş Matbaası
- VARIŞ, F. (1996). **Eğitimde Program Geliştirme : Teori ve Teknikler**, Ankara: Alkim Yayıncılık
- VURAL, B. (2005). **Öğrenci Merkezli Eğitim ve Çoklu Zeka**. Birinci Baskı. İstanbul: Bilge Matbaacılık.
- YALIN, H. (2005). **Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme**. 14. Baskı. İstanbul: Nobel Basımevi.

- YAVUZ, K. (2001), **Özel Ceceli Okulları Yayınları Eğitim Dizisi**, Se-Ba Ofset Ltd Şti.
- YAVUZ, K. (2005). **Aktif Öğrenme Yöntemleri**. Ankara: Meter Matbaası
- YEKOVICH, F. (1993). **Current Issues in Research on Intelligence**.
<[http://www.ed.gov/databases/ERIC Digest](http://www.ed.gov/databases/ERIC_Digest)>
- YILDIRIM, A. ve Şimşek, H. (2005). **Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri**. Ankara. Sözkese Matbaası. Baskı 5.
- WAHL, M. (1999). **Math For Humans Teaching Math Trough 8 Intelligences**. Langly, Washington: Lun Learn Press
- WALTERS, J. (1992). **Aplication of Multiple Intelligence Research in Alternative Assessment**. Proceedings of the Second National Research Symposium on Limited English Proficient Student Issues: Focus on Evaluation and Measurement . OBEMLA .
<<http://www.ncbe.gwu.edu/ncbepubs/symposia/vol1/application.htm>>

EKLER

Ek-1

ÖRNEK DERS PLANLARI VE ÇALIŞMA KAĞITLARI

Ders:
Sınıf:
Ünite:
Konu:

Tarih:
Süre:

Hedef ve Davranışlar:

Yöntem ve Teknikler:

Öğretme ve öğrenme etkinlikleri:

☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐

Zeka Alanları:

S/D:

D.:

S/K:

M/M.:

İ.:

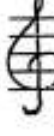
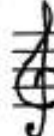
G/U.:

B/K.:

Kullanılacak Materyaller:

☐ Kaset	☐ C.D	☐ Vur.Çal.
☐ Tepegöz	☐ Teyp	☐ Org
☐ Piyano	☐ Yar. kitap	☐ Blk.Flt.
☐ Video-TV	☐ Çal.Kağıt.	☐ Kostüm
☐ Kırt.Malz.	☐ Kay.Kitap.	☐ Diğer

Müziksel/Ritmiksel :

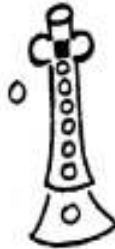

NOT: Öğretilecek şarkının notaları, ritim kalıpları, diziler veya öğretilecek notalar bu bölüme yazılacak.

Değerlendirme:

Blok Fülüt Çalışmaları:

Haz: Özge Çongur.

Ders: Müzik**Sınıf:** 4-A/5-A (Mamak İlköğretim Okulu)**Ünite:** Müziğimizde Ses**Konu:** Müziğimizde Kullandığımız Seslerin Adlandırımı, Yazılımı ve Süreleri**Tarih:****Süre:**40 + 40 dk.**Hedef ve Davranışlar (Kazanımlar)**

A-4 Seslerin dizekte yerlerini tanıyabilme.

D-1Notaların dizekte yerlerini söyleme.

Yöntem ve Teknikler: Anlatım,

Soru- Cevap, Öykülendirme, Grup

Çalışmaları

Öğretme ve öğrenme etkinlikleri:

1

Dizek apartmanında yaşayan 7 aile varmış; Do ailesi bodrum katta, Re ailesi onun üzerindeki ara katta, Mi ailesi 1. katta, Fa ailesi 1. ara katta, Sol ailesi 2. katta, La ailesi 2. ara katta, Si ailesi 3. katta oturuyorlarmış. Şimdi ben Do ailesine misafirlige gidicem ama hangi kattaydı unuttum bana kim tarif edebilir?

2

Müzikal (Notah) bardaklar

deneyi: 7 ayrı bardak içine farklı miktarlarda su konularak do remi fasol la si sesleri oluşturulur ve bir parça çalınır.

4

Öğrenciler nesi var sorusunu sorar ve öğretmen; çengeli var, sapı var, içi boş, sapı yok vb. açıklamalar ile notaların şekillerinin tarif eder.

6

Hafıza Kartları Oyunu: Notaların dizekte yerlerini gösteren ve diğer eşininde de notanın yazıldığı ikili kare kartlardan 7 çift hazırlanır ve tüm kartlar ön yüzleri gözükmeyecek şekilde kapatılır. Her öğrenci 1 kart seçer ve o kartın eşini diğerleri içinden bulmaya çalışır. En çok kart toplayan kazanır.

Kullanılacak Materyaller:☐ Kaset ☐ C.D ☐ Vur.Çal.☐ Tepegöz ☐ Teyp ☐ Org☐ Piyano ☐ Yar. kitap ☐ Blk.Flt.☐ Video-TV ☐ Çal.Kağıt. ☐ Kostüm☐ Kırt.Malz. ☐ Kay.Kitap. ☐ Diğer**Zeka Alanları:**

S/D: Notaların bir öyküyle dizekteki yerlerinin anlatılması. (1)

D.: Do, Re, Mi, Fa, Sol, La, Si seslerinin doğadaki hangi seslere benzeyebileceğinin araştırılması. İçerisine farklı miktarlarda su konulmuş bardaklarda bu seslerin oluşturulması (2)

S/K: Notaların Şekil özelliklerinin kavranabilmesi için 'Nesi var?' oyununun oynanması. (4)

M/M: Dizek apartmanında yaşayan notaların oturdukları katların çizgi grafik ile gösterilmesi (notalar farklı sıralamalara sokularak bu grafiklerin şekilleri değiştirilebilir) (3)

i: 'İlkbahar ve Notalar' isimli öykünün çalışma kağıtlarının (**Çalışma Kağıdı No:1**) öğrencilere dağıtılması, öykünün okunması. Notaların boyanması. (5)

G/U: Notaların sürelerine göre bir afiş tasarlanması. Afişin sınıfa asılarak açıklanması ve incelenmesi. Bizim büyük ailemiz isimli materyalin tanıtılması(ek-5:uygulama resimleri dosyası) (7)

B/K: Notalı Hafıza Kartları Oyununun oynatılması. (6)

Ders: Müzik**Sınıf:** 4-A/5-A (Mamak İlköğretim)**Ünite:** Müziğimizde Vuruş- Ölçü**Konu:** Şarkılarımızda Oyun müziklerimizde vuruş- zaman ve Nota süreleri**Tarih:****Süre:** 40 +40 dk.**Hedef ve Davranışlar:**

A-1 Şarkılarda ve oyun müziklerinde vuruş ile zaman arasındaki ilişkiyi farkedebilme.
 D-1 Birim vuruşun birim zaman olduğunu söyleme.
 Notaların sürelerini kavrayabilme.

Yöntem ve Teknikler:

Anlatım, Soru- Cevap, Dramatizasyon,
 Kulaktan Şarkı Öğretimi

Öğretme ve öğrenme etkinlikleri:

Bir önceki ders anlatılan konular hatırlatılır ve süre konusu ile ilgili oyunlar oynanacağı söylenir.

- 1 Su damlaları, ayak sesleri(koşma, yürüme), kuş sesleri(ağaçkakan, guguk kusu vb.)
- 2 Çalışma kağıtları dağıtılarak konser hikayesi okunur. Hikayedeki örnekler incelenir. Bir vuruşluk nota ve birim zaman temel alınarak süre kavramı ip oyunu ile anlatılır. (İp oyunu: Ek-5 Etkinlik örnekleri)
- 3 İpler en kısıdan en uzuna farklı boylarda kesilir ve nota sürelerinin işaretlerinin karşısına defterlere yapıştırılır: (Çeyrek: — Yarı: — Tam: — vb.) Parmaklar bu ipler üzerinde tutularak belirlenen notalar çalınır. Bu uzunluklara göre her süre için farklı büyüklüklerdeki kareler kesilir.
- 5 Tırtıl oyununda farklı nota süreleri ve notaların adları numaralı karelerde yazılıdır. Her öğrenci piyonunu zar atarak bu kareler üzerinde ilerletir ve karelerdeki soruları cevaplar.
- 7 Yere sek sek kareleri çizilir içine nota süreleri yapılır ve sek sek oynanırken her basılan karedeki notanın kaç vuruş olduğu söylenir.)

Kullanılacak Materyaller:

☐ Kaset	☐ C.D	☐ Vur.Çal.
☐ Tepegöz	☐ Teyp	☐ Org
☐ Piyano	☐ Yar. kitap	☐ Blk.Flt.
☐ Video-TV	☐ Çal.Kağıt.	☐ Kostüm
☐ Kırt.Malz.	☐ Kay.Kitap.	☐ Diğer

Zeka Alanları:

S/D: Konser hikayesinin anlatılması ve hikayeye bağlı olarak birim vuruş, birim zaman terimlerinin öğretilmesi. (2)

D.: Çevredeki ve doğadaki seslerin sürelerinin kaç vuruş olabileceğinin söylenmesi. (1)

S/K: ‘Tırtıl Oyunu’ nun oynanması. (5)
 (Oyunun açıklaması: Ek-5)

M/M: Verilen hikaye içinde geçen nota sürelerinin hesaplanması, hikaye sonundaki alıştırmanın yapılması (Çalışma Kağıdı No:2).(4)

İ.: Notaların sürelerinin konuşma topu yardımıyla konuşturulması.(6)
 (uygulama fotoğrafları: Ek-5)

G/U.: Konser hikayesinde yer alan nota sürelerinin kartlarının kesilmesi ve hikaye için hazırlanması. Süre kavramını geliştirmek için ‘ip oyunun’ (Ek-5:Etkinlik örnekleri) oynatılması.(3)

B/K.: ‘Sek sek ve mektup zarfı oyunları’ nın oynanması.(7)
 (Mektup zarfı oyunu: Ek-5)

Ders: Müzik
Sınıf: 4-A/5-A Teğmen Kalmaz İlköğretim Okulu
Ünite: Müziğimizde Vuruş- Ölçü
Konu: Ölçünün Tanımı ve Kullandığımız Çeşitli Ölçüler

Tarih:
Süre: 40 + 40dk.

Hedef ve Davranışlar:

A-2 Ölçüyü tanımlayabilme
 D-1 Şarkılarda ve oyun müziklerinde vuruş kümelerinin birbirine eşit sayıda vuruşlardan oluştuğunu söyleme.
 A-3 Bildiği şarkılardaki ölçü türlerini tanıyabilme.
 D-1,2, Ölçünün birimini ve birim sayısını söyleme.

Yöntem ve Teknikler:

Dramatizasyon, Anlatım, Soru- Cevap

Öğretme ve öğrenme etkinlikleri:

- 1 Notaların okulunda her nota sürelerine göre farklı sınıflarda okumaktadır. Okulun birinci katında çeyrek vuruşlar, İkinci katında sekizlikler, 3. Katında dörtlükler ve 4. katında birlik notalar okumaktadır. Okulun sınıfları en fazla 4 vuruş alabildiği için her sınıfta en fazla 4 vuruş bulunmaktadır.(Ek-5:Uygulama resimleri)
 Şeklindeki bir giriş ile nota sürelerinin vuruş kümelerine nasıl ayrılacağı anlatılır.
 Öğrencilere eğer sınıflar 3 vuruşluk notalar alabilseydi ne tür nota süreleri ve susları kullanacakları sorulur.
 - 2 Nota Okulunun öğretmeninin bir oyun sergilemek istediği ve bu oyunda her sahnede eşit sürede nota biriminin kalacağı ve belli bir süre sonra perdenin kapanacağı anlatılır. Öğrencilere sahne kartonunda verilen farklı sürelerle bu ölçüleri oluşturmaları söylenir.
 - 5 Üzerinde dönebilen bir okun ve ölçü sayılarının bulunduğu karton materyalde bir öğrenci oku çevirir ve ok hangi ölçü sayısında durursa öğrenciler çalışma kağıdında o ölçü sayısını temsil edebilecek ölçülerin yanına bu sayıyı yazar.
- Her öğrenciye üzerinde farklı nota sürelerinin bulunduğu flaş kartlar verilir ve her öğrenci bu kartları formasına iğneler. 10 kişilik gruplar oluşturulur ve her grup verilen ölçü sayısına göre farklı dizilişler ile ölçüleri meydana getirirler.

Kullanılacak Materyaller:

☐ Kaset	☐ C.D	☐ Vur.Çal.
☐ Tepegöz	☐ Teyp	☐ Org
☐ Piyano	☐ Yar. kitap	☐ Blk.Flt.
☐ Video-TV	☐ Çal.Kağıt.	☐ Kostüm
☐ Kırt.Malz.	☐ Kay.Kitap.	☐ Diğer

Zeka Alanları:

S/D: Ölçü kavramları verilmeden önce ölçü konusu ile ilgili **Sahnedeki Notalar** öyküsünün anlatılması. (2)
 (Ölçü, Ölçü sayısı, Ölçü çizgisi kavramlarının anlatılması.)

D.:

S/K: Ölçü Sayıları oyununun oynatılması. (5)(Çalışma kağıdı no:5)

M/M: Çalışma kağıtlarında verilen ölçü sayısına göre eksik olan nota sürelerinin tamamlanması.(4) (Çalışma kağıdı no:3)

İ.: Ölçü ile ilgili çalışma kağıtlarının cevaplanması.(3)(Çalışma kağıdı no:4)

G/U.: Notaların Okulu afişinin tahtaya asılması ve okul içinde farklı sınıflarda okuyan nota öğrencilerin sınıfa tanıtılması.(1) (Ek-5: Uygulama Ftgrf.)

B/K.: 'Ölçü oluşturma' oyununun oynatılması.(6)

Çalışma Kağıdı No:1
Mamak İlköğretim Okulu

Haz.: Gül Tuluğ

İLKBAHAR VE NOTALAR

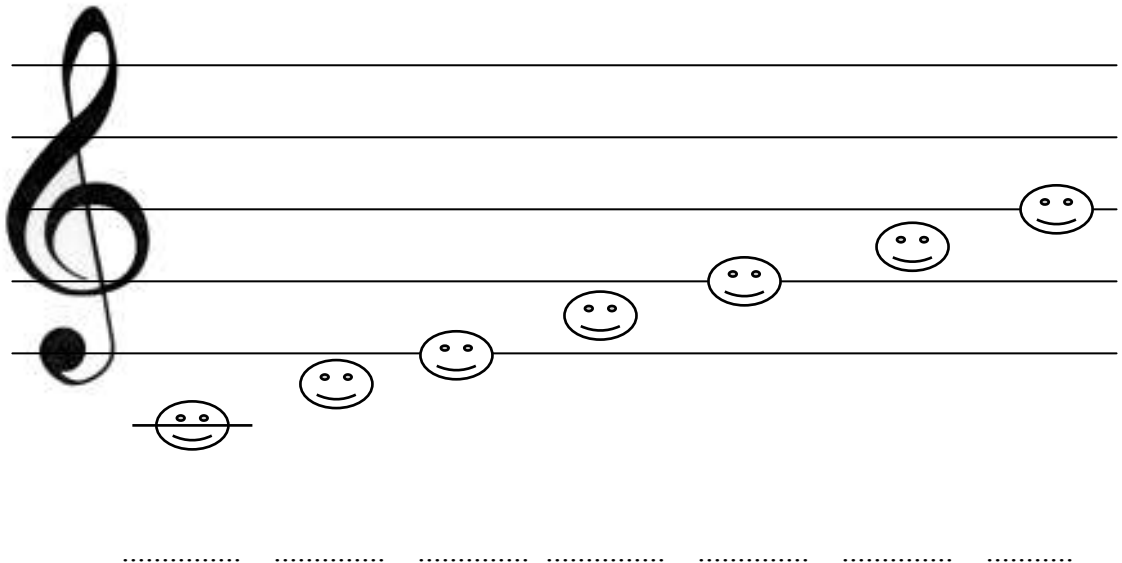
Bahar gelmişti. Yeryüzünün beyaz örtüsü kalkmış, her yer yeşile bürünmüştü. Notalar neşe içindeydiler. Birden yağmur yağmaya başladı. Hepsi çığlık çığlığa oradan oraya koşuyorlardı. Kısa süre sonra yağmurun dinmesiyle muhteşem bir gökkuşağı gökyüzünü boydan boya kaplamıştı. Do neşeyle bağırdı en sevdiğim renk! Sarı!! Re gökkuşağından gözlerini ayırmadan heyecanla ‘-Benim en sevdiğim renk de yeşil’ dedi.

Diğer notalarda ardı ardına sevdikleri renkleri söylediler; mi: maviyi, fa: moru, sol: kırmızıyı, la: turuncuyu si notasıda:..... sevdiğini söyledi. Hep birlikte baharın coşkusunu yaşıyorlardı. Sol: ‘- Keşke hepimizi sevdiğimiz renklere boyayan biri olsaydı’ dedi. Bu fikri alkışladılar ve sol notasını tebrik ettiler. Peki notaları sevdikleri renklere kim boyayacak ve adlarını kim yazacaktı? Do gülümsedi ve tabiki çocuklar dedi. ‘-Onlar bizi mutlu edebilirler.’ Hepsi büyük bir sevinç ile şarkı söyleyerek baharı kutladılar.

‘-Biz notalar hep böyleyiz.
Durmadan şarkı söyleriz.
Kolkola girer eğleniriz.
Şarkı söyler neşeleniriz’

Notaların dileklerini gerçekleştirelim ve sevdikleri renklere boyayalım. Adlarını yazmayı unutmayalım.

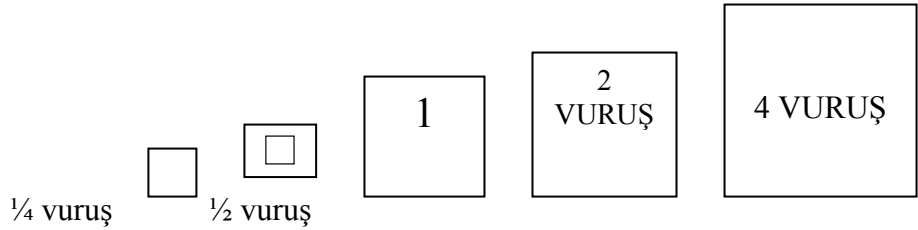

Çalışma Kağıdı No:2
Mamak İlköğretim Okulu

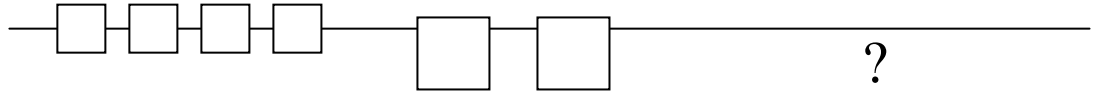
Haz.:Gül TULUĞ

KONSER

Nota vuruşları konser vermek için bir şehre gitmişler. Kalacakları otele vardıklarında, biran önce dinlenip akşamki konsere hazırlanmak istiyorlarmış. En küçük olan çeyrek vuruşlar; ‘-Biz çok yorulduk biran önce uyumak istiyoruz’ demişler. Bir vuruşluk nota durun bakalım hangimiz hangi odada kalıcaz bir belli olsun demiş. Görevli telaşlanmayın sizlere vereceğim kartlar ile her vuruş kendi yatağını bulacak demiş. Her vuruşun kart boyu farklıymış; örneğin çeyrek vuruş en küçük kartı alırken, dört vuruşluk nota en büyük kartı almış. Hepsı neşe içinde kartlarını alarak odalarına çıkmışlar. Birinci odada toplam 4 vuruş olacak şekilde notaları odalarına yerleştirdim sizde diğer odaları odanın kaç vuruşluk olduğuna bakarak yerleştirir misiniz.

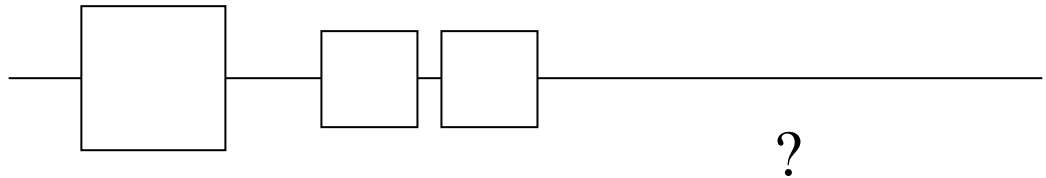

Örnek: Birinci odada toplam **dört vuruş** kalabiliyor. Farklı süreleri kullanarak birinci odaya 2 vuruşunu yerleştirdim 1. Odada geriye 2 vuruş daha kaldı onu ve diğer örneklerdeki odalarda kaçar vuruş kaldığını siz bulun.

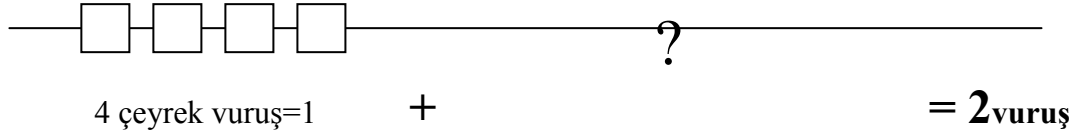
$$4 \text{ çeyrek vuruş} = 1 \text{ vuruş} + 2 \text{ yarım vuruş} = 1 + 2 = 3 \text{ vuruş}$$

2. odada toplam **3 vuruş** kalıcak. Sence hangi nota sürelerinin kartları kullanılabilir?

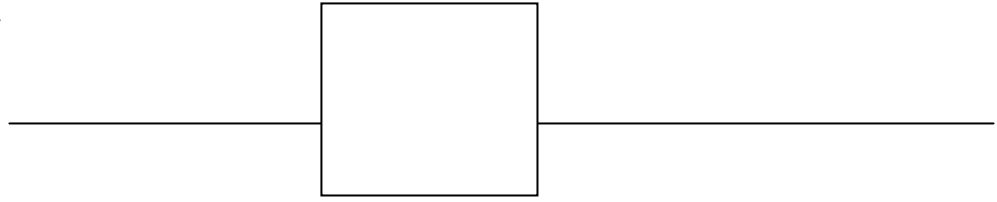

$$1 \text{ vuruş} + 2 \text{ yarım vuruş} = 1 + 2 = 3 \text{ vuruş}$$

3. Odada sadece **2 vuruş** kalacak.

Aşağıdaki odalarda şekillere bakarak bir odada kaç vuruşluk notalar olduğunu yazınız.

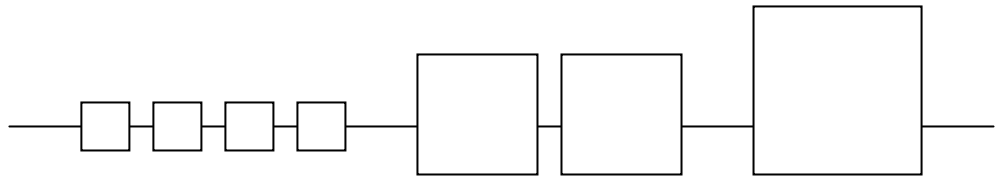

..... vuruş

..... vuruş

.....vuruş

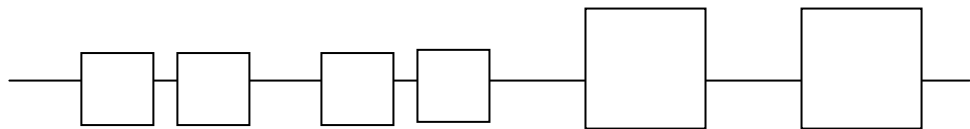

.....

.....

.....

.....vuruş

.....

.....

.....

.....

.....vuruş

Çalışma Kağıdı No:3

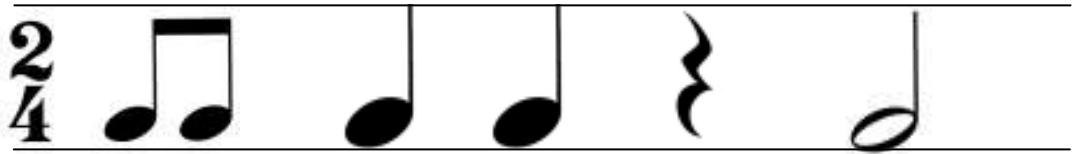
Konu Ölçü Sayıları

$\frac{2}{4}$ ____	$\frac{4}{4}$ ____
$\frac{2}{4}$ ____	$\frac{4}{4}$ ____
$\frac{3}{4}$ ____	$\frac{6}{8}$ ____
$\frac{3}{4}$ ____	$\frac{6}{8}$ ____

Verilen ölçü sayılarına göre eksik olan nota sürelerini tamamlayınız

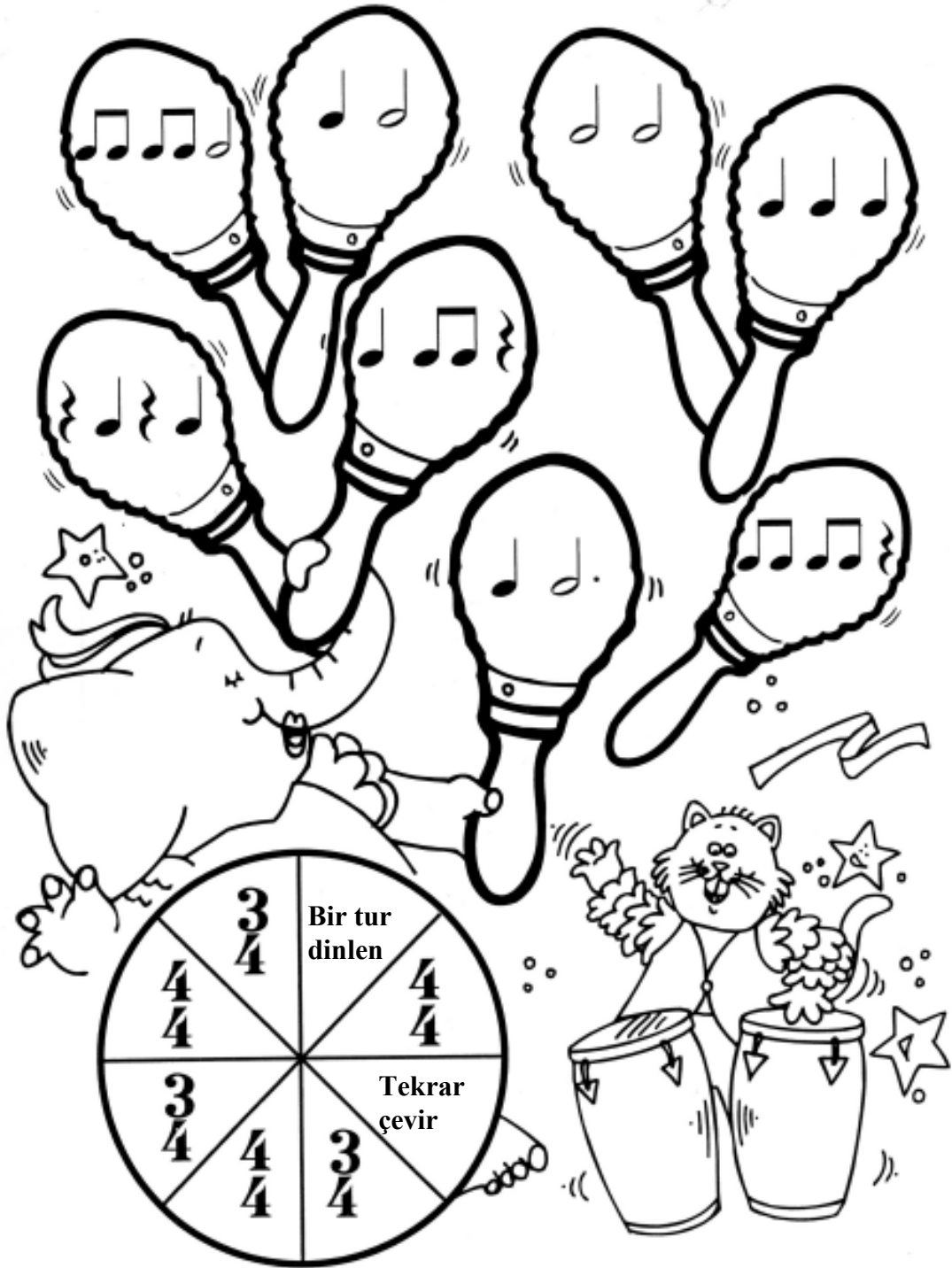
Çalışma Kağıdı no: 4

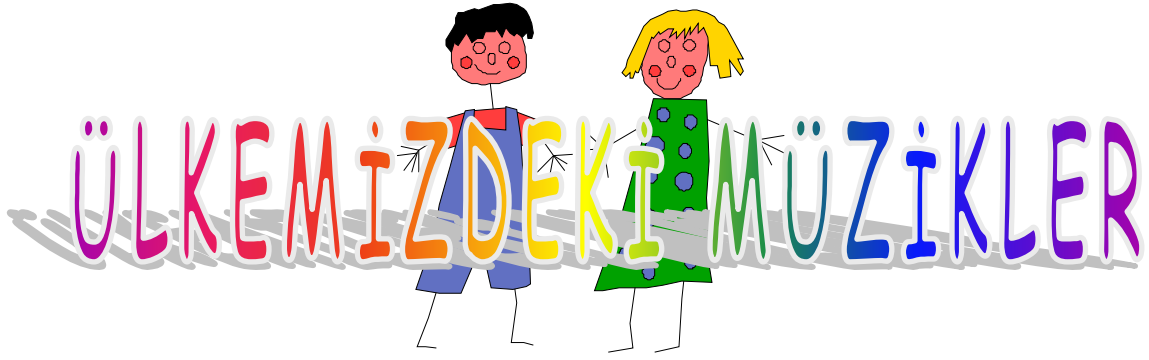
Haz.: Özge Çongur Yeşilkaya
Konu: Ölçü Sayısı

Çalışma Kağıdı No: 5

Ölçü Sayıları Oyunu

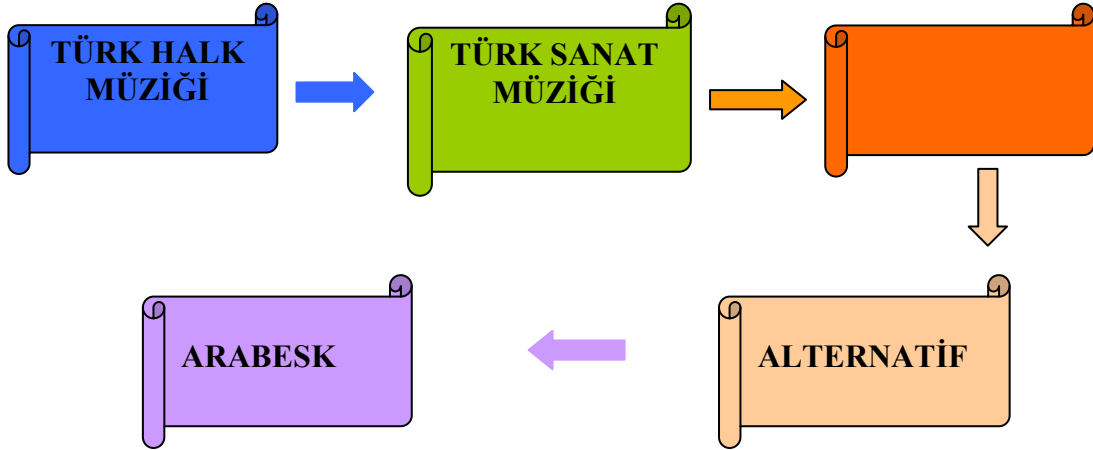

DERS:MÜZİK

KONU:ÜLKEMİZDEKİ MÜZİK TÜRLERİ

ÜLKEMİZDEKİ ANA MÜZİK TÜRLERİNİ SÖYLEYİNİZ.

BU MÜZİK TÜRLERİNİ TANIMAYA NE DERSİNİZ?

ARABESK.....

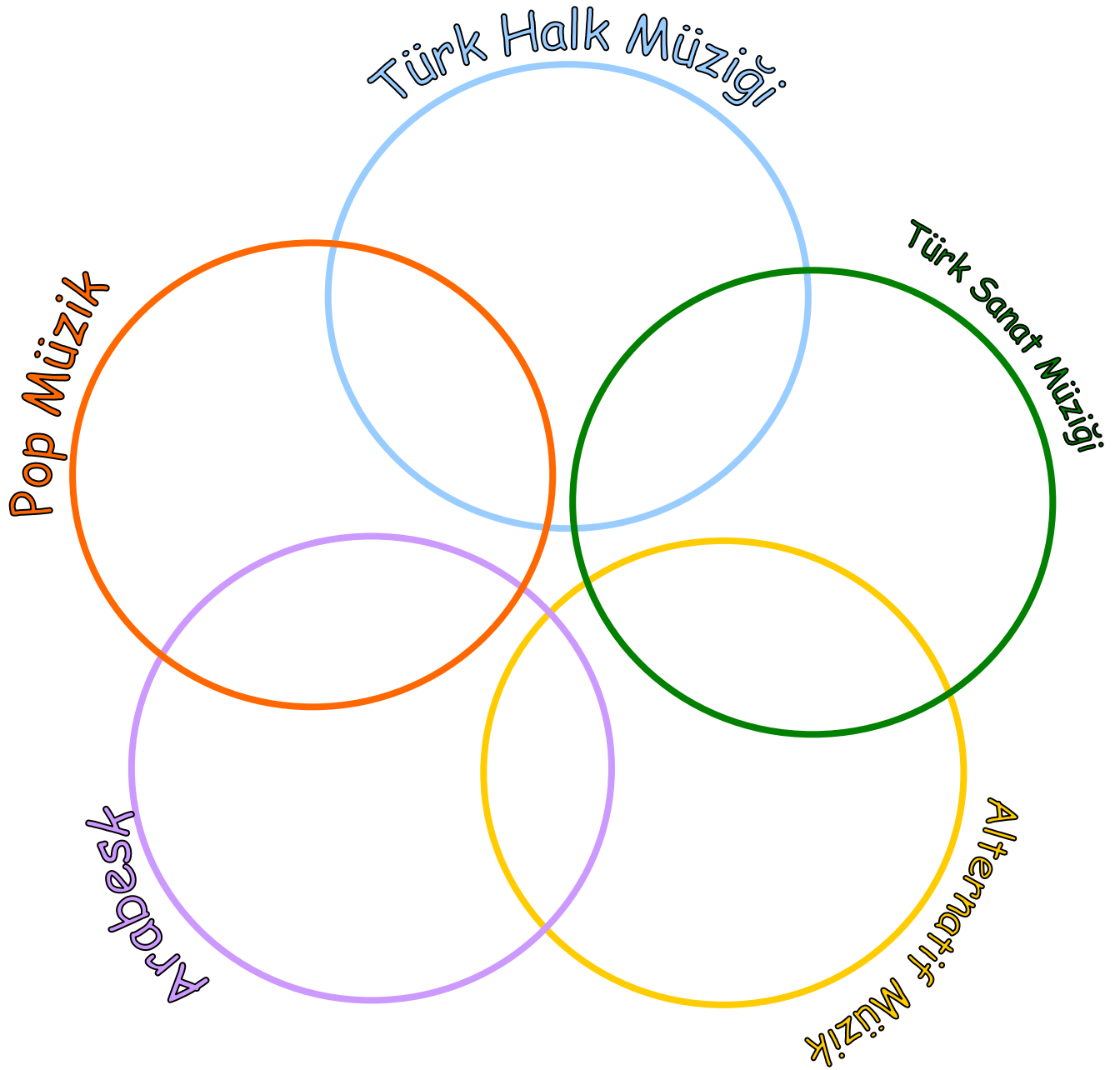
ALTERNATİF.....

TÜRK SANATMÜZİĞİ.....

TÜRK HALK MÜZİĞİ.....

POP MÜZİK.....

ŞİMDİDE BU MÜZİKLERDEKİ BENZERLİK VE FARKLILIKLARI
TABLOYA İŞLEYELİM

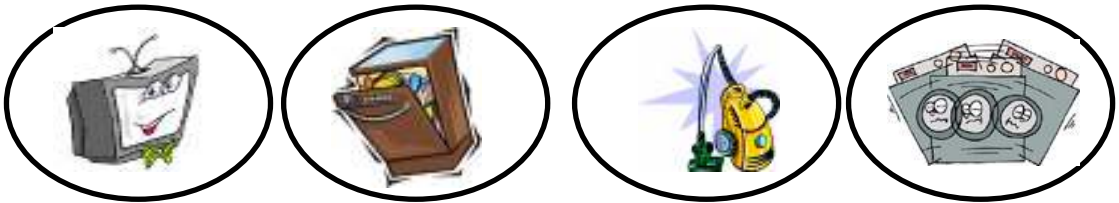

ÜNİTE: HAYATIMIZDA OYUN ,HAREKET ,SES VE MÜZİK
KONU: HAYATIMIZDAKİ VARLIKLAR VE HAREKETLERİ
Haz.: Özge Çongur Yeşilkaya

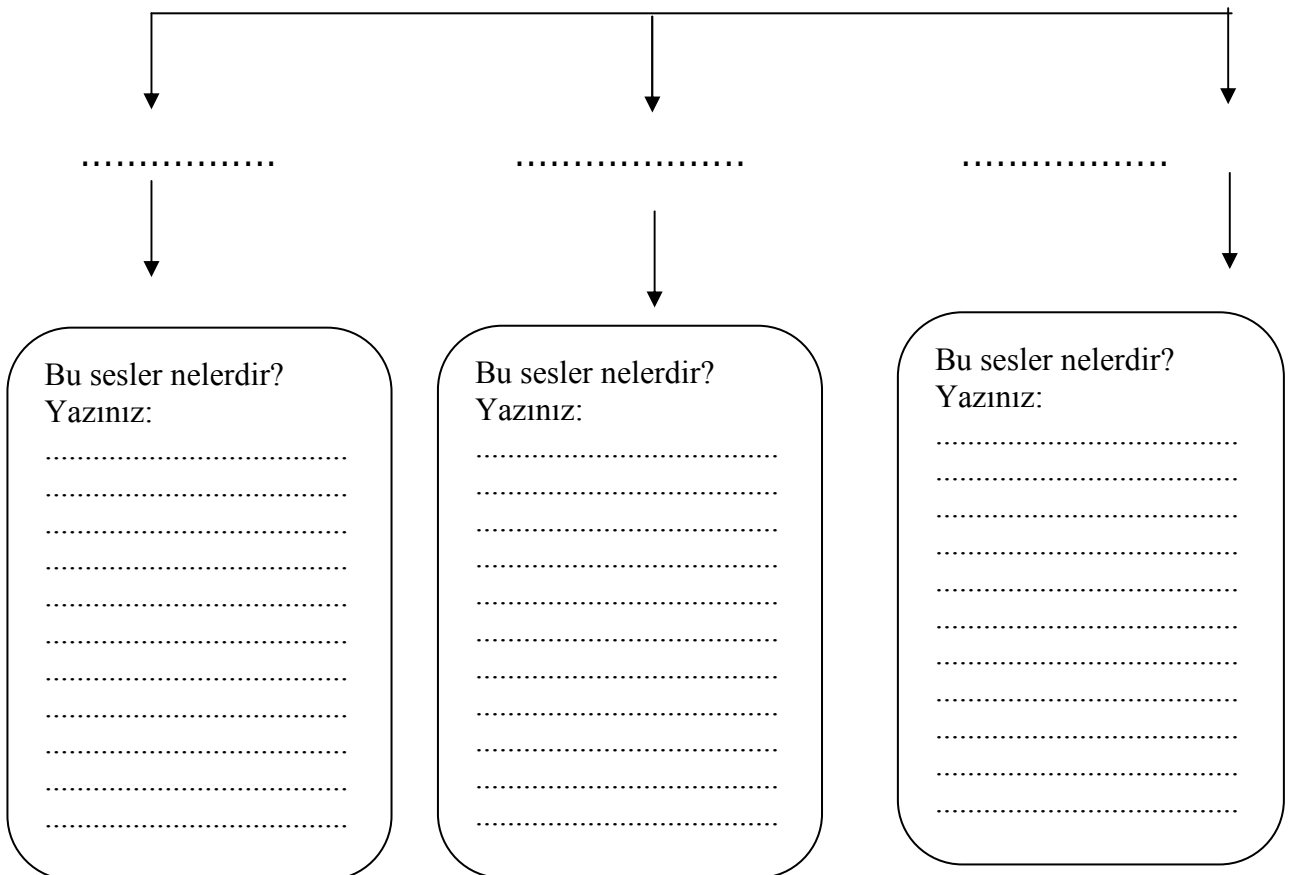
Doğada duyduğun seslerin resimlerini kutucukların içine çizer misin?

--	--	--	--

Aşağıda resimlerini gördüğünüz ev aletlerinin seslerini taklit ederek kaydeder misin?

ÇEVREMİZDEKİ SESLER KAÇA AYRILIR?

Resmini gördüğün aletlerin seslerini geometrik bir şekle benzetebilir misin?

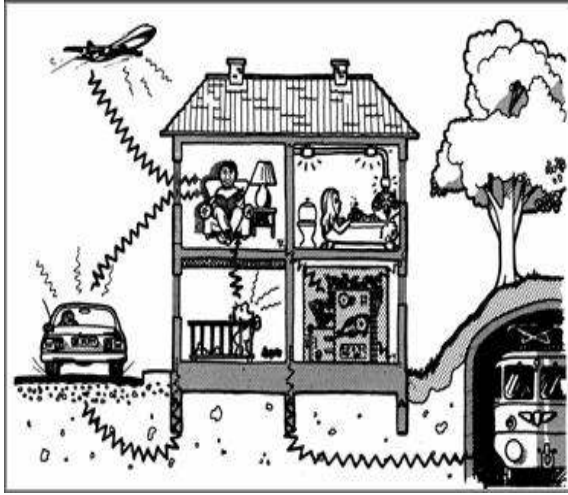

.....

.....

.....

Aşağıda gördüğün resimde kaç ses duyulabileceğini hayal ederek bu sesleri yaz ve resim ile ilgili bir hikaye oluştur.

Duyduğum sesler:

.....

RESİMDEKİ SESLERDEN
 OLUŞTURDUĞUM HİKAYEM

.....

.....

Evdeki atık malzemelerden müzik aleti yapalım ve seslerini dinleyelim:

Davul yapmak için gerekli malzemeler

- Bir adet boş pringils kutusu
- Bir adet balon
- 2 Adet el işi kağıdı
- Uhu
- Bir avuçtan daha az pirinç
- Makas

Yapılışı:

Kutunun içine pirinçleri koy ve uç kısmını kestiğin balonu kutunun açık olan kısmına gererek geçir. El işi kağıdı ile kapla ve ikinci el işi kağıdı ile notalar yapıp üzerine yapıştır.

Ek-2

ÖĞRENCİ, ÖĞRETMEN ÖN-SON ANKETLERİ, GÖZLEM FORMLARI

**ÇOKLU ZEKÂ KURAMININ MÜZİK DERSLERİNDE UYGULANMASI
ÇALIŞMALARINDAN ÖNCE ÖĞRENCİLERE VERİLEN
ÖN ANKET**

1. Müzik derslerinde aşağıdaki çalışmalardan hangilerini yapıyorsunuz?

- ☐ Flüt çalışıyoruz
☐ Nota öğreniyoruz
☐ Şarkı öğreniyoruz
☐ Müzikli drama yapıyoruz
☐ Vurmalı çalgıları kullanıyoruz
☐ Oyun oynuyoruz
☐ Müzik dersine ait konuları öğreniyoruz
☐ Müzik dinliyoruz
☐ Farklı müzik türlerini öğreniyoruz
☐ Ritim çalışması yapıyoruz
☐ Atık maddelerden müzik aleti yapıyoruz
☐ Hiçbirini yapmıyoruz
☐ Diğer:.....

2. Müzik derslerinde yapmaktan en çok hoşlandığınız etkinliği ve bu etkinliği çok sevmenin nedenini yazar mısınız?

3. Müzik derslerinde yapmaktan hiç hoşlanmadığınız bir etkinlik var mı ? Bu etkinliğin adını ve neden hoşlanmadığınızı yazar mısınız?

4. Müzik derslerine aktif olarak katılır mısınız?

☐ Evet katılırım

Hayır ☐ ılmam

5. Eğer cevabın evet ise ders içinde hangi etkinliklere katılıyorsunuz?

6. Onuncu soruya hayır cevabını verdiysen nedenini açıklar mısınız?

7. Müzik derslerinde farklı ödevler veya grup çalışmaları yapıyor musunuz?

Evet ☐

Hayır ☐

8. Müzik derslerinde yaptığınız farklı ödev ve grup çalışmalarını anlatır mısınız?

9. Müzik öğretmeni olsaydın bu dersleri nasıl işlerdin ne tür etkinlikler yapardın?

10. Müzik dersinin senin için anlamı nedir?

11. Müzik dersinin anlamını bir resimle ifade edebilir misin?

12. İleriki yaşamınızda aldığınız müzik eğitiminin size ne gibi faydaları olacağını düşünüyorsunuz?(Olumlu ve Olumsuz düşüncelerinizi paylaşınız.)

.....

ÇOKLU ZEKÂ KURAMINA DAYALI İŞLENEN MÜZİK DERSLERİ UYGULAMALARININ SONUNDA ÖĞRENCİLERE UYGULANAN SON ANKET

1. Müzik derslerinde daha önce işlediğiniz derslerden farklı gördüğünüz olumlu özellikler nelerdi işaretleyiniz.

- ☐ Etkinlikler çok farklı ve çok eğlenceliydi.
- ☐ Derslerde eğlenerek öğrendim.
- ☐ Arkadaşlarım ile birlikte çalışmak zevkliydi.
- ☐ Öğretmen sınıfı farklı dizayn etmişti.
- ☐ Öğretmenin sorduğu sorular ilginçti.
- ☐ Proje yapmak zevkliydi.
- ☐ Ders süresinin nasıl geçtiğini anlamadım.
- ☐ Hiçbir fark göremedim.
- ☐ Hiçbir fikrim yok.
- ☐ Olumlu olarak tanımlayabileceğim bir farklılık olmadı.
- ☐ Çok farklı ödevler yaptık.
- ☐ Dersler oyun gibiydi.

2. Müzik derslerinde daha önce işlediğiniz derslerden farklı gördüğünüz olumsuz özellikler nelerdi işaretleyiniz.

- ☐ Etkinlikler sırasında bana sıra gelmedi.
- ☐ Etkinlikleri anlamakta zorlandım.
- ☐ Çalışma kağıtlarını anlamakta zorlandım.
- ☐ Çalışma kağıtlarını yapmakta zorlandım
- ☐ Grupla çalışırken görev alamadım.
- ☐ Grup ile çalışırken her şey benim üzerime kaldı.
- ☐ Sınıf içinde rol yapmaktan utandım.
- ☐ Farklı ve yaratıcı hikayeler yazamadım.
- ☐ Olumsuz olarak tanımlayabileceğim bir farklılık olmadı.
- ☐ Hiçbir fikrim yok.

3. Aldığınız görev ve sorumluluklar nelerdi? Daha önceki müzik derslerinden farklı olduğunu düşünüyor musunuz?

4. Öğretmeninizin sınıfa getirdiği materyaller hakkında ne düşünüyorsunuz?

a) Olumludüşüncelerim;

b) Olumsuz düşüncelerim;

5. Sınıf içerisinde bireysel olarak yaptığınız etkinlikler size neler kazandırdı?

6.Sınıf içersinde müzik dersleri işlenirken kendinizi nasıl hissettiniz?

☐ Heyecanlı	☐ Mutlu	☐ Öğrenmek için istekli
☐ Gergin	☐ Mutsuz	☐ Sıkılmış
☐ Meraklı	☐ Huzursuz	☐ Grup dışında kalmış
☐ Derse sürekli katılan, aktif	☐ Neşeli	☐

7.Bu dersler ile ilgili çok yakın bir arkadaşınıza mektup yazsaydınız, neler yazardınız?

.....

8. Önceki müzik dersini ve birlikte işlediğimiz müzik derslerini anlatan bir resim yapsaydın neler çizerdin?

Önce

Sonra

--	--

9. Müzik derslerini değiştirebileceğin söylenseydi, neleri değiştirdin, nedenleri ile yaz ve yapacağın etkinliklerden kısaca bahset.

.....

**ÇOKLU ZEKÂ KURAMINI MÜZİK DERSLERİNDE UYGULAYAN
ÖĞRETMENLERE SEMİNER ve UYGULAMA ÖNCESİ VERİLEN
ÖN ANKET**

1. Adınız/Soyadınız:.....
2. Cinsiyetiniz: ☐ Bayan ☐ Erkek
3. Müzik öğretmenliği mesleğindeki hizmet süreniz;
☐ 1-10 Yıl ☐ 10-15 Yıl ☐ 15-20 Yıl ☐ 20 ve üzeri
4. Mezun olduğunuz üniversite/Yüksekokul;.....
5. Müzik öğretmenliği mesleği süresince müzik öğretimi ile ilgili herhangi bir seminer veya hizmet içi kurs aldınız mı?
☐ Evet ☐ Hayır
6. Cevabınız “Evet” ise aldığınız hizmet içi kursların konu başlıklarını belirtiniz.
.....

7. Okulunuzun fiziki koşulları ile ilgili bilgileri aşağıdaki tabloda belirtiniz.

Ders Araçları	Mevcut	Mevcut Değil	Kullanılmayacak durumda	Kendi imkanlarımla temin ediyorum.
Müzik Odası				
Piyano				
Org				
Vurmalı Çalgılar				
CD ve Kasetler				
Kaynak kitaplar				
Müzik Seti/Teyp				
Şarkı,Oyun vb.konularda nota erişimi				
İnternet Erişimi				
Materyal geliştirme odası				
Kırtasiye malzemeleri(karton, uhu,makas, eliş kağıdı)				
Fotokopi imkanı				

8. Müzik derslerinde öğrencileriniz aşağıdaki malzemelerden hangilerini temin edebilmektedir?

a-Ders Kitabı/Müzik Defteri	☐
b-Blok Flüt	☐
c-Boya kalemleri	☐
d-Makas/Uhu/Bant	☐
e-İstenilen atık malzemeler	☐
f-İnternet Ödevleri	☐
g-CD-Kaset	☐

9. Müzik derslerinde kullandığınız yöntemler nelerdir belirtiniz;

10. “Çoklu Zekâ Kuramı” hakkında bir bilginiz var mı?

☐ Evet

☐ Hayır

11. Cevabınız “Evet” ise konu ile ilgili bilgilerinizi kısaca açıklayınız;

12. Kuramı derslerinizde uyguluyor musunuz?

☐ Evet

☐ Hayır

12. Cevabınız “Evet” ise derslerinizde kuramı nasıl uyguladığınızı kısaca açıklayınız;

13. Müzik derslerini işlerken karşılaştığınız sorunları kısaca belirtiniz;

a-Ders planları:

b-Ders süresi:

c-Etkinlik bulma:

d-Şarkı öğretimi:

e-Fiziki şartlar:

d-Öğrenci kapasitesi:

e-Enstruman öğretimi:

f-Farklı yöntemler kullanma:

15. Çoklu zekâ kuramı ile ilgili öğrenmek istediğiniz bilgiler nelerdir? Belirtiniz.

**ÇOKLU ZEKÂ KURAMINI MÜZİK DERSLERİNDE UYGULAYAN
ÖĞRETMENLERE SEMİNER VE UYGULAMA SONRASINDA VERİLEN
SON ANKET**

1. Çoklu Zekâ Kuramı konusunda aldığınız seminer ile ilgili düşüncelerinizi kısaca yazınız

.....

2. Çoklu Zekâ Kuramı uygulamalarında gerçekleştirilen çalışmaları değerlendirdiğinizde klasik yöntemle işlediğiniz müzik derslerinden farklı olduğunu düşünüyor musunuz?

☐ Evet

☐ Hayır

3. Cevabınız evet ise farklı gördüğünüz yanları aşağıdaki konu başlıklarına göre değerlendiriniz;

.....
a-Planlama açısından şu farklılıklar vardı ve olumlu /olumsuz yönleri şunlardı;

.....
b-Uygulama ve etkinlikler açısından şu farklılıklar vardı ve olumlu /olumsuz yönleri şunlardı;

.....
c-Değerlendirme açısından şu farklılıklar vardı ve olumlu /olumsuz yönleri şunlardı;

.....
d-Öğrenciler açısından şu farklılıklar vardı ve olumlu /olumsuz yönleri şunlardı;

.....
e-Fiziksel öğrenme ortamı açısından şu farklılıklar vardı ve olumlu /olumsuz yönleri şunlardı;

.....
f- Öğretmen açısından şu farklılıklar vardı ve olumlu /olumsuz yönleri şunlardı;

.....

4- İkinci soruya cevabınız hayır ise niçin farklı bulmadığınızı açıklayınız.

.....

5-Çoklu Zekâ Kuramını uygularken üstlendiğiniz görev ve sorumluluklar nelerdi? Bu görev ve sorumluluklar hakkındaki düşüncelerinizi yazınız.

.....

6- Hazırlamakta zorluk çektiğiniz alanları belirtiniz.

a-Ders Planları

☐

b-Etkinlikler

☐

c-Oyunlar

☐

d-Malzeme temini

☐

e-Uygulamalar

☐

f-Değerlendirme

☐

g-Zekâ alanlarına uygun yönergeler

☐

7-Çoklu Zekâ Kuramı uygulanan sınıflarda, klasik yöntemlerle işlenen müzik derslerine göre, öğrencilerin görev ve sorumluluklarında farklılıklar olduğunu düşünüyor musunuz?

☐

Evet

☐

Hayır

8- Cevabınız Evet ise bu farklılıkların neler olduğunu yazınız.

.....

9-Çoklu Zekâ Kuramının uygulandığı ortamda oluşan iletişim ve etkileşim konusunda neler söyleyebilirsiniz:

a-Öğrenci-Öğrenci Etkileşimi:

b-Öğretmen-Öğrenci etkileşimi:

c-Öğrenci- Materyal etkileşimi:

d-Diğer:

10-Çoklu Zekâ Kuramına dayalı olarak işlediğiniz müzik derslerinde gözlemlediğiniz olumlu ve olumsuz yönleri belirtiniz.

Kurama ilişkin <u>olumlu</u> eleştirilerim	Kurama ilişkin <u>olumsuz</u> eleştirilerim

11.Çoklu Zekâ Kuramına yönelik hazırlanan ders planlarında olması gerektiğini düşündüğünüz değişiklikler veya çıkarılması gereken bölümleri belirtiniz.

12. Bu uygulamaya katılan öğrencilerinizin gelişimlerinde olumlu yönde değişiklikler olduğunu düşünüyor musunuz?

☐ Evet

☐ Hayır

13. Onikinci soruya cevabınız Evet ise öğrencilerinizdeki olumlu değişiklikleri aşağıdaki yönleri göz önünde bulundurarak değerlendiriniz.

a-Bilişsel açıdan öğrencilerimde şu olumlu değişiklikleri gözlemledim;

b-Öğrenme açısından;

c-Düşünme becerileri açısından; (eleştirel, yaratıcı, problem çözme)

d-Sosyal açıdan; (katılım, etkileşim, sorumluluk alma, işbirliği)

e-Duyuşsal açıdan;

14- Onikinci soruya cevabınız hayır ise nedenini açıklayınız.

15- Öğretmen olarak bu uygulama size neler kazandırdı mesleki açıdan sizi nasıl etkiledi?

Düşüncelerinizi yazınız.

İLKÖĞRETİM OKULLARINDA YAPILAN UYGULAMALAR SIRASINDA KULLANILAN GÖZLEM FORMU

1-ÖĞRETİM ÖCESİ HAZIRLIKLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

A-PLAN

DAVRANIŞLAR	1	2	3	4	5
Dersin amaçlarını (bilişsel,duyşsal,psikomotor)yeterliliğe dayalı amaçlar olarak belirler.					
Konuya uygun hedef ve davranışları seçer.					
Zekâ alanlarına uygun hedef ve davranış seçer.					
Seçilen etkinlikleri zekâ alanları ile tutarlı bir şekilde kurgular.					
Etkinlikler için yeterli süreyi tanır.					
Bilişsel alan basamaklarını zekâ alanlarına uygun bir şekilde kurgular.					
Devinşsel alan basamaklarını zekâ alanlarına uygun bir şekilde kurgular.					
Duyuşsal alan basamaklarını zekâ alanlarına uygun bir şekilde kurgular.					
Değerlendirme sorularını bilişsel alan basamakları düzeyinde oluşturur.					
Öğretmen etkinlik bulmada yaratıcıdır.					
Öğretmen çoklu zekâ kuramına uygun plan hazırlar.					

NOT:.....

.....

B-MATERYALLER

DAVRANIŞLAR	1	2	3	4	5
Konunun hedef ve davranışlara uygun materyal seçer.					
Konuya uygun öğretim yöntemi kullanır.					
Zekâ alanlarına uygun öğretim materyali seçer.(*).					
Öğretmen zekâ alanlarına uygun materyal geliştirmede yaratıcıdır.					
Seçilen materyal öğrenmeyi olumlu yönde etkiler.					
Seçilen materyal öğrenmeyi olumsuz yönde etkiler.					
Seçilen materyal öğrencilerin görsel alanlarına büyük ölçüde hitap eder.					
Seçilen materyal öğrencilerin işitsel alanlarına büyük ölçüde hitap eder.					
Seçilen materyal öğrencilerin duyuşsal alanlarına büyük ölçüde hitap eder.					

Kullanılan materyaller

1-İşitsel

a-Teyp ☐ c-”Canlı” dinleme ☐

b-CD çalar ☐ d-Müzik materyalleri ☐

2-Görsel

a-Video ☐ c-Tepegöz ☐ d-Projeksiyon cihazı ☐ f-Flaş kartlar ☐

b-Episkop ☐ d-Resimler ☐ e-Resimli kartonlar ☐ g-Posterler ☐

h- Çizimler ☐ ı-Tahta ☐ i-Oyuncaklar ☐ j-Gerçek objeler ☐

k-Çalışma kağıtları ☐ l-Oyun kartları ☐ m-Kaynak kitaplar ☐

3-Dokunsal

- a-Kesme –Yapıştırma -Boyama ☐ c-3boyutlu materyal örneğini inceleme ☐
- b-Müzik aleti tasarlama ☐ d-Materyali birlikte tasarlama ☐
- e-Diğer:.....

*Zekâ Alanları ve Seçilen Materyal:

- a-Sözel-Dilsel
- b-Bedensel-Kinestetik:
- c-Görsel-Uzamsal:
- d-Müziksel-Ritmik:
- e-Sosyal-Kişilerarası:
- f-İçsel:
- g-Doğa:
- h-Matematiksel-Mantıksal:

C- KULLANILAN YÖNTEMLER

- a-Anlatım yöntemi ☐
- b-Soru-Cevap yöntemi ☐
- c-Problem çözme yöntemi ☐
- d-Gösteri yöntemi ☐
- e-Gözlem gezisi yöntemi ☐
- f-Rol oynama yöntemi ☐
- g-Örnek olay incelemesi yöntemi ☐
- h-Grup tartışması yöntemi ☐
- ı-Lateral düşünme yaklaşımı ☐
- i-Global düşünme yaklaşımı ☐
- j-Benzetişim tekniği ☐
- k-İşbaşında eğitim ☐
- l-Ekiple öğretim ☐
- m-Programlı öğretim ☐
- n-Mikro öğretim ☐
- o-Kulaktan şarkı öğretimi ☐
- ö-Orff yöntemi ☐
- p-Suziki yöntemi ☐
- r-Dalcrose yöntemi ☐
- s-Kodaly yöntemi ☐
- t-Yaratıcı drama yöntemi ☐

DAVRANIŞLAR	1	2	3	4	5
Seçilen yöntemler zekâ alanları için uyarlanan aktiviteleri işleme açısından uygundur. (yöntem-aktivite tutarlılığı)					
Öğretmen yöntemi uygulamada başarılıdır.					
Seçilen yöntemler konuya uygundur.					

D- KULLANILAN AKTİVİTELER

a-Tartışma	☐
b-Gruplandırma	☐
c-Beyin Fırtınası	☐
d-Bulmaca	☐
e-Oyun	☐
f-Çiz ,Boya	☐
g-Dinleme	☐
h-Proje	☐
ı-Rol yapma	☐
i-Poster, afiş hazırlama	☐
j-Dans	☐
k-Araştırma	☐
l-Sınıflandırma	☐
m-Tablolaştırma	☐
n-Grafikleme	☐
o-Yapıştırma ,kesme	☐
ö-Boşlukları doldurma	☐
p-Şarkı söyleme	☐
r-Enstrüman çalma	☐
s-Orff çalgıları ile düzenleme yapma	☐
t-Hikaye yazma	☐

DAVRANIŞLAR	1	2	3	4	5
Öğretmen seçtiği aktiviteleri zekâ alanlarına uygun bir şekilde kurgular.					
Öğrenciler aktivitelere katılır.					
Seçilen aktiviteler öğrenmeyi olumlu etkiler.					
Seçilen aktiviteler öğrenmeyi olumsuz etkiler.					
Öğretmen aktivitelerin uygulanması sırasında doğal tutum ve davranışlara sahiptir.					

NOT:.....

.....

2-DERSİN İŞLENİŞİ

A-DERSE HAZIRLIK

DAVRANIŞLAR	1	2	3	4	5
Öğretmen konuya giriş yapabilmek için etkili bir ısınma çalışması hazırlar.					
Isınma çalışması öğrencilerin tamamının ilgisini çeker ve katılırlar					
Öğretmen konuyu neden öğrenmeleri gerektiğini öğrencilerine açıklar					
Öğrenciler öğrenmek için hazır hale getirilir.					

Dersin giriş bölümünde aşağıdaki maddelerin hangilerinden yararlanıldı?

- a-Fıkralar ☐
- b-Dikkat çeken sorular ☐
- c-Ritim oyunları ☐
- d-Yaratıcı oyunlar ☐
- e-Şarkılar ☐
- f-Tekerlemeler ☐
- g-Isınma oyunları ☐

B-SUNU

DAVRANIŞLAR	1	2	3	4	5
Öğrenilecek bilginin anahtar kavramları ,formül ve kuralları belli oyunlar ile verilerek öğrencinin dikkati çekilir.					
Konu işlenirken seçilen yöntem ve etkinlikler zekâ alanları ile tutarlı bir şekilde kurgulanır.					
Öğretmen, sunum sırasında farklı, hikayeler, fıkralar vb. dikkat çekecek hitap sesleri kullanır.					
Öğretmen sunumu hazırlamada yaratıcıdır.					

Sunum sırasında öğrencilerde şu davranışlar gözlemlendi;

.....

.....

Sunum sırasında öğretmende şu davranışlar gözlemlendi;

.....

.....

C-UYGULAMA

DAVRANIŞLAR	1	2	3	4	5
Hazırlanan aktivite veya etkinlikler öğrenciler tarafından beğeni ile uygulandı.					
Öğretmen hazırladığı etkinliklerin tamamını uygulama fırsatı buldu.					
Öğretmen hazırladığı etkinliklerin tamamını uygulamada zorluk çekti.					
Konu işlenirken bilgi basitten karmaşığa ilkesi ile verildi.					
Konu işlenirken bilgi somuttan soyuta ilkesi ile verildi.					
Öğretmen aktivitenin uygulanışını öğrencilere anlatmakta başarılıydı.					
Aktivite öğrenciler tarafından başarı ile uygulanır.					
Öğretmen çalışma kağıtlarını başarı ile uygulattı.					
Öğrenciler hazırlanan çalışma kağıtlarını tamamlarken güçlükler ile karşılaştılar.					
Öğretmen grup çalışmalarını organize etmekte başarılıydı.					
Öğrencilerin grup çalışmalarına ilgileri olumlu yöndeydi..					
Öğrencilerin grup çalışmalarına ilgileri olumsuz yöndeydi.					

Hazırlanan etkinlik veya aktiviteler şu zekâ alanlarını çalıştırdı;

- a-Sözel-Dilsel ☐
- b-Bedensel-Kinestetik ☐
- c-Görsel-Uzamsal ☐
- d-Müziksel-Ritmik ☐
- e-Sosyal-Kişilerarası ☐
- f-İçsel ☐
- g-Doğa ☐
- h-Matematiksel-Mantıksal ☐
- ı-Hiçbiri ☐

DAVRANIŞLAR	Hiçbirzaman	Nadiren	Bazen	Çoğu zaman	Herzaman
Öğrenciler etkinlikleri algılamada güçlük çekti mi?					
Uygulamalar sırasında öğrencilerin bir bölümünün etkinlik dışında kaldığı gözlemlendi mi?(*)					
Uygulamalara katılmak istemeyen öğrenci veya öğrenciler oldu mu?					
Uygulama sırasında yaşanan sorunlar oldu mu?(**)					
Uygulama sırasında öğretmen tutum ve davranışlarında olumsuzluklar oldu mu?(***)					
Uygulamalar sırasında öğrencilerin tutum ve davranışlarında olumsuzluklar oldu mu?(****)					
Öğrenciler grup çalışmalarına hazırlıklı geliyor mu?					
Öğretmen hazırladığı etkinliklerin tamamını uygulayabildi mi?(****)					

- *Öğrencilerin etkinlik dışında kalmalarının nedenleri; ☐
- a-Sınıf mevcudunun kalabalık olması nedeniyle öğrenciye sıra gelmedi. ☐
- b-Öğretmen öğrencileri bu konuda yeterince motive edemedi. ☐
- c-Öğretmen etkinliği anlatırken başarısızdı. ☐
- d-Sınıfta adil görev dağılımı yapılamadı. ☐
- e-Sınıfın fiziki şartları etkinliğin yapışını engelledi. ☐
- f-Etkinlik için gerekli materyaller temin edilemedi. ☐
- g-Grup içi çatışmalar çıktı. ☐
- h- Gruplar arası çatışmalar çıktı. ☐
- I- Diğer;.....

**Uygulama sırasında aşağıdaki sorunlar yaşanmıştır:

.....

***Öğretmen davranışlarında aşağıdaki olumlu/olumsuz tutumlar gözlenmiştir:

.....

**** Öğrenci davranışlarında aşağıdaki olumlu/olumsuz tutumlar gözlenmiştir:

.....

**** Öğretmen hazırladığı etkinlikleri uygulayamadıysa sebebi nedir?

- a-Zaman yetersizdi ☐
- b-Öğretmen kurama hakim değildi. ☐
- c-Sınıf ilgisizdi ☐
- d-Hazırlanan etkinlikler öğrencilerin düzeyine uygun değildi. ☐
- e-Öğretmen sınıf denetimi ve yönetiminde başarısızdı. ☐
- f- Hazırlanan etkinlikler öğrenciler tarafından anlaşılamadı. ☐
- g-Diğer:

DAVRANIŞLAR	EVET	HAYIR
Uygulamalar sırasında öğrencilerin baskın zekâ alanları farkedilebiliyor mu?		
Grup çalışmalarını yada oyunları engelleyen öğrenciler var mı?		
Engel unsuru olan öğrenciler için farklı bir uygulama yapıldı mı?(*)		
Öğretmenin baskın zekâ alanında ders anlattığı gözlemlendi mi?(**)		
Öğrencilerin uygulamalar sırasında birbirleri ile etkileşimleri olumlu muydu?		
Öğrencilerin uygulamalar sırasında birbirleri ile etkileşimleri olumsuz muydu?		
Seçilen aktiviteler müzik dersini farklılaştırdı mı?		

*Uygulamalar sırasında etkinlikleri bozan öğrenciler için;

- a-Mola verildi ☐
- b-Gruptan ayrılarak etkinliği seyretmesi istenildi ☐
- c-Sınıf dışına çıkarıldı ☐
- d-Davranışı görülmedi ☐
- e-Cezalandırıldı ☐
- f-Öğreciye beden dili/mimikler ile uyarı gönderildi ☐
- g-Öğrenci sözlü uyarıldı ☐
- h-Öğrencinin gurubu değiştirildi ☐
- ı-Öğrenciden o anda sınıf içinde yapılanları yazması istendi ☐
- i-Ders sonunda sınıfı toplaması istendi ☐
- j-Tenefüs izni kaldırıldı ☐

**Öğretmenin baskın zekâ alanı;

- a-Sözel-Dilsel ☐
- b-Bedensel-Kinestetik ☐
- c-Görsel-Uzamsal ☐
- d-Müziksel-Ritmik ☐
- e-Sosyal-Kişilerarası ☐
- f-İçsel ☐
- g-Doğa ☐
- h-Matematiksel-Mantıksal ☐
- ı-Hiçbirisi ☐

D-DEĞERLENDİRME

DAVRANIŞLAR	Hiçbirzaman	Nadiren	Bazen	Çoğuzaman	Herzaman
İşlenen konuya ilişkin uygun değerlendirme soruları hazırlanmış mı?					
Değerlendirme soruları bilişsel alan düzeyinde ele alınmış mı?					
Verilen bilgi öğrenildi mi?					
Ödev ve projelerde istenilen sonuca ulaşıldı mı?					
Verilen aktivitelerde öne çıkan yada daha verimli olduğu saptanan bir zekâ alanı oldu mu?(*)					

*Bu zekâ alanını belirtiniz;

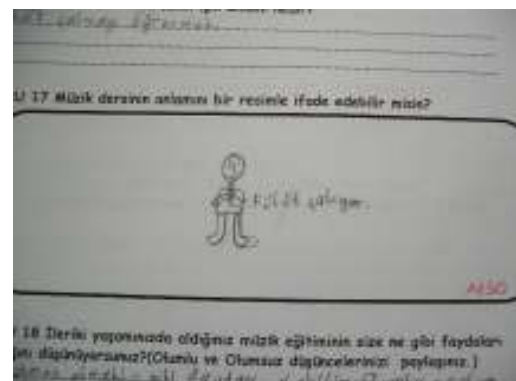
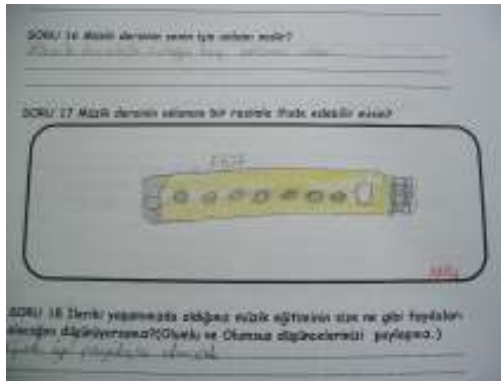
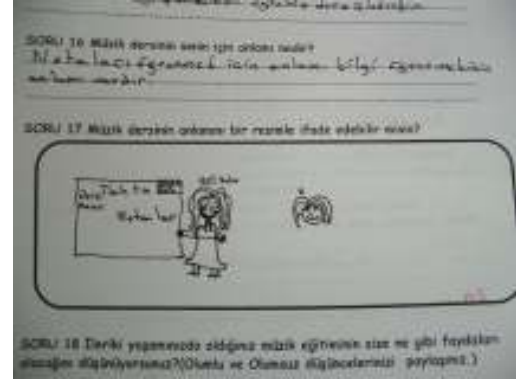
.....

Ek-3

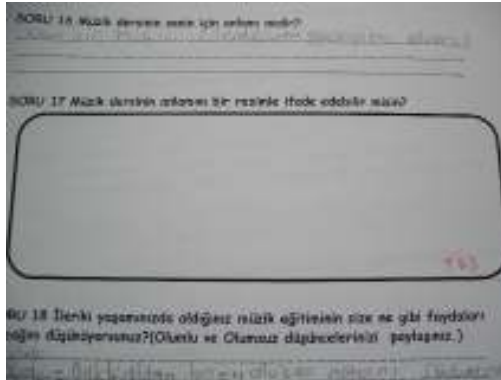
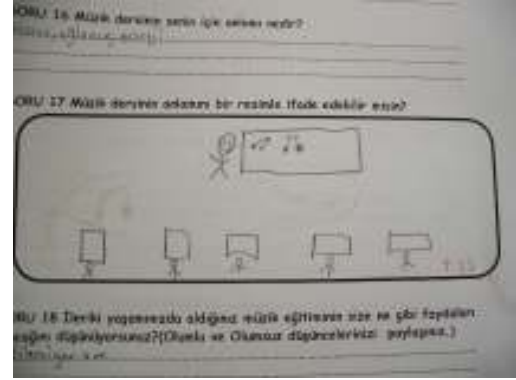
**ÖĞRENCİLERİN ÖN VE SON ANKETLERDE GELENEKSEL YAKLAŞIM
VE ÇOKLU ZEKÂ KURAMINA DAYALI MÜZİK DERSLERİNİ İFADE
EDEN RESİM ÖRNEKLERİ**

MAMAK İLKÖĞRETİM OKULU ÖN ANKET RESİMLERİ

Öğrencilerin geleneksel yöntemle işlenen müzik dersleri hakkındaki görüşlerini içeren resimler.

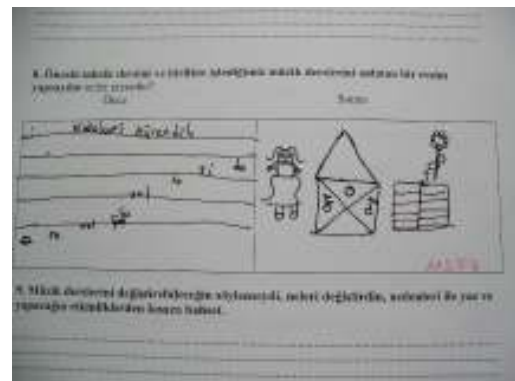
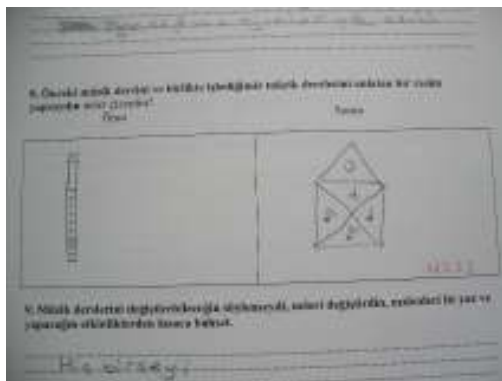
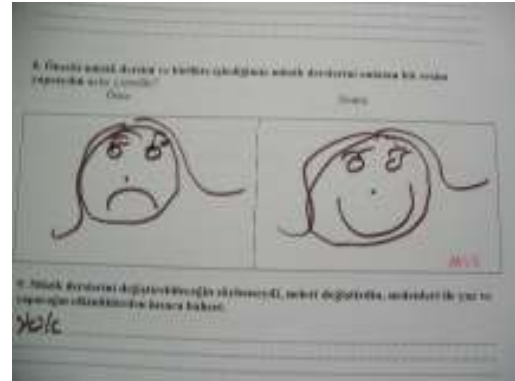

TEĞMEN KALMAZ İLKÖĞRETİM OKULU ÖN ANKET RESİMLERİ

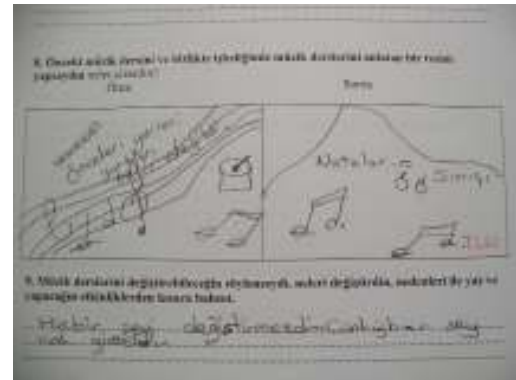

MAMAK İLKÖĞRETİM OKULU SON ANKET RESİMLERİ

Öğrencilerin Ç.Z.K.”na dayalı yöntemle işlenen müzik dersleri hakkındaki görüşlerini içeren resimler.

TEĞMEN KALMAZ İLKÖĞRETİM OKULU SON ANKET RESİMLERİ

Ek-4

DİLEKÇE VE MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI İZİNLERİ

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı

Sayı : B.08.0.EGD.0.33.05.311-243 / 843
Konu : Araştırma İzni

06./03/2006

GAZİ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Eğitim Bilimleri Enstitüsü)

İlgi : 02.02.2006 tarih ve B.30.2.GÜN.0.F8.00.00/607 sayılı yazınız.

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı doktora öğrencisi Özge ÇONGUR YEŞİLKAYA'nın "İlköğretim Okullarının 4. ve 5. Sınıflarında Genel Müzik Eğitimi Kapsamında Çoklu Zeka Kuramına Dayalı Uygulamalı Bir Müzik Eğitimi Modeli" konulu araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılacak anketlerin, Ankara ilindeki ilköğretim okullarında uygulama izin talebi incelenmiştir.

Üniversiteniz tarafından kabul edilen, onaylı bir örneği Bakanlığımızda muhafaza edilen (10 sayfa - 30 sorudan oluşan) anketin belirtilen okullarda uygulanmasında bir sakınca görülmemektedir.

Araştırmanın bitiminde sonuç raporunun iki örneğinin Bakanlığınıza gönderilmesi gerekmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Cumaali DEMİRTAŞ
Bakan a.
Müsteşar Yardımcısı

EKLER :
EK-1: Anket Örneği (1 Adet-10 Sayfa)
EK-2: Okul Listesi (1 Adet-1 Sayfa)

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı

Sayı : B.08.0.EGD.0.33.05.311-271/1049
Konu : Araştırma İzni

17/03/2006

ANKARA VALİLİĞİNE
(İl Millî Eğitim Müdürlüğü)

İlgi : a) Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünün 02.02.2006 tarih ve B.30.2.GÜN.F8.00.00/607 sayılı yazısı.
b) 06.03.2006 tarih ve 843 sayılı yazımız.

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı doktora öğrencisi Özge ÇONGUR YEŞİLKAYA'nın "İlköğretim Okulları 4. ve 5. Sınıflarında Genel Müzik Eğitimi Kapsamında Çoklu Zeka Kuramına Dayalı Uygulamalı Bir Müzik Eğitimi Modeli" konulu araştırmasına ilgi (b) yazımızla izin verilmiştir.

Listede adı geçen okullarda çalışan müzik öğretmenlerine, Ankara İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nün uygun göreceği bir yerde, 23-24 Mart 2006 tarihinde araştırmacı tarafından Çoklu Zeka Kuramına dayalı bir müzik eğitimi semineri verilecektir. Eğitim programının başlıkları ile okulların listesi ekte gönderilmiştir.

Gereğini rica ederim.

16/3
İbrahim DEMİRER
Bakan a.
Daire Başkan V.

EKLER :
EK-1: Konu Başlıkları (1 Adet-1 Sayfa)
EK-2: Okul Listesi (1 Adet- 1 Sayfa)

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ GAZİ EĞİTİM FAKÜLTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ
MÜDÜRLÜĞÜ'NE**

ANKARA

'İlköğretim okullarının 4. ve 5. Sınıflarında genel müzik eğitimi kapsamında Çoklu Zeka Kuramına dayalı uygulamalı bir müzik eğitimi modeli' konulu doktora tez çalışmamın uygulamalarını gerçekleştirmek ve gerekli verilere ulaşmak için, aşağıda adı geçen okullarda çalışma yapabilmem ve uygulama öncesi 15,16,17 Mart 2006 tarihlerinde öğretmenlere konu ile ilgili bilgilendirme semineri verebilmem için gereğinin yapılmasını bilgilerinize arz ederim.

- Demirlibahçe İlköğretim Okulu
- Cebeci İlköğretim Okulu
- Sarar İlköğretim Okulu
- Kurtuluş İlköğretim Okulu
- Seyranbağları İlköğretim Okulu
- Hüseyin Hüsnü Tekışık İlköğretim Okulu
- Hürriyet İlköğretim Okulu
- Halide Edip Adıvar İlköğretim Okulu
- Yücetepe İlköğretim Okulu
- Mithatpaşa İlköğretim Okulu
- Teğmen Kalmaz İlköğretim Okulu
- Kavaklıdere İlköğretim Okulu
- Necla İlhan İpekçi İlköğretim Okulu
- Anadolu İlköğretim Okulu
- Mamak İlköğretim Okulu
- Çizmeci İlköğretim Okulu

Seminer Tarihi: 15,16,17 Mart 2006 Bu tarihler içerisinde öğretmenlerin Okullarından izinli sayılmaları gerekmektedir.

Uygulama süresi: 1-Mart-2006 / 30- Haziran-2006

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Meral Töreyin

Özge Çongur Yeşilkaya

Ek-5 (CD)

- **SEMİNER PROGRAMI (DERS KONULARI VE SUNUMLARI)**
- **UYGULAMA OKULLARINDA ÇEKİLEN FOTOĞRAFLAR**
- **ÇOKLU ZEKA KURAMINA DAYALI İŞLENEN MÜZİK DERSLERİNDE ZEKA ALANLARINA YÖNELİK GELİŞTİRİLEN ETKİNLİK ÖRNEKLERİ**
- **UYGULAMA VİDEOSU**